

Tolletaten

Høringsnotat

Forslag til:

- ny forskrift om inn- og utførsel av varer
- ny forskrift om tollavgift

Oslo, 11. mars 2022

Høringsfrist 13. juni 2022

Innhold

1. Innledning og bakgrunn	3
2. Gjeldende rett	3
3. Nærmere om forslag til nye forskrifter	6
3.1 Overordnet om nye forskrifter.....	6
3.2 Kompetansefordeling.....	6
3.3 Vedlegg	7
3.4 Innholdet i forslaget til forskrifter	7
3.4.1 Innledning	7
3.4.2 Definisjoner og viktige begreper	7
3.4.3 Utfyllende om enkelte temaer	9
4. Spesielt om personvern	17
4.1 Innhenting og behandling av personopplysninger	17
4.2 Utlevering av taushetsbelagte opplysninger til offentlige myndigheter	18
5. Merknader til forslagets enkelte bestemmelser.....	19
5.1 Forskrift om vareførsel.....	19
5.2 Forskrift om tollavgift.....	114
6. Administrative og økonomiske konsekvenser	133
7. Utkast til forskrifter.....	133

1. Innledning og bakgrunn

Tolletaten sender med dette på høring forslag til forskrift om inn- og utførsel av varer (vareførselsforskriften) og forskrift om tollavgift (tollavgiftsforskriften). Forslag til nye forskrifter skal erstatte forskrift 17. desember 2008 nr. 1502 til lov om toll og vareførsel (tollforskriften).

Bakgrunnen for forskriftene er at Finansdepartementet har utarbeidet lov om inn- og utførsel av varer (vareførselsloven) og lov om tollavgift (tollavgiftsloven). Lovene er vedtatt og sanksjonert i Statsråd 11. mars 2022.¹ De to nye lovene skal erstatte lov 21. desember 2007 nr. 119 om toll og vareførsel (tolloven).

Det overordnede målet med nye lover er å etablere et oppdatert lovverk som er tilpasset Tolletatens ansvarsområder etter oppgaveoverføringen til Skatteetaten, både ved å synliggjøre etatens oppgaver etter eget regelverk og å klargjøre og forankre i loven at etaten også utfører en rekke oppgaver for andre myndigheter. Reglene om tollavgift og reglene om vareførsel inntas i to lover. I vareførselsloven reguleres bestemmelser som gjelder innhenting av opplysninger om og kontroll med den grensekryssende vareførselen. I tollavgiftsloven inntas bestemmelser som gjelder selve tollkravet². Forskriftene som legges frem her er tilpasset oppdelingen i de nye lovene.

Lov om vareførsel og lov om tollavgift trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer. Forskrifter til lovene trer i kraft samtidig som lovene trer i kraft.

2. Gjeldende rett

Gjeldende regler om toll og inn- og utførsel av varer følger av lov 21. desember 2007 nr. 119 om toll og vareførsel (tolloven) og forskrift 17. desember 2008 nr. 1502 til lov om toll og vareførsel (tollforskriften).

Tolloven trådte i kraft 1. januar 2009 og erstattet lov 10. juni 1966 nr. 5 om toll. Loven innebar først og fremst en lovteknisk revisjon og modernisering av den tidligere tolloven, med enkelte språklige og materielle endringer.

Tollforskriften trådte i kraft samtidig med tolloven og videreførte store deler av forskrift 15. desember 1967 nr. 8962, samt 27 andre forskrifter. Regelverket ble samordnet, i tillegg til at rundskriv og forvaltningspraksis ble regulert i forskrift.

Gjeldende rett er omtalt i Finansdepartementets høringsnotat pkt. 4³ som var på offentlig høring i 2019. Gjeldende rett omtales derfor ikke grundig i dette høringsnotatet, men en overordnet oversikt over gjeldende forskriftsbestemmelser gis i det følgende.

Tollforskriften

Kapittel 1. Almennlige bestemmelser

Tollforskriften kapittel 1 inneholder nærmere regler om stedlig virkeområde, anvendelse av lovens kontrollbestemmelser på fremmed territorium, kunngjøring av tollkvoter og tollsatser og fastsettelse av tollsats.

Kapittel 2. Om tollskyld

¹ Prop. 237 L (2020-2021), Innst. 173 L (2021-2022), Lovvedtak 43-44 (2021-2022)

² [Prop. 237 L \(2020-2021\) pkt. 1](#)

³ [Høringen på regjeringen.no](https://www.regjeringen.no)

Kapittelet inneholder nærmere regler om tollskyld, herunder regler om tollskyld ved disponering over ufortollet proviant, tollskyldner ved ufortollet vare og tollskyld for vare som sendes i henhold til internasjonal avtale om tollforenklinger.

Kapittel 3. Trafikken til og fra tollområdet

Kapittelet inneholder nærmere regler om forhåndsvarsel, herunder regler om unntak fra plikten til å forhåndsvarsle, regler om hvem som er ansvarlig for å forhåndsvarsle, frister, hva slags opplysninger som skal gis og regler om endring av forhåndsvarsel. Videre inneholder kapittelet regler om melde- og fremleggelsesplikt, herunder hvordan plikten kan oppfylles, unntak fra plikten, regler om vareførsel over landegrensene mot Sverige og Finland, plikt til registrering av vare, unntak fra kravet til vareførsel på vei med åpent tollsted, tilbaketrekking og endring av tillatelse, meldeplikt for varer som forhåndsvarsles og regler om autoriserte foretak. Kapittelet inneholder regler om bestemmelsessted ved ankomst med ulike transportmidler, lossing, lasting, og meldeplikt ved ankomst og avreise.

Kapittel 4. Tollbehandling

Kapittelet inneholder fellesbestemmelser om tollbehandling, herunder regler om omkostninger og sikkerhet ved midlertidig lagring av vare, tilbakehold og lagring og åpnings- og ekspedisjonstid. Videre inneholder kapittelet regler om deklareringsplikt, herunder om ordinær deklarerer, andre typer deklarerer, unntak fra deklareringsplikt, regler om oppbevaring av meldinger, deklarasjoner mv. og regler om bruk av elektronisk datautveksling. Kapittelet inneholder også regler om tollekspedisjon, herunder fortolling, forpassing, transittering, tillatelse til utførsel, annen disponering over ufortollet vare, adgang til å disponere over tollekspedert vare, rett til gjenutførsel, avståelse mv., regler om tilbakehold ved disponering i strid med tollekspedisjon og nærmere regler om tollager.

Kapittel 5. Tollfritak

Kapittelet inneholder regler om tollfritak for varer, herunder vare til personlig bruk, vare til bruk i transportmidler i ervervsmessig virksomhet, vare til fremmede makters representasjoner, vare fra særlige områder, ødelagt vare, vareprøve, vare til teknisk og vitenskapelig bruk, vare til luftfart, vare av mindre verdi og kjøtt fra egen jakt.

Kapittel 6. Tollfritak for vare som skal gjenutføres

Kapittelet inneholder regler om tollfritak for varer som skal gjenutføres, herunder regler om tollfritak ved midlertidig innførsel uten og med sikkerhetsstillelse, innenlands bearbeiding av industrivarer og landbruksvarer og regler om at vare kan destrueres i stedet for å bli gjenutført.

Kapittel 7. Grunnlag for beregning av toll

Kapittelet inneholder fellesbestemmelser om beregningsgrunnlaget, herunder regler om beregning av toll etter vekt, volum og stykk og beregningsgrunnlaget for vare som gjeninnføres. Videre inneholder kapittelet bestemmelser om beregning av en vares tollverdi.

Kapittel 8. Preferansetoll

Kapittelet inneholder bestemmelser om preferansetoll ved innførsel og utførsel på grunnlag av frihandelsavtale eller Generalized System of Preference (GSP), fremsetting av krav om preferansetoll og dokumentasjon, og bestemmelser om ikke-preferensielle opprinnelsesregler.

Kapittel 9. Tollnedsettelse i budsjettåret

Forskrifter som utfyller tolloven §§ 9-1 til 9-4 er fastsatt av Landbruks- og matdepartementet. Bestemmelser er gitt i forskrift 27. juni 2008 nr. 746 om omregningsfaktorer for råvarer ved fastsettelse av tollsatser innenfor kvotene for karbohydratråvarer, oljefrø og matkorn samt ved generelle tollnedsettelse for proteinråvarer og fett til kraftfor, forskrift 22. desember 2005 nr. 1723 om administrative tollnedsettelse for landbruksvarer, forskrift 5. juli 2002 nr. 828 om individuelle tollnedsettelse og fordeling av tollkvoter til konserverindustrien og forskrift 21. desember 2001 nr. 1647 om fastsettelse av nedsatte tollsatser ved import av industrielt bearbejdede jordbruksvarer.

Kapittel 10. Handelstiltak

Forskrifter som utfyller tolloven § 10-6 er fastsatt av Landbruks- og matdepartementet. Bestemmelser er gitt i forskrift 17. desember 1998 nr. 1448 om økning i tariffmessig toll – beskyttelsestoll – på landbruksvarer.

Kapittel 11. Refusjon av tollavgift ved gjenutførsel

Kapittelet inneholder nærmere regler om tollrefusjon ved gjenutførsel av vare benyttet ved reparasjon eller bearbejding, tollrefusjon ved gjenutførsel av vare i uendret tilstand, delvis refusjon og regler om refusjon ved gjenutførsel eller særlige omstendigheter.

Kapittel 12. Særlige forvaltningsregler

Kapittelet inneholder nærmere bestemmelser om bindende forhåndsuttalelser, politiattest og regler om konsultasjoner mellom grensemyndigheter og næringslivet (handelsfasilitering).

Kapittel 13. Alminnelige bestemmelser om tollkontroll

Kapittelet inneholder nærmere regler om tollkontroll, herunder bestemmelser om tollmyndighetenes undersøkelser på person og adgang utendørs, kontroll av vareførsel, dokumenter og tollager, adgang til å bruke makt, den enkeltes plikt til å medvirke ved tollkontroll og bestemmelser om utlevering av passasjeropplysninger.

Kapittel 14. Tollsamarbeid med annen stat

Kapittelet inneholder nærmere bestemmelser om håndhevelse av annen stats tollbestemmelser, fastsettelse av særskilt kontrollområde og håndhevelse av norske bestemmelser på annen stats territorium.

Kapittel 15. Tilbakehold av varer som krenker immaterialrettigheter

Kapittelet inneholder nærmere bestemmelser om tilbakehold av varer som krenker immaterialrettigheter, herunder om søknad om bistand, søknadens innhold og leveringsmåte, forenklet søknad, forenklet fremgangsmåte for ødeleggelse av varer og forenklet fremgangsmåte for ødeleggelse av småforsendelser.

Kapittel 16. Straff og andre reaksjoner

Kapittelet inneholder nærmere bestemmelser om tilbakebetaling av beslaglagte betalingsmidler, forenklet forelegg, utmåling av tilleggstoll, behandling av beslag, ileggelse og utmåling av overtredelsesgebyr ved brudd på deklareringsplikten for kontanter og andre betalingsmidler, tilbakehold av betalingsmidler og utmåling av overtredelsesgebyr ved overtredelse av diverse av tollovens bestemmelser.

Kapittel 17. Ikrafttredelse og endringer i andre forskrifter

Kapittelet opplyser om tollforskriftens ikrafttredelsesdato og hvilke forskrifter som ble opphevet samme dato.

Vedlegg 1 til 6

Vedleggene inneholder oversikt over opplysninger som skal gis ved forhåndsvarsel, opplysninger som skal gis i minimumsdatasett, oversikt over landingsplasser for luftfartøy, oversikt over grensekommuner, oversikt over hvilke land og områder som omfattes av gruppene innenfor GSP-ordningen og liste over bearbeiding eller foredling som kreves utført på ikke-opprinnelsesmaterialer for at det fremstilte produkt skal oppnå opprinnelsesstatus.

3. Nærmere om forslag til nye forskrifter

3.1 Overordnet om nye forskrifter

I vareførselsforskriften foreslås regulert nærmere bestemmelser om inn- og utførsel av varer, regler om tollverdi, forvaltningsregler, kontrollregler, sanksjonsbestemmelser, bestemmelser om immaterielle rettigheter (IPR), bestemmelser om samarbeid med annen stat og handelstiltak.

I tollavgiftsforskriften foreslås nærmere regulert bestemmelser om plikten til å beregne tollavgift, satser og beregningsgrunnlag, opprinnelse, nedsettelse av tollavgift, tollavgiftsfritak, refusjon av tollavgift samt forvaltningsregler, kontrollregler og sanksjonsbestemmelser.

De fleste bestemmelsene i forslag til nye forskrifter viderefører gjeldende forskriftsbestemmelser, tilpasset plassering og terminologi i nye lover. Disse bestemmelsene omtales kort i høringsnotatet.

Enkelte av tollforskriftens bestemmelser videreføres ikke i vareførselsforskriften og tollavgiftsforskriften. Noen av disse bestemmelsene er videreført på lovnivå i vareførselsloven eller tollavgiftsloven. Omtale til disse bestemmelsene følger i Finansdepartementets høringsnotat 6. mai 2019 og Prop. 237 L (2020-2021). Enkelte andre bestemmelser fra tollforskriften videreføres ikke. Noen av disse bestemmelsene er gitt en mer utfyllende omtale og begrunnelse for hvorfor videreføring ikke finner sted, se pkt. 3.4.3.

En del forskriftsbestemmelser er nye eller videreført fra tollforskriften, men med en del endringer. Disse bestemmelsene er omtalt mer utfyllende.

Enkelte av tollforskriftens bestemmelser i kapittel 5 om tollfritak videreføres i forskrift 15. desember 2009 nr. 1540 til merverdiavgiftsloven (merverdiavgiftsforskriften). Disse sendes på offentlig høring av Skatteetaten.

3.2 Kompetansefordeling

Forskriftskompetansen hører under Finansdepartementet. Finansdepartementet har bedt Tolletaten om å utforme og høre forskrifter til vareførselsloven og tollavgiftsloven.

Tolloven kapittel 5 og 6 med tilhørende regulering i tollforskriften inneholder bestemmelser om tollfritak. Enkelte av tollfritakene som i dag er regulert i tollloven og tollforskriften er foreslått flyttet til lov 19. juni 2009 om merverdiavgift (merverdiavgiftsloven) og merverdiavgiftsforskriften. Skatteetaten vil overta ansvaret for forskriftsreguleringen av disse bestemmelsene, men Tolletaten vil for enkelte av bestemmelsene fortsatt ha et ansvar for å gi tillatelser til avgiftsfri innførsel. Tolletatens ansvar vil fremgå av de enkelte bestemmelsene i merverdiavgiftsforskriften.

3.3 Vedlegg

Utkast til vareførselsforskriften har fire vedlegg. I denne høringen sendes kun vedlegg 3 og 4 på høring, da vedlegg 1 og 2 gjelder forhåndsvarsel og vil bli hørt sammen med bestemmelsene om forhåndsvarsel ved innførsel i forskrift til vareførselsloven § 2-1 på et senere tidspunkt.

Vareførselsforskriften vedlegg 3 og 4 viderefører tollforskriften vedlegg 3 og 4, men med enkelte strukturelle endringer som følge av omorganisering i Tolletaten og kommune- og fylkessammenslåingen fra 1. januar 2020. Utkast til tollavgiftsforskriften har to vedlegg.

Tollavgiftsforskriften vedlegg 1 og 2 viderefører tollforskriften vedlegg 5 og 6.

Vedlegg benyttes om regelverk som rettslig sett er en del av forskriften, men som er for omfangsrikt til at det er hensiktsmessig å ta det inn i forskriftsteksten. Dette gjelder typisk tabeller og lignende.

Et eksempel er listen over hvilke kommuner som anses som grensekommuner i vedlegg 4, jf.

vareførselsforskriften § 4-1-28. Endringer i vedlegg til forskriften krever forskriftsendring.

3.4 Innholdet i forslaget til forskrifter

3.4.1 Innledning

Forskriftene har samme strukturelle oppbygging som vareførselsloven og tollavgiftsloven, og må leses i sammenhengen med disse, da reglene i lovene ikke er gjentatt i forskriftene. Lovenes kapittel- og paragrafoverskrifter er brukt gjennomgående. Paragrafene i forskriftene får samme nummerering som i lovene, men med et ekstra siffer til slutt. Som et eksempel får forskriftsbestemmelser til vareførselsloven § 4-1 betegnelsen § 4-1-1, § 4-1-2 osv.

Noen lovbestemmelser har mange forskriftsbestemmelser og her foreslås det underoverskrifter i forskriften som ikke finnes i loven, for å lette tilgjengeligheten. Se for eksempel forskrifter til vareførselsloven § 4-1.

I vareførselsloven § 1-3 og tollavgiftsloven § 1-2 finnes definisjoner på begreper som er gjennomgående i regelverket. Etter Tolletatens vurdering er det hensiktsmessig å gjennomgå enkelte av disse definisjonene og en del andre begrep som ikke er definert i ovennevnte bestemmelser, men som benyttes gjennomgående i nye lover og utkast til nye forskrifter. Dette følger i punkt 3.4.2.

Store deler av tollforskriften videreføres i vareførselsforskriften og tollavgiftsforskriften, samt enkelte bestemmelser i merverdiavgiftsforskriften. Under punkt 3.4.3 redegjøres det mer utfyllende for enkelte tema som enten innebærer ny regulering eller bestemmelser som ikke videreføres.

3.4.2 Definisjoner og viktige begreper

Tollavgift

I nytt regelverk omtales «toll» som «tollavgift». Nytt begrep innebærer ikke materielle endringer, men medfører noen språklige justeringer.

Tollavgift er et offentligrettslig pengekrav som oppstår ved innførsel av varer. I en del bestemmelser i vareførselsforskriften og tollavgiftsforskriften omtales derfor bare «avgifter» i stedet for «toll og avgifter», da det med nytt regelverk er klart at «toll» er å anse som en avgift. Når begrepet «avgift» benyttes i forskriftene menes som utgangspunkt alle innførselsavgifter (tollavgift, merverdiavgift og særavgifter). Når begrepet «tollavgift» benyttes menes tollavgift isolert sett. En må likevel være oppmerksom på at en vare som er tollavgiftspliktig i de fleste tilfeller også vil være omfattet av avgiftsplikt for innførselsmerverdiavgift og i en del tilfeller også for særavgifter. Avgiftsplikten for disse avgiftene følger av henvisninger fra merverdiavgifts- og særavgiftsregelverket til tollavgifts- og vareførselsregelverket.

Deklarasjonspliktig

Deklarasjonspliktig er i nytt regelverk definert som «den som leverer en deklarasjon i eget navn, eller den som deklarasjonen leveres på vegne av». Definisjonen av deklarasjonspliktig tilsvarer definisjonen av «declarant» i EUs tollkodeks (UCC) artikkel 5 nr. 15.

Deklarasjon

Deklarasjon er i nytt regelverk definert som «en melding om at en vare skal underlegges en bestemt tollprosedyre», jf. vareførselsloven § 1-3 bokstav b. Tilsvarende definisjon av deklarasjon følger av EUs tollkodeks (UCC) artikkel 5 nr. 12.

Etter gjeldende rett er en deklarasjon en søknad om å få disponere over ufortollet vare.

Å deklarerer innebærer å gi opplysninger, uavhengig av hvordan opplysningene gis. Opplysningene kan deklarerer elektronisk, på papir eller muntlig. Hvilke opplysninger som skal oppgis ved deklarasjon varierer ut fra hvilken type deklarasjon det er snakk om og hvilken prosedyre varene skal underlegges, men opplysninger om selve varen er som oftest det sentrale.

Tollavgiftsmelding

Tollavgiftsmelding vil i praksis være de opplysningene i deklarasjonen som har betydning for fastsetting av tollavgift. Hvilke opplysninger dette er, vil fremgå av postene i deklarasjonen og typisk være opplysninger om klassifisering og beskrivelse av varen i henhold til tolltariffen, opplysninger om varens opprinnelse dersom tollavgift skal beregnes etter reglene om preferansetollavgift i tollavgiftsloven kapittel 4, og opplysninger om vekt, volum, antall eller tollverdi, avhengig av hva som er beregningsgrunnlaget for tollavgiften.

I praksis vil tollavgiftsmeldingen gis som en del av deklarasjonen. Plikten til å gi opplysninger i deklarasjonen vil derfor følge av både vareførselsloven og tollavgiftsloven.

Tollavgiftspliktig

Begrepet «tollskyld», som er et samleuttrykk for plikten til å svare toll, videreføres ikke i nytt regelverk, men erstattes av uttrykket «plikt til å beregne tollavgift». Som følge av dette videreføres heller ikke uttrykket «tollskyldner». Den som blir ansvarlig for tollavgiften vil omtales som «tollavgiftspliktig». Uttrykket «tollavgiftspliktig» vil omfatte en snevrere gruppe enn «tollskyldner» i tolloven. Etter tolloven omfatter «tollskyldner» enhver som har tollskyld ved fortollet eller ufortollet vare. Gruppen som ikke anses som tollavgiftspliktig etter tollavgiftsloven, vil imidlertid kunne bli medansvarlig for tollavgift. De som er tollavgiftspliktige vil sammen med de som er medansvarlig for tollavgift etter tollavgiftsloven, tilsvare gruppen som anses som tollskyldnere etter gjeldende rett.

Tollbehandling

Etter gjeldende rett er tollbehandling at varen må behandles etter ett av følgende alternativer:

- umiddelbar tollekspedisjon
- innlegg på tollager
- plassering i frisone
- avståelse og tilintetgjøring
- midlertidig lagring

Tollekspedisjon etter gjeldende rett er:

- fortolling (§ 4-20)
- forpassing (§ 4-21)
- transittering (§ 4-22)

- gjenutførsel (§ 4-23) og
- annen disponering (§ 4-24)

I nytt regelverk er tollbehandling av varen må behandles etter ett av følgende alternativer:

- underlegges en tollprosedyre
- gjenutføres eller avstås

Tollekspedisjon som begrep videreføres ikke i nytt regelverk. Tollprosedyrene etter nytt regelverk vil være:

- overgang til fri disponering
- forpassing
- transittering
- tollager
- frisone
- midlertidig innførsel
- innenlands bearbeiding av industrivarer
- innenlands bearbeiding av landbruksvarer
- prosedyren utførsel

Overgang til fri disponering

Etter gjeldende rett er fortolling den eneste form for tollekspedisjon som innebærer at varen frigjøres helt fra tollmyndighetenes befatning. At varen frigjøres betyr at tollmyndighetene ikke lenger har mulighet til å forfølge over varen etter reglene i tolloven.

Fortolling som begrep videreføres ikke i nytt regelverk. Varer som innføres for fri omsetning, bruk eller forbruk, skal underlegges prosedyren overgang til fri disponering. Når vilkårene for prosedyren er oppfylt, herunder at tollavgift og andre innførselsavgifter er beregnet og nødvendige tillatelser til innførsel som kreves fra andre myndigheter foreligger, frigjøres varen for fri disponering.

Etter nytt regelverk vil en «fortollet» vare være en vare som er gått over i fri disponering. En «ufortollet» vare er en vare som ikke har gått over i fri disponering.

3.4.3 Utfyllende om enkelte temaer

Virkeområde

Vareførselslovens virkeområde er angitt i vareførselsloven § 1-2. I forskrift til vareførselsloven § 1-2 foreslås tollforskriften § 1-3-1 første ledd videreført samt utvidet til å også gjelde militære luftfartøyer og andre statsskip og statsluftfartøyer som benyttes til ikke-kommersielle formål. Forslag til vareførselsforskriften § 1-2-1 lyder:

«Vareførselsloven § 8-1 får ikke anvendelse på utenlandske marinefartøyer, militære luftfartøyer og andre statsskip og statsluftfartøyer som benyttes til ikke-kommersielle formål».

Bestemmelsen innebærer at tollmyndighetenes hjemmel til kontroll av vareførselen ikke gjelder for utenlandske marinefartøyer, militære luftfartøyer og andre statsskip og statsluftfartøyer som benyttes til ikke-kommersielle formål, og at disse derfor ikke kan kontrolleres.

Tolletaten har foreslått at vareførselsforskriften § 1-2-1 også gjelder for militære luftfartøyer, andre statskip og statsluftfartøyer som benyttes til ikke-kommersielle formål. United Nations convention on the law of the sea (De forente nasjoners havrettskonvensjon (Havrettskonvensjonen)) og folkerettslig sedvanerett gir immunitet for marinefartøyer og andre statskip som benyttes til ikke-kommersielle formål og folkerettslig sedvane gir immunitet for militære luftfartøy og andre statsluftfartøy som benyttes i ikke-kommersielle formål. Forslaget er basert på innspill fra Utenriksdepartementet om at den pågående revisjonen av tollovgivningen må inkorporere folkerettslige immunitetsregler. Se også omtale til vareførselsforskriften § 1-2-1 senere i dokumentet.

Ekspedisjonsstedenes åpningstid

I gjeldende toll § 4-3 og tollforskriften § 4-3-1 og § 4-3-2 reguleres grenseovergangsstedenes åpningstid og tollmyndighetenes adgang til å kreve gebyr for tjenester utenfor tollsted og utenom åpningstid.

I nytt regelverk er bestemmelsen noe forenklet, se vareførselsloven § 7-9. I stedet for å benytte uttrykk som grenseovergangssted, tollsted, åpningstid, ekspedisjonstid og alminnelig åpningstid taler bestemmelsen nå om ekspedisjonsstedenes åpningstid. Dette er ikke ment å innebære materiell endring, men gjør regelverket klarere og lettere tilgjengelig.

Med ekspedisjonssted menes sted hvor varer kan tollbehandles. Dette er typisk Svinesund tollsted, Ørje tollsted, Bjørnfjell tollsted osv. Ekspedisjonssteder skal holdes åpne når trafikkmengden tilsier det. Ved fastsetting og endring av åpningstider skal tollmyndighetene ta hensyn til næringslivets behov. Dette følger av EØS-avtalen protokoll 10 artikkel 8, Kyotokonvensjonen Hovedvedlegg kapittel 3 standard 3.1, WTO Trade Facilitation Agreement (TFA) og en rekke frihandelsavtaler.

Det foreslås at åpningstidene fastsettes utenfor forskrift, da det er en rekke tollsteder i Norge som har ulike åpningstider. Åpningstidene skal likevel være lett tilgjengelig, ivareta næringslivets behov og næringslivet skal varsles og få mulighet til å uttale seg før åpningstider eventuelt endres.

Forhåndsvarsel og autorisering av foretak

I 2006 innførte EU en rekke nye regler på tollområdet for å sikre forsvarlige risikoanalyser ved inn- og utførsel av varer over EUs yttergrenser, med formål å bekjempe helse- og miljøfarer og terrorisme knyttet til internasjonal handel. Norge har status som tredjeland etter det felleseuropeiske tollregelverket, og var derfor ikke omfattet av EUs nye tollsikkerhetsregime. For å unngå unødvendige hindringer i handelen mellom Norge og EU, ble det derfor inngått en avtale mellom partene, inntatt i EØS-avtalens protokoll 10 kap. IIa. Avtalen innebærer at Norge er del av et felles sikkerhetsområde bestående av EU, Sveits, Liechtenstein og Norge, hvor det skal anvendes gjensidige tollsikkerhetstiltak ved transport av varer til og fra tredjeland.

Regler om forhåndsvarsling og autorisering av foretak er i dag fastsatt i tolloven § 3-1 og tollforskriften §§ 3-1-1 til 3-1-13 og §§ 3-1-27 til 3-1-35.

På bakgrunn av endringer i EUs tollregelverk med direkte betydning for tollsikkerhetstiltakene fastsatt i protokoll 10 kap. IIa og i tolloven § 3-1 og tollforskriften kapittel 3, har EU lansert et digitalt importkontrollsystem (Import Control System 2, ICS2) for varer som innføres fra tredjeland. Systemet iverksettes i tre faser, med første iverksettelsesdato 15. mars 2021.⁴

⁴ <https://www.toll.no/no/verktoy/regelverk/horinger/avsluttede-horinger/ending-i-tollforskriften--oppbevaringstid-for-oppbevaringspliktige-dokumenter/ending-i-tollforskriften---reglene-om-forhandsvarsling-og-autoriserte-foretak/>

Ved iverksettelse av fase 2 og 3 av ICS2, vil det være nødvendig å gjøre endringer i bestemmelsene om forhåndsvarsling. Disse endringene må tas inn i forskrift til vareførselsloven § 2-1 (forhåndsvarsel ved innførsel). Forskrift til vareførselsloven § 2-1 vil sendes på egen høring, med utgangspunkt i endringer i tollforskriften foreslått i høringsnotat av 1. februar 2021 om forslag til endringer i tollforskriften kap. 3 om forhåndsvarsling og autoriserte foretak som følge av endringer i EØS-avtalens protokoll 10 kap. IIa.

Når det gjelder reglene om autorisering av foretak er disse i vareførselsloven skilt ut i en egen bestemmelse i vareførselsloven § 7-7 med hjemmel til å fastsette forskrifter. Oppdaterte regler om autorisering av foretak som følge av endringene i protokoll 10 kapittel IIa, trådte i kraft 15. mars 2021. Det vil ikke bli ytterligere endringer i disse reglene ved iverksettelsen av de to neste fasene. Reguleringen av forskriftsbestemmelser om autorisering av foretak i vareførselsforskriften sendes derfor på høring i dette høringsnotatet. Reglene foreslås videreført uten andre endringer enn språklige justeringer tilpasset terminologi i ny vareførselslov.

Hovedregel om elektronisk deklarasjon og elektronisk endring av deklarasjon

I nytt regelverk foreslås det at deklarasjon og melding for tollavgift som hovedregel skal leveres elektronisk. Tilsvarende foreslås ved levering av endringsmeldinger. Tolletaten viser til at både levering av deklarasjon, melding for tollavgift og endringsmeldinger for disse er egenfastsetting som ikke behandles av tollmyndighetene ut over eventuell automatisert kontroll («maskekontroll») eller etterkontroll. Dette er en endring i forhold til gjeldende rett der både deklarasjon og endringsmeldinger (i dag kalt omberegning) behandles som søknader.

I vareførselsforskriften § 3-2-1 (innførsel) og § 5-6-1 (utførsel) foreslås at hovedregelen for næringsdrivende er at levering av deklarasjon skal skje ved elektronisk datautveksling. Den som leverer elektronisk deklarasjon, skal levere gjennom TVINN-systemet (Tolletatens ekspedisjonssystem). Privatpersoner er fritatt fra kravet om elektronisk levering av deklarasjon dersom ikke annet er bestemt. Deklarasjon kan fremdeles også inngis på andre måter, for eksempel ved bruk av ATA-carnet. I særlige tilfeller kan tollmyndighetene tillate at deklarasjon leveres på annen måte. Annen måte kan være at deklarasjon leveres som et fysisk skjema eller sendes med e-post til tollmyndighetene. Særlige tilfeller kan blant annet foreligge dersom det oppstår svikt i tollmyndighetenes systemer eller svikt i kommunikasjonslinjene. Dersom avsenderlandet ikke legger til rette for elektronisk kommunikasjon kan det også anses å foreligge et særlig tilfelle, slik at det kan tillates at deklarasjon leveres på annen måte.

I vareførselsforskriften § 7-2-1 foreslås også regler som gjelder endring av opplysninger i deklarasjonen. Forslaget innebærer en hovedregel om at den som er regnskapspliktig etter lov 17. juli 1998 nr. 56 om årsregnskap m.v. (regnskapsloven) skal levere endringsmelding for tollavgift i TVINN-systemet. Dette innebærer at regnskapspliktige kun tillates å endre tidligere leverte deklarasjoner elektronisk via TVINN-systemet. De som ikke er regnskapspliktige, samt privatpersoner, kan levere endringsmelding i elektronisk skjema i Altinn. Forslagets tredje ledd innfører unntak fra hovedreglene om at endringsmelding enten skal leveres via TVINN-systemet eller Altinn. Bestemmelsen kan blant annet benyttes når andre leveringsmåter er mer praktiske for tollmyndighetene eller når elektronisk levering via TVINN-systemet eller Altinn ikke er mulig.

Hvem som er regnskapspliktig fremgår av regnskapsloven § 1-2. Bestemmelsen omfatter alle AS og ASA, samt en del andre foretaksformer. Selskap etter lov 21. juni 1985 nr. 83 om ansvarlige selskaper og kommandittselskaper (selskapsloven) er i utgangspunktet også regnskapspliktige, men mindre selskap er ikke omfattet (tersklene her er blant annet mindre enn 5 millioner i salgsinntekt og et gjennomsnittlig antall ansatte i regnskapsåret under 5 årsverk). Regnskapsplikten omfatter i

utgangspunktet også enkeltpersonforetak, men mindre enkeltpersonforetak (eiendeler med verdi under 20 millioner eller et gjennomsnittlig antall ansatte i regnskapsåret under 20 årsverk) er ikke omfattet.

Tollavgiftsloven § 9-2 regulerer plikten til å levere melding for tollavgift som del av deklarasjonen for prosedyren overgang til fri disponering. Dette innebærer at hovedregelen om elektronisk levering av deklarasjon skal gjelde tilsvarende for melding for tollavgift. Endringsmelding for tollavgift leveres ved at opplysninger som har betydning for fastsetting av tollavgift endres i deklarasjonen. Leveringsmåten for endring av deklarasjonen foreslås derfor å gjelde tilsvarende for endringsmelding for tollavgift etter tollavgiftsforskriften § 9-4-1.

For Tolletaten er det ønskelig at endringsmeldinger, så langt det er praktisk mulig, leveres elektronisk via TVINN-systemet. Manuell behandling av endringsmeldinger, der Tolletatens tjenestemenn må stå for endringen av opplysninger i TVINN, er tid- og ressurskrevende.

For Tolletaten vil obligatorisk elektronisk endringsmelding medføre en betydelig besparelse av ressurser. Det tar i gjennomsnitt 5 minutter å behandle en elektronisk endring, mens det for en manuell endring tar i snitt 50 minutter. Tidsestimatet inneholder all kommunikasjon som er nødvendig for å få opplyst saken så godt som mulig før deklarasjonen kan endres. Videre anses det som tidsbesparende å foreta kommunikasjon med den næringsdrivende direkte i TVINN, i stedet for via Altinn eller e-post.

For de næringsdrivende vil elektronisk levering av endringsmelding i TVINN-systemet medføre kortere behandlingstid og enklere kommunikasjon med Tolletaten.

Elektronisk levering av endringsmelding bidrar også til at opplysninger blir endret raskere i TVINN, slik at statistiske opplysninger, herunder handelsstatikken, blir raskere ajourført.

For næringsdrivende som allerede leverer og endrer deklarasjoner i TVINN-systemet vil forslaget ikke innebære økonomiske konsekvenser. Det skal likevel bemerkes at enkelte næringsdrivende av praktiske årsaker sender omberegningssøknader via Altinn eller på e-post, selv om de har anledning til å gjøre dette via TVINN-systemet. For disse aktørene vil muligheten til å endre deklarasjonen utenom TVINN bortfalle. Det nevnes i denne sammenheng at Tolletatens erfaring er at de fleste større import- og eksportvirksomheter har TVINN-tillatelse med mulighet for elektronisk endring. Tolletaten hadde per 31. desember 2021 godkjent 290 aktører for elektronisk endring. I 2021 fattet Tolletaten 89 054 endringsvedtak, der 92,4 % av søknadene ble sendt inn elektronisk. Videre ble 25,1 % av endrings sakene behandlet automatisk.

Næringsdrivende som leverer deklarasjoner elektronisk via TVINN-systemet, men som ikke har tilgang til elektronisk endring vil bli påført en merkostnad. I dag betaler næringsdrivende for hovedmodulen for deklarerer av varer i TVINN-systemet ved innførsel og utførsel, og det er den næringsdrivendes programvareleverandør som også tilbyr tilleggsmodulen for elektronisk endring. Prisen for tilleggsmodulen varierer mellom de ulike programvareleverandørene. Det bemerkes at trafikkvolum og antall brukere vil spille inn på kostnadsnivået. Basert på opplysninger fra en av de største programvareleverandørene anslås det at etablering av tilleggsmodulen for elektronisk endring vil medføre en engangskostnad i størrelsesorden kr 3 000 - 10 000. I tillegg vil næringsdrivende måtte betale en fast månedlig pris fra kr 500 til 1 000 til systemleverandøren for å kunne bruke endringsfunksjonen.

Kravet til elektronisk levering av deklarasjon, melding for tollavgift og endringsmeldinger vil også gjelde for næringsdrivende som ikke har tilgang til TVINN-systemet. Forslaget vil i praksis innebære at disse enten må benytte en programvareleverandør for å etablere tilgang til elektronisk deklarerings og endring i TVINN-systemet eller benytte en medhjelper (speditør). Kravet til elektronisk levering av endringsmelding i TVINN-systemet vil medføre at endringen gjennomføres raskere enn ved manuell behandling i Tolletaten. Dette vil innebære en fordel for de næringsdrivende. Å benytte programvareleverandør eller medhjelper vil imidlertid også innebære en kostnad for den næringsdrivende. Det kan være enkelte hensyn som taler mot at næringsdrivende skal bære en slik kostnad. Det bemerkes likevel at endringsmelding leveres som en konsekvens av at det ikke ble gitt riktige opplysninger ved levering av den opprinnelige deklarasjonen. Tolletaten mener at det derfor ikke er urimelig at den næringsdrivende bærer en større del av kostnaden ved endring. Alternativet til dette er en større kostnad for Tolletaten knyttet til manuell endring av deklarasjonen. Vi legger også til grunn at den næringsdrivendes medhjelper i de fleste tilfeller vil ha tilgang til opplysninger avgitt i forbindelse med den opprinnelige deklarasjonen, slik at tidsbruken ved å utarbeide endringsmelding vil ha et akseptabelt omfang.

Tolletatens arbeid med manuell endring på vegne av en næringsdrivende vil være avhengig av hvor mange deklarasjoner den næringsdrivende ønsker endret og antall varelinjer på deklarasjonen. Besparelsen for Tolletaten vil være størst ved behandling av endringsmelding fra næringsdrivende som leverer mange og omfattende deklarasjoner. Omfanget av deklarasjoner som leveres vil ha sammenheng med omfanget av den næringsdrivendes virksomhet. Med bakgrunn i dette foreslås det at ordningen gjøres obligatorisk for næringsdrivende som er regnskapspliktige etter regnskapsloven. Næringsdrivende som ikke er regnskapspliktige kan, som et alternativ til elektronisk levering, i stedet levere endringsmelding via skjema i Altinn. Tilsvarende vil gjelde for privatpersoner. Dersom den deklarasjonspliktige er en mindre virksomhet eller en privatperson, vil hensynet til Tolletatens administrative kostnader være mindre relevant, og vi mener derfor denne gruppen av deklarasjonspliktige bør kunne tillates å levere deklarasjon utenfor TVINN-systemet.

For å sikre en smidig overgang for deklarasjonspliktige som ikke har tilgang til å endre deklarasjonen via TVINN-systemet, foreslås en overgangsordning for virksomheter som ikke har gjennomført tilpassinger før ikrafttredelse. Det foreslås at disse i en overgangsperiode gis tillatelse til å levere endringsmelding etter bestemmelsen i vareførselsforskriften § 7-2-1 annet ledd, det vil si at endringsmelding kan leveres i Altinn i en overgangsperiode. Det foreslås en overgangsperiode på 12 måneder. Tolletaten ber om innspill til overgangsperioden, herunder om foreslått overgangsperiode kan reduseres. Etter overgangsperioden må endringsmeldinger leveres via TVINN. Se utfyllende tekst i merknad til vareførselsforskriften § 14-2-1.

Unntak fra plikten til fremleggelse og deklarerings – elektrisk kraft og gass

I forbindelse med offentlig høring av nye lover i 2019 innga Statnett et høringssvar hvor de redegjorde for særegenheten til elektrisk kraft, dagens ordning med forenklet rapportering, og mulighet for eventuelle unntaksregler regulert i forskrift til nytt regelverk.

Tolletaten foreslår forenklinger i de lovpålagte pliktene til fremleggelse og deklarerings av varer ved inn- og utførsel.

Elektrisk kraft (strøm) og gass⁵ er å anse som varer etter både tolltariffen og merverdiavgiftsloven. Utgangspunktet er derfor at hovedregelen i gjeldende toll og ny vareførselslov om fremleggelse og

⁵ Det er et skille mellom gass som inn- og utføres i rørledninger og gass som fraktes i bulk i skip og lastebiler. Forslaget til lettelse fra pliktene gjelder kun gass i rørledninger.

deklarerer gjelder for disse varene. Det er hjemmel i gjeldende toll og ny vareførselslov til å gi unntak fra plikten til fremleggelse og lettelse i plikten til deklarerer.

Ved transport av elektrisk kraft i kabel og gass i rørledning er det ikke mulig å oppfylle fremleggelsesplikten ved grensepassering. Det foreslås derfor unntak for denne plikten ved inn- og utførsel av slike varer. Det vises til forslag til vareførselsforskriften § 2-4-5 bokstav d og e (innførsel), samt § 5-4-2 første ledd bokstav b og c (utførsel).

Ved inn- og utførsel skal varer som hovedregel underlegges en tollprosedyre. Dette gjøres ved at det leveres deklarasjon. Elektrisk kraft og gass i rørledninger skal underlegges prosedyren overgang til fri disponering ved innførsel og prosedyren utførsel ved utførsel.

Når det gjelder elektrisk kraft er det ikke mulig å identifisere en kraftleveranse i det den flyter gjennom nettet og passerer grensen. Det er derfor heller ikke mulig å fysisk knytte en leveranse til en konkret avsender eller mottaker. Dette gjør det umulig å oppfylle plikten til å deklarerer denne typen vare før grensepassering. I dag oppfylles deklareringsplikten ved at Statnett foretar en månedlig etterdeklarerer på vegne av alle eksportører og importører av elektrisk kraft. Denne deklareringsmåten følger av særskilt avtale med Tolletaten.

Opplysninger om mengden av elektrisk kraft som inn- og utføres har betydning ved etterkontroll av de enkelte strømselskapenes merverdiavgiftsrapportering. Opplysningene danner også grunnlag for handelsstatistikken. Det er likevel på det rene at dagens ordning medfører en administrativ byrde for både Statnett og de ulike strømselskapene, uten at de deklarerer opplysningene gir et tilstrekkelig grunnlag for avgiftsmyndighetenes etterkontroll på aktørnivå. Tolletaten ønsker derfor dialog med kraftbransjen om en mer hensiktsmessig rapporteringsordning for inn- og utførsel av elektrisk kraft.

Før en eventuell annen rapporteringsordning er på plass er det imidlertid nødvendig å videreføre dagens ordning der Statnett foretar en månedlig etterdeklarerer på vegne av strømselskapene. Det foreslås at dagens avtalefestede ordning kodifiseres i vareførselsforskriften. Vi viser til forslag til § 4-1-6 niende ledd (innførsel) og § 5-4-2 annet ledd bokstav g (utførsel).

Vi gjør oppmerksom på at elektrisk kraft og vare som innføres via rørledning er unntatt fra plikten til forhåndsvarsel ved innførsel, jf. tollforskriften § 3-1-2 annet ledd og ved utførsel, jf. tollforskriften § 3-1-9 annet ledd. Disse unntakene videreføres i vareførselsforskriften (bestemmelser om forhåndsvarsel sendes i egen høring).

Unntak fra deklareringsplikt – sporingenheter i frakt og andre innretninger

Tolletaten foreslår at det bør reguleres et eget unntak fra deklarasjonsplikt for utstyr som benyttes til sporing av last og andre tekniske innretninger som benyttes som en del av fraktprosessen. Slik utstyr medfølger lasten i transportmidler inn og ut av tollområdet. Tolletaten foreslår i stedet at det utarbeides en egen bestemmelse om unntak fra deklarasjonsplikt for utstyr til sporing av last og andre tekniske innretninger som benyttes som en del av fraktprosessen. Da dette er utstyr som kun er midlertidig i tollområdet vurderes det som hensiktsmessig å regulere unntaket i forskrift til vareførselsloven § 4-6 om prosedyren midlertidig innførsel.

Tolletaten ber særlig om innspill til den foreslåtte reguleringen i vareførselsforskriften § 4-6-4 annet ledd bokstav f, herunder om det er andre typer innretninger som følger med varetransport inn og ut av tollområdet som bør fanges opp av unntaket. Vi viser også til omtalen til § 4-6-4.

Avvikling av ordning for direktekjøring av varer (lagring av varer som ikke har gått over i fri disponering hos mottaker)

Tolletaten har igangsatt et arbeid som tar sikte på en gradvis utfasing av direktekjøringsordningen. En utfasing forutsetter at det etableres rutiner og tekniske løsninger som sikrer Tolletatens kontrollbehov, samtidig som de sikrer en effektiv vareførsel for næringslivet. En plan for utfasing av direktekjøringsordningen vil utarbeides i tett dialog med næringslivet.

For å ivareta næringslivets behov for effektiv vareførsel vil Tolletaten prioritere utvikling av løsninger for digital levering av opplysninger før eller senest ved grensepassering. Med slike løsninger vil varene automatisk kunne underlegges valgt tollprosedyre og transportmiddelet kan normalt passere grensen uten stans. Når slike løsninger er utviklet og tatt i bruk av næringslivet, vil muligheten til å direktekjøre varer kunne avvikles.

Med bakgrunn i det pågående arbeidet foreslås det ikke bestemmelser om direktekjøring i vareførselsforskriften på nåværende tidspunkt. Tolletaten vil komme tilbake med forslag som har betydning for direktekjøringsordningen i løpet av 2022.

Avvikling av ordning for tekstilindustrien

Tolloven § 7-4 inneholder regler om beregningsgrunnlaget for varer som gjeninnføres etter bearbeiding eller reparasjon (utenlands bearbeiding). Forskriftsfullmakten gir anledning til å gi forskrift om beregningsgrunnlaget for varer som gjeninnføres, herunder om adgangen til å dispensere fra vilkårene, og om at slike varer kan innføres tollfritt på visse vilkår. Tollforskriften §§ 7-4-1 til 7-4-4 inneholder nærmere regler om tollfritak for enkelte tekstilvarer som har vært bearbeidet i utlandet.

Ordningsen ble innført i 1992 og går ut på at norske tekstilbedrifter etter søknad kan få tillatelse til å gjeninnføre produkter som er bearbeidet i utlandet tollfritt. Etter 1992 har mange av landene som utførte bearbeiding av tekstiler blitt EU-land og for en del andre land har Norge inngått handelsavtaler som gir tollfrihet for denne typen gjeninnførsel. Dette har ført til at ordningen ikke har vært i bruk på over 10 år. Til informasjon er det i dag kun to bedrifter som driver innenlands produksjon av tekstiler i Norge.

Tollforskriften stiller omfattende vilkår for å kunne benytte ordningen.

Da fritaksordningen for tekstilbedrifter i praksis ikke er i bruk foreslås at ordningen avvikles ved at tollforskriften §§ 7-4-1 til 7-4-4 ikke videreføres. Fjerning av ordningen vil ikke ha konsekvenser verken for forvaltningen eller næringslivet.

Tollavgiftsfritak, merverdiavgiftsfritak og unntak fra deklarasjonsplikt

Tolloven har bestemmelser om tollfritak i kapittel 5 og kapittel 6. I nytt regelverk blir tollfritak omtalt som «tollavgiftsfritak» uten at endringen av begrep i seg selv medfører materielle endringer. I det følgende tales om «tollfritak» når det snakkes om gjeldende rett og «tollavgiftsfritak» når det snakkes om og henvises til nytt regelverk.

Med nytt regelverk vil noen tollfritak videreføres som tollavgiftsfritak regulert direkte i tollavgiftsloven (tollavgiftsloven § 6-3 og 6-4). Noen tollavgiftsfritak vil reguleres som unntak fra deklarasjonsplikt, slik at dersom varene oppfylder vilkårene for unntak fra deklarasjonsplikt etter bestemmelser i forskrift til vareførselsloven § 4-1, vil de innvilges tollavgiftsfritak, jf. tollavgiftsloven § 6-1. Noen tollavgiftsfritak vil reguleres i merverdiavgiftsloven og merverdiavgiftsforskriften, og tollavgiftsfritaket vil følge av at det ikke skal beregnes merverdiavgift ved innførsel, jf. tollavgiftsloven § 6-2.

Tollfritakene som videreføres som henholdsvis tollavgiftsfritak i tollavgiftsloven § 6-3 og 6-4 og som merverdiavgiftsfritak i merverdiavgiftslov- og forskrift, vil videreføres uten vesentlige endringer. Enkelte tollfritak foreslås ikke videreført, da de ikke lenger anses å ha praktisk betydning.

Bestemmelsene om tollfritak som skal videreføres som regler om unntak fra deklarasjonsplikt er foreslått omskrevet og tilpasset for å fremstå som vilkår for unntak fra deklarasjonsplikt i stedet for vilkår for tollfritak. Dette medfører at en del regler ikke er like gjenkjennelige, men når unntakene fra deklarasjonsplikt fører til tollavgiftsfritak, jf. tollavgiftsloven § 6-1 er bestemmelsenes innhold ment videreført uten materielle endringer.

For prosedyren midlertidig innførsel, innenlands bearbeiding av industrivarer og innenlands bearbeiding av landbruksvarer vil det som etter tolloven og tollforskriften fører til tollfritak være vilkår for å underlegge varen de forannevnte prosedyrene. Når en vare underlegges andre prosedyrer enn prosedyren overgang til fri disponering, oppstår ikke plikten til å fastsette innførselsavgifter.

Opprinnelse

I tolloven og tollforskriften er regelverket om varers opprinnelse samlet i kapittel 8. Som følge av inndelingen i vareførselsloven og tollavgiftsloven vil dette regelverket gjenfinnes dels i vareførselsloven og dels i tollavgiftsloven. Det er ellers ikke materielle endringer i reglene om varers opprinnelse.

Varer fra tredjeland underlagt veterinære eller plantesanitære restriksjoner

Etter EØS-avtalens vedlegg 1 (Veterinæravtalen) er Norge forpliktet til å kontrollere import av varer som innføres fra land utenfor EØS-området (tredjeland) underlagt veterinære eller plantesanitære restriksjoner. Selv om tollområdet ikke er omfattet av EØS-avtalen, fastsetter Veterinæravtalen, og da særlig forordning 2017/625 om offentlig kontroll av veterinære varer (Kontrollforordningen), konkrete plikter for tollmyndighetene i forbindelse med grensekontrollen. Forordningen er gjennomført i forskrift 3. mars 2020 nr. 704 om offentlig kontroll for å sikre etterlevelse av regelverket for mat, fôr, plantevernmidler, dyrehelse og dyrevelferd. I henhold til Kontrollforordningens artikkel 57 plikter tollmyndighetene å kontrollere at Felles innførselsdokument om helse (Common Health Entry Document, CHED) fremlegges før en vare frigjøres eller underlegges en annen tollprosedyre. Varene skal da være kontrollert og CHED klargjort i Mattilsynets systemer av Mattilsynets kontrollpersonell ved den veterinære grensekontrollstasjonen, med henvisning til aktuell tollprosedyre. Dersom gyldig CHED ikke fremlegges, skal tollmyndighetene tilbakeholde varen og varsle relevant myndighet. Tolletaten er altså forpliktet til å nekte vare innført til tollområdet før gyldig CHED er fremlagt.

I oktober 2017 gjennomførte ESA en inspeksjon av Norges oppfølging av Veterinæravtalen og importkontrollen av veterinære varer fra tredjeland. I sin etterfølgende rapport konstaterte ESA at det forelå avvik blant annet ved at veterinære varer fra tredjeland kan bli innført til EØS-området, «ved transitt til -, forpassing/omlastning til -, og innlegg på tollagre på norsk territorium», uten at veterinære sertifikater blir systematisk kontrollert før grensepassering.

Etter både tolloven og ny vareførselslov kreves nødvendige tillatelser fra andre regelverkseiere fremlagt først ved deklarasjonstidspunktet. For å sikre tilstrekkelig kontroll av varer fra tredjeland underlagt veterinære eller plantesanitære restriksjoner og CHED ved grensepassering, foreslås det derfor å gjøre enkelte tilpasninger i reglene om deklareringsplikt for de relevante tollprosedyrene.

For tollprosedyrene overgang til fri disponering og tollager, anses det ikke nødvendig å gjøre særskilte tilpasninger i bestemmelsene i §§ 4-1-1 og 4-4-1 om opplysninger i deklarasjon for prosedyrene utover det som er foreslått.

For prosedyrene transittering og forpassing foreslås det enkelte tilpasninger i bestemmelsene i § 4-2-2 og § 4-3-3 om deklarasjon. Både ved forpassing og transittering er utgangspunktet at deklarasjon skal leveres i NCTS, og i henhold til de opplysningskrav som gjelder ved transittering i dag. For å sikre kontrollen av varene og medfølgende CHED, er det for varer under transittering som har Norge som bestemmelsesland foreslått en regel om at varene skal underlegges en annen tollprosedyre for innførsel ved grensepassering. Dette gjelder ikke hvor varene ankommer Norge via et EU-land. Bestemmelsen vil ikke ha noen praktisk betydning for varer som transitteres i henhold til TIR-konvensjonen⁶, hvor det i Norge ikke er etablert en ordning med autoriserte mottakere og transitteringsprosedyren allerede skal fullføres før grensepassering.

Når det gjelder forpassing, krever bruk av denne tollprosedyren tillatelse fra tollmyndighetene. Det anses derfor tilstrekkelig å presisere i forskrift at tillatelse til forpassing forutsetter at eventuelle tillatelser som kreves fra andre myndigheter for å kunne innføre varen er fremlagt.

Det vises til merknader til de enkelte bestemmelsene.

4. Spesielt om personvern

4.1 Innhenting og behandling av personopplysninger

Vareførselsloven og tollavgiftsloven innebærer ikke vesentlige endringer i tollmyndighetenes adgang til å innhente og behandle personopplysninger. Vi viser her til redegjørelse for de personvernmessige konsekvensene av de nye lovene i Prop. 237 L (2020-2021) punkt 7.1.

Tollmyndighetene innhenter en rekke opplysninger på ulike områder for å utføre sine oppgaver. Formålet med innhenting av opplysninger etter vareførselsloven og vareførselsforskriften følger av lovens formål som er å sikre riktige og fullstendige opplysninger om varen og bidra til å beskytte samfunnet mot ulovlig inn- og utførsel av varer, samt å sikre at Norge overholder sine forpliktelser etter internasjonale avtaler. Innhenting av opplysninger etter tollavgiftsloven- og forskriften har som formål å fastsette riktig tollavgift.

Behandling av personopplysninger er lovlig dersom behandlingen er nødvendig for å utføre en oppgave i allmennhetens interesse eller utøve offentlig myndighet som den behandlingsansvarlige er pålagt og fastsatt i nasjonal rett, jf. personvernforordningen artikkel 6 nr. 1 bokstav e, jf. artikkel 6 nr. 3. Sammen med lovene vil derfor innholdet i forskriftene utgjøre et slikt behandlingsgrunnlag, der detaljene om hvilke opplysninger som kan behandles for en stor del vil følge av forskriftene. Det er uttalt i Prop. 237 L (2020-2021) side 34 at regulering av tollmyndighetenes oppgaver i lov om tollavgift og lov om vareførsel som hovedregel ikke er ment å innebære noen begrensning i adgangen til å bruke opplysninger innhentet for det ene formålet, for eksempel vareførselen, i en sak om eller kontroll av tollavgiften, og viser til at dette som hovedregel vil være samme eller forenlige formål. For øvrig vil det være personvernforordningen art. 6 nr. 4 som regulerer spørsmålet om personopplysninger kan benyttes til andre formål.

I noen tilfeller vil opplysninger som nevnt i personvernforordningen artikkel 9 og 10 behandles. Det vil først og fremst være opplysninger ved mistanke om straffbare lovbrudd, og konstaterte brudd på vareførselsloven, tollavgiftsloven eller annet regelverk tollmyndighetene har ansvar for å

⁶ Tollkonvensjon om internasjonal godstransport med TIR-carneter (1975)

kontrollere, jf. art. 10. I unntakstilfeller vil tollmyndighetene også måtte kunne behandle særskilte kategorier av opplysninger, for eksempel opplysninger om en persons seksuelle orientering ved at de mottar opplysninger om en persons ektefelle/partner, eller helseopplysninger ved innførsel av medisinsk cannabis.

Tollmyndighetene kan, som følge av sine myndighetsoppgaver, bruke og sammenstille innhentede personopplysninger, med mindre annet er særskilt fastsatt. Tollmyndighetene kan i utstrakt grad sammenstille personopplysninger for kontrollformål i medhold av de alminnelige kontrollbestemmelsene, og også uten særskilt hjemmel bruke personopplysninger i risikovurderinger for å målrette kontrollen. I vareførselsloven § 7-15 og tollavgiftsloven § 8-5 er det gitt hjemmel for adgang til å sammenstille helseopplysninger som nevnt i personvernforordningen art. 9 nr. 1 og opplysninger som nevnt i art. 10.

I bestemmelsenes første ledd annet punktum er det også klargjort at sammenstillingsadgangen omfatter profilering som definert i personvernforordningen artikkel 4. Dette er en videreføring av tolloven § 13-12 første ledd, og nærmere omtalt i merknaden til vareførselsloven § 7-15 i Prop. 237 L (2020-2021) side 70/71). Som nevnt i merknadsteksten til vareførselsloven § 7-15 i proposisjonen benytter ikke Tolletaten profilering i personvernforordningens forstand per i dag. Det er gitt forskriftshjemmel i vareførselsloven § 7-15 tredje ledd og tollavgiftsloven § 8-5 tredje ledd, for å kunne regulere de nærmere vilkårene for dette, i tråd med føringene gitt i proposisjonen.

Bestemmelsenes annet ledd gir hjemmel til å treffe automatiserte avgjørelser etter personvernforordningen artikkel 22. Det kan imidlertid bli nødvendig å regulere adgangen til å treffe helautomatiske avgjørelser nærmere, og det er gitt forskriftshjemmel for dette i bestemmelsenes tredje ledd.

Opplysningene som tollmyndighetene innhenter, er i hovedsak knyttet til næringsvirksomhet, men noen opplysninger kan også knyttes til personer. Det følger av reglene i lov 15. juni 2018 nr. 38 om behandling av personopplysninger (personopplysningsloven) og personvernforordningen at behandling av personopplysninger må ivareta rettssikkerheten og personvernet til dem opplysningene gjelder, samtidig skal behandlingen av opplysningene gjøre at oppgavebehandlingen skjer på en god og effektiv måte. Det er personvernforordningen gjennom personopplysningsloven som gjelder for tollmyndighetens behandling av personopplysninger. Personopplysningslovens rammer for behandling av personopplysninger må beskrives i krav til tollmyndighetenes virksomhet i interne instruksjer og veiledere. Tollmyndighetene sørger for at interne vurderinger som gjøres etter personopplysningslovens regler, for eksempel personvernkonsekvensvurderinger etter personvernforordningen art. 33 gjøres skriftlige og etterprøvbare. Etaten sikrer også de registrertes rettigheter, blant annet definert i personvernforordningens kapittel III, gjennom å definere roller og ansvar for arbeidet med personvern i etaten. De registrertes grunnleggende rettigheter og interesser er også ivaretatt ved at tollmyndighetene ikke skal behandle personopplysninger hvis det ikke er nødvendig, og ved at de er underlagt en streng taushetsplikt.

4.2 Utlevering av taushetsbelagte opplysninger til offentlige myndigheter

Det er noen endringer i adgangen til å utlevere taushetsbelagte opplysninger til andre offentlige myndigheter sammenliknet med rettstilstanden etter tolloven. Reglene om utlevering av taushetsbelagte opplysninger vil være et videre behandlingsgrunnlag for å utlevere opplysningene til andre formål, jf. personvernforordningen artikkel 6 nr. 4.

Tollmyndighetenes taushetsplikt etter tolloven er strengere enn den alminnelige taushetsplikten som følger av lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningsaker (forvaltningsloven). Denne er foreslått videreført i vareførselsloven §§ 7-10 og 7-12 og tollavgiftsloven § 8-1. Forvaltningslovens regler om taushetsplikt og unntak fra denne for deling med andre offentlige myndigheter gjelder ikke for tollmyndighetene.

Andre offentlige myndigheter kan ha nytte av opplysninger Tolletaten har for å løse sine oppgaver. Deling av informasjon er en viktig forutsetning for en moderne og effektiv forvaltning. Det skal derfor gis nye regler i vareførselsloven § 7-11 og tollavgiftsloven § 8-2 om at tollmyndighetene kan utlevere opplysninger til andre offentlige myndigheter dersom dette er nødvendig for å utføre mottakerorganets oppgaver etter lov, eller for å hindre at virksomhet blir utøvd på en uforsvarlig måte. Det forutsettes imidlertid at slik utlevering ikke må være uforholdsmessig ut fra de ulempene den medfører i form av inngrep i personvernet og fare for at opplysninger av konkurransemessig betydning kommer på avveie.

Etter vareførselsloven § 7-11 annet ledd og tollavgiftsloven § 8-2 annet ledd skal Tolletaten foreta en konkret og skjønnsmessig vurdering av om ulempene ved utleveringen er uforholdsmessig store sammenlignet med de fordelene den medfører for mottakeren. Bestemmelsen oppstiller et materielt vilkår for utlevering i tillegg til de vilkårene som følger av vareførselsloven § 7-11 første ledd. Det foreslås å ta inn en bestemmelse i forskriftene som gir retningslinjer for forholdsmessighetsvurderingen.

Videre skal tollovens regler om utlevering i tolloven § 12-1 annet ledd også videreføres i forskrift. Opplysninger skal etter disse bestemmelsene alltid kunne utleveres så lenge vilkårene er oppfylt, se vareførselsforskriften § 7-11-1 annet ledd og tollavgiftsforskriften § 8-2-1 annet ledd. Utlevering av opplysninger til etatene som er omfattet av forskriften, er imidlertid ikke begrenset til tilfeller der vilkårene i de forskriftsoppregnede tilfellene er oppfylt. Opplysninger skal også kunne utleveres til de aktuelle etatene dersom vurderingen i vareførselsloven § 7-11 første og annet ledd og tollavgiftsloven § 8-2 første og annet ledd tilsier det. For utlevering av opplysninger innhentet med hjemmel i vareførselsloven § 8-8 (opplysninger om passasjer og besetning fra transportselskaper) og § 8-9 (opplysninger fra skiltgjenkjenningssystem) vil begrensningene i adgangen til å utlevere passasjer- og besetningsopplysninger i forskrift gå foran adgangen til å utlevere opplysninger til offentlige myndigheter etter vareførselsloven § 7-11. Se nærmere omtale i merknad til vareførselsloven § 8-8 og § 8-9 i Prop. 237 L (2020- 2021) side 84.

5. Merknader til forslaget enkelte bestemmelser

5.1 Forskrift om vareførsel

Nedenfor omtales forslag til bestemmelser i vareførselsforskriften. Aktuelt kapittel i vareførselsloven og fullmaktsbestemmelsen er kort omtalt for å synliggjøre sammenhengen mellom lov og forskrift.

Kapittel 1 Innledende bestemmelser

Vareførselsloven kapittel 1 har bestemmelser om lovens formål. Loven skal sikre riktige og fullstendige opplysninger om varer som inn- og utføres, som grunnlag for fastsetting av avgifter og til bruk for kartlegging og statistikk. Tollmyndighetenes oppgaver for andre myndigheter ved kontroll av den grensekryssende vareførselen er særskilt nevnt i lovens formålsbestemmelse. Loven skal også sikre at Norge overholder sine forpliktelser etter internasjonale avtaler om grensekryssende vareførsel.

Lovens sentrale virkeområde er innhenting av opplysninger om og kontroll med varer som føres inn i og ut av tollområdet. Loven gjelder i tollområdet, som er det norske fastland og territorialfarvann, men ikke Svalbard, Jan Mayen og Norges biland. Det er hjemmel for å bestemme i forskrift at loven eller deler av denne skal gjelde for Svalbard og Jan Mayen. Kapitlet har også bestemmelser om bruk av politiattest ved ansettelser i etaten og om forholdet til forvaltningsloven.

Vareførselsloven § 1-2

Bestemmelsen regulerer lovens saklige og stedlige virkeområde. *Femte ledd* gir departementet hjemmel til å gi forskrift om lovens virkeområde.

Til § 1-2-1

Tollforskriften § 1-3-1 første ledd fastsetter at tollloven § 13-3 om kontroll ikke får anvendelse på utenlandske marinefartøyer. Dette er en inkorporasjon av Havrettskonvensjonen og folkerettslig sedvanerett. Dette videreføres i vareførselsforskriften § 1-2-1. I tillegg inkorporeres i bestemmelsen her folkerettslig sedvanerett om immunitet for militære luftfartøyer og andre statsluftfartøyer som benyttes til ikke-kommersielle formål.

Marinefartøyer og andre statsskip som benyttes til ikke-kommersielle formål, har full immunitet mot jurisdiksjon utøvet av enhver annen stat enn flaggstaten når de er på det åpne hav, jf. Havrettskonvensjonen av 1982 (HRK) artikkel 95 og 96. Tilsvarende gjelder når skipene oppholder seg i den eksklusive økonomiske sone, jf. artikkel 58 nr. 2. For sjøterritoriet (fra grunnlinjene og 12 nautiske mil ut fra disse, angir ikke konvensjonen tilsvarende immunitet, men artikkel 32 slår fast at med unntak av nærmere angitte bestemmelser, berører ikke HRK den immunitet som tilkommer marinefartøyer og andre statsskip som benyttes til ikke-kommersielle formål etter andre folkerettslige regler. Etter internasjonal sedvanerett har marinefartøyer og andre statsskip som benyttes til ikke-kommersielle formål immunitet også i sjøterritoriet, samt i indre farvann, altså innenfor grunnlinjene.

Immunitetsregler for militære luftfartøyer og andre statsluftfartøyer som benyttes til ikke-kommersielle formål er ikke uttrykkelig regulert, men det følger av folkerettslig sedvanerett om statsimmunitet at slike luftfartøyer er omfattet av immunitetsregler.

At vareførselsforskriften § 1-2-1 fastsetter at vareførselsloven kapittel 8 om kontroll ikke får anvendelse på utenlandske marinefartøyer, militære luftfartøyer og andre statsskip og statsluftfartøyer som benyttes til ikke-kommersielle formål, innebærer at tollmyndighetene verken kan gjennomføre kontroll av det utenlandske fartøyet/luftfartøyet eller varesendinger og personer om bord i nevnte transportmidler.

Tollforskriften § 1-3-1 annet ledd videreføres ikke.

Kapittel 2 Plikter ved ankomst til tollområdet

Vareførselsloven kapittel 2 har bestemmelser om plikten til å gi tollmyndighetene forhåndsvarsel om varer og å legge frem varene for tollmyndighetene for kontroll. Disse pliktene gjelder i utgangspunktet for alle som bringer en vare til tollområdet. Det er imidlertid omfattende unntak fra plikten til å gi forhåndsvarsel. Videre reguleres enkelte plikter som kun retter seg mot fører av transportmiddel ved ankomst til tollområdet. Dette gjelder blant annet plikt til å sørge for at transportmiddelet går direkte til sted der tollmyndighetene er stasjonert og plikt til å gi melding til tollmyndighetene om ankomst til bestemmelsesstedet. Bestemmelsene viderefører i hovedsak

bestemmelsene i tolloven kapittel 3 om trafikken til tollområdet, men med særskilte lovbestemmelser om plikten til å gi forhåndsvarsel og plikten til å fremlegge varer, og noe forenkling i samsvar med dagens praksis.

Vareførselsloven § 2-2

Bestemmelsen regulerer hvor et transportmiddel skal gå når det kommer til tollområdet. Den gjelder alle typer transportmidler og retter seg mot føreren av transportmiddelet. *Tredje ledd* gir departementet hjemmel til å gi forskrift om plikter for fører av transportmiddel, herunder om fremgangsmåten ved innhenting av tillatelse, om fly- og seilingsleder og om unntak fra pliktene.

Til § 2-2-1

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 3-2-1 med oppdaterte henvisninger.

Bestemmelsen regulerer bestemmelsessted ved ankomst med fartøy og inneholder nærmere regler om plikter som påhviler fartøyets fører.

Første ledd avklarer hva som menes med «sted hvor tollmyndighet er stasjonert». Med sted hvor tollmyndighetene er stasjonert menes en kommune hvor det er et ekspedisjonssted. I forvaltningspraksis har dette de aller fleste steder i landet vært oppfattet som det havneområdet eller den kommune tollkontoret ligger i. At «tollkontoret» i ny forskrift omtales som «ekspedisjonssted» er ikke ment å innebære reelle endringer i hva som er bestemmelsessted for fartøy.

Etter annet ledd følger det at fører av norsk marinefartøy plikter å gå direkte til sjømilitær stasjon eller sted hvor tollmyndighetene er stasjonert.

Etter tredje ledd er fører av fritidsfartøy unntatt fra plikten til å anløpe sted hvor tollmyndighetene er stasjonert dersom fartøyet er unntatt deklareringsplikt etter § 4-1-9 eller § 4-1-10 annet ledd eller innføres midlertidig etter § 4-6-4 annet ledd bokstav a. I tillegg må varer om bord kunne innføres uten tillatelse fra andre myndigheter og oppfylle et av vilkårene i bokstavene a, b eller c. Dette innebærer at varene enten må være unntatt deklareringsplikt etter §§ 4-1-10 til 4-1-13, oppfylle vilkårene for midlertidig innførsel etter § 4-6-4 første ledd bokstav a eller deklarerer ved bruk av tollapplikasjon mv. etter § 4-1-7. I motsatt fall må fartøyet gå til sted hvor tollmyndighetene er stasjonert og etterleve samme regler som andre fartøy.

Det er felles regler for alle fritidsfartøy, uansett størrelse og hjemstat.

Etter fjerde ledd er norske fiske- og fangstfartøy unntatt fra plikten til å gå til sted hvor tollmyndighetene er stasjonert, dersom de ikke har anløpt utenlandsk havn på turen. I tillegg er det vilkår om at fartøyet ikke har andre varer om bord som ikke har gått over til fri disponering enn eventuell egen fangst.

Etter femte ledd er fører av fartøy som frakter petroleumsprodukter og mineraler fra norsk del av kontinentalsokkelen unntatt fra plikten til å gå til sted tollmyndighetene er stasjonert, så lenge fartøyet ikke har anløpt havn utenfor tollområdet og fartøyet ikke har andre varer om bord som ikke har gått over til fri disponering enn petroleumsprodukter og mineraler som er tatt opp fra norsk kontinentalsokkel.

Til § 2-2-2

Bestemmelsen viderefører i hovedsak tollforskriften § 3-2-2 med oppdaterte paragrafhenvvisninger.

Bestemmelsen regulerer fører av luftfartøy sin plikt til å sørge for at luftfartøyet går direkte til lufthavn med internasjonal status eller til andre landingsplasser på nærmere bestemte vilkår som følger av annet ledd. Formålet med regelen er å ha kontroll med hvor luftfartøy som ankommer fra utlandet kan tillates å lande. I praksis tillater tollmyndighetene landing på alle lufthavner som trafikkeres av større luftfartøy, men da mot meldeplikt, se § 2-3-1 fjerde ledd. «Lufthavn med internasjonal status» er et begrep i luftfartslovgivningen, og dekker de aller fleste aktuelle lufthavner. Luftfartøy som ønsker å lande på andre lufthavner, må søke tollmyndighetene om tillatelse til dette, se § 2-2-6. For faste ruter vil det være tilstrekkelig å søke én gang.

Det følger videre av annet ledd at reiseplan skal legges frem for tollmyndighetene senest fire timer før ankomst.

Ifølge tredje ledd kan luftfartøy som skal bruke landingsplassene i vedlegg 3, bare medbringe vare som kan innføres uten tillatelser fra andre myndigheter og som er unntatt deklareringsplikt etter §§ 4-1-10 til 4-1-15, innføres midlertidig etter § 4-6-4 første ledd bokstav a eller er deklarerert ved bruk av tollapplikasjon mv. etter § 4-1-6 første ledd.

Det er også mulig å avtale ankomst til andre landingsplasser med tollmyndighetene i forkant. Dette er særlig praktisk for helikoptertrafikken fra Nordsjøen, som i en del tilfeller ikke går til internasjonale flyplasser. Se § 2-4-7 og merknad til denne bestemmelsen.

Det følger av fjerde ledd at personer som ankommer med luftfartøyet, ikke skal forlate dette før ankomsttiden som er oppgitt til tollmyndighetene. Medbrakt vare skal heller ikke fjernes fra luftfartøyet før dette tidspunktet.

Femte ledd regulerer at luftfartøyet ikke skal forlate landingsplassene tidligere enn det som er oppgitt i reiseplanen, uten at tollmyndighetene har gitt tillatelse til det.

Til § 2-2-3

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 3-2-3 med oppdaterte henvisninger.

Bestemmelsen regulerer plikten fører av motorvogn har ved ankomst til tollområdet til å følge vei hvor tollmyndighetene er stasjonert og sørge for at motorvognen går direkte til nærmeste ekspedisjonssted i tollområdet. Der svenske eller finske myndigheter utfører tolltjeneste også for Norge, skal fører av motorvogn sørge for at motorvognen går til sted på henholdsvis svensk eller finsk side av riksgrensen dersom det utføres tolltjeneste for norsk regning der. Plikten henger sammen med fremleggelsesplikten i vareførselsloven § 2-4, der føreren også har en plikt til å bruke bestemte grenseoverganger dersom det er varer i motorvognen som skal tollbehandles. Tilsvarende gjelder dersom selve motorvognen innføres som vare og skal tollbehandles.

Annet ledd gir unntak fra plikten til bestemmelsessted dersom motorvognen er unntatt deklareringsplikt etter § 4-1-9 eller § 4-1-10 annet ledd eller innføres midlertidig etter § 4-6-4 annet ledd bokstav a. I tillegg må varene om bord kunne innføres uten tillatelse fra andre myndigheter og oppfylle et av vilkårene i bokstavene a, b eller c. Dette innebærer at varene enten må være unntatt deklareringsplikt etter §§ 4-1-10 til 4-1-15, oppfylle vilkårene for midlertidig innførsel etter § 4-6-4 første ledd bokstav a eller deklarerer ved bruk av tollapplikasjon mv. etter § 4-1-6 første ledd.

Personer som oppfyller vilkårene for midlertidig bruk av motorvogn som ikke er gått over i fri disponering og personer med norskregistrert kjøretøy behøver ikke å kjøre direkte til tollmyndighetenes ekspedisjonssted dersom de bare har med seg varer som er unntatt fra fremleggelsesplikten.

Dersom fører av motorvogn bringer med varer som er deklarerert ved bruk av tollapplikasjon eller lignende etter § 4-1-7 trenger ikke fører følge vei hvor tollmyndighetene er stasjonert og sørge for at motorvognen går direkte til nærmeste ekspedisjonssted.

Til § 2-2-4

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 3-2-4 uten endringer.

Bestemmelsen regulerer fører av tog sin plikt til å sørge for at toget går direkte til sted hvor kontroll skal finne sted eller tollmyndighetene skal komme om bord.

Til § 2-2-5

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 3-2-5 uten endringer.

Bestemmelsen regulerer plikter som påhviler fører av transportmidler dersom transportmidlet i nødstilfelle har måttet gå til eller stoppe ved sted tollmyndighetene ikke er stasjonert. Fører skal i slike tilfeller straks underrette tollmyndighetene og sørge for at det ikke blir losset eller fjernet varer fra transportmiddelet.

Til § 2-2-6

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 3-2-6 uten andre endringer enn oppdaterte henvisninger.

Bestemmelsene gir unntak fra kravet om ankomststed. Etter søknad fra transportør kan tollmyndighetene gi generell tillatelse til at transportmidler går direkte til sted hvor tollmyndighetene ikke er stasjonert eller til lufthavn uten internasjonal status. Tillatelsen kan begrenses til ankomst til enkelte tider og på enkelte steder, transport av enkelte vareslag og varer til enkelte mottakere. For å få slik tillatelse må vilkår i § 2-4-7 være oppfylt, og tollmyndighetene kan trekke tilbake eller endre tillatelsen etter § 2-4-8.

Vareførselsloven 2-3

Bestemmelsen regulerer førers meldeplikt om ankomst til bestemmelsessted i tollområdet, samt plikt til å gi opplysninger om transportmiddelet, besetningen og varer som bringes med som last. *Annet ledd* gir departementet hjemmel til å gi forskrift om blant annet hvilke opplysninger som skal gis, og om når og på hvilken måte de skal gis. Det legges dermed til rette for at det kan kreves at opplysninger gis elektronisk og på forhånd.

Til 2-3-1

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 3-3-1 første, annet, syvende og åttende ledd med oppdaterte paragrafhenvvisninger og noen språklige justeringer som følge av terminologi i ny lov. Bestemmelsen regulerer meldeplikt ved ankomst med fartøy, mens meldeplikt ved ankomst med andre transportmidler enn fartøy er skilt ut i en egen bestemmelse i vareførselsforskriften § 2-3-3.

Første ledd regulerer fører av fartøy sin plikt til å melde fra om fartøyets ankomst til tollmyndighetene minst 24 timer før ankomst. Der reisen varer mindre enn 24 timer skal fører melde fra senest når fartøyet forlater forrige havn, og i tilfeller hvor ankomsthavn eller ankomsttidspunkt er ukjent eller endres underveis skal fører melde fra så snart opplysningene er kjent. Disse bestemmelsene er i tråd med EU direktiv 2010/65⁷.

⁷ <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2010:283:0001:0010:EN:PDF>

Etter annet ledd følger det at fører skal sende inn melding om ankomst elektronisk i SafeSeaNet Norway. Andre enn fører kan inngi meldingen.

Etter tredje ledd er fører av fritidsfartøy unntatt fra melde- og opplysningsplikt dersom transportmiddelet er unntatt fra deklareringsplikt etter § 4-1-9 eller § 4-1-10 annet ledd eller innføres midlertidig etter § 4-6-4 annet ledd bokstav a. I tillegg må varer om bord kunne innføres uten tillatelse fra andre myndigheter og oppfylle et av vilkårene i bokstavene a, b eller c. Dette innebærer at varene enten må være unntatt deklareringsplikt etter §§ 4-1-10 til 4-1-13, oppfylle vilkårene for midlertidig innførsel etter § 4-6-4 første ledd bokstav a eller deklarerer ved bruk av tollapplikasjon mv. etter § 4-1-6 første ledd.

Fører av norsk fartøy som har med vare fra fiske og fangst om bord og fører av fartøy som har petroleumsprodukter og mineraler fra norsk del av kontinentalsokkelen om bord er også unntatt fra meldeplikten i § 2-3 dersom fartøyet ikke medbringer andre varer som ikke er gått over i fri disponering og fartøyet ikke har anløpt havn utenfor tollområdet, jf. bestemmelsens fjerde ledd.

Til § 2-3-2

Bestemmelsen viderefører i hovedsak tollforskriften § 3-3-2 med terminologi tilpasset ny lov, uten at det er ment å innebære materielle endringer. Adgangen til å kreve passasjer- og besetningsliste videreføres ikke i forskrift til vareførselsloven § 2-3, men i vareførselsloven § 8-8.

Bestemmelsen regulerer i første ledd hvilke dokumenter som skal overføres til tollmyndighetene når melding om fartøyets ankomst etter § 2-3 gis. Når melding om ankomst inngis i SafeSeaNet Norway, skal føreren samtidig levere opplysninger om fartøy, last, besetning og proviant. Opplysningene leveres i skjema RD-0043 (fartøy), RD-0042 (last), RD-0044 (varer medbragt av besetningen) og RD-0041 (proviant).

Det følger av annet ledd at førerens opplysningsplikt om last ikke omfatter varer som fartøyets passasjerer har med og som det ikke betales særskilt last for.

Ved at det skal meldes fra om ankomst på forhånd oppstår det en mulighet for avvik mellom avgitte opplysninger og den faktiske situasjonen ved innpassering inn i tollområdet. Det presiseres derfor i tredje ledd at føreren plikter å oppdatere dokumentene/SafeSeaNet Norway-meldingen snarest mulig ved endringer, og senest ved passering inn i norsk tollområde. Av praktiske årsaker er det oppstilt en særlig regel for proviant, ved at det kun er vesentlige endringer som skal innrapporteres. Et normalt forbruk av proviant om bord utløser ingen plikt til å oppdatere opprinnelig melding. Nærmere utfyllingsregler for rapportering av skipsanløp til og fra Norge finnes i «SafeSeaNet Norway Users Guide».

Etter fjerde ledd følger det at dersom lasten skal losses flere steder i tollområdet, skal opplysninger om last være spesifisert for hvert losssted.

Av femte ledd følger det at fører eller den som handler på førers vegne skal kontrollere at meldingskvittering mottas. På forespørsel skal det legges frem meldingskvittering og dokumentasjon som bekrefter at opplysningene som leveres etter første ledd er riktige.

Etter sjettede ledd skal også opplysninger om vare i fartøyet som uten lossing skal følge transportmiddelet ut igjen av tollområdet overføres i SafeSeaNet Norway dersom tollmyndighetene krever det.

Fører av fartøy som har petroleumsprodukter og mineraler fra norsk del av kontinentalsokkelen om bord, er unntatt fra plikten til å overføre dokumenter dersom fartøyet ikke har proviant om bord

som ikke har gått over i fri disponering og fartøyet ikke har anløpt havn utenfor tollområdet, jf. syvende ledd.

Cruiseskip o.l. er unntatt fra å legge fram opplysninger om proviant og besetning dersom de ikke bringer med seg varer som skal losses i Norge, jf. åttende ledd.

Etter niende ledd følger det at fører av passasjerfartøy i fast rutetrafikk er unntatt fra plikten til å overføre opplysninger om proviant og besetning etter første ledd.

Forsyningsfartøy fra norsk del av kontinentalsokkelen (supplyfartøy) skal i utgangspunktet melde seg, men trenger ikke å levere opplysninger om fartøys, besetning- og proviant, dersom fartøyet ikke bringer med seg proviant som ikke har gått over i fri disponering, jf. tiende ledd.

Til § 2-3-3

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 3-3-1 tredje til syvende ledd og niende ledd.

Bestemmelsen regulerer fører av andre transportmidler enn fartøy sin plikt til å melde fra om ankomst til tollområdet.

Første ledd regulerer meldeplikten til fører av motorvogn. Fører av motorvogn skal melde fra om ankomsten før eller senest ved grensepassering, dersom transportmiddelet medbringer varer som er omfattet av fremleggelsesplikten i vareførselsloven § 2-4.

Annet ledd regulerer meldeplikten for fører av tog. Fører av tog som ankommer sted i tollområdet plikter å melde fra om ankomsten snarest mulig, dersom transportmiddelet medbringer varer som skal fremlegges etter vareførselsloven § 2-4.

Tredje og fjerde ledd regulerer fører av luftfartøyets plikt til å melde fra om ankomst til henholdsvis lufthavn uten eller med internasjonal status. Fly i fast rute er unntatt fra meldeplikten ved ankomst. Rutetabellene må være offentliggjort eller på annen måte gjort kjent for tollmyndighetene. Dette omfatter også helikoptertrafikken til installasjoner på norsk kontinentalsokkel. Føreren av et luftfartøy som har fått tillatelse til å gå til lufthavn uten internasjonal status, skal melde fra om ankomsten til tollmyndighetene på forhånd.

Av femte ledd følger det at melding om ankomst kan skje ved en fast ruteplan eller ved melding om den enkelte ankomst på forhånd.

Fører av motorvogn har meldeplikt ved grensepassering. Begrepet motorvogn omfatter både privatbiler/motorsykler, lastebiler/vogntog og busser. Bringes man med varer som må tollbehandles, vil melde- og opplysningsplikten etter vareførselsloven § 2-3 i praksis oppfylles samtidig med at føreren oppfylder fremleggelsesplikten i vareførselsloven § 2-4.

En fører av lastebil/vogntog som transporterer varer under en transitteringsprosedyre, skal legge transitteringsdeklarasjonen frem for tollmyndighetene som registrerer grensepassering i det elektroniske transitteringssystemet NCTS.

Passasjer- og godstog i fast rute er unntatt fra meldeplikten ved ankomst. Rutetabellene må være offentliggjort eller på annen måte gjort kjent for tollmyndighetene. Dersom det går tog utenfor de faste rutene, må ankomsten meldes til tollmyndighetene før grensepassering.

Etter sjettede ledd følger det at § 2-3-1 tredje ledd gjelder tilsvarende for motorvogn. Fører av motorvogn er unntatt fra melde- og opplysningsplikt dersom transportmiddelet er unntatt fra deklareringsplikt etter §§ 4-1-9 eller 4-1-10 eller innføres midlertidig etter § 4-6-4 annet ledd

bokstav a. I tillegg må varer om bord kunne innføres uten tillatelse fra andre myndigheter og oppfylle et av vilkårene i bokstavene a, b eller c. Dette innebærer at varene enten må være unntatt deklareringsplikt etter §§ 4-1-10 til 4-1-13, oppfylle vilkårene for midlertidig innførsel etter § 4-6-4 første ledd bokstav a eller deklarerer ved bruk av tollapplikasjon mv. etter § 4-1-6 første ledd.

Av syvende ledd følger det at fører av luftfartøy som vil bruke en landingsplass for småfly etter § 2-2-2 skal legge frem kopi av fullstendig utfylt reiseplan til tollmyndighetene senest fire timer før ankomst.

Av åttende ledd fremgår det av melding om ankomst kan gis av andre på førerens vegne.

Til § 2-3-4

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 3-3-3.

Hvilke opplysninger fører av fartøy og luftfartøy skal legge frem ved ankomst følger av vareførselsloven § 2-3 første ledd. Bestemmelsen her regulerer fører av andre transportmidler enn fartøy og luftfartøy sin plikt til å legge frem opplysninger som viser transportmidelets last. Opplysningene kan gis av andre på førerens vegne, jf. § 2-3-4 åttende ledd som gir uttrykk for at melding om ankomst kan gis av andre på førerens vegne.

Vareførselsloven § 2-4

Bestemmelsen gjelder den plikten alle som innfører en vare til tollområdet har til å legge varen fysisk frem for tollmyndighetene. Etter *annet ledd* kan det gis forskrift om fremleggelse, herunder om hvor og hvordan fremleggelse skal skje, og om unntak fra fremleggelsesplikten.

Til § 2-4-1

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 3-1-15 med noen språklige justeringer som følge av terminologi i ny lov, samt noen strukturelle endringer av hensyn til leservennlighet. Paragrafhenvvisninger er oppdatert tilpasset nytt regelverk.

Bestemmelsen regulerer i hvilke tilfeller rødt eller grønt felt skal benyttes ved innpassering til tollområdet.

I første ledd reguleres hovedregelen for hvilket felt som skal benyttes i forbindelse med fremleggelse av varer for kontroll. Rødt felt skal som hovedregel benyttes på innpasseringssteder med rødt og grønt felt. Når man benytter rødt felt, er utgangspunktet at varen skal legges frem slik at tollmyndighetene kan kontrollere dem. Det betyr ikke at alle varer skal vises frem i ekspedisjonen, men de må være fysisk tilgjengelig for kontroll.

Etter annet ledd kan den som bare medbringer vare som er unntatt fremleggelsesplikt etter § 2-4-5, passere i grønt felt. Dette er en noe videre tillatelse enn det som følger av tollforskriften §§ 3-1-14 og 3-1-15. I praksis er det imidlertid også i dag fremleggelsesplikten som er styrende for om grønt felt kan brukes. Tollforskriftens utforming der reisegods samt varer deklarerert i tollapplikasjon mv. anses som fremlagt ved passering i grønt felt, videreføres ikke ettersom slike varer vil være unntatt fra fremleggelsesplikt, jf. § 2-4-5 bokstavene a til c.

Tredje ledd presiserer at dersom man bringer varer som er omfattet av fremleggelsesplikten, er det for sent å fremlegge disse etter at man har valgt grønt felt.

Til § 2-4-2

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 3-1-16.

Bestemmelsen regulerer plikten til å fremlegge betalingsmidler ved innførsel. Bestemmelsen er forenklet sammenlignet med tollforskriften § 3-1-16 som følge av at de fleste vilkårene er flyttet til deklarasjonsbestemmelsen i vareførselsforskriften § 4-1-6 sjette og syvende ledd.

Første ledd presiserer at den som bringer kontanter og andre betalingsmidler som er deklareringspliktige etter § 4-1-6 sjette ledd, uoppfordret skal legge frem disse for tollmyndighetene.

Etter annet ledd kan foretak som etter § 4-1-6 syvende ledd har fått tillatelse til å rapportere direkte til valutaregisteret, gis fritak fra fremleggelsesplikten.

Til § 2-4-3

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 3-1-17, og gjelder varer som innføres under Skatteetatens forenklede rapporteringsordning for utenlandske tilbydere av varer med lav verdi (VOEC).

Det følger av vareførselsforskriften § 2-4-3 at transportøren av en vare omfattet av § 4-1-24, det vil si en vare med verdi til og med 3 000 kr, og som har mottatt tilbyders identifikasjonsnummer, skal gi opplysning om dette i forsendelsesinformasjonen til tollmyndighetene. Dersom transportøren ikke har mottatt identifikasjonsnummer, har han heller ingen plikt til å gi slik opplysning og kan følgelig ikke holdes ansvarlig for brudd på meldeplikten.

Til § 2-4-4

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 3-1-18 med noen språklige endringer uten at det er ment å innebære materielle endringer.

Bestemmelsen regulerer at fartøyets besetningsmedlemmer oppfyller fremleggelsesplikten om proviant utover begrensningene i merverdiavgiftsforskriften § 7-5-1 ved å gi opplysninger til fører av fartøyet. Opplysningene gis på skjema RD 0044.

Til § 2-4-5

Bestemmelsen regulerer unntak fra fremleggelsesplikten. Unntakene i tolloven § 3-1 tredje ledd bokstav a og i tollforskriften §§ 3-1-19 og 3-1-20 videreføres, men er samlet i én bestemmelse som i stor grad henviser til prosedyrebestemmelsene i kapittel 4.

Varene som unntas fremleggelsesplikt er angitt i bokstav a til e. Varene er bare unntatt fremleggelsesplikt såfremt de kan innføres uten tillatelser fra andre myndigheter.

Bokstav a angir vare som etter § 4-1-6 første ledd deklarerer ved bruk av tollapplikasjon mv.

Bokstav b gir unntak for vare som etter kapittel 4 er unntatt fra deklareringsplikt ved prosedyren overgang til fri disponering. Unntakene fra deklareringsplikt i kapittel 4 omfatter blant annet tidligere fortollede transportmidler (§ 4-1-9), reisegods (§§ 4-1-10 til 4-1-15) og vare til grensebefolkningen (§ 4-1-28). De ulike vilkårene i bestemmelsene om unntak fra deklarasjonsplikt må også være oppfylt for at varen skal være unntatt fra fremleggelsesplikt etter § 2-4-5 bokstav b. Det gis ikke unntak for vare som nevnt i §§ 4-1-24 (vare av mindre verdi) og 4-1-25 (gave til personlig bruk). Dette er varer til privatpersoner, men fraktes av posten eller andre fraktselskaper som legger frem varene for tollmyndighetene.

Bokstav c gir unntak for vare som innføres midlertidig etter § 4-6-4 første ledd bokstav a og b og annet ledd bokstav a til f. De samme varene er unntatt fra deklareringsplikt ved prosedyren midlertidig innførsel, jf. § 4-6-4.

Bokstav d gir unntak fra fremleggelsesplikt for elektrisk kraft. Elektrisk kraft kan ikke lagres, sees eller berøres og varens egenskaper gjør det umulig å oppfylle fremleggelsesplikten. Elektrisk kraft deklarerer ved forenklet rapportering, jf. § 4-1-6 niende ledd.

Bokstav e gir unntak fra fremleggelsesplikt for gass som innføres via rørledning. Med gass menes alle varer i tolltariffens posisjon 27.11. Måten varen fraktes på, via rørledning, gjør det umulig å oppfylle fremleggelsesplikten. Gass i rørledninger skal deklarerer på ordinært vis, jf. § 3-2-1.

Til § 2-4-6

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 3-1-22 første og annet ledd uten materielle endringer. Tollforskriften § 3-1-22 tredje ledd videreføres ikke da varer som er deklarerert ved bruk av tollapplikasjon og lignende i ny forskrift er unntatt fremleggelsesplikt, se merknad til § 2-4-5.

Bestemmelsen regulerer at den som medbringer vare omfattet av fremleggelsesplikten til tollområdet over landegrensene mot Sverige eller Finland, skal legge frem varen ved norsk ekspedisjonssted eller ved ekspedisjonssted beliggende på henholdsvis svensk eller finsk side av riksgrensen der svensk eller finsk ekspedisjonssted utfører tolltjeneste for norsk regning. Vareførsel som er omfattet av fremleggelsesplikten er bare tillatt i åpningstiden på veier hvor det er norsk, svensk eller finsk ekspedisjonssted.

Til § 2-4-7

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 3-1-24 uten andre endringer enn oppdatering av paragrafhenvisninger.

Tollmyndighetene er her gitt kompetanse til å tillate lettelsers fra enkelte pliktbestemmelser i tolllovgivningen, for eksempel tillate vareførsel over ubemannede grenseoverganger, eller utenom åpningstiden på bemannede overganger. Dette innebærer et fritak fra fremleggelsesplikten. Varene skal tollbehandles og deklarerer etter vareførselsloven §§ 3-1 og 3-2.

Det må søkes om tillatelse på forhånd, og for å få tillatelse må en rekke vilkår som er nærmere beskrevet i bestemmelsens annet ledd bokstav a til e være oppfylt.

I utgangspunktet må søkeren være registrert i Foretaksregisteret, men etter bokstav a kan tollmyndighetene i særlige tilfeller gjøre unntak fra dette vilkåret. For eksempel kan europeiske foretak som fyller de andre vilkårene i bestemmelsen også gis tillatelse.

Etter bokstav e må aktivitetene som lettelsene angår ha et «vesentlig omfang». Med dette menes at det vil medføre betydelig omvei å kjøre over betjent grenseovergang innenfor ordinær åpningstid, og at dette vil føre til store økonomiske og/eller miljømessige ulemper. I tillegg skal transportene være regelmessige.

Til § 2-4-8

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 3-1-25 uten endringer.

Bestemmelsen regulerer tollmyndighetenes adgang til å trekke tilbake hele eller deler av tillatelse gitt etter § 2-4-7. Tillatelsen kan trekkes tilbake permanent eller midlertidig ved brudd på vilkårene for tillatelsen eller bestemmelser i tollavgifts- og vareførselslovgivningen.

Vareførselsloven § 2-5

Bestemmelsen retter seg mot fører av fartøy som ved videre transport i tollområdet, frakter varer som ikke er tollbehandlet. Bestemmelsen skal sikre tollmyndighetenes kontroll med fartøy som går

fra et sted i tollområdet til et annet sted i tollområdet med varer som ikke er tollbehandlet. *Annet ledd* gir departementet hjemmel til å gi forskrift om tillatelse til videre transport i tollområdet av varer som ikke er tollbehandlet, og at tillatelse kan gis fører av andre transportmidler.

Til § 2-5-1

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 3-6-1 annet ledd.

Bestemmelsen pålegger fører av transportmidler som ved videre transport i tollområdet medbringer varer som ikke er gått over i fri disponering, å ha tilgjengelig dokumenter som fører har fått av tollmyndighetene. Bestemmelsen er i motsetning til tollforskriften § 3-6-1 formulert teknologinøytral, da de fleste dokumenter er tilgjengelig i elektroniske systemer og ikke medbringes fysisk. Dette gjelder for eksempel dokumenter for fartøy som er tilgjengelig for tollmyndighetene i SafeSeaNet Norway. Dersom dokumentene er fysisk utstedt av tollmyndighetene, skal disse gjøres tilgjengelig/legges frem for tollmyndighetene ved neste sted fører henvender seg til tollmyndighetene.

Tollforskriften § 3-6-1 første ledd videreføres ikke da det vurderes å ikke være aktuelt for andre transportmidler enn fartøy å søke om tillatelse til videre transport, da innførsel for andre transportmidler følger lovens system med å underlegges tollprosedyrer.

Vareførselsloven § 2-6

Bestemmelsen gjelder lossing av varer som ikke er tollbehandlet, og ivaretar hensynet til tollmyndighetenes kontroll med slike varer. *Annet ledd* gir departementet hjemmel til å gi forskrift om hvor og når lossing kan finne sted og om unntak fra plikten til å innhente tillatelse før lossing.

Til § 2-6-1

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 3-4-1 uten materielle endringer, men med oppdaterte henvisninger. Videre er begrepet «fortollet» erstattet av «prosedyren overgang til fri disponering» og «tollekspedisjon for midlertidig innførsel» erstattet med «prosedyren midlertidig innførsel» i samsvar med terminologien i nytt regelverk.

Bestemmelsen regulerer når og hvordan tillatelse til lossing gis. For varer som er gått over i fri disponering og varer som er underlagt prosedyren midlertidig innførsel trengs ikke særskilt lossetillatelse i tillegg. Tillatelse til lossing kan også gis ved innlegg på tollager og i andre enkelttilfeller.

Tillatelsen til tollager kan omfatte generell fullmakt til å gi lossetillatelse, jf. § 4-4-3. For å få innvilget generell fullmakt til lossetillatelse for varer som sendes i henhold til transitteringskonvensjonen må tollagerholderen være autorisert mottaker, jf. § 4-3-1. Tollagerholder som ikke har generell fullmakt må innhente lossetillatelse i det enkelte tilfelle.

De store operatørene på kontinentalsokkelen har forsyningsbaser på land der det jevnlig går varer med forsyningskip og helikoptre til og fra oljeinstallasjonene. Ettersom varene går til og fra tollområdet, vil vareførselslovens regler om vareførsel gjelde. Forsyningsbasene har ofte status som tollager, og det innebærer at alle varene som losses på basen skal registreres i tollagerregnskapet. Dersom basen/lossehavnen ikke har status som tollager, må lossetillatelse innhentes hos tollmyndighetene.

Kapittel 3 Tollbehandling ved innførsel

Vareførselsloven kapittel 3 har bestemmelser om plikten til å tollbehandle varer som innføres til tollområdet, deklarasjon av varer, aksept av deklarasjon og frigjøring av varer for disponering i tråd med den valgte prosedyren. Kapitlet har også bestemmelser om adgangen til å gjenutføre varer eller avstå varer til tollmyndighetene. Enkelte bestemmelser er utformet etter mønster av EUs tollkodeks. Tilsvarende bestemmelser er regulert i tolloven kapittel 4 om tollbehandling.

Vareførselsloven § 3-1

Bestemmelsen regulerer hvilke ulike former for tollbehandling en vare kan underlegges når den ankommer tollområdet. Etter *første ledd* må en vare enten underlegges en tollprosedyre, gjenutføres eller avstås til tollmyndighetene. Etter *annet ledd* kan varer likevel ligge midlertidig på losseplassen eller lagres på annen måte, forutsatt tollmyndighetenes godkjenning og eventuell sikkerhetsstillelse. *Tredje ledd* gir hjemmel til å gi forskrift om unntak fra kravet om tollbehandling ved innførsel og om omkostninger og sikkerhetsstillelse ved midlertidig lagring av varer.

Til § 3-1-1

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 4-1-1 uten endringer.

Etter vareførselsloven § 3-1 annet ledd kan varer ligge midlertidig på losseplassen eller lagres på annen måte med tollmyndighetenes godkjenning og mot eventuell sikkerhetsstillelse. Midlertidig lagring er en snever unntaksregel fra plikten til å tollbehandle varer. Når det gjelder muligheten for at varer kan bli liggende midlertidig på losseplassen, er dette ment å omfatte et kort tidsrom mens tollbehandlingen pågår. Alternativet «lagres på annen måte» kan være aktuelt i de sjeldne tilfellene der det ikke er mulig å få varen registrert hos tollagerholder. Det forutsettes at midlertidig lagring er relativt kortvarig. All midlertidig lagring forutsetter tollmyndighetenes godkjenning. Tollmyndighetene kan sette som vilkår at det stilles sikkerhet for tollavgift.

Etter vareførselsforskriften § 3-1-1 første ledd følger det at tollmyndighetene kan kreve dekket omkostninger ved lagring på losseplassen eller lagring på annen måte. Dersom varene som lagres midlertidig er høyt beskattede eller avhengig av tillatelser fra andre myndigheter kan det benyttes tollvakt og tollmyndighetene kan da kreve dekket omkostninger knyttet til tollvakt.

Etter annet ledd kan tollmyndighetene kreve sikkerhet for omkostninger nevnt i første ledd.

Til § 3-1-2

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 4-1-3 med terminologi tilpasset ny lov.

Bestemmelsen regulerer tollmyndighetenes adgang til å gi generell tillatelse til lettelser i plikten til umiddelbar tollbehandling ved grensepassering. Tillatelsen kan begrenses til å gjelde enkelte vareslag og begrenset vareverdi eller varer fra enkelte avsendere. For å få slik tillatelse må vilkår i § 2-4-7 annet til fjerde ledd være oppfylt og tollmyndighetene kan trekke tilbake tillatelsen etter § 2-4-8.

Vareførselsloven § 3-2

Bestemmelsen gjelder deklarasjon av varer. *Første ledd* bestemmer at for alle varer som skal underlegges en tollprosedyre, skal det leveres en deklarasjon tilpasset den aktuelle prosedyren. Deklarasjon er i nytt regelverk definert som «en melding om at en vare skal underlegges en bestemt tollprosedyre», jf. § 1-3 bokstav b. Etter *annet ledd* skal en deklarasjon inneholde alle opplysninger som er nødvendige for den valgte prosedyren. Hvilke opplysninger som «er nødvendige» er angitt

for den enkelte prosedyre i vareførselsforskriften kapittel 4-1 til 4-8. *Tredje ledd* gir hjemmel til å gi forskrift om leveringsmåten for deklarasjoner.

Til § 3-2-1

Bestemmelsens første ledd viderefører deler av tollforskriften § 4-10-1 første ledd, men er omformulert slik at elektronisk levering av deklarasjon er regulert som hovedregelen.

Første ledd bestemmer at levering av deklarasjon skal skje ved elektronisk datautveksling. Privatpersoner er fritatt fra kravet om elektronisk deklarerer om ikke annet er bestemt. Andre former for deklarerer som nevnt i §§ 4-1-6 (overgang til fri disponering) eller 4-6-2 (midlertidig innførsel) leveres på den måten som fremgår av de nevnte bestemmelsene.

Annet ledd bestemmer at tollmyndighetene i særlige tilfeller kan tillate at deklarasjon leveres på annen måte enn etter første ledd. Annen måte kan være at deklarasjon leveres som et fysisk skjema (skjema RD 0016 eller RD 0018) eller sendes med e-post til tollmyndighetene. Særlige tilfeller kan blant annet tenkes dersom det oppstår svikt i tollmyndighetenes systemer eller svikt i kommunikasjonslinjene. Dersom avsenderlandet ikke legger til rette for elektronisk kommunikasjon kan det tillates at deklarasjon leveres på annen måte.

Tredje ledd viderefører elementer av tollforskriften § 4-10-1 annet ledd, men er i første punktum gjort mer generell for å omfatte både skriftlig og elektronisk deklarerer. I annet punktum reguleres hvordan elektronisk deklarasjon skal signeres av den deklarasjonspliktige. Tredje ledd annet punktum viderefører deler av tollforskriften § 4-13-4 sjette ledd, og regulerer i tillegg muligheten til å benytte elektronisk signatur som alternativ til å oppgi identifikasjonskode.

Fjerde ledd er nytt og regulerer Tolletatens adgang til å oppstille vilkår for tilknytning og bruk av deklarasjonssystem utenfor forskrift.

Til § 3-2-2

Bestemmelsen viderefører deler av tollforskriften § 4-13-4.

Bestemmelsens første ledd regulerer den som leverer elektronisk deklarasjon sin plikt til å føre logg over alle meldinger slik de blir sendt og mottatt, samt at vareførselsforskriften § 7-5-1 fjerde ledd, §§ 7-5-2 og 7-5-3 gjelder tilsvarende for oppbevaring av loggen. Annet ledd regulerer at dersom avsender av deklarasjon ikke har fått tilbakemelding fra tollmyndighetene innen normal behandlingstid, skal meldingen etterlyses. Dersom etterlysning eller tilbakemelding ikke er mottatt innen rimelig tid, anses deklarasjonen som ikke fremlagt. Tredje ledd regulerer taushetsplikt for den som leverer elektronisk deklarasjon i systemet.

Til § 3-2-3

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 4-13-5 med oppdatert terminologi i samsvar med terminologien i nytt regelverk.

Bestemmelsen regulerer tidspunktet for når en elektronisk levert deklarasjon anses å være levert til tollmyndighetene. I utgangspunktet anses en deklarasjon å være levert når den er mottatt i tollmyndighetenes system. I tilfeller hvor det oppstår en hindring som tollmyndighetene er ansvarlig for, anses deklarasjonen å være levert på det tidspunktet som er registrert i loggen, jf. § 3-2-2 første ledd. Bestemmelsen om registrering i loggen er ment å gi notoritet for at deklarasjonen er forsøkt levert. I tollforskriften § 4-13-5 anses deklarasjonen å være levert når den er mottatt av nettverksleverandøren. Tolletaten mener det er tilstrekkelig at dokumentasjon for at deklarasjonen

er levert fremgår av avsenderens logg, slik at det ikke er nødvendig å videreføre kravet om at deklarasjonen er mottatt av nettverksleverandøren.

Angående tollforskriften §§ 4-13-1 til 4-13-8

De deler av tollforskriften §§ 4-13-1 til 4-13-8 om tillatelse til bruk av elektronisk datautveksling ved deklarerer mv. som anses relevant å videreføre i forskrift er i hovedsak videreført i forskrift til vareførselsloven § 3-2. Bestemmelsene i tollforskriften §§ 4-13-1 til 4-13-8 inneholder i stor utstrekning teknisk rutinebeskrivelse av systemer og vurderes som hensiktsmessig å regulere utenfor forskrift. I det følgende gis en kort beskrivelse og begrunnelse av det som ikke videreføres i forskrift her.

Tollforskriften § 4-13-1 om at tollmyndighetene skal gi tillatelse til elektronisk overføring av deklarasjon i TVINN videreføres ikke i forskrift. Med hovedregel om elektronisk levering av deklarasjon bør det vurderes om den deklarasjonspliktige enklere skal få tilgang til å benytte TVINN. Det bør fremdeles være testing av system og dette kan tollmyndighetene stille vilkår om, jf. forslag til § 3-2-1 fjerde ledd. Ellers er tollforskriften § 4-13-1 en teknisk bestemmelse som kan evt. kan fastsettes i rutinebeskrivelse for TVINN e.l.

Tollforskriften § 4-13-2 om programvare og meldingsstandard foreslås ikke videreført i forskrift til vareførselsloven, da dette er tekniske regler som kan fastsettes utenfor forskrift.

Tollforskriften § 4-13-3 om tilbaketrekking og endring av tillatelse videreføres ikke i forskrift, jf. omtale til § 4-13-1 over.

Tollforskriften § 4-13-4 videreføres delvis. Tollforskriften § 4-13-4 syvende ledd om at den deklarasjonspliktige som har tillatelse til elektronisk overføring av deklarasjon, er fritatt fra plikten til å legge frem grunnlagsdokumentasjon, med mindre tollmyndighetene ber om det, er flyttet til bestemmelsene om fremleggelse av dokumenter i forbindelse med deklarerer (vareførselsforskriften § 4-1-2 tredje ledd (innførsel) og § 5-9-2 annet ledd (utførsel)).

Tollforskriften § 4-13-6 om nettverksleverandør videreføres ikke i forskrift, da dette er tekniske regler som kan fastsettes utenfor forskrift.

Tollforskriften § 4-13-7 første og tredje ledd videreføres ikke i forskrift her som følge av at ovennevnte bestemmelser ikke videreføres på grunn av teknisk innhold. Annet ledd videreføres heller ikke da det vurderes å være overflødig å regulere dette.

Tollforskriften § 4-13-8 videreføres ikke i forskrift her. Det følger av forskriftsbestemmelser om forhåndsvarsel ved innførsel og utførsel at forhåndsvarsel skal leveres elektronisk. Videre er det som følge av at ovennevnte bestemmelser ikke videreføres i forskrift heller ikke nødvendig å videreføre § 4-13-8.

Vareførselsloven § 3-7

Bestemmelsen gjelder adgangen til å gjenutføre eller avstå en vare til tollmyndighetene dersom man av ulike grunner ikke ønsker å underlegge varen en tollprosedyre. *Første ledd* gir den deklarasjonspliktige rett til å gjenutføre eller avstå en vare til tollmyndighetene, dersom vedkommende ikke ønsker å motta varen eller ønsker å disponere over den på en annen måte enn prosedyren den er deklarerert for. Den deklarasjonspliktige kan for eksempel ønske å gjenutføre en vare dersom det viser seg at avgiftene blir uventet høye, eller nødvendige tillatelser for å innføre varen ikke foreligger. Konsekvensen av gjenutførsel eller avståelse etter første ledd er at man slipper å beregne eventuell tollavgift og andre innførselsavgifter. *Annet ledd* bestemmer at en vare ikke kan

gjenutføres eller avstås dersom den er innført eller disponert over i strid med bestemmelsene i denne loven. *Tredje ledd* gir hjemmel til å gi forskrift om fremgangsmåten ved gjenutførsel og avståelse og om tollmyndighetenes adgang til å kreve dekning av kostnader når en vare avstås.

Til § 3-7-1

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 4-26-1 tredje ledd.

Med hjemmel i tolloven § 4-26 og tollforskriften § 4-26-1 første og annet ledd har man kunnet gjenutføre en vare selv om den er innført eller disponert over i strid med bestemmelsene i denne loven mot at det svares toll eller at det stilles sikkerhet eller selvskyldnerkausjon. Etter vareførselsloven § 3-7 kan man ikke lenger gjenutføre en vare dersom den er innført eller disponert over i strid med bestemmelsene i denne loven mot at det beregnes tollavgift og forskriftshjemmelen er tilpasset dette. I bestemmelsen her videreføres derfor kun tollforskriften § 4-26-1 tredje ledd og man kan ikke lenger utføre varer mot å beregne tollavgift eller stille sikkerhet for toll og tilleggstoll eller selvskyldnerkausjon.

Bestemmelsen gir tollmyndighetene adgang til å kreve at den deklarasjonspliktige dekker omkostninger knyttet til avståelse.

Til § 3-7-2

Bestemmelsen viderefører deler av tolloven § 5-5 annet ledd og tollforskriften § 5-5-1. Det vil ikke oppstå plikt til å beregne tollavgift eller andre avgifter for ødelagte varer som tilintetgjøres og ikke går over i fri disponering, jf. tollavgiftsloven § 2-1 første ledd, og det er derfor ikke nødvendig å videreføre tolloven § 5-5 som er fritak fra tollavgift. Det er imidlertid behov for å videreføre tollovens og tollforskriftens regler om kostnadsdekning ved destruksjon av ødelagte varer.

Bestemmelsen regulerer i første ledd at vare som ødelegges før varen er frigjort fra tollmyndighetenes befatning kan avstås og at avstått vare destrueres på den deklarasjonspliktiges kostnad under tollmyndighetene eller annen offentlig myndighets kontroll.

Etter annet ledd kan tollmyndighetene gi forhåndstillatelse til destruksjon av ødelagt vare uten at tollmyndighetene er til stede ved destruksjonen.

Kapittel 4 Tollprosedyrer ved innførsel

Vareførselsloven kapittel 4 har bestemmelser om tollprosedyrer ved innførsel av varer. Det er en bestemmelse om hver enkelt prosedyre hvor det fremgår hva prosedyren innebærer, blant annet om valg av prosedyren utløser plikt til å beregne tollavgift og andre avgifter. De aktuelle prosedyrene er overgang til fri disponering, forpassing, transittering, tollager, frisone, midlertidig innførsel, innenlands bearbeiding av industrivarer og innenlands bearbeiding av landbruksvarer. Tilsvarende bestemmelser er regulert i tolloven § 4-20 om fortolling, § 4-21 om forpassing, § 4-22 om transittering og § 4-24, jf. tollforskriften § 4-24-1 om midlertidig innførsel og kapittel 6 om tollfritak for vare som skal gjenutføres.

Prosedypren overgang til fri disponering innebærer at varen stilles til fri disponering og kan omsettes, brukes eller forbrukes i tollområdet. Det tilsvarer fortolling etter tolloven, og medfører at eventuell tollavgift og merverdiavgift og særavgift som påløper ved innførsel, skal beregnes. Varer som ikke skal innføres til tollområdet for overgang til fri disponering, må deklarerer for en av de andre

tollprosedyrene. Disse prosedyrene har det til felles at tollavgift og andre innførselsavgifter som hovedregel ikke skal beregnes.

Vareførselsloven § 4-1

Bestemmelsen gjelder prosedyren overgang til fri disponering, det vil si innførsel av varer som skal disponeres fritt i tollområdet.

Første ledd slår fast at vare som innføres for fri omsetning, bruk eller forbruk, skal underlegges prosedyren overgang til fri disponering. Videre fremgår det at kontanter og andre likestilte betalingsmidler som innføres, skal underlegges denne prosedyren.

Annet ledd gjelder andre følger av at varen innføres til tollområdet til fri disponering. Innførsel av vare til fri disponering innebærer at tollavgift og andre innførselsavgifter, som merverdiavgift og særavgifter, skal beregnes. Plikten til å beregne avgift følger av de enkelte avgiftslovene. Dette er inntatt i bestemmelsen her for å få frem at bruk av prosedyren har betydning for plikten til å beregne innførselsavgifter.

Tredje ledd gir hjemmel til å gi forskrift om innholdet i deklarasjonen for prosedyren overgang til fri disponering og om unntak fra plikten til å levere deklarasjon, herunder om omfang og vilkår for unntak. Det kan også gis forskrift om foreløpig deklarasjon, om deklarasjon for flere mottakere og om utsatt endelig fastsetting av tollverdi.

Til §§ 4-1-1 til 4-1-28

I forskrift til vareførselsloven § 4-1 er det gitt 29 bestemmelser. Av hensyn til brukervennlighet er det gitt kapitteloverskrifter i forskrift til § 4-1.

Varer som er unntatt deklareringsplikt etter disse bestemmelsene er også fritatt for tollavgift og merverdiavgift ved innførsel, jf. tollavgiftsloven § 6-1 og merverdiavgiftsloven § 7-2 første ledd.

Til § 4-1-1

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 4-20-1 med oppdaterte henvisninger og språklige justeringer i samsvar med terminologi i ny lov.

Bestemmelsens første ledd inneholder nærmere beskrivelse av hvilke opplysninger som skal leveres i deklarasjonen for prosedyren overgang til fri disponering. Det understrekes at oppregningen ikke er uttømmende, jf. at det fremgår av første ledd at deklarasjonen «blant annet» skal inneholde de nevnte opplysningene. Det er ikke som i tollforskriften § 4-20-1 angitt en egen oppregning når det leveres deklarasjon for «erhvervsmessig innførsel». I stedet er det gitt én liste med opplysninger som må leveres både ved innførsel til næringsdrivende og innførsel til privatpersoner. Etter annet ledd er det imidlertid adgang til å gjøre unntak fra opplysningskravene i første ledd når privatperson på egne vegne leverer deklarasjon for vare som innføres til privat bruk.

Tredje ledd inneholder regler om hvilke opplysninger som må gis dersom vare gjeninnføres etter bearbeiding. Fjerde ledd bestemmer at det for delsendinger må gis opplysninger om sluttproduktet delsendingen er en del av, samt avtale-, kontrakts- eller saksnummer. Etter femte ledd kan det inngis en foreløpig deklarasjon på nærmere vilkår. Etter sjette ledd kan tollmyndighetene gi tillatelse til at foretak kan legge frem foreløpig deklarasjon på nærmere vilkår som følger av syvende ledd. Åttende ledd inneholder regler om tollkreditt. Niende ledd gir uttrykk for at fullstendig utfylt deklarasjon skal legges frem for tollmyndighetene innen ti dager. Tiende ledd

viser til at reglene om tilbaketreking og endring av tillatelse i § 2-4-8 gjelder tilsvarende for tillatelse etter sjette ledd.

Til § 4-1-2

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 4-20-2 og § 4-13-4 syvende ledd med noen språklige justeringer i samsvar med terminologi i ny lov.

Bestemmelser regulerer i første ledd hvilke dokumenter som skal legges frem i forbindelse med innførsel. I annet ledd følger nærmere presisering av hvilke opplysninger som skal påføres faktura. Av tredje ledd følger det at plikten til å legge frem grunnlagsdokumentasjon ikke gjelder ved elektronisk levering av deklarasjon med mindre tollmyndighetene ber om det.

Til § 4-1-3

Første og annet ledd viderefører tolloven § 7-20, mens tredje ledd viderefører tollforskriften § 7-20-1. Tolloven § 7-20 tredje ledd er ikke videreført da den inneholder forskriftshjemmel.

Bestemmelsene i tolloven § 7-20 og tollforskriften § 7-20-1 videreføres uten andre endringer enn noe språklig justering som følge av terminologi i ny vareførselslov.

Bestemmelsen gir hjemmel for å utsette av fastsettelsen av tollverdien i særlige tilfeller.

Første ledd tar sikte på de tilfellene der det av grunner som ikke skyldes importøren, oppstår vanskeligheter i forbindelse med å fremskaffe de nødvendige opplysninger for verdifastsettelsen. Tollmyndighetene gir i disse tilfeller adgang til å tillate utsettelse av den endelige fastsettelsen av tollverdien. Selv om ordlyden begrenser anvendelsesområdet til særlige tilfeller, så er det en svært praktisk bestemmelse som anvendes blant annet i forbindelse med internprising (transaksjoner mellom avhengige parter) hvor den endelige prisen i transaksjoner mellom partene kan bli fastsatt en tid etter innførsel, og hvor det er vanskelig å fastsette vederlag for immaterielle ytelser på tidspunktet for overgang til fri disponering.

Annet ledd gir regler for sikkerhetsstillelse hvis utsettelse etter første ledd blir gitt.

I tredje ledd presiseres at dersom det ikke stilles depositum, så skal stilles sikkerhet for å få utlevert varen før endelig verdifastsettelse stilles i form av selvskyldnerkausjon. Forskrift 21. desember 2007 nr. 1766 til utfylling og gjennomføring av skattebetalingsloven (skattebetalingsforskriften) § 14-20-4 om sikkerhetsstillelse for tollkreditt gjelder så langt den passer.

Til § 4-1-4

Bestemmelsen viderefører deler av tollforskriften § 4-10-5.

Bestemmelsen gir tollmyndighetene adgang til å gi generell tillatelse til at flere forsendelser kan deklarerer på samme deklarasjon.

Til § 4-1-5

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 4-20-5 med oppdaterte henvisninger.

Bestemmelsen regulerer tollmyndighetenes adgang til å gi tollagerholder generell tillatelse til lettelser i opplysnings- og dokumentasjonspliktene i §§ 4-1-1 og 4-1-2 ved at varer til flere mottakere kan deklarerer på samme deklarasjon. Lettelsene gjelder kun varesendinger med verdi til og med 3 000 kr til privatpersoner. Tollmyndighetene kan videre begrense tillatelsen til visse varetyper og

deklarerer innenfor visse tidsintervaller. Regler om vilkår for tillatelse og tilbaketrekking av tillatelse i §§ 2-4-7 og 2-4-8 gjelder tilsvarende.

Til § 4-1-6

Bestemmelsen viderefører deler av tollforskriften § 4-10-2. Henvisninger er oppdatert og det er foretatt en del språklige justeringer som følge av terminologi i nytt regelverk. Tollforskriften § 4-10-2 åttende, niende, tiende og tolvte ledd er videreført i forskrift til § 4-6 prosedyren midlertidig innførsel.

Bestemmelsen regulerer andre former for deklarerer ved innførsel enn ordinær deklarerer ved bruk av deklarasjon for prosedyren overgang til fri disponering som leveres i TVINN.

Etter første ledd kan reisegods som oppfyller vilkårene i § 4-1-7 deklarerer muntlig til tollmyndighetene eller deklarerer ved bruk av tollapplikasjon eller lignende. Med «reisegods» menes varer en privatperson medbringer ved grensepassering og som skal benyttes til personlige formål og ikke skal utnyttes kommersielt.

Etter annet ledd kan vare til personlig bruk med verdi til og med kr 3 000 deklarerer ved å bruke tollmyndighetenes løsning for deklarerer og frigjøring på internett (TVINN internett). Dette gjelder ikke for særavgiftspliktige varer og varer som er avhengige av tillatelser fra andre myndigheter. Disse varene må deklarerer på ordinært vis.

Etter tredje ledd kan flyttegods som oppfyller vilkårene i merverdiavgiftsforskriften § 7-3-2 (innbo mv.) deklarerer ved at den som krever fritaket for tollavgift og andre avgifter leverer særskilt skjema (flyttegodsskjema). Flyttegods som oppfyller vilkårene i merverdiavgiftsforskriften § 7-3-3 (fartøy) deklarerer ved at den som krever fritaket legger frem skriftlig søknad.

Etter fjerde ledd kan vare til ambassader, konsulater, diplomatiske og konsulære representanter og lignende, som kan innføres avgiftsfritt etter merverdiavgiftsforskriften § 7-5-5, deklarerer ved at den som krever avgiftsfritak legger frem et særskilt skjema underskrevet av Utenriksdepartementet.

Vare som innføres i forbindelse med militærøvelser der utenlandske NATO-styrker og styrker fra land som er med i Partnerskap for fred deltar, kan deklarerer ved at styrkene legger frem NATOs formular 302, jf. femte ledd.

Sjette og syvende ledd regulerer deklareringsplikten for kontanter og andre betalingsmidler. Bestemmelsene må leses i sammenheng med fremleggelsesplikten i § 2-4-2. § 4-1-6 sjette og syvende ledd viderefører pliktene i gjeldende forskrift, men vilkårene om fremleggelse i tollforskriften § 3-1-16 videreføres her som bestemmelser om deklarerer.

Etter sjette ledd skal kontanter og andre likestilte betalingsmidler deklarerer ved bruk av skjema RD 0026. Uttrykket kontanter omfatter pengesedler og mynter utstedt av staten eller godkjente banker som lovlig betalingsmiddel. Hva som menes med andre likestilte betalingsmidler er angitt i sjette ledd annet punktum. At forhåndsbetalte kort regnes som andre likestilte betalingsmidler er nytt med dette regelverket og kodifiserer forvaltningspraksis. Eksemplene på hva som er å anse som «andre fysiske verdipapirer» er endret språklig, men det er ikke ment å innebære materielle endringer. Oppstillingen av ulike typer verdipapirer er ikke uttømmende. Deklareringsplikten påligger «den som bringer» betalingsmidlene. Uttrykket henviser i utgangspunktet til den fysiske bæreren av betalingsmidlene, uavhengig av hvem som er eier.

Syvende ledd gir særlige regler for foretak som transporterer kontanter. Slike foretak kan etter særlig tillatelse fra tollmyndighetene deklarerer betalingsmidler ved å rapportere direkte til

valutaregisteret. Foretak med slik tillatelse kan gis fritak fra fremleggelsesplikten i vareførselsloven § 2-4, jf. § 2-4-2 annet ledd.

Etter åttende ledd skal proviant som medbringes om bord i fartøy etter merverdiavgiftsforskriften § 7-5-1 første ledd, deklarerer ved bruk av skjema RD 0041.

Etter tiende ledd oppfylles deklareringsplikten for elektrisk kraft ved at Statnett SF rapporterer all innførsel av elektrisk kraft til Norge. Rapporteringen skal inneholde opplysninger om volum, verdi (målt til gjennomsnittlig månedlig systempris), og hvilke land innførselen skjer fra. Tilsvarende gjelder ved utførsel av elektrisk kraft, jf. § 5-9-4.

Til § 4-1-7

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 4-20-3 med språklige justeringer i samsvar med terminologi i ny lov.

Bestemmelsen regulerer en forenklet ordning for overgang til fri disponering for reisende fra utlandet, Svalbard og Jan Mayen ved bruk av tollapplikasjon mv. Ordningen kan benyttes av privatpersoner som ankommer tollområdet med større mengder varer enn det som kan innføres uten deklarasjon etter §§ 4-1-10 til 4-1-13. I stedet for beregning av ordinære avgifter, herunder alkoholavgift, emballasjeavgift, frakt og merverdiavgift, benyttes standardiserte satser hvor beregningsgrunnlaget er basert på mengde. Ved forenklet ordning for overgang til fri disponering deklarerer varene muntlig for tollmyndighetene. Ved bruk av tollapplikasjon deklarerer varen idet den frigjøres, jf. § 4-1-6 første ledd.

I første ledd reguleres at alkohol-, tobakks- og nikotinvarer som har blitt deklart ved bruk av tollapplikasjon (KvoteAppen) mv. anses for å ha gått over i fri disponering. Mengdebegrensninger og satser er angitt i tabell.

Etter annet ledd kan andre varer enn varer nevnt i første ledd, med samlet verdi til og med 20 000 kr per person, kan gå over til fri disponering ved bruk av tollapplikasjon. Satsen er 25 % av varens verdi. Forenklet ordning etter annet ledd kan ikke benyttes for næringsmidler, landbruksvarer og varer som er særavgiftspliktige eller varer som krever tillatelse fra andre myndigheter ved innførsel.

Av tredje ledd følger det at forenklet ordning for overgang til fri disponering ikke kan benyttes for varer som innføres for videresalg eller annet ervervsmessig formål. Forenklet prosedyre kan heller ikke brukes ved overgang til fri disponering av vare som er kjøpt ved ankomst i tollfritt utsalg (taxfree) på lufthavn.

Etter fjerde ledd følger aldersgrenser for bruk av tollapplikasjon mv. for alkohol- og tobakksvarer.

Til § 4-1-8

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 4-20-6 uten endringer. Bestemmelsen gjennomfører en forpliktelse som følger av WTOs Trade Facilitation Agreement artikkel 7 nr. 8.

Bestemmelsen gjelder forenklete ordninger for flyfrakt. En operatør av anlegg for flyfrakt kan søke tollmyndighetene om å innføre eller opprettholde ordninger som muliggjør hurtig frigjøring av ekspressendinger som innpasserer gjennom operatørens luftfraktanlegg. Tollmyndighetene kan stille vilkår for anvendelsen av den forenklete ordningen.

Til § 4-1-9

Bestemmelsen viderefører deler av tollforskriften § 4-10-4 første ledd bokstav a som viser til at varer som er unntatt melde- og fremleggelsesplikt i tollforskriften § 3-1-19 første ledd og § 3-1-20 første, er unntatt deklareringsplikt.

Etter bestemmelsen er det unntak fra deklareringsplikt for transportmidler som tidligere er gått over i fri disponering eller fremstilt i Norge og gjeninnføres i uforandret stand. Unntaket gjelder både transportmidler som innføres til privat og ervervsmessig bruk.

Til § 4-1-10

I tolloven § 5-1 første ledd bokstav a er reisegods tollfritt. Vilkår for tollfritaket er nærmere regulert i tollforskriften §§ 5-1-1 til 5-1-6. Med unntak av hester, er tollfritt reisegods også unntatt deklareringsplikt, jf. tollforskriften § 4-10-4 bokstav b. Også tidligere fortollet reisegods eller reisegods som er fremstilt i Norge og gjeninnføres i uforandret stand er unntatt deklareringsplikt, jf. tollforskriften § 4-10-4 bokstav a, jf. § 3-1-19.

Nevnte deklarasjons- og tollfritak for reisegods videreføres i vareførselsforskriften §§ 4-1-10 til 4-1-15. I samsvar med ny lovstruktur vil imidlertid tollavgiftsfritaksreglene videreføres som bestemmelser om unntak fra deklareringsplikt.

§ 4-1-10 er utformet som en hovedregel og introduksjonsbestemmelse som må leses i sammenheng med vilkårene i §§ 4-1-11 til 4-1-16.

Første ledd viderefører tollforskriften § 3-1-19 første ledd og omfatter reisegods som tidligere er gått over i fri disponering eller fremstilt i Norge og som gjeninnføres i uforandret stand.

Annet ledd omfatter reisegods som ikke tidligere er gått over i fri disponering eller fremstilt i Norge. Slike varer er unntatt fra deklareringsplikt på de vilkår som følger av §§ 4-1-11 til 4-1-16. Norske varer og varer som tidligere er gått over i fri disponering og som er reparert utenfor tollområdet, er også unntatt fra deklareringsplikt ved gjeninnførsel dersom de oppfyller vilkårene i §§ 4-1-11 til 4-1-16, jf. annet punktum. Det vil si at varer som har gjennomgått reparasjon utenfor tollområdet, må deklarerer ved gjeninnførsel til Norge når verdien av reparasjonen overstiger verdigrensene.

Ifølge tredje ledd vil kjøp av vare i taxfreeutsalg ved ankomst «likestilles med innførsel av vare og anses som reisegods». Leddet viderefører tollforskriften § 5-1-2 fjerde ledd første punktum og er inntatt for å presisere at slike varer er unntatt deklareringsplikt. Vilkårene for innførsel av reisegods etter annet ledd gjelder således også for varer kjøpt på taxfree ved ankomst. Vilkårene i §§ 4-1-11 til 4-1-16 gjelder imidlertid for den samlede mengden varer kjøpt i utlandet og på taxfree i Norge. Det er altså ikke tale om noe eget reisegodsfritak for taxfreevarer. Dersom den reisende har fylt opp kvoten med varer kjøpt i utlandet, kan vedkommende ikke kjøpe ekstra varer på taxfree uten å deklarerer for tollmyndighetene.

Etter fjerde ledd gjelder unntaket fra deklareringsplikt for reisegods kun når varen benyttes til personlig formål og den ikke utnyttes kommersielt.

Til § 4-1-11

Bestemmelsen viderefører verdigrensene i tollforskriften § 5-1-1, men verdigrensene regulerer etter bestemmelsen her grenser for når reisegods må deklarerer.

Etter første ledd gjelder unntaket fra deklareringsplikt bare for varer, herunder tjenester og reparasjoner av varer, til en verdi av 6 000 kroner, som innføres etter opphold utenfor tollområdet i minst 24 timer.

Ved opphold utenfor tollområdet i mindre enn 24 timer er verdigrensene 3 000 kroner, jf. annet ledd. Ved slike korte utenlandsopphold er alkohol- og tobakksvarer kun unntatt deklareringsplikt når varene er kjøpt beskattet i et EØS-land. Alkohol- og tobakksvarer kjøpt på taxfree eller utenfor EØS må deklarerer.

På samme måte som i tollforskriften, må vareførselsforskriften § 4-1-11 forstås som et «fritak» for varer som alene eller samlet har en lavere verdi enn 6000/3000 kroner. Dersom verdien av nye varer pluss verdien av eventuelle tjenester tilknyttet varer til sammen overstiger verdigrensene, må den reisende deklarerer de varene som innebærer at verdigrensene overstiges. Innføres det tre varer à 3000 kroner etter et utenlandsopphold over 24 timer, må den reisende deklarerer én av varene.

Tredje ledd innebærer en presisering av hvordan verdigrensene i første og annet ledd skal forstås. Unntak fra deklareringsplikt gjelder ikke for vare som utgjør et sammenhengende hele og har høyere verdi enn verdigrensene i første og annet ledd, selv om de enkelte delene innføres over flere reiser eller av flere personer, og selv om verdien til de enkelte delene ligger innenfor verdigrensene. Denne presiseringen er en videreføring av tollforskriften § 5-1-3 fjerde ledd. Videre fremgår det at hele varen må deklarerer dersom verdien av én enkelt vare er høyere enn verdigrensene.

Etter fjerde ledd bestemmes varens verdi med hensyn til verdigrensene ut fra detaljpris i utlandet. Med detaljpris menes den prisen den reisende har betalt for varen i utlandet. Annet punktum gir regler om verdifastsettelse dersom det er grunn til å tvile på den oppgitte verdien. I slike tilfeller fastsetter tollmyndighetene verdien ut fra kjennskap til varens pris i innkjøpslandet eller i Norge. Fjerde ledd viderefører tollforskriften § 5-1-6.

Til § 4-1-12

Bestemmelsen regulerer nærmere regler om unntaket fra deklareringsplikt for reisegods i § 4-1-10, knyttet til varetyper og mengder.

Etter første ledd gjelder unntaket fra deklareringsplikt bare for til sammen 10 kg kjøttvarer, ost og fôrvarer. Hunde- og kattemat er ikke omfattet av denne begrensningen. Kvoteene er en videreføring av kvoteene i tollforskriften § 5-1-2 første ledd bokstav e.

Annet ledd oppstiller kvoter for alkohol-, tobakks- og nikotinvarer. Kvoteene er en videreføring av kvoteene i tollforskriften § 5-1-2 første ledd bokstav a til d. Varer som ikke inngår i kvoteene, må deklarerer. Unntaket for alkohol-, tobakks- og nikotinvarer er ikke betinget av at varenes verdi er innenfor verdigrensene i § 4-1-11 første og annet ledd.

Tredje ledd viderefører unntaket for drivstoff som innføres på transportmidlers drivstofftanker. Kvoteene viderefører kvoteene i tollforskriften § 5-1-2 annet ledd.

Etter fjerde ledd er motorvogn som omfattes av Stortingets vedtak om engangsavgift på motorvogn m.m. ikke unntatt deklareringsplikt. Tilsvarende gjelder for hester. Det vil si at slike varer må deklarerer selv om de ellers oppfyller vilkårene i §§ 4-1-10 til 4-1-13. Stortingets vedtak om engangsavgift omfatter som hovedregel alle motorvogner, med unntak av lastebiler og busser med lengde over 6 meter eller mer enn 17 sitteplasser. Motorvogner som tidligere er gått over i fri disponering i Norge skal være registrert med norske skilt og har derfor betalt engangsavgift. Slike motorvogner vil derfor kunne innføres uten deklarasjon i medhold av § 4-1-9.

Fjerde ledd viderefører deler av tollforskriften § 4-10-4 bokstav b (om hester) og tollforskriften § 5-1-2 tredje ledd (om motorvogner).

Til § 4-1-13

Paragrafen inneholder felles bestemmelser om unntak fra deklarasjonsplikt for reisegods. Bestemmelsen viderefører enkelte av vilkårene i tollforskriften § 5-1-3.

Etter første ledd gjelder unntaket fra deklareringsplikt for alkohol-, tobakks- og nikotinvarer kun for personer som er fylt 18 år. Unntak fra deklareringsplikt for vare med alkoholstyrke over 22 volumprosent gjelder kun for personer som er fylt 20 år. Unntak fra deklareringsplikt for andre matvarer enn sjokolade- og sukkervarer gjelder kun for personer som er fylt 12 år. Dette innebærer at personer under 12 som innfører matvarer (med unntak av sjokolade- og sukkervarer) må deklare disse varene, selv om matvarene er innenfor mengde- og verdigrensene.

Annet til fjerde ledd viderefører vilkårene i tollforskriften § 5-1-3 annet, tredje, femte og sjette ledd.

Til § 4-1-14

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 5-1-4.

Bestemmelsen er en særregel for personer i tjeneste på transportmidler i internasjonal trafikk og personer på norske marinefartøy. For slike personer gjelder ikke verdigrensene i § 4-1-11 og kvotene i § 4-1-12. I stedet for gjelder egne kvoter i bokstavene a til c for varer som den reisende én gang innenfor en 24-timersperiode kan innføre uten at disse varene deklarerer.

Til § 4-1-15

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 5-1-5.

Bestemmelsen er en særregel for personer i tjeneste på oljeplattformer og andre flyttbare plattformer til bruk i petroleumsvirksomhet. Disse personene kan én gang innenfor en 24-timersperiode innføre varer som nevnt i § 4-1-14 uten at disse varene deklarerer.

Til § 4-1-16

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 5-3-3. Bestemmelsen gjennomfører forpliktelser etter konvensjoner av 13. februar 1946 og 21. november 1947 om privilegier tilknyttet FN.

Bestemmelsen gir nærmere regler om at begrensningene i §§ 4-1-11 til 4-1-13 ikke gjelder for personer som har De Forente Nasjoners passérbrev (laissez-passer) eller anbefalingsbrev fra norsk diplomatisk stasjon (norsk laissez-passer). Det vil si at nevnte personer kan innføre reisegods uten å deklare dette for tollmyndighetene, uten å se hen til begrensningene i §§ 4-1-11 til 4-1-13. Deklareringsfritaket gjelder kun når varen benyttes av berettiget bruker, og den ikke overdras til andre.

Til § 4-1-17

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 5-2-1 første ledd.

I tollforskriften § 5-2-1 er det særlige vilkår for bruk av proviant. Nevnte forskriftsbestemmelse «gjelder tilsvarende for luftfartøy», jf. tollforskriften § 5-2-10. Tollfritak for fartøy videreføres og reguleres i merverdiavgiftsloven og merverdiavgiftsforskriften som fritak for merverdiavgift. Tollforskriften §§ 5-2-1 til 5-2-4 om vilkår for bruk av proviant i fartøy videreføres derfor der. Vilkår for bruk av proviant i luftfartøy skal reguleres i forskrift til vareførselsloven, ikke som en tollavgiftsfritaksregel, men som regler om unntak fra deklareringsplikten, som igjen vil medføre tollavgiftsfritak, jf. tollavgiftsloven § 6-1.

Bestemmelsen her viderefører de delene av tollforskriften § 5-2-1 som anses relevant for luftfartøy. Ordlyden i bestemmelsen er tilpasset vareførselslovens terminologi. Bestemmelsen regulerer at proviant (mat, drikke og tobakk) og forbruksvare (vaskemidler, drivstoff, maling og lignende) som medbringes, forbrukes eller selges om bord i luftfartøyet under reise til eller fra tollområdet og under opphold i tollområdet, er unntatt deklareringsplikt.

Til § 4-1-18

Bestemmelsen regulerer unntak fra deklareringsplikt for vare i tog.

Første ledd gir unntak fra deklareringsplikt for proviant og forbruksvare som medbringes eller forbrukes om bord i tog under reise til og fra tollområdet og under opphold der. Leddet viderefører tolloven § 5-2 første ledd bokstav b og c og tollforskriften § 4-10-4 bokstav a, jf. § 3-1-20 tredje ledd bokstav a og b.

Annet ledd viderefører tollforskriften § 5-2-11 som en betingelse for unntak fra deklareringsplikt.

Til § 4-1-19

Bestemmelsen viderefører unntaket fra deklareringsplikt i tollforskriften § 4-10-4 bokstav a, jf. § 3-1-20 tredje ledd bokstav b.

Bestemmelsen regulerer unntak fra deklareringsplikt for forbruksvare (vaskemidler, drivstoff, maling og lignende) som medbringes og forbrukes om bord i andre transportmidler enn luftfartøy og tog. Andre transportmidler vil blant annet være fartøy og busser.

Til § 4-1-20

Paragrafen inneholder felles bestemmelser for unntakene fra deklareringsplikt for varer nevnt i §§ 4-1-17 til 4-1-19. Bestemmelsene viderefører vilkårene for tollfritak i tolloven § 5-2 annet ledd, men som betingelser for deklarasjonsfritak.

Til § 4-1-21

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 5-2-12, jf. tolloven § 5-2 første ledd bokstav c.

Bestemmelsen fastsetter i første ledd at drivstoff i motorvogn kan innføres uten at det deklarerer for tollmyndighetene. Drivstoffmengde over 600 liter per motorvogn må deklarerer. Etter annet ledd følger det at drivstoffet må befinne seg i motorvognens normale drivstofftanker. Det kan i tillegg medbringes 10 liter drivstoff på godkjent reservekanne, uten at det må deklarerer for tollmyndighetene. Bestemmelsen her regulerer drivstoff i motorvogn til ervervsmessig bruk, mens § 4-1-12 tredje ledd gjelder drivstoff som innføres i motorvogn til personlig bruk.

Til § 4-1-22

Bestemmelsen viderefører tolloven § 5-2 første ledd bokstav d, tollforskriften § 4-10-4 bokstav a, jf. § 3-1-20 tredje ledd bokstav b og tollforskriften § 5-2-20. Som følge av ny oppbygning av fritakene i ny vareførselslov, videreføres bestemmelsene som betingelser for unntak fra deklareringsplikt, ikke som vilkår for tollfritak.

Bestemmelsen regulerer i første og annet ledd unntak fra deklareringsplikt for deler, inventargjenstander og redskaper i fartøy og luftfartøy som berges til tollområdet.

I bestemmelsens tredje ledd er det inntatt en presisering om at unntaket fra deklarasjonsplikt kun gjelder for fartøy og luftfartøy i ervervsmessig virksomhet. I tolloven er det ikke uttrykkelig nevnt at

varene må tilhøre fartøy og luftfartøy i ervervsmessig virksomhet, men det fremkommer i Ot.prp.nr.58 (2006-2007) s. 55 at det er slik bestemmelsen er ment å forstås: «Bestemmelsen omhandler tollfritak for visse varer som medbringes ombord i transportmidler som kommer til tollområdet for midlertidig opphold, og der transportmiddelet går i nyttetraffikk eller er ledd i kommersiell virksomhet. Transport av rent privat karakter faller følgelig utenfor bestemmelsens anvendelsesområde.»

Til § 4-1-23

Bestemmelsen gir unntak fra deklareringsplikt for deler og inventargjenstander til fartøy eller luftfartøy som innføres sammen med dette og beholdes til bruk om bord i det samme fartøyet eller luftfartøyet. Slike varer er etter tollloven § 5-2 første ledd bokstav e tollfrie, og unntatt deklareringsplikt, jf. tollforskriften § 4-10-4 bokstav a, jf. § 3-1-20 tredje ledd bokstav b. Som for § 4-1-22, foreslås det en presisering om at unntaket bare gjelder for fartøy og luftfartøy i ervervsmessig virksomhet.

Til § 4-1-24

Første ledd viderefører tollforskriften § 4-10-4 bokstav f som gir unntak fra deklareringsplikt for vare der tilbyder beregner og betaler merverdiavgift etter forenklet registrerings- og rapporteringsordning (VOEC), jf. merverdiavgiftsloven § 14-4.

Annet ledd viderefører tollforskriften § 4-10-4 bokstav i om unntak fra deklareringsplikt for vare med verdi under 350 kroner som sendes til mottaker i tollområdet. Bestemmelsen hjemler overgangsordningen innført ved avvikling av avgiftsfritaket for varer under 350 kroner, jf. Prop. 1 LS (2020–2021) pkt. 18.

Til § 4-1-25

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 4-10-4 bokstav g.

Bestemmelsen regulerer unntak fra deklareringsplikt for gave til personlig bruk som er fritatt for beregning av merverdiavgift ved innførsel, jf. merverdiavgiftsloven § 7-3 første ledd bokstav c. Vilklårene for avgiftsfritak reguleres i merverdiavgiftsloven § 7-3 annet ledd og merverdiavgiftsforskriften § 7-3-5.

Til § 4-1-26

Bestemmelsen viderefører unntaket fra deklareringsplikt i tollforskriften § 4-10-4 bokstav a, jf. § 3-1-20 annet ledd bokstav d, for emballasje og lastepall, og utstyr for beskyttelse av last i transportmidler som brukes til inn- og utførsel av varer. Varene er etter tollloven § 5-6 første ledd bokstav e tollfrie. Vilklårene for tollfritak i tollforskriften § 5-6-4 foreslås videreført som betingelser for deklarasjonsfritak. Bestemmelsen må tolkes på bakgrunn av Norges folkerettslige forpliktelser etter emballasjekonvensjonen av 6. oktober 1960 og Europeisk overenskomst om tollbehandling av lastepaller i internasjonal transport av 9. desember 1960 (pallekonvensjonen).

Til § 4-1-27

Første ledd gir unntak fra deklareringsplikt for vare fra fiske og fangst av norske fartøyer på havet utenfor tollområdet eller fra ubebodde strekninger i polaregnene. Bestemmelsen er en videreføring av unntaket fra deklareringsplikt i tollforskriften § 4-10-4 bokstav a, jf. § 3-1-20 tredje ledd bokstav c. Formuleringen «*på havet utenfor tollområdet eller fra ubebodde strekninger i polaregnene*» stammer fra tollforskriften § 5-4 første ledd bokstav c om tollfritak, uten at dette er ment å

innebære materielle endringer i unntaket fra deklareringsplikt. Unntaket gjelder kun for vare fra norske fartøyer, slik at vare fra utenlandsregistrerte fartøy skal deklarerer ved innførsel.

Annet ledd gir unntak fra deklareringsplikt for petroleumsprodukter som innføres direkte fra norsk del av kontinentalsokkelen. Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 4-10-4 bokstav a, jf. § 3-1-20 tredje ledd bokstav d.

Til § 4-1-28

Bestemmelsen regulerer unntak fra deklareringsplikt for visse typer varer som innføres fra grenseboere. Med «grenseboer» menes jordbruker og skogbruker som bor i norsk grensekommune og som også driver jordbruk eller skogbruk i svensk eller finsk grensekommune. Hvilke kommuner som regnes som grensekommuner følger av vareførselsforskriftens vedlegg 4. Slike varer er etter tolloven § 5-4 tollfrie og unntatt deklareringsplikt, jf. tollforskriften § 4-10-4 bokstav a, jf. 3-1-20 fjerde ledd. Vilårene for tollfritak i tollforskriften § 5-4-4 videreføres som betingelser for unntak fra deklareringsplikt.

Vareførselsloven § 4-2

Bestemmelsen gjelder prosedyren forpassing. Forpassing innebærer innenlands forsendelse av varer som ikke er gått over til fri disponering.

Første ledd slår fast at under denne prosedyren kan en vare sendes fra et sted til et annet sted innenfor tollområdet på vilkår som følger av den forpassingsordningen som benyttes. Ved forpassing beregnes ikke tollavgift eller andre innførselsavgifter.

Annet ledd bestemmer at den ansvarlige for prosedyren skal sørge for at varen bringes til bestemmelsesstedet uten unødige opphold. Videre at varen ved ankomst skal legges frem for tollmyndighetene i samme mengde og uendret tilstand.

Etter *tredje ledd* er føreren av transportmiddelet som frakter varen også ansvarlig for å oppfylle pliktene etter annet ledd.

Fjerde ledd gir hjemmel til å gi forskrift om innholdet i deklarasjonen for forpassing og om unntak fra plikten til å levere deklarasjon. Videre kan det gis forskrift om sikkerhetsstillelse, låsing og forsegling, bruk av og omkostninger ved tollvakt og om følger av brudd på vilkår i forpassingstillatelsen.

Til § 4-2-1

Bestemmelsen viderefører deler av tollforskriften § 4-21-1. Sending av varer mellom tollagre innebærer ikke lenger at varene forpasses, jf. omtale til prosedyren tollager, under overskriften «Vareførselsloven § 4-4». Det er ellers gjort noen tilpasninger til begrepsbruken og systematikken i vareførselsloven.

Bestemmelsen regulerer det nærmere innholdet i prosedyren forpassing. Forpassing gjør det mulig å sende en vare fra ankomststedet (grensen, kysten, flyplass) til et annet sted i tollområdet. Er varene omfattet av en transitteringsprosedyre, er det ikke nødvendig å forpasse varene.

I første ledd presiseres det at forpassing starter og slutter ved tollmyndighetenes ekspedisjonssted. Den som vil sende en vare som ikke er gått over til fri disponering fra et ekspedisjonssted til et annet ekspedisjonssted skal deklarerer dette til tollmyndighetene. Dette deklarerer ved å benytte egnet skjema uestedt av tollmyndighetene. Det kan stilles som vilkår for å benytte prosedyren forpassing at det benyttes elektroniske meldesystemer.

Etter annet ledd kan tollmyndighetene kreve at det stilles sikkerhet for tollavgift på vare som forpasses. Dersom det ikke stilles depositum, skal sikkerhet svares i form av selvskyldnerkausjon. Skattebetalingsforskriften § 14-20-4 gjelder tilsvarende så langt den passer. Dersom det ikke stilles nødvendig sikkerhet, kan tillatelse til forpassing nektes.

Etter tredje ledd fremgår det at når forpasset vare ankommer bestemmelsesstedet, skal varen underlegges en ny prosedyre, for eksempel prosedyren overgang til fri disponering.

Det følger av fjerde ledd at dersom det foreligger overtredelse av bestemmelsene om prosedyren forpassing, kan den som overtrer bestemmelsene bli nektet å forpasse varer.

Til § 4-2-2

Bestemmelsen er ny og angir hvilke opplysninger som skal leveres ved deklareringsprosedyren forpassing.

I første ledd angis hvilke opplysninger som skal inngis i deklarasjon ved forpassing fra et av tollmyndighetenes ekspedisjonssteder til et annet. De opplysningene som skal leveres i deklarasjonen er de samme opplysningene som leveres i det elektroniske transitteringssystemet NCTS i dag. Opplysningene skal leveres ved elektronisk melding til tollmyndighetene i NCTS, uten endringer i dagens praksis.

I annet ledd presiseres at tillatelse til forpassing forutsetter at eventuelle tillatelser fra andre myndigheter for innførsel er fremlagt for tollmyndighetene. Dette vil blant annet omfatte gyldig CHED (Common Health Entry Document), som kreves ved innførsel av varer fra tredjeland underlagt veterinære eller plantesanitære restriksjoner i henhold til EØS-avtalens vedlegg 1 (Veterinæravtalen).

Vareførselsloven § 4-3

Bestemmelsen gjelder prosedyren transittering.

Etter *første ledd* vil transittering si at en vare sendes gjennom tollområdet eller til et sted i tollområdet etter bestemmelser i enten transitteringskonvensjonen eller TIR-konvensjonen. Ved transittering beregnes ikke tollavgift eller andre innførselsavgifter.

Annet ledd gir hjemmel til å gi forskrift om innholdet i deklarasjonen for prosedyren. Det kan også gis forskrift om transitteringsordninger, herunder om gjennomføring av prosedyren, elektroniske transitteringssystemer, autorisasjonsordninger og vilkår for disse og om følger av brudd på en transitteringstillatelse.

Til § 4-3-1

Bestemmelsen viderefører deler av tollforskriften 4-22-1.

Tollforskriften § 4-22-1 annet ledd annet punktum som lyder «*Det er et vilkår for godkjenning som autorisert avsender eller mottaker etter konvensjonen vedlegg I artikkel 55 (1) at tollmyndighetenes elektroniske transitteringssystem (NCTS) benyttes*» videreføres ikke, da Transitteringskonvensjonen nå er basert på bruk av elektronisk prosedyre (NCTS) og vilkåret om å benytte NCTS som tidligere var knyttet til godkjenning av autorisert avsender og mottaker er fjernet i konvensjonen. Tollforskriften § 4-22-1 annet ledd siste punktum som lyder «*søknad om å bli autorisert mottaker sendes tollmyndighetene der søkeren har fått tillatelse til tollager*» videreføres ikke, da omorganisering i Tolletaten gjør at det ikke lenger er av betydning hvor søker er geografisk hjemmehørende.

Bestemmelsens første ledd fastsetter at Transitteringskonvensjonen med vedlegg gjelder som forskrift med reservasjoner som er tatt med hjemmel i konvensjonen. I annet ledd angis nærmere regler for hva som skal til for å få tillatelse til forenklinger etter konvensjonen. I bestemmelsens tredje ledd reguleres at § 2-4-8 gjelder tilsvarende ved tilbaketrekking, suspensjon og endring av tillatelser etter konvensjonen vedlegg I artikkel 55 (1).

Til § 4-3-2

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 4-22-2 uten endringer.

Bestemmelsen fastsetter at TIR-konvensjonen artiklene 1 til 5 og 12 til 64 med tilhørende vedlegg gjelder som forskrift med de reservasjoner som er tatt med hjemmel i konvensjonen.

Til § 4-3-3

Bestemmelsen er ny og fastsetter hvordan deklarasjon for prosedyren transittering skal leveres.

I første ledd fastsettes at deklarasjon for prosedyren transittering som hovedregel skal leveres i henhold til bestemmelser i Transitteringskonvensjonen med tilhørende vedlegg eller TIR-konvensjonen med tilhørende vedlegg.

I annet ledd fastsettes at varer fra tredjeland underlagt veterinære eller plantesanitære restriksjoner, som innføres under en transitteringsprosedyre etter transitteringskonvensjonen og som har Norge som bestemmelsesland, må underlegges en annen tollprosedyre for innførsel før varen kan tas inn i tollområdet. Varen kan ikke leveres direkte til autorisert mottaker, og transitteringsprosedyren skal altså fullføres ved grensepassering. Dette gjelder ikke varer som sendes fra tredjeland via et land i EU.

Vareførselsloven § 4-4

Bestemmelsen gjelder prosedyren tollager. Tollager er et lager som er godkjent av tollmyndighetene, hvor det kan lagres varer som ikke er gått over til fri disponering innenfor de tidsfrister og på de betingelser som er fastsatt av tollmyndighetene. Varer som sendes mellom tollagre skal hele tiden være underlagt tollprosedyren tollager. Det skal leveres ny deklarasjon for prosedyren når varen ankommer nytt tollager. Ved sending mellom tollagre skal tollagerholder utstede et innenlands fraktbrev (tidl. tollpassfraktbrev) etter reglene i lov 18. juni 1965 nr. 4 om vegtrafikk (vegtrafikkloven) kapittel III. Fraktbrevet skal inneholde opplysninger om at forsendelsen inneholder varer som ikke er gått over til fri disponering og godsnummer utstedt av avsender og mottaker. Fraktbrevet oppbevares i tollagerregnskapene til avsender- og mottakerlageret. Tillatelse til å foreta denne typen sending følger av tollagertillatelsen, og det er ikke nødvendig å involvere tollmyndighetene ved slik sending.

Første ledd fastslår at det under prosedyren ikke beregnes tollavgift eller andre innførselsavgifter.

Annet ledd gir hjemmel til å gi forskrift om innholdet i deklarasjonen for prosedyren og om unntak fra plikten til å levere deklarasjon. Det kan også gis forskrift om adgang til å opprette og drifte tollager, om lagringstid og om tillatelse til å ta varen midlertidig ut av lageret.

Til § 4-4-1

Bestemmelsen viderefører deler av tollforskriften § 4-20-1 med noen språklige endringer tilpasset terminologi i ny lov. Kun de opplysningene som er nødvendig for å deklare for prosedyren tollager er videreført i bestemmelsen her. I vurderingen av hvilke opplysninger som er nødvendige er det sett

hen til hvilke opplysninger som er nødvendige å levere i deklarasjonen til tollprosedyren tollager i EUs tollkodeks (UCC), delegert forordning (EU) 2016/341 og forordning (EU) 2019/632.

Første ledd angir hvilke opplysninger som skal leveres ved deklarerings av varer som underlegges prosedyren tollager. Det understrekes at oppregningen ikke er uttømmende, jf. at det fremgår av første ledd at deklarasjonen «blant annet» skal inneholde de nevnte opplysningene. Etter annet ledd kan det gjøres unntak fra enkelte av opplysningskravene fastsatt i første ledd når privatperson leverer deklarasjon på egne vegne for vare som innføres til privat bruk.

Til § 4-4-2

Bestemmelsen er ny og fastsetter at § 4-1-4 gjelder tilsvarende for prosedyren tollager. Dette innebærer at tollmyndighetene kan gi generell tillatelse til at flere forsendelser kan deklarerer på samme deklarasjon for prosedyren tollager. Vilkårene i § 4-1-4 gjelder tilsvarende og tillatelsen kan gis som en del av tollagerbevillingen.

Til § 4-4-3

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 4-30-2.

Første ledd regulerer tollmyndighetenes adgang til å gi foretak tillatelse til opprettelse og drift av tollager. Annet ledd inneholder nærmere regler om hvilke tollagerholdere som kan få generell fullmakt til å gi lossetillatelser på egenhånd. Slik fullmakt gis som en del av tollagerbevillingen. Tollagerholdere som ikke har slik fullmakt, må innhente lossetillatelse fra tollmyndighetene i det enkelte tilfelle. Etter tredje ledd skal tollmyndighetene godkjenne tollagerholders system for registrering og regnskap før foretaket gis tillatelser til tollager. Det følger av fjerde ledd at vilkårene for å få tillatelse i § 2-4-7 gjelder tilsvarende og at tollmyndighetene kan suspendere, endre eller trekke tilbake tillatelsen i samsvar med § 2-4-8.

Til § 4-4-4

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 3-1-23 første ledd.

Bestemmelsen regulerer tollagerholders plikt til å registrere varen i tollagerregnskapet ved innlegg på tollager. Godsregistrering skjer ved at tollagerholder eller tollmyndighetene oppgir godsnummer for hele lasten eller den del av lasten som er bestemt for vedkommende losse-/lagringssted. Godsnummeret består av 15 tegn og angir årstall, lokasjon, tollagerholder, dato (årets dag) og ekspedisjonsnummer hos tollagerholderen denne dagen.

Til § 4-4-5

Bestemmelsens første ledd viderefører deler av tollforskriften § 4-30-3 første ledd. Annet ledd viderefører tolloven § 4-32 og tollforskriften § 4-32-1.

Enkelte deler av tollforskriften § 4-30-3 første ledd anses ikke hensiktsmessig å videreføre i forskrift, da det enten er overflødig eller kan fremgå av den enkelte tollagerholders tollagerbevilling.

Etter første ledd kan tollmyndighetene pålegge tollagerholder å legge inn vare på tollager uten at tollagerholder har rett til å kreve lagerleie fra tollmyndighetene. I slike tilfeller må lagerholder kreve lagerleie fra eier av varen. Tollagerholder kan ikke nekte innlegg av vare når tollmyndighetene krever det.

Av annet ledd følger det at tollmyndighetene kan kreve vare utlevert eller foreta salg etter § 4-4-6 annet ledd uten hinder av tollagerholders tilbakeholdsrett for lagerleie. Tollagerholders

tilbakeholdsrett overfor vareeier er i utgangspunktet et privatrettslig krav som følger av rettspraksis. Tollagerholders krav på lagerleie som er regulert i tolloven § 4-32 videreføres derfor ikke i vareførselsforskriften.

Til § 4-4-6

Bestemmelsen viderefører tolloven § 4-31 og tollforskriften § 4-31-1.

Bestemmelsen inneholder regler om lagringstid for varer på tollager.

Etter første ledd er det i utgangspunktet ingen tidsbegrensning for hvor lenge varer kan lagres på tollager. Tollmyndighetene kan likevel begrense lagringstiden i særlige tilfeller. Tollagerholderen skal straks melde fra til tollmyndighetene om vare som har oversittet fastsatt lagringsfrist.

Annet ledd slår fast at tollmyndighetene kan tvangsselge varen etter reglene i lov 17. juni 2005 nr. 67 om betaling og innkreving av skatte- og avgiftskrav (skattebetalingsloven) § 14-10, dersom den ikke er tatt ut fra tollageret innen fristens utløp.

Til § 4-4-7

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 4-30-3 annet til sjette ledd. Bestemmelsen pålegger tollagerholder ulike forpliktelser i forbindelse med lagerholdet.

Første ledd slår fast at fremvisning, demonstrasjon og salg av vare ikke er tillatt på tollager, unntatt ved tollavgiftsfritt utsalg på lufthavn (tollager c).

Etter annet ledd har tollagerholderen ansvar for varene overfor eieren. Hvis en vare blir stjålet eller på annen måte blir borte fra tollageret, må tollagerholder erstatte varen overfor eier. Samtidig kan tollagerholderen bli ansvarlig for tollavgift og andre offentlige avgifter, jf. tollavgiftsloven § 2-3.

Etter tredje ledd skal tollagerholderen til enhver tid underrette tollmyndighetene om hvem som har det daglige driftsansvaret for tollageret.

Dersom tollagerholderen får kjennskap til overtredelse av vareførselslovgivningen på tollageret skal tollagerholder søke å hindre dette, jf. fjerde ledd. Tollagerholderen skal melde fra om forholdet til tollmyndighetene uten ugrunnet opphold.

Etter femte ledd skal tollageret skal være forsvarlig sikret slik at uvedkommende ikke får tilgang til varene.

Til § 4-4-8

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 4-30-4, med noen språklige endringer som følge av terminologi i ny lov, uten at det er ment å innebære materielle endringer. Tollforskriften § 4-30-4 sjette ledd videreføres ikke, da det følger av vareførselsloven kapittel 8 at tollmyndighetene kan kreve opplysninger fremlagt.

Første ledd regulerer hvilke opplysninger tollagerregnskapet skal inneholde. Første ledd inneholder en ny plikt om at tollagerregnskapet skal føres elektronisk. I tillegg bestemmer ny bokstav c at opplysninger om midlertidig uttak nevnt i § 4-4-9 fjerde og femte ledd også skal fremgå av tollagerregnskapet. Det vises til beskrivelse av slikt midlertidig uttak i merknad til § 4-4-9.

Etter annet ledd pålegges tollagerholder en plikt til å avstemme regnskapet minst én gang i året.

Tredje ledd pålegger tollagerholder å føre merknadsjournal dersom det er uoverensstemmelse mellom ankommet vare og fraktdokumentene. Etter fjerde ledd er tollagerholder som har status som autorisert mottaker etter § 4-3-1 og gir lossemerknader i NCTS unntatt fra kravet til å føre merknadsjournal etter tredje ledd.

Tollagerholder skal oppbevare tollagerregnskapet i fem år og sørge for at det oppbevares trygt, jf. femte ledd.

Til § 4-4-9

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 4-30-10 med oppdatert terminologi tilpasset ny lov.

Bestemmelsen regulerer hvilke varer som kan legges inn på tollager A og hva slags behandling varene på tollager A kan gjennomgå.

Etter første ledd kan varer som ikke er gått over i fri disponering legges inn på tollager A.

Av annet ledd følger det at dersom det søkes om fritak eller refusjon for tollavgift eller særavgifter, kan også norske varer eller varer som allerede har gått over i fri disponering legges inn på tollager A.

Tredje ledd regulerer hva slags type behandling varer kan gjennomgå så lenge de er registrert inn på tollager A.

Det inntas et nytt fjerde ledd som regulerer at tollmyndighetene kan gi tillatelse til at varer som kommer i retur fra norsk del av kontinentalsokkelen repareres og vedlikeholdes på alminnelig tollager. Tollmyndighetene kan også gi tillatelse til at slik behandling foretas på sted utenfor tollageret. Bestemmelsen kodifiserer praksis knyttet til utstyr fra oljeindustrien som returneres til fastlandet for reparasjon og vedlikehold. Begrepene «reparasjon» og «vedlikehold» er ment å være snevrere enn «bearbeides» i § 4-4-12, slik at behandling som innebærer ombygging eller oppgradering av varen ikke tillates. Tollmyndighetene kan tillate at reparasjon og vedlikehold foretas på sted utenfor tollageret. Slike midlertidige uttak fra tollageret, samt opplysninger om reparasjoner og vedlikehold varen har gjennomgått, skal fremgå av tollagerregnskapet, jf. § 4-4-8 første ledd bokstav c og f. Nærmere regulering og vilkår for ordningen gis i tollagerbevillingen.

Det inntas et nytt femte ledd om at tollmyndighetene kan tillate at varer undergår tester og utbedringer på tollager A, dersom det er nødvendig for å oppnå offentlig godkjenning eller lignende. Tollmyndighetene kan også gi tillatelse til at tester og utbedringer foretas på sted utenfor tollageret.

Et eksempel på varer som må undergå tester og utbedringer for å oppnå offentlig godkjenning er fritidsbåter som mangler CE-merking. Etter EØS-retten kan ikke varer uten CE-merking frigis for fri omsetning i Norge, jf. EF-forordning nr. 765/2008 artikkel 29 annet ledd. Dette innebærer at slike varer ikke kan underlegges prosedyren fri disponering før de er CE-merket. Etter gjeldende rett kan det ved innførsel av slike varer tillates tidsbegrenset disponering i påvente av CE-merking, jf. tollforskriften § 4-24-2. Bestemmelsen her viderefører denne ordningen, men forutsetter at varen underlegges prosedyren tollager.

Til § 4-4-10

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 4-30-12 med oppdatert terminologi tilpasset ny lov.

Bestemmelsen regulerer hva slags type varer som kan legges inn på sentraltollager (tollager B) og hva slags type behandling varer som lagres på sentraltollager kan gjennomgå.

Til § 4-4-11

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 4-30-13 med oppdatert terminologi tilpasset ny lov. Uttrykket «kvanta» er erstattet med uttrykket «mengde», av hensyn til klarspråk, uten at det innebærer materielle endringer.

Bestemmelsen regulerer hva slags varer som kan legges inn på tollavgiftsfritt utsalg på lufthavn (tollager C) og nærmere vilkår for tillatelse til tollavgiftsfritt utsalg. Salg fra tollager C skal ikke skje til reisende på vei til eller fra Svalbard, Jan Mayen eller installasjoner og innretninger til bruk i petroleumsvirksomhet. Tollavgiftsfritt utsalg på lufthavn tillates kun på lufthavn med internasjonal status.

Til § 4-4-12

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 4-30-14 med oppdatert terminologi tilpasset ny lov.

Bestemmelsen inneholder regler om hva slags varer som kan lagres på bearbeidingsstollager (tollager D) og hvilken behandling disse varene kan gjennomgå.

Til § 4-4-13

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 4-10-4 bokstav d og e. I tillegg har bestemmelsen i fått et nytt unntak regulert i bokstav c.

Etter vareførselsloven § 3-1 skal alle varer som innføres til tollområdet underlegges en tollprosedyre. Varen underlegges en tollprosedyre ved at det leveres en deklarasjon tilpasset den valgte tollprosedyren. Etter loven er hovedregelen deklarasjonsplikt for varer som underlegges tollprosedyren tollager.

I § 4-4-13 bokstav a og b fastsettes unntak fra deklarasjonsplikten for bestemte varer som innføres direkte fra norsk del av kontinentalsokkelen og norske varer som tidligere har gått over i fri disponering og som kommer i retur fra norsk del av kontinentalsokkelen.

Bokstav c er ny og gir unntak fra deklarasjonsplikt ved innlegg på tollager for vare som tidligere har blitt utført fra tollager til norsk del av kontinentalsokkelen, og deretter har blitt returnert til tollageret. Unntaket gjelder vare til bruk på norsk del av kontinentalsokkelen og vare til bruk om bord i norskeide fartøy som opererer på norsk del av kontinentalsokkelen. Unntaket gjelder ikke proviant og forbruksvarer. Unntaket retter seg mot varer som har blitt deklarerert for prosedyren utførsel første gang de ble utført fra tollager og som ikke deklarerer for utførsel de neste gangene de utføres. I og med at det er de samme varene som sendes frem og tilbake mellom fastlandet og sokkelinstallasjonene gjentatte ganger, anses det hensiktsmessig å unnta disse fra deklareringsplikt. fra og med andre gangs utførsel. Unntaket gjelder ikke proviant og forbruksvarer. Unntaket er nytt og innebærer forenklinger for en rekke aktører i petroleumsnæringen.

Vareførselsloven § 4-5

Bestemmelsen gjelder prosedyren frisoner.

Tredje ledd gir hjemmel til å gi forskrift om innholdet i deklarasjonen for prosedyren og om unntak fra plikten til å levere deklarasjon. Det kan også gis forskrift om opprettelse og drift av frisoner og frihavn, herunder i hvilken utstrekning det skal tillates industriell virksomhet og handel.

Tollforskriften §§ 4-33-1 til 4-33-4 og §§ 4-34-1 til 4-34-6 om frisoner og frihavner videreføres ikke som følge av at frisoner ikke er i bruk og det ikke foreligger noen planer for å opprette slike.

Vareførselsloven § 4-6

Bestemmelsen gjelder prosedyren midlertidig innførsel. Ved midlertidig innførsel skal varen som innføres, etter en tid utføres fra tollområdet igjen.

Første ledd oppstiller vilkår for at en vare kan underlegges prosedyren. Etter bestemmelsen må varen innføres for et bestemt formål, ikke endres på annen måte enn verdiforringelse som følge av normal bruk, kunne identifiseres og gjenutføres innen ett år etter innførselen.

Annet ledd slår fast at det ikke beregnes tollavgift eller andre innførselsavgifter ved bruk av prosedyren.

Tredje ledd gir hjemmel til å gi forskrift om innholdet i deklarasjonen for prosedyren og om unntak fra plikten til å levere deklarasjon. Det kan også gis forskrift om nærmere vilkår for innførsel av varer for bestemte formål etter første ledd, om forlengelse av fristen for gjenutførsel, om unntak for gjenutførsel ved destruksjon og om krav om sikkerhetstillegg.

Til § 4-6-1

Bestemmelsen angir hvilke opplysninger som skal leveres i deklarasjonen for prosedyren midlertidig innførsel, og viderefører deler av tollforskriften § 4-20-1. Kun de opplysningene som er nødvendig for å deklare for prosedyren midlertidig innførsel er videreført i bestemmelsen her. I vurderingen av hvilke opplysninger som er nødvendige er det sett hen til hvilke opplysninger som er nødvendige å levere i deklarasjonen til tollprosedyren midlertidig innførsel i EUs tollkodeks (UCC), delegert forordning (EU) 2016/341 og forordning (EU) 2019/632.

Opplysningene i § 4-6-1 gjelder ikke for vare som deklarerer på annen måte etter § 4-6-2.

Til § 4-6-2

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 4-10-2 åttende til tiende ledd og gjør i tredje ledd ATA-konvensjonen til forskrift på samme måte som tollforskriften § 4-24-1 annet ledd annet punktum. Bestemmelsen angir alternative måter å deklare for prosedyren midlertidig innførsel ved bruk av ATA-carnet, CPD-carnet eller utstysliste.

Tredje ledd regulerer at ATA-konvensjonen gjelder som forskrift med de reservasjoner som er tatt med hjemmel i konvensjonen. Konvensjonen inneholder bestemmelser om bruk av ATA-carnet som deklarasjon ved midlertidig innførsel. Blant annet er det egne gjenutførselsfrister, og forholdet mellom tollmyndighetene og garanterende organisasjon er regulert i konvensjonen. Det er handelskamrene som utsteder ATA-carnet og som står som garantist for tollavgift ved brudd på prosedyren, jf. tollavgiftsloven § 2-7.

Til § 4-6-3

Bestemmelsen viderefører tolloven § 6-2, men istedenfor å være utformet som tollfritaksregler, er det angitt hvilke varer som kan innføres under prosedyren midlertidig innførsel. Bestemmelsen angir varer som mot depositum eller annen sikkerhetstillegg kan innføres under prosedyren midlertidig innførsel.

Første ledd viderefører tolloven § 6-2 første ledd, men med enkelte tekniske endringer. Bokstav b er forenklet og henviser til vilkår i § 4-6-4. Bokstav k om velferdsmateriell inneholder vilkår som videreføres fra tollforskriften § 6-2-4.

Det følger av annet ledd at midlertidig innførsel etter første ledd bokstav a til i er betinget av at varen eies av person bosatt eller hjemmehørende utenfor tollområdet.

Til § 4-6-4

Bestemmelsen viderefører innholdet i tolloven § 6-1, men som en angivelse av hvilke varer som kan innføres midlertidig. Bestemmelsen angir hvilke varer som kan innføres midlertidig uten krav om sikkerhetsstillelse.

Etter første ledd bokstav a kan reisegods til personlig bruk, som innføres av personer bosatt utenfor tollområdet, og som skal oppholde seg i tollområdet i inntil ett år, innføres under prosedyren midlertidig innførsel dersom varene gjenutføres ved utreisen. Bokstav a viderefører tolloven § 6-1 første ledd bokstav a og tollforskriften § 6-1-1.

Første ledd bokstav b gir nærmere regler om midlertidig innførsel av yrkesutstyr. Bokstav b viderefører tolloven § 6-1 første ledd bokstav b og tollforskriften § 6-1-10.

Første ledd bokstav c gir nærmere regler om produksjons- og kringkastingsutstyr for radio og fjernsyn som kan innføres midlertidig uten sikkerhetsstillelse. Bokstav c viderefører tolloven § 6-1 første ledd bokstav c og tollforskriften § 6-1-20.

Første ledd bokstav d gir nærmere regler om at varer som innføres i forbindelse med større ulykker og naturkatastrofer kan innføres midlertidig uten sikkerhetsstillelse. Bokstav d viderefører tolloven § 6-1 første ledd bokstav d.

Annet ledd angir transportmidler og -utstyr som kan innføres midlertidig uten sikkerhetsstillelse. Etter annet ledd bokstav a kan motorvogn, tilhenger, fartøy og luftfartøy på nærmere angitte vilkår innføres midlertidig uten sikkerhetsstillelse. Bestemmelsen viderefører tolloven § 6-1 annet ledd bokstav a. For motorvogner er det gitt egne bestemmelser i forskrift 20. juni 1991 nr. 381 om avgiftsfri innførsel og midlertidig bruk av utenlandsregistrert motorvogn i Norge (midlertidigforskriften). Motorvogner er unntatt deklareringsplikt på vilkårene om bruk som følger av midlertidigforskriften. Dersom vilkårene for bruk er oppfylt er motorvognene også fritatt for innførselsavgifter og engangsavgift. Regelverket for midlertidig innførsel og bruk av motorvogn administreres av Skatteetaten.

Annet ledd bokstav b gir nærmere vilkår om midlertidig innførsel uten sikkerhetsstillelse av motorvogn og tilhenger som er registrert i utlandet, når transportmiddelet brukes til ervervsmessig vare- eller persontransport, fra sted i utlandet til sted i tollområdet, eller fra sted i tollområdet til sted i utlandet. Unntaket gjelder som utgangspunkt ikke ved såkalt kabotasje, dvs. at et utenlandsk kjøretøy benyttes til å frakte varer eller personer mellom steder i Norge. Kabotasje er tillatt på visse vilkår, jf. lov 21. juni 2002 nr. 45 om yrkestransport med motorvogn og fartøy (yrkestransportloven) § 10 tredje ledd. Deklareringsunntaket ved kabotasje er betinget av at det foreligger en gyldig tillatelse fra kompetent samferdselsmyndighet i registreringslandet. Bestemmelsen viderefører tolloven § 6-1 annet ledd bokstav b.

Annet ledd bokstav c regulerer midlertidig innførsel uten sikkerhetsstillelse av fartøy og luftfartøy som brukes til transport av varer og personer til og fra tollområdet. Det er ikke regler om tollfritak ved midlertidig innførsel av slike varer i tolloven og tollforskriften, men det betales ikke toll og avgifter for fartøy og luftfartøy som brukes til transport av varer og personer til og fra tollområdet. Nevnte transportmidler er unntatt melde- og fremleggelsesplikt og deklareringsplikt, jf. tollforskriften §§ 4-10-4 og 3-1-20. Plasseringen under prosedyren midlertidig innførsel, som gir fritak fra tollavgift, jf. vareførselsloven § 4-6 annet ledd, er derfor ikke ment å medføre endringer i praksis.

Annet ledd bokstav d angir nærmere vilkår for midlertidig innførsel uten sikkerhetsstillelse av jernbanemateriell til transport av varer og personer. Bestemmelsen viderefører tolloven § 6-1 annet ledd bokstav c.

Annet ledd bokstav e angir nærmere vilkår for midlertidig innførsel uten sikkerhetsstillelse av containere til transport av varer til eller fra tollområdet. Bestemmelsen viderefører tolloven § 6-1 annet ledd bokstav d.

Annet ledd bokstav f angir at utstyr som benyttes til sporing av last og andre innretninger som er en del av fraktprosessen kan innføres midlertidig uten sikkerhetsstillelse. Nevnte utstyr er også unntatt deklareringsplikt, jf. § 4-6-4 første ledd bokstav b. Utstyr nevnt i bokstav f kan kun innføres midlertidig uten sikkerhetsstillelse og unntas fra deklareringsplikt når utstyret er en del av fraktprosessen og ikke benyttes til annen transport i tollområdet enn den som skjer i forbindelse med inn- og utførselen.

Annet ledd bokstav g angir nærmere vilkår for midlertidig innførsel uten sikkerhetsstillelse av reservedeler og lignende som er bestemt til reparasjon av transportmidler og utstyr nevnt i bokstav a til e. Bestemmelsen viderefører tolloven § 6-1 annet ledd bokstav e.

Tredje og fjerde ledd viderefører tollforskriften §§ 6-1-10 og 6-2-3. Leddene inneholder vilkår for innførsel av yrkesutstyr etter første ledd bokstav b.

Femte ledd viderefører tollforskriften § 6-1-20 første ledd og inneholder vilkår for innførsel av produksjons- og kringkastingsutstyr som nevnt i første ledd bokstav c.

Sjette ledd angir unntak fra plikten til å levere deklarasjon for varer som innføres under prosedyren midlertidig innførsel og viderefører tollforskriften § 4-10-4 bokstav b og c.

Til § 4-6-5 til § 4-6-8

Disse bestemmelsene inneholder særlige vilkår for midlertidig innførsel av fartøy og luftfartøy til personlig bruk, jf. § 4-6-4 annet ledd bokstav a.

Til § 4-6-5

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 6-1-30.

Bestemmelsen gir nærmere regler om midlertidig innførsel av fartøy og luftfartøy til personlig bruk. Fartøy og luftfartøy kan kun innføres midlertidig dersom den som innfører transportmiddelet har fast opphold utenfor Norge eller midlertidig opphold i Norge. Hva som skal til for å oppfylle vilkåret om fast opphold utenfor Norge følger av § 4-6-6. Hva som skal til for å oppfylle vilkåret om midlertidig opphold følger av § 4-6-7.

Til § 4-6-6

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 6-1-31.

Bestemmelsen regulerer det nærmere innholdet i «fast opphold utenfor Norge». Etter første ledd er det tale om fast opphold utenfor Norge dersom den familiemessige, ervervsmessige eller personlige tilknytningen er utenfor Norge.

I annet ledd redegjøres det for hva som menes med «familiemessig tilknytning». I tredje ledd forklares hva som menes med «ervervsmessig tilknytning» og i fjerde ledd defineres innholdet i «personlig tilknytning».

Til § 4-6-7

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 6-1-32.

Bestemmelsen gir nærmere regler om når det foreligger midlertidig opphold i Norge.

Til § 4-6-8

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 6-1-34.

Første ledd regulerer at fartøy og luftfartøy som er innført midlertidig skal gjenutføres når den som har innført fartøyet og luftfartøyet forlater tollområdet. Transportmidlet kan likevel etterlates i tollområdet i inntil seks uker i løpet av en periode på 12 måneder.

Etter annet ledd kan tollmyndighetene etter søknad tillate at midlertidig innførte fartøy etterlates i forbindelse med privat lagring. Tillatelsen må være innvilget før den som er berettiget midlertidig innførsel forlater tollområdet, og fartøyet kan ikke etterlates ut over ett år etter innførsel, med mindre det er innvilget utsatt frist.

Etter tredje ledd fremgår det at fartøy og luftfartøy som etterlates i tollområdet ikke kan disponeres av andre i denne perioden.

Etter fjerde ledd følger det at ved søknad til tollmyndighetene om etterlatelse av fartøy skal skjema RD 0027 benyttes.

Til § 4-6-9

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 6-2-1.

Bestemmelsen angir former for sikkerhetsstillelse ved innførsel av varer nevnt i § 4-6-3.

I tollforskriften § 6-2-1 er Norsk Jockeyklub feilstavet med to b-er. Dette er rettet opp i § 4-6-9 fjerde ledd.

Til § 4-6-10

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 6-1-33 og § 6-2-2.

Bestemmelsen regulerer tollmyndighetenes adgang til å forlenge gjenutførselsfristen med ett år for midlertidig innført vare. Fristforlengelse kan skje én gang og vilkåret er at det søkes om forlengelse innen utløpet av den opprinnelige fristen.

Når vare er innført på ATA-carnet, er det utløpsfristen på carnetet som er som er avgjørende for når varen må være gjenutført, jf. ATA-konvensjonen artikkel 5. Tollmyndighetene gir forlengelse av gjenutførselsfristen for varer innført på ATA-carnet dersom carnetinnehaver innhenter et såkalt erstatningscarnet. Ordningen med erstatningscarnet er regulert i Istanbulkonvensjonen om midlertidig innførsel. Istanbulkonvensjonen er ikke bindende for Norge, men det er praksis for bruk av erstatningscarnet også i Norge.

Til § 4-6-11

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 6-5-1.

Bestemmelsen gir tollmyndighetene anledning til å frafalle vilkåret om gjenutførsel dersom varen blir destruert under kontroll av eller etter avtale med tollmyndighetene. Den deklarasjonspliktige må bære kostnadene ved destruksjonen.

Vareførselsloven § 4-7

Bestemmelsen gjelder prosedyren innenlands bearbeiding av industrivarer. Med industrivare menes alle varer som ikke er landbruksvarer, se definisjon av sistnevnte i omtalen av § 4-8 nedenfor.

Prosedyren innebærer at varer fra utlandet kan innføres midlertidig for bearbeiding i Norge, uten at det beregnes tollavgift og innførselsavgifter.

Første ledd oppstiller vilkår for at en vare kan underlegges prosedyren. Etter bestemmelsen må den opprinnelige varen kunne identifiseres i det bearbeidede produktet, varen må gjenutføres innen ett år etter innførselen og eieren av varen må være bosatt eller hjemmehørende i utlandet.

Annet ledd bestemmer at det ved bruk av prosedyren ikke beregnes tollavgift eller andre innførselsavgifter. Det gjelder også for deler eller lignende som enten blir forbrukt i forbindelse med at varen bearbeides eller repareres, eller som gjenutføres sammen med varen.

Tredje ledd gir hjemmel til å gi forskrift om innholdet i deklarasjonen for prosedyren og om unntak fra plikten til å levere deklarasjon. Det kan også gis forskrift om unntak fra vilkårene i første ledd, om unntak fra krav om gjenutførsel ved destruksjon og om sikkerhetsstillelse.

Til § 4-7-1

Bestemmelsen viderefører deler av tollforskriften § 4-20-1 tilpasset prosedyren innenlands bearbeiding av industrivare. Kun de opplysningene som er nødvendig for å deklare for prosedyren innenlands bearbeiding av industrivare er videreført i bestemmelsen her. I vurderingen av hvilke opplysninger som er nødvendige er det sett hen til hvilke opplysninger som er nødvendige å levere i deklarasjonen til tollprosedyren innenlands bearbeiding i EUs tollkodeks (UCC), delegert forordning (EU) 2016/341 og forordning (EU) 2019/632.

Bestemmelsen regulerer innholdet i deklarasjonen for varer som underlegges prosedyren innenlands bearbeiding av industrivarer.

Til § 4-7-2

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 6-3-2.

Etter vareførselsloven § 4-7 første ledd er det et vilkår at varen gjenutføres. I § 4-7-2 reguleres unntak fra vilkåret om gjenutførsel dersom det innen ett år fra innførselstidspunktet utføres tilsvarende mengde vare av samme slag som den innførte varen, eller dersom det før innførselen er utført tilsvarende mengde vare av samme slag som den innførte varen. Unntaket gjelder kun ved innførsel av vare til reparasjon. Unntaket gjelder derfor ikke ved innførsel for annen bearbeiding (foredling, oppgradering mv.).

Til § 4-7-3

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 6-3-3.

Vareførselsloven § 4-7 første ledd oppstiller som vilkår at varen må gjenutføres innen ett år fra innførselen. I § 4-7-3 reguleres unntak fra denne fristen. Gjenutførselsfristen kan forlenges med inntil ett år av gangen dersom det foreligger et konkret behov for forlengelse. Det må søkes om fristforlengelse innen utløpet av fristen.

Vilkåret om at søknaden om fristforlengelse må være begrunnet er nytt og inntas for å skape harmoni i regelverket. Det er inntatt en tilsvarende bestemmelse om unntak fra gjeninnførselsfristen for industrivarer som bearbeides i utlandet, se tollavgiftsforskriften § 3-4-2 og tilhørende merknad.

Vilkåret om begrunnet søknad er i samsvar med regelen om fristforlengelse i EUs tollkodeks (UCC) art. 257.

Til § 4-7-4

Bestemmelsen viderefører tolloven § 6-3 annet ledd.

Vareførselsloven § 4-7 første ledd bokstav c oppstiller som vilkår at eieren av varen må være bosatt eller hjemmehørende i utlandet. I bestemmelsen her reguleres unntak fra hovedregelen. Regelen kan fravikes dersom varen tilhører norsk skip i utenriks fart, eller varen gjenutføres til bruk i forbindelse med utforskning og utnyttelse av undersjøiske naturforekomster i havområder utenfor tollområdet. Bestemmelsen sikrer likebehandling av norske og utenlandske eiere.

Til § 4-7-5

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 6-5-1.

Vareførselsloven § 4-7 første ledd oppstiller vilkår om gjenutførsel. Etter bestemmelsen her kan varen destrueres i stedet for å gjenutføres. Varen må destrueres under kontroll av eller etter avtale med tollmyndighetene. Den deklarasjonspliktige må bære kostnadene som påløper ved destruksjon. Et grunnleggende hensyn bak innførselsavgiftene er at avgiftsplikten gjelder varer til bruk i Norge. Varer som innføres midlertidig er derfor gjennomgående fritatt for avgifter. Dersom varene av ulike grunner ikke kan gjenutføres, er det praktisk at varene destrueres under tollmyndighetenes kontroll for å unngå avgiftsbelastning for ubrukelige varer.

Til § 4-7-6

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 6-3-1.

Bestemmelsen regulerer sikkerhetsstillelse for varer som innføres midlertidig for bearbeiding eller reparasjon.

Vareførselsloven § 4-8

Bestemmelsen gjelder prosedyren innenlands bearbeiding av landbruksvarer. Hvilke varer som er å anse som landbruksvarer følger av forskrift av 23. juni 2020 om tillatelse til innenlandsk bearbeiding av landbruksvarer (IB-forskriften). Etter IB-forskriften er en landbruksvare en vare som hører inn under tolltariffen kapittel 2–24, samt varenumre nevnt i EØS-avtalen protokoll 2 og 3, med unntak av fisk og fiskeprodukter som hører under tolltariffen kapittel 3 eller tollposisjon 16.04 og 16.05. Prosedyren innebærer at varer fra utlandet kan innføres midlertidig for bearbeiding i Norge, uten at det beregnes tollavgift og innførselsavgifter.

Det følger av *første ledd* at det er et vilkår for å benytte prosedyren at varen gjenutføres innen seks måneder etter innførselen.

Annet ledd slår fast at det ikke beregnes tollavgift eller andre innførselsavgifter ved bruk av prosedyren.

Tredje ledd gir hjemmel til å gi forskrift om innholdet i deklarasjonen for prosedyren, om unntak fra plikten til å levere deklarasjon, om unntak fra fristen for gjenutførsel, om krav til tollbehandling av restprodukter, om unntak fra krav om gjenutførsel ved destruksjon og om sikkerhetsstillelse. Det kan også gis forskrift om at det på forhånd må søkes om tillatelse til bearbeidingen, om at det kan stilles krav til virksomhetens produksjonsforhold, lagerhold og organisering og om hva som skal regnes som vare av samme kvalitet og samme slag.

Til § 4-8-1

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 6-4-1 første og tredje ledd. I første ledd er begrepet «utføres» erstattet av begrepet «utøves» uten at det er ment materielle endringer. Annet ledd foreslås ikke videreført da leddet oppheves før nytt regelverk trer i kraft.

Etter første ledd kan foretak som har fått tillatelse fra Landbruksdirektoratet utøve innenlands bearbeiding av landbruksvare. Dersom det ikke stilles depositum ved innførsel, skal det stilles sikkerhet i form av selvskyldnerkausjon, jf. annet ledd.

Til § 4-8-2

Bestemmelsen viderefører deler av tollforskriften § 4-20-1 tilpasset til prosedyren innenlands bearbeiding av landbruksvarer. Kun de opplysningene som er nødvendig for å deklare for prosedyren innenlands bearbeiding av landbruksvarer er videreført i bestemmelsen her. I vurderingen av hvilke opplysninger som er nødvendige er det sett hen til hvilke opplysninger som er nødvendige å levere i deklarasjonen til tollprosedyren innenlands bearbeiding i EUs tollkodeks (UCC), delegert forordning (EU) 2016/341 og forordning (EU) 2019/632.

Bestemmelsen regulerer innholdet i deklarasjonen for varer som underlegges prosedyren innenlands bearbeiding av landbruksvarer.

Til § 4-8-3

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 6-4-2, med unntak av første punktum som følger av lovteksten i § 4-8. Etter § 4-8 er hovedregelen at varen skal gjenutføres innen seks måneder etter innførselen. I bestemmelsen her kan tollmyndighetene i særlige tilfeller forlenge gjenutførselsfristen med inntil seks måneder. Det er et vilkår for fristforlengelse at det søkes om forlengelse innen utløpet av den opprinnelige fristen. Vilkåret om at det må søkes innen utløpet av den opprinnelige fristen er tatt inn for at reglene skal harmonere med tilsvarende regel i § 4-7-3.

Til § 4-8-4

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 6-4-3 første ledd, tilpasset terminologi og nytt system i nytt regelverk.

Bestemmelsen pålegger en plikt til å deklare restprodukter som fremkommer under bearbeidingen dersom produktene skal omsettes eller forbrukes i tollområdet. Når restproduktene deklarerer for prosedyren overgang til fri disponering oppstår plikt til å betale tollavgift, jf. tollavgiftsloven § 2-1 første ledd. Ved deklaring av restprodukter gjelder tidfestingsbestemmelsen i tollavgiftsloven § 2-4 fjerde ledd siste punktum som gir uttrykk for at eventuell tollavgift skal beregnes etter de regler og satser som gjaldt da deklarasjonen for innenlands bearbeiding av landbruksvarer ble akseptert.

Til § 4-8-5

Bestemmelsen regulerer adgang til destruksjon i stedet for gjenutførsel. Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 6-5-1.

Bestemmelsen regulerer adgang til destruksjon i stedet for gjenutførsel. Vareførselsloven § 4-8 oppstiller vilkår om gjenutførsel. Etter bestemmelsen her kan varen destrueres i stedet for å gjenutføres. Varen må destrueres under kontroll av eller etter avtale med tollmyndighetene. Den deklarasjonspliktige må bære kostnadene som påløper ved destruksjon. Et grunnleggende hensyn bak innførselsavgiftene er at avgiftsplikten gjelder varer til bruk i Norge. Varer som innføres midlertidig er derfor gjennomgående fritatt for avgifter. Dersom varene av ulike grunner ikke kan

gjenutføres, er det praktisk at varene destrueres under tollmyndighetenes kontroll for å unngå avgiftsbelastning for ubrukelige varer.

Kapittel 5 Plikter ved utførsel og utstedelse av opprinnelsesbevis

Vareførselsloven kapittel 5 har bestemmelser om plikter ved avreise fra tollområdet, om tollbehandling av varer for utførsel og om prosedyren utførsel. Kapitlet har også bestemmelser om opprinnelsesbevis. Bestemmelsene viderefører tilsvarende bestemmelser i tolloven kapittel 3 og 4 med noen forenklinger og enkelte materielle endringer.

Vareførselsloven § 5-1

Bestemmelsen regulerer plikten til å gi tollmyndighetene forhåndsvarsel om varer før de utføres fra tollområdet.

Første ledd slår fast hovedregelen om at den som skal utføre en vare fra tollområdet, skal gi forhåndsvarsel til tollmyndighetene om varen.

Annet ledd slår fast at forhåndsvarsel ikke skal gis for varer som skal direkte til tollområdet i Den europeiske union eller tollområdet i Sveits og dens tollenklaaver, så lenge Liechtenstein er tilknyttet Sveits gjennom Tolluniontraktaten av 29. mars 1923.

Tredje ledd gir hjemmel til å gi forskrift om plikten til å forhåndsvarsle tollmyndighetene og om unntak fra denne plikten.

Til § 5-1-1

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 3-1-8.

Bestemmelsen regulerer leveringsmåten for forhåndsvarsel ved utførsel. Etter første ledd skal forhåndsvarsel gis ved elektronisk melding til tollmyndighetene. I annet og tredje ledd reguleres alternative måter for levering av forhåndsvarsel.

Til § 5-1-2

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 3-1-9 med unntak av første ledd som er regulert i vareførselsloven § 5-1 annet ledd.

Bestemmelsen regulerer unntak fra plikten til forhåndsvarsel ved utførsel.

Til § 5-1-3

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 3-1-10.

Bestemmelsen regulerer hvem som er ansvarlig for at forhåndsvarsel gis. Etter første ledd følger det at transportør er ansvarlig for at forhåndsvarsel gis. Dersom motorvogn inneholder varer som transporteres om bord på et fartøy, er føreren av motorvognen ansvarlig for at forhåndsvarsel gis. Av annet ledd følger det at dersom vare fraktes med fartøy eller luftfartøy som deles av flere transportører, er den som har utstedt fraktdokumentet ansvarlig for at forhåndsvarsel gis.

Til § 5-1-4

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 3-1-11.

Bestemmelsen regulerer frister for når forhåndsvarsel skal gis. Første ledd regulerer frister ved utførsel av varer med fartøy. Annet ledd regulerer frister for utførsel med luftfartøy og tredje ledd regulerer frister for utførsel med kjøretøy. Av fjerde ledd følger det at dersom varene utføres på et

transportmiddel som transporteres om bord på et annet transportmiddel gjelder fristen for det aktive transportmiddelet. Videre at dersom varene flyttes over til et annet transportmiddel ved grensepassering, gjelder fristen for det transportmiddelet som ble brukt til å transportere varene til grensen. Femte ledd slår fast at fristene i første til fjerde ledd ikke gjelder ved force majeure.

Til § 5-1-5

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 3-1-12.

Bestemmelsen slår fast at forhåndsvarselet skal inneholde de opplysninger som er fastsatt i forskriftens vedlegg 1.

Til § 5-1-6

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 3-1-13 med oppdatert paragrafhenvising.

Bestemmelsen slår fast at opplysningene i et forhåndsvarsel kan endres med mindre tollmyndighetene har varslet av varene skal kontrolleres, har avdekket feil i forhåndsvarselet eller har gitt tiltalelse til videre transport i tollområdet.

Vareførselsloven § 5-2

Bestemmelsen regulerer adgangen til å laste varer i transportmidler som har bestemmelsessted utenfor tollområdet. Den ivaretar hensynet til tollmyndighetenes kontroll med varer som skal utføres fra tollområdet.

Første ledd slår fast at lasting av varer i fartøy som har bestemmelsessted utenfor tollområdet, forutsetter tillatelse fra tollmyndighetene. Lastetillatelse kreves likevel ikke for produkter av fiske og fangst som er tatt om bord i fartøy på fiske- og fangstfeltene.

Annet ledd bestemmer at dersom varer er lastet uten tillatelse fra tollmyndighetene, kan tollmyndighetene pålegge transportmiddelets fører å losse varene hvis det er nødvendig for å undersøke varene.

Tredje ledd gir hjemmel til å gi forskrift om lasting, herunder om at lasting bare kan finne sted ved bestemte steder, til bestemte tider eller i bestemte områder, og om unntak fra plikten til å innhente tillatelse. Videre kan det gis forskrift om at plikten til å innhente tillatelse også skal gjelde for fører av andre transportmidler enn fartøy.

Til § 5-2-1

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 3-5-1, med noen språklige justeringer tilpasset terminologi i nytt regelverk. I tollforskriften § 3-5-1 benyttes begrepet «ufortollet vare». «Ufortollet» videreføres ikke som begrep i ny lov. «Vare som ikke er gått over i fri disponering» erstatter «ufortollet vare» uten at det er ment materielle endringer.

Bestemmelsen regulerer tollmyndighetenes adgang til å stille krav til varens plassering i fartøyet, sikring, avlåsing, plombering og lignende, ved lasting av vare som ikke er gått over i fri disponering og ved lasting av vare som det søkes om fritak for eller refusjon av tollavgift for.

Vareførselsloven § 5-3

Bestemmelsen angir meldeplikten for fører av transportmiddelet ved avreise fra tollområdet.

Første ledd bestemmer at fører av fartøy og luftfartøy skal melde fra til tollmyndighetene om avreisen før fartøyet eller luftfartøyet forlater tollområdet. Hensynet bak bestemmelsen er at det skal være mulig å kontrollere fartøyet eller luftfartøyet før avgang. Føreren plikter å melde fra til tollmyndighetene i god tid før avreisen og må derfor ta hensyn til tollmyndighetenes åpningstid.

Annet ledd pålegger føreren å forsikre seg om at det er innhentet nødvendig eksporttillatelse for varer som omfattes av lovgivningen om eksportkontroll, før transportmiddelet forlater tollområdet. Eksempler på slike varer er våpen og ammunisjon, jf. eksportkontrollloven (lov 18. desember 1987 nr. 93 om kontroll med eksport av strategiske varer, tjenester og teknologi mv.).

Tredje ledd gir hjemmel til å gi forskrift om meldeplikt, herunder om når og hvordan melding skal gis og hva meldingen skal inneholde, og om unntak fra meldeplikten. Det kan også gis forskrift om at meldeplikten skal gjelde for fører av andre transportmidler.

Til § 5-3-1

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 3-7-1 uten andre endringer enn oppdaterte paragrafhenvvisninger og noen språklige justeringer.

Bestemmelsen regulerer fører av transportmiddel sin plikt til å melde fra til tollmyndighetene i forbindelse med avreise fra tollområdet.

Etter første ledd skal fører av luftfartøy og tog som skal forlate tollområdet i åpningstiden gi melding til tollmyndighetene i god tid før avreisen, slik at det skal være mulig å kontrollere luftfartøyet eller toget før avgang. Føreren må i den forbindelse ta hensyn til tollmyndighetenes åpningstid. Fører av fartøy skal i god tid før avreisen gi melding elektronisk i SafeSeaNet Norway, slik at det skal være mulig å kontrollere fartøyet før avgang. Fartøysføreren må i den forbindelse ta hensyn til tollmyndighetenes åpningstid. Det som skal meldes fra om er den omstendighet at fartøyet går fra tollområdet.

Etter annet ledd kan fører eller den som handler på førers vegne melde fra om avreisen ved en forhåndsmelding. Andre transportmidler enn fartøy kan gi forhåndsmelding som en fast ruteplan. Ruteplanen må være offentliggjort eller på annen måte gjort kjent for tollmyndighetene for å oppfylle kravene til melding. Dersom avreise skjer til annet tidspunkt eller fra annet sted enn oppgitt i forhåndsmelding eller ruteplan skal tollmyndighetene få informasjon om det.

Fører av fritidsfartøy er unntatt fra kravet om melding før avreise så lenge det kun medbringes varer som er unntatt fra deklareringsplikt etter § 5-9-5, jf. tredje ledd.

Fører av marinefartøy er også unntatt fra kravet om melding til tollmyndighetene før avgang, jf. fjerde ledd.

Etter femte ledd er fører av norsk fiskefartøy og fører av fartøy som skal til norsk del av kontinentalsokkelen, unntatt fra meldeplikten dersom fartøyet kun medbringer varer som har gått over til fri disponering og fartøyet ikke skal anløpe havn utenfor tollområdet.

Etter sjette ledd skal fører av småfly gi melding til tollmyndighetene om avreise senest fire timer før avgang.

Fører av biler, lastebiler og andre motorvogner som forlater Norge, har ikke meldeplikt ved avreise. Et unntak fra dette gjelder motorvogn som ikke er registrert i Norge og hvor det i kjøretillatelsen er satt vilkår om utpasseringsattest.

Til § 5-3-2

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 3-7-2 uten andre endringer enn oppdaterte paragrafhenvvisninger.

Bestemmelsen regulerer hvilke dokumenter fører av fartøy skal overføre til tollmyndighetene i forbindelse med avreise fra tollområdet. Etter første ledd skal fører eller den som handler på førerens vegne overføre fartøysdeklarasjon og lastedeklarasjon eller manifest i SafeSeaNet Norway. Bestemmelsene i § 2-3-2 annet og femte ledd gjelder tilsvarene ved utførsel, jf. annet ledd. Etter tredje ledd er fører av fartøy til norsk del av kontinentalsokkelen unntatt fra kravet om å overføre dokumenter som nevnt i første ledd.

Vareførselsloven § 5-4

Bestemmelsen regulerer plikten til å legge varer som skal utføres fra tollområdet frem for tollmyndighetene.

Første ledd slår fast hovedregelen om plikt til å legge frem varer for tollmyndighetene for kontroll før avreise fra tollområdet. Plikten gjelder i utgangspunktet alle som bringer en vare fra tollområdet. Unntak fra fremleggelsesplikten vil følge av forskrift med hjemmel i annet ledd.

Annet ledd gir hjemmel til å gi forskrift om fremleggelse, om hvor og hvordan fremleggelse skal skje og om unntak fra fremleggelsesplikten.

Til § 5-4-1

Bestemmelsen viser til at vareførselsforskriften § 2-4-2 gjelder tilsvarende. § 2-4-2 viderefører tollforskriften § 3-1-16 tilpasset terminologi i ny lov. Bestemmelsen fastsetter at betalingsmidler som overstiger 25 000 kr som bringes fra tollområdet skal legges frem for tollmyndighetene og det vises til merknad til § 2-4-2.

Til § 5-4-2

Bestemmelsen regulerer unntak fra fremleggelsesplikten. Unntakene er de samme som i tollforskriften § 3-1-21, men bestemmelsen er bygd opp slik at det i størst mulig grad henvises til unntakene fra deklareringsplikt i § 5-9-5. De fleste av varetypene som er listet i tollforskriften § 3-1-21 er derfor angitt i vareførselsforskriften § 5-9-5.

Bokstav a gir unntak for vare som etter § 5-9-5 er unntatt deklareringsplikt, mens bokstav b og c gir unntak for henholdsvis gass som utføres via rørledning og elektrisk kraft. Varene er bare unntatt fremleggelsesplikt så lenge de kan utføres uten tillatelser fra andre myndigheter.

Til § 5-4-3

Bestemmelsen viser til at vareførselsforskriften § 2-4-6 gjelder tilsvarende. § 2-4-6 viderefører tollforskriften § 3-1-22. Bestemmelsen gjelder vareførsel og landegrensene mot Sverige og Finland og det vises til merknad til § 2-4-6.

Til § 5-4-4

Bestemmelsen viser til at vareførselsforskriften § 2-4-7 gjelder tilsvarende. § 2-4-7 viderefører tollforskriften § 3-1-24. Bestemmelsen regulerer unntak fra kravet til vareførsel på vei mot åpent tollsted og det vises til merknad til § 2-4-7.

Til § 5-4-5

Bestemmelsen viser til at vareførselsforskriften § 2-4-8 gjelder tilsvarende. § 2-4-8 viderefører tollforskriften § 3-1-25. Bestemmelsen regulerer tilbaketrekking og endring av tillatelse og det vises til merknad til § 2-4-8.

Vareførselsloven § 5-5

Bestemmelsen regulerer hva som skal skje med varer som utføres fra tollområdet, og bestemmer i *første ledd* at slike varer skal underlegges prosedyren utførsel. Dette gjelder også kontanter og andre likestilte betalingsmidler.

Annet ledd gir hjemmel til å gi forskrift om unntak fra kravet om tollbehandling av varer ved utførsel.

Til § 5-5-1

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 4-23-12 med oppdaterte paragrafhenvvisninger og noen språklige justeringer som følge av terminologi i ny lov. Begrepet «tollekspedisjon» er erstattet av «tollbehandling». Dette er ikke ment å innebære materielle endringer.

Bestemmelsen regulerer tollmyndighetenes adgang til å gi generell tillatelse til at vare kan utføres før den er tollbehandlet. Tillatelsen kan begrenses til å gjelde enkelte vareslag og varer til enkelte mottakere. Bestemmelsene i §§ 2-4-7 og 2-4-8 om vilkår for å få tillatelse og tilbaketrekking og endring av tillatelse gjelder tilsvarende.

Vareførselsloven § 5-6

Bestemmelsen regulerer plikten til å deklare varer som skal underlegges prosedyren utførsel. Ved utførsel skal alle varer underlegges prosedyren utførsel.

Første ledd slår fast at det for alle varer som skal underlegges prosedyren utførsel, skal leveres en deklarasjon som skal inneholde alle opplysninger som er nødvendige for prosedyren.

Annet ledd gir hjemmel til å gi forskrift om leveringsmåten for deklarasjoner. Hjemmelen omfatter regler om elektronisk levering.

Til § 5-6-1

Bestemmelsen regulerer leveringsmåte for deklarasjoner ved utførsel. Bestemmelsen er ny, men inneholder elementer fra tollforskriften § 4-11-1 første ledd.

Første ledd bestemmer at levering av deklarasjon skal skje ved elektronisk datautveksling. Privatpersoner er fritatt fra kravet om elektronisk deklarasjon om ikke annet er bestemt. Andre former for deklarerings som nevnt i §§ 5-9-4 eller 4-6-2 leveres på den måten som fremgår av de nevnte bestemmelsene. Vareførselsforskriften § 5-9-4 viser til at § 4-1-6 femte til niende ledd gjelder tilsvarende.

Annet ledd bestemmer at tollmyndighetene i særlige tilfeller kan tillate at deklarasjon leveres på annen måte enn etter første ledd. Alternativer til elektronisk levering etter første ledd kan for eksempel være på papir (ved bruk av fysisk skjema RD 0016 eller RD 0018) eller e-post. Særlige tilfeller kan være svikt i tollmyndighetenes systemer eller svikt i kommunikasjonslinjene.

Tredje ledd viderefører elementer av tollforskriften § 4-10-1 annet ledd, men er i første punktum gjort mer generell for å omfatte både skriftlig og elektronisk deklarerings. I annet punktum reguleres hvordan elektronisk deklarasjon skal signeres av den deklarasjonspliktige. Tredje ledd annet punktum viderefører deler av tollforskriften § 4-13-4 sjette ledd, og regulerer i tillegg muligheten til å benytte elektronisk signatur som alternativ til å oppgi identifikasjonskode.

Fjerde ledd er nytt og regulerer Tolletatens adgang til å oppstille vilkår for tilknytning og bruk av deklarasjonssystem utenfor forskrift.

Vareførselsloven § 5-9

Bestemmelsen gjelder prosedyren utførsel.

Første ledd slår fast at varer som skal utføres fra tollområdet, skal underlegges prosedyren utførsel.

I vareførselsloven kapittel 4 er det regulert flere tollprosedyrer som kan benyttes ved innførsel av varer. Når det gjelder utførsel er det regulert én tollprosedyre og alle varer som utføres skal underlegges tollprosedyren utførsel. Dette gjelder blant annet varer hvor transittering starter i Norge med bestemmelsessted utenfor tollområdet, varer som utføres midlertidig for utenlands bearbeiding, varer som gjenutføres etter midlertidig innførsel og varer som utføres for godt.

I *annet ledd* er det hjemmel til å gi forskrift om innholdet i deklarasjonen, om unntak fra plikten til å levere deklarasjon og om frister for å levere deklarasjon. Dette vil omfatte unntak fra deklarasjonsplikten for personer som bare bringer med seg reisegods mv. Videre er det hjemmel til å gi forskrift om at tollmyndighetene kan tillate at varer som er innført uten at de er gått over til fri disponering, kan leveres til salg eller bruk om bord i fartøy eller luftfartøy som skal forlate tollområdet.

Til § 5-9-1

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 4-23-1 med oppdaterte paragrafhenvvisninger og noen språklige justeringer som følge av terminologi i ny lov.

Bestemmelsen regulerer innholdet i deklarasjonen for prosedyren utførsel.

Når det gjelder begrepet «verdi i norske kroner» i første ledd bokstav a, så har ikke Norge eksporttoll, men forvaltningspraksis har lagt til grunn tollverdireglene så langt de passer. Det følger av internasjonale standarder at FOB-verdien (Free On Board Price) legges til grunn ved utførsel, se FNs International Merchandise Trade Statistics Concepts and Definitions 2010 punkt 4.7 og 4.8.

Til § 5-9-2

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 4-23-2 og § 4-13-4 syvende ledd med oppdaterte paragrafhenvvisninger og noen språklige justeringer som følge av terminologi i ny lov.

Bestemmelsen regulerer hva slags type dokumenter som skal legges frem for tollmyndighetene i forbindelse med utførsel. Alle dokumenter som er utstedt i forbindelse med utførselen av varen skal i utgangspunktet legges frem. Ved utførsel av varer som er betinget av tillatelse fra andre myndigheter (restriksjonsbelagte varer), skal dette opplyses til tollmyndighetene i forbindelse med tollbehandlingen. Dokumenter kan være elektroniske, men plikten til å legge dem frem omfatter kun dokumenter som er utstedt eller laget. Skjer deklarerings ved elektronisk datautveksling, skal dokumentene bare legges frem når tollmyndighetene ber om det, jf. annet ledd. I andre tilfeller skal de fremlegges uoppfordret.

Plikten omfatter for det første alle relevante dokumenter i forbindelse med et salg av varene, jf. første ledd. Ordre, aksept, kontrakt, faktura og betalingsdokumenter er eksempler på de mest relevante dokumentene ved salg. Er grunnlaget for transaksjonen leie, lån eller annet grunnlag må dokumenter utstedt i den forbindelse legges frem. Etersom plikten omfatter alle dokumenter relatert til utførselen av varen, vil også transportdokumenter, tillatelser og lisenser mv. være aktuelle. I tillegg kan tollmyndighetene kreve fremlagt andre dokumenter de finner nødvendige for

blant annet å avklare varens opprinnelse, klassifisering, vekt, mengde og verdi. Dette kan være dokumenter som kaster lys over hvem som eier varene, hvordan de er blitt pakket og sendt, bankdokumenter, resepter og lignende.

Når det gjelder attest for utførsel er det vanligvis befrakteren/transportøren som står for attest og stempel, jf. tredje ledd. I tilfellene nevnt i fjerde ledd skal det skaffes attest for utførsel fra tollmyndighetene.

Til § 5-9-3

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 4-11-3 med oppdaterte paragrafhenvvisninger.

Bestemmelsen regulerer tollmyndighetenes adgang til å gi generell tillatelse til at flere forsendelser kan deklarerer på samme deklarasjon og viser til § 4-1-4. Tillatelsen kan begrenses til enkelte vareslag, enkelte mottakere og til deklarasjon innenfor enkelte tidsintervaller. Bestemmelsene om vilkår for tillatelse og tilbaketrekking eller endring av tillatelse i § 2-4-7 annet til fjerde ledd og § 2-4-8 gjelder tilsvarende.

Til § 5-9-4

Bestemmelsen er ny og viser til at vareførselsforskriften § 4-1-6 femte til tiende ledd og § 4-6-2 annet ledd om andre typer deklarasjon ved innførsel gjelder tilsvarende ved utførsel.

Når det gjelder betalingsmidler som bringes fra tollområdet skal deklarasjonsskjemaet leveres på nærmeste ekspedisjonssted i forbindelse med selve utreisen fra Norge.

Til § 5-9-5

Bestemmelsen regulerer unntak fra deklarasjonsplikt og er en videreføring av tollforskriften § 4-11-2. Varetypene er til delvis angitt ved henvisning til unntak fra deklarasjonsplikt ved prosedyren overgang til fri disponering (§ 4-1) og bestemmelsen om midlertidig innførsel uten sikkerhetsstillelse (§ 4-6-4). Eventuelle vilkår i henviste bestemmelser vil også gjelde ved prosedyren utførsel.

Første ledd bokstav a gir unntak for reisegods til personlig bruk. Med «reisegods» menes varer en privatperson medbringer ved grensepassering og som skal benyttes til personlige formål og ikke skal utnyttes kommersielt. Det er ikke som i §§ 4-1-10 flg. angitt kvantitative eller verdimessige begrensninger for hvilket reisegods som er omfattet av unntaket. Unntaket må imidlertid anses å være begrenset til de varer den reisende med rimelighet kan ha behov for under utenlandsoppholdet.

Bokstav b gir unntak for forbruksvare som leveres til bruk eller salg om bord i transportmidler, jf. §§ 4-1-17 til 4-1-19. Unntaket gjelder ikke når varen utføres fra tollager. Proviant som medbringes om bord i fartøy skal deklarerer ved bruk av skjema RD 0041, jf. § 4-1-6 åttende ledd, jf. § 5-9-4.

Bokstav c gir unntak for containere, emballasje og lastepaller som brukes til transport av varer til og fra tollområdet, jf. § 4-1-26.

Bokstav d gir unntak for varer til grensebefolkningen, på samme vilkår som i § 4-1-28.

Bokstav e gir unntak for vare som varer som nevnt i § 4-6-4 første ledd bokstav a og b og annet ledd bokstav a til f, når slike varer utføres midlertidig eller gjenutføres etter midlertidig innførsel til tollområdet. Dette omfatter reisegods, yrkesutstyr av mindre verdi og transportmidler og -utstyr. Slike varer er også unntatt deklarasjonsplikt ved prosedyren midlertidig innførsel, jf. § 4-6-4.

Bokstav f gir unntak for vare som utføres til bruk for forskning og meteorologi i havområder utenfor tollområdet og i forbindelse med utforskning og utnyttelse av undersjøiske naturforekomster på norsk del av kontinentalsokkelen

Bokstav g gir unntak for andre varer med verdi til og med kr 5 000 per sending.

Bokstav h gir unntak for vare som tidligere har blitt utført fra tollager til norsk del av kontinentalsokkelen, og deretter har blitt returnert til tollageret. Unntaket gjelder vare til bruk på norsk del av kontinentalsokkelen og vare til bruk om bord i norskeidde fartøy som opererer på norsk del av kontinentalsokkelen. Unntaket gjelder ikke proviant og forbruksvarer. Unntaket retter seg mot varer som har blitt deklarerert for prosedyren utførsel første gang de ble utført fra tollager. I og med at det er de samme varene som sendes frem og tilbake mellom fastlandet og sokkelinstallasjonene gjentatte ganger anses det hensiktsmessig å unnta disse fra deklareringsplikt fra og med andre gangs utførsel. Unntaket gjelder ikke proviant og forbruksvarer. Unntaket er nytt og innebærer forenklinger for en rekke aktører i petroleumsnæringen.

Etter annet ledd fremkommer det at selv om en vare kan være unntatt deklarasjonsplikt, kan den likevel deklarereres dersom det er nødvendig av hensyn til refusjon, fritak for eller avskrivning av innførselsavgifter eller for senere avgiftsfri gjeninnførsel. Varer som er avhengig av tillatelser fra andre myndigheter og varer som utføres fra tollager og ikke har gått over i fri disponering, skal alltid deklarereres.

Til § 5-9-6

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 4-23-3.

Etter bestemmelsen plikter den deklarasjonspliktige eller den som har mottatt varen til forsendelse straks å melde fra til tollmyndighetene dersom varen ikke blir ført ut av tollområdet.

Til § 5-9-7

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 4-23-4 med oppdaterte paragrafhenvvisninger og noen språklige justeringer som følge av terminologi i ny lov.

Fartøy og luftfartøy kan få tillatelse til å få levert varer som ikke har gått over i fri disponering fra tollager eller direkte fra utlandet med levering i Norge (heretter: tillatelse til proviantering) til bruk og/eller salg om bord. Tillatelsen gis når varen frigjøres for utførsel. Varene leveres til transportmidlene i Norge, men forutsettes tatt med ut av tollområdet. Bestemmelsen her regulerer felles vilkår for proviantering.

Første ledd regulerer søknad og tillatelse til proviantering.

Etter annet ledd er det er vilkår for tillatelse at transportmiddelet og varene blir brukt i næringsvirksomhet eller offentlig tjeneste.

Etter tredje ledd kan tollmyndighetene begrense mengden av varer som tillates proviantert.

Salg av varer som tillates proviantert til fartøy, kan kun finne sted etter at fartøyet har forlatt siste havn i tollområdet, jf. fjerde ledd. Bruk og salg og varer som tillates proviantert til luftfartøy kan bare finne sted etter at luftfartøyet har forlatt siste landingsplass i tollområdet, jf. samme ledd.

Etter femte ledd kan tollmyndighetene ved senere søknader om tillatelse til proviantering innskrenke adgangen eller nekte tillatelse dersom det er blitt disponert over provianterte varer i strid med bestemmelsene.

Sjette ledd pålegger leverandør av varer til proviantering en plikt til å forsikre seg om at leveransen oppfyller vilkårene i tillatelsen og regelverket.

Til § 5-9-8

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 4-23-5 med oppdaterte paragrafhenvvisninger og noen språklige justeringer som følge av terminologi i ny lov.

Bestemmelsen regulerer forbruk i tollområdet av levert proviant til fartøy.

Det er gitt tilsvarende bestemmelser for proviant som medbringes fra utlandet i merverdiavgiftsforskriften § 7-5-1.

Etter første ledd kan proviant forbrukes om bord på fartøy av besetning og passasjerer uten at det oppstår tollavgiftsplikt.

I annet ledd begrenses mengden bruk av alkoholholdige drikkevarer og tobakksvarer om bord innenfor tollområdet. Det oppstilles ulike kvoter for fartøyets fører, besetningsmedlemmer og passasjerer. Begrensningene gjelder imidlertid ikke for turistfartøyer i cruiseferd.

Etter tredje ledd opphører tollavgiftsfritaket for proviant fra den tid fartøyet går over i innenriks trafikk eller blir værende i tollområdet over lengre tid.

Til § 5-9-9

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 4-23-6 uten endringer.

Bestemmelsen regulerer tilleggsvilkår for tillatelse til proviantering i fartøy. I første ledd nevnes steder og tilfeller hvor tillatelse til proviantering i fartøy gis. Annet ledd oppstiller begrensninger i mengde alkoholholdige drikkevarer og tobakksvarer som kan forbrukes av eller selges til besetningen.

Til § 5-9-10

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 4-23-7 med en språklig justering tilpasset terminologi i ny lov.

Bestemmelsen gir regler om tillatelse til proviantering for fartøy i rutetrafikk. Bestemmelsen oppstiller hvor rutetrafikk kan gå og hva slags proviantering som tillates. Bestemmelsen oppstiller videre nærmere regler om hvordan salg kan skje.

Til § 5-9-11

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 4-23-8 uten endringer.

Bestemmelsen gir nærmere bestemmelser om tillatelse til proviantering til marinefartøy på tokt. Marinefartøy som skal ut av tollområdet, gis tillatelse til proviantering av mat-, drikke- og tobakksvarer, og toalettartikler til besetningens personlige bruk. For alkoholholdige drikkevarer og tobakksvarer gjelder kvotebegrensninger.

Til § 5-9-12

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 4-23-9 uten endringer.

Bestemmelsen regulerer tillatelse til proviantering til norske fiske- og fangstfartøy. Fartøyene må ha oppdrag som medfører et sammenhengende opphold utenfor tollområdet på minst 14 dager for å få

tillatelse til proviantering til besetningens personlige bruk om bord. Det gis ikke tillatelse til proviantering av alkoholholdige drikkevarer og for tobakksvarer er det begrenset til 25 gram per person per døgn.

Til § 5-9-13

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 4-23-10 med en språklig justering tilpasset terminologi i ny lov.

Det gjelder egne regler for proviant til luftfartøy som medbringes fra utlandet, jf. § 4-1-17.

Bestemmelsen oppstiller nærmere vilkår for tillatelse til proviantering til luftfartøy. Etter første ledd kan det tillates proviantering til bruk og salg til passasjerer på vilkår om at luftfartøyet er godkjent med faste seter for befordring av minst syv passasjerer og at det går fra lufthavn med internasjonal status.

Etter annet ledd følger det at dersom luftfartøyet går til utlandet kan det tillates proviantering av alkoholholdige drikkevarer og tobakksvarer, parfyme, kosmetikk og toalettartikler, småartikler til personlig bruk og matvarer og andre drikkevarer til bruk om bord av passasjerer og besetning.

Etter tredje ledd kan det tillates proviantering av mat- og drikkevarer, sjokolade- og sukkervarer, parfyme, kosmetikk og toalettartikler til salg om bord dersom luftfartøyet går til Svalbard eller Jan Mayen.

I fjerde ledd stilles det vilkår for tillatelse til proviantering av varer til salgs om bord i luftfartøy bestemt til Danmark, Finland eller Sverige, at salget begrenses til de mengder som den enkelte passasjer kan medbringe tollavgiftsfritt til det aktuelle landet.

Til § 5-9-14

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 4-23-11 med noen språklige justeringer tilpasset terminologi i ny lov.

Bestemmelsen regulerer utførsel av vare kjøpt på tollavgiftsfritt utsalg på lufthavn (taxfree). Personer som skal reise til utlandet kan kjøpe varer som ikke har gått over til fri disponering på tollavgiftsfritt utsalg. Det er et vilkår at varen utføres.

Vareførselsloven § 5-11

Bestemmelsen regulerer dokumentasjon for opprinnelse av vare ved utførsel, og gir hjemmel for gjennomføring av preferensielle opprinnelsesregler ved utførsel. Formålet med dokumentasjonen er å oppnå gunstigere tollbehandling etter frihandelsavtale eller det generelle preferansesystemet for utviklingsland (GSP). Preferensielle opprinnelsesbevis utstedes som oftest av eksportøren, og tjener som legitimasjon overfor innførselslandets tollmyndigheter.

Første ledd bestemmer at det for vare som utføres, kan utstedes preferensielle opprinnelsesbevis i samsvar med frihandelsavtale eller det generelle preferansesystemet for utviklingsland (GSP). Bestemmelsen innebærer blant annet at en eksportør kan utstede preferensielle opprinnelsesbevis når det foreligger en frihandelsavtale mellom Norge og innførselslandet.

Annet ledd gir hjemmel til å gi forskrift om gjennomføring av preferensielle opprinnelsesregler som følger av gjeldende frihandelsavtaler, det generelle preferansesystemet for utviklingsland (GSP) og andre preferanseordninger som skal gjelde ved utførsel, krav til og vilkår for utstedelse av

preferensielle opprinnelsesbevis, dokumentasjon og hvem som kan utstede preferensielle opprinnelsesbevis.

Til § 5-11-1

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 8-4-1.

Bestemmelsen gir uttrykk for at frihandelsavtalenes vilkår for at produkter skal anses som opprinnelsesprodukter, gjelder som forskrift.

Etter annet ledd følger det at dersom bilaterale landbruksavtaler som er inngått i henhold til frihandelsavtalene inneholder avvikende regler, vil disse gjelde foran bestemmelsene i første ledd. Vilkårene i første ledd gjelder også for bilaterale avtaler om landbruksvarer, i den utstrekning avtalene ikke inneholder egne vilkår.

Til § 5-11-2

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 8-4-2 med oppdaterte paragrafhenvvisninger.

Bestemmelsen stiller krav til fysisk atskillelse av materialer og produkter med og uten opprinnelse, og åpner for at det kan gis tillatelse til bokføringsmessig atskillelse av varene istedenfor fysisk atskillelse.

Til § 5-11-3

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 8-4-3 med oppdaterte paragrafhenvvisninger. Det er i tillegg lagt inn en ny bokstav c som ivaretar at en del frihandelsavtaler åpner for å kunne bruke leverandørreklæringer («full kumulasjon», jf. nedenfor) der produksjonsprosessen ikke har vært tilstrekkelig til at varen har fått opprinnelsesstatus.

Ved «diagonal kumulasjon» kan opprinnelsesmaterialer fra land 1 benyttes i produksjonen i land 2, på linje med materialer fra land 2, for deretter å bli eksportert til land 3.

I tillegg åpner noen frihandelsavtaler for «full kumulasjon». Full kumulasjon kan i dag skje etter EØS-avtalen og EFTA-Tunisia-avtalen, og utvides fra september 2021 og utover til en generell ordning i hele PEM-sonen, jf. Regional konvensjon om felles preferanseopprinnelsesregler for Europa og statene ved Middelhavet (PEM-konvensjonen).

Ved full kumulasjon kan land 2 også benytte materialer fra land 1 som ikke er opprinnelsesmaterialer ved bearbeidingen. I land 2 kan da de produksjonsstegene i land 1 og 2 samlet kunne gi opprinnelse, selv om produksjonsstegene i land 1 og land 2 hver for seg ikke oppfyller kravene til bearbeiding i frihandelsavtalen mellom land 2 og land 3.

Ved full kumulasjon kan ikke eksportøren i eksportland nr. 1 utstede et opprinnelsesbevis, fordi varen som eksporteres ikke er et opprinnelsesprodukt. Istedenfor utsteder eksportøren i land 1 en leverandørreklæring som viser hvilke produksjonssteg som er utført.

Av femte ledd følger det at «dersom opprinnelsesprodukter er under tollmyndighetenes kontroll (...)». Med dette menes at varene enten er underlagt tollprosedyren forpassing, transittering eller tollager. Når en vare går over i fri disponering er den ikke lenger under tollmyndighetenes kontroll.

Til § 5-11-4

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 8-4-4 med oppdaterte paragrafhenvvisninger.

Bestemmelsen gir tollmyndighetene adgang til å gi en eksportør generell godkjenning til å utstede opprinnelseserklæring for alle varer uavhengig av verdi, og uten at opprinnelseserklæringen må underskrives fysisk. Godkjenningen gis på nærmere vilkår og kan trekkes tilbake eller endres i samsvar med reglene i § 2-4-8.

Til § 5-11-5

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 8-4-6 med oppdaterte paragrafhenvvisninger. Første ledd er noe annerledes formulert sammenlignet med tollforskriften § 8-4-6, som følge av at tollforskriften § 8-4-5 ikke videreføres da den er dekket av vareførselsloven § 8-12. Dette innebærer ikke materielle endringer.

Første til tredje ledd regulerer en norsk leverandørs adgang til å utstede en nasjonal leverandørerklæring om opprinnelsesstatus for en vare som skal eksporteres av en annen person eller virksomhet.

Fjerde ledd regulerer adgangen en eksportør har etter en frihandelsavtale til å utstede en leverandørerklæring til en importør i et annet land som ønsker å benytte «full kumulasjon».

Femte ledd inneholder fellesbestemmelser for leverandørerklæringer etter hhv. første til tredje ledd og fjerde ledd.

Til § 5-11-6

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 8-4-7 med oppdaterte paragrafhenvvisninger.

Bestemmelsen regulerer oppbevaringsplikt for dokumentasjon for opprinnelse og viser til at oppbevaringsplikten i §§ 7-5-1 til 7-5-2 gjelder tilsvarende.

Til § 5-11-7

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 8-4-42.

En eksportør som videresender en GSP-vare til EU eller Sveits, må være registrert i REX-systemet, og kan da utstede erstatningsopprinnelseserklæringer som gir mulighet for GSP-tollavgiftssatser ved innførsel til EU eller Sveits.

Til § 5-11-8

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 8-4-43.

Bestemmelsen regulerer opprinnelsesbevis ved utførsel av produkt med norsk opprinnelse til GSP-land. Slike varer kan brukes på linje med materialer fra u-landet ved eksport under GSP-systemet til EU eller Sveits.

Vareførselsloven § 5-12

Bestemmelsen regulerer dokumentasjon for opprinnelse av vare ved utførsel for andre formål enn gunstigere tollbehandling, og gir hjemmel for gjennomføring av ikke-preferensielle opprinnelsesregler. Dokumentasjonen kan blant annet ha betydning for anvendelse av handelstiltak og for andre formål som innførselslandet måtte bestemme. Tollmyndighetene krever ikke fremlagt slike opprinnelsesbevis ved innførsel til tollområdet.

Første ledd bestemmer at det for varer som utføres, kan utstedes ikke-preferensielle opprinnelsesbevis.

Annet ledd gir hjemmel til å gi forskrift om gjennomføring av ikke-preferensielle opprinnelsesregler, utstedelse av ikke-preferensielle opprinnelsesbevis, krav til og vilkår for utstedelse av ikke-preferensielle opprinnelsesbevis, dokumentasjon og hvem som kan utstede ikke-preferensielle opprinnelsesbevis. Det kan også gis forskrift om utvidet anvendelsesområde for reglene om ikke-preferensiell opprinnelse til bruk for opprinnelsesmerking, offentlige innkjøp og handelsstatistikk.

Til § 5-12-1

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 8-6-1 uten materielle endringer.

Bestemmelsen angir i første ledd hvilke produkter som anses å ha ikke-preferensiell opprinnelse. Av annet ledd følger det at med «produkt» menes det produktet som blir fremstilt, selv om det er bestemt for senere bruk i en annen produksjonsprosess.

Til § 5-12-2

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 8-6-2 uten materielle endringer.

Bestemmelsen angir i første ledd hvilke produkter som anses å ha opprinnelse i Norge og avklarer i annet og tredje ledd hva som menes med henholdsvis «fremstilling» og «materialer».

Til § 5-12-3

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 8-6-3 uten materielle endringer.

I første ledd angis hvilke produkter som anses å ha opprinnelse i et annet land. Annet ledd regulerer hvilket land som er opprinnelseslandet dersom flere land har deltatt i produksjonen av et produkt.

Til § 5-12-4

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 8-6-4 uten materielle endringer.

Bestemmelsen angir hvilke produkter som skal anses som fremstilt i sin helhet i Norge.

Til § 5-12-5

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 8-6-5 uten materielle endringer.

Bestemmelsen angir nærmere regler om tilstrekkelig bearbeiding og foredling.

Til § 5-12-6

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 8-6-6 uten materielle endringer.

Bestemmelsen angir nærmere regler om utilstrekkelig bearbeiding og foredling.

Til § 5-12-7

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 8-6-7 uten materielle endringer.

Bestemmelsen angir regler om den kvalifiserende enhet ved bestemmelse av klassifisering i henhold til Det harmoniserte system.

Til § 5-12-8

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 8-6-8 uten materielle endringer.

Bestemmelsen gir uttrykk for at tilbehør, reservedeler og verktøy som er sendt sammen med en utrustning, en maskin, et apparat eller et kjøretøy, som er standardutstyr og innbefattet i prisen eller

som ikke er særskilt fakturert, skal anses som en enhet sammen med den aktuelle utrustningen, maskinen, apparatet eller kjøretøyet.

Til § 5-12-9

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 8-6-9 uten materielle endringer.

Bestemmelsen angir at det ikke er nødvendig å fastslå opprinnelsen på nærmere angitte varer som blir brukt ved fremstillingen av produktet, for å bestemme om et produkt er et opprinnelsesprodukt.

Til § 5-12-10

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 8-6-10 uten materielle endringer.

Bestemmelsen regulerer hva slags bearbeiding eller foredling av produkter som kan skje i utlandet før utførsel fra Norge, uten at produktet med opprinnelse i Norge mister sin opprinnelse. Vilkårene i første ledd bokstav a til c er kumulative og må alle være oppfylt for at norsk opprinnelse opprettholdes.

Til § 5-12-11

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 8-6-11 uten materielle endringer.

Bestemmelsen regulerer utstedelse av nasjonalt opprinnelsesbevis (Certificate of Origin) ved utførsel.

Etter første ledd følger det at nasjonalt opprinnelsesbevis fylles ut og underskrives av eksportør eller bemyndiget person. Underskrift kan frafalles der det er gitt tillatelse til elektronisk utfylling og innsending av skjema.

Annet ledd angir en hovedregel om at nasjonalt opprinnelsesbevis utfylles på norsk eller engelsk.

Tredje ledd regulerer attestering av opprinnelsesbeviset.

Av fjerde ledd følger det at nasjonalt opprinnelsesbevis ikke gir grunnlag for preferansetollbehandling.

Til § 5-12-12

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 8-6-12 uten materielle endringer.

Bestemmelsen gir uttrykk for at vareførselslovens regler om taushetsplikt gjelder tilsvarende for enhver som har hatt verv, stilling eller oppdrag knyttet til attestering av opprinnelsesbevis.

Til § 5-12-13

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 8-6-14 med enkelte språklige justeringer som følge av struktur i vareførselsloven. Dette innebærer ikke materielle endringer.

Bestemmelsen inneholder nærmere regler om utstedelse av leverandørreklæring.

Til § 5-12-14

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 8-6-15 annet ledd. Det følger av bestemmelsen at handelskamrene i forbindelse med attestering kan kontrollere at opprinnelsesbeviset er korrekt og i samsvar med søknadsskjemaet og tilhørende underlagsdokumenter.

Tollforskriften § 8-6-15 første ledd videreføres ikke. I forbindelse med attestering eller ved etterkontroll, har tollmyndighetene adgang til å kontrollere at dokumenter og produktet er i samsvar med opprinnelseskriteriene, at opprinnelsesbeviset er ekte og i samsvar med søknadsskjemaet med tilhørende underlagsdokumenter. Dette følger av vareførselsloven §§ 8-12 og 8-13.

Kapittel 6 Klassifisering og tollverdi

Vareførselsloven kapittel 6 har bestemmelser om plikten til å klassifisere varer i henhold til tolltariffen, samt detaljerte regler om fastsetting av varers tollverdi. Klassifisering av varer skal skje i samsvar med Konvensjonen om det harmoniserte system for beskrivelse og koding av varer (HS-konvensjonen) og HS-nomenklaturen. Reglene om varers tollverdi har betydning ved fastsetting av beregningsgrunnlaget for tollavgift, merverdiavgift og enkelte andre avgifter. Tollverdien benyttes også av Statistisk sentralbyrå for å utarbeide handelsstatistikken. I tillegg er tollverdien en viktig inngangsport for å avdekke handelsbasert hvitvasking av penger og ulovlige økonomiske strømmer. Bestemmelsene viderefører tolloven § 7-2 om toll etter verdi og §§ 7-10 til 7-19 om særlige bestemmelser om varens tollverdi.

Vareførselsloven § 6-3

Bestemmelsen slår fast hovedregelen om at tollverdien skal fastsettes til varens transaksjonsverdi med visse justeringer. *Første ledd bokstav a til d* oppstiller visse forutsetninger for at transaksjonsverdien kan legges til grunn, blant annet at kjøperen og selgeren ikke er avhengige av hverandre, jf. bokstav d. *Fjerde ledd* gir hjemmel til å gi forskrift som utfyller første ledd bokstav d, om i hvilke tilfeller transaksjonsverdien kan godtas for beregning av tollverdi selv om det foreligger avhengighet.

Til § 6-3-1

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 7-10-1 uten andre endringer enn oppdaterte paragrafhenvisninger, og gjennomfører tollverdiavtalen artikkel 1. Bestemmelsen gir nærmere regler om transaksjonsverdien ved avhengighet mellom kjøper og selger.

Første ledd fastslår at selv om det foreligger avhengighet mellom partene, er utgangspunktet at avhengighet i seg selv ikke er nok til å fastslå at prisen er påvirket. Det samme følger av artikkel 1 nr. 2 a) i tollverdiavtalen. Når kjøper og selger er avhengig av hverandre, må de spesielle omstendighetene ved salget undersøkes nærmere hvis man vurderer å ikke fastsette tollverdien etter vareførselsloven § 6-3. Transaksjonsverdien kan godtas når det viser seg at avhengighetsforholdet ikke har påvirket prisen. Det er ikke meningen at det skal foretas undersøkelser i alle tilfeller kjøper og selger er avhengige av hverandre. En slik undersøkelse av salget er kun nødvendig i tilfeller hvor tollmyndighetene er i tvil om transaksjonsverdien kan godkjennes.

Etter annet ledd skal transaksjonsverdien godkjennes dersom importør kan dokumentere at verdien er tilnærmet lik tollverdien på identiske eller liknende varer fastsatt i medhold av vareførselsloven. Bestemmelsen gir importøren mulighet til å påvise at transaksjonsverdien er tilnærmet lik en sammenlikningsverdi som tidligere er godtatt av tollmyndighetene, og at den derfor kan godtas etter bestemmelsene i § 6-3.

Tredje ledd lister opp momenter som skal hensyntas i vurderingen etter annet ledd.

Vareførselsloven § 6-4

Bestemmelsen bestemmer at tollverdien skal være transaksjonsverdien av identisk vare, dersom tollverdien ikke kan fastsettes etter § 6-3. *Første ledd* fastslår at varene må være solgt for eksport til Norge i samme omsetningsledd, og i vesentlig samme mengde og på samme eller omtrent samme tidspunkt som de varer som foreligger til verdifastsettelse. *Tredje ledd* gir hjemmel til å gi forskrift om fastsettelse av transaksjonsverdien etter denne paragraf, herunder om adgangen til å fravike vilkårene om samme omsetningsledd og samme mengde som nevnt i første ledd.

Til § 6-4-1

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 7-11-1 uten andre endringer enn oppdaterte paragrafhenvvisninger, og gjennomfører tollverdiavtalen artikkel 2. Bestemmelsen gir nærmere regler om transaksjonsverdien av identisk vare.

Hva som menes med «identisk vare» følger av vareførselsloven § 6-4. Varer skal ikke betraktes som identiske med mindre de er produsert i samme land som de varene som skal verdifastsettes, og eksportert på omtrent samme tidspunkt. Videre skal man som utgangspunkt benytte et salg fra eksportlandet av identiske varer i samme omsetningsledd og i vesentlig samme mengde som de varene som skal verdifastsettes.

Forskriftsbestemmelsens første ledd fastslår at dersom det ikke er mulig å finne et salg av identisk vare solgt i samme omsetningsledd og i vesentlig samme mengde, kan man benytte transaksjonsverdien av identisk vare solgt i et annet omsetningsledd og/eller i andre mengder, justert med hensyn til forskjeller som har forbindelse med omsetningsledd og/eller mengder.

Når tollmyndighetene har blitt oppmerksom på en transaksjon av identisk vare, må det sannsynliggjøres at transaksjonen er gjort i samme omsetningsledd og i vesentlig samme mengder som de varene som foreligger til verdifastsettelse. Hvis omsetningsleddet og mengdene kan sammenliknes i den bestemte transaksjonen, er det ikke nødvendig å gjøre justering for disse faktorene.

Hvis det imidlertid er forskjeller i omsetningsledd og mengde, vil det være nødvendig å bestemme om prisen er påvirket av disse forskjellene. Det er viktig å ha klart for seg at det ikke bare er nok å vite at det forekommer en forskjell i omsetningsledd eller mengde for å kunne kreve en justering. En justering vil bare være nødvendig hvis en forskjell i pris er forårsaket av en forskjell i omsetningsledd eller mengde.

Hvis dette er tilfelle kan det gjøres justering på grunnlag av fremlagte oppgaver som klart godtgjør rimeligheten og nøyaktigheten av justeringen. Det kan ikke gjøres justering hvis disse kravene ikke kan oppfylles.

Pris fra samme produsent skal alltid foretrekkes selv om denne verdien er høyere. Det følger samtidig av metodenes oppbygning at ikke-justert pris går foran justert pris med mindre det er samme produsent.

Etter annet ledd skal det også foretas justering av prisen hvis transaksjonsverdien også innbefatter transportkostnader angitt i § 6-10, hvis kostnadene utgjør betydelige forskjeller mellom de innførte varene og de identiske/liknende varene på grunn av forskjell i transportlengde og transportmåte.

Tredje ledd regulerer det tilfellet at det fremkommer mer enn én transaksjonsverdi for identiske varer. Den laveste av transaksjonsverdiene skal da brukes.

Vareførselsloven § 6-5

Etter denne bestemmelsen skal tollverdien være transaksjonsverdien av lignende vare solgt for eksport til Norge, dersom tollverdien ikke kan fastsettes etter §§ 6-3 eller 6-4. *Første ledd* fastslår at varene må være solgt for eksport til Norge i samme omsetningsledd, og i vesentlig samme mengde og på samme eller omtrent samme tidspunkt som de varer som foreligger til verdifastsettelse. *Annet ledd* gir føringer for hva som menes med «lignende vare». *Tredje ledd* gir hjemmel til å gi forskrift om fastsettelse av transaksjonsverdien etter denne paragraf, herunder om adgangen til å fravike vilkårene om samme omsetningsledd og samme mengde som nevnt i første ledd.

Til § 6-5-1

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 7-12-1 uten andre endringer enn oppdaterte paragrafhenvisninger, og gjennomfører tollverdiavtalen artikkel 3. Bestemmelsen gir nærmere regler om transaksjonsverdien av lignende vare.

Hva som menes med «lignende vare» følger av vareførselsloven § 6-5. Varer skal ikke betraktes som lignende med mindre de er produsert i samme land som de varene som skal verdifastsettes, og eksportert på omtrent samme tidspunkt. Videre skal man som utgangspunkt benytte et salg fra eksportlandet av lignende varer i samme omsetningsledd og i vesentlig samme mengde som de varene som skal verdifastsettes.

Forskriftsbestemmelsens første ledd fastslår at dersom det ikke er mulig å finne et salg av lignende vare solgt i samme omsetningsledd og i vesentlig samme mengde, kan man benytte transaksjonsverdien av lignende vare solgt i et annet omsetningsledd og/eller i andre mengder. Som ved transaksjonsverdi av identisk vare, må det foretas en justering med hensyn til forskjeller som har forbindelse med omsetningsledd og/eller mengder. Bestemmelsen viser i den forbindelse til § 6-4-1 som gjelder tilsvarende. Se kommentar til § 6-4-1 vedrørende justering.

Annet ledd regulerer det tilfellet at det fremkommer mer enn én transaksjonsverdi for lignende varer. Den laveste av transaksjonsverdiene skal da brukes.

Vareførselsloven § 6-7

Etter denne bestemmelsen skal tollverdien fastsettes med utgangspunkt i enhetsprisen for de innførte varer, eventuelt prisen for identiske eller lignende innførte varer. *Annet ledd bokstav a til c* fastsetter de poster som skal gjøres fradrag for når enhetsprisen er fastsatt. *Tredje ledd* gir hjemmel til å gi forskrift om fastsettelse av tollverdi etter denne paragraf, herunder om de fradrag som kan gjøres i enhetsprisen etter annet ledd.

Til § 6-7-1

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 7-14-1 uendret, og gjennomfører tollverdiavtalen artikkel 5.

Når tollverdien fastsettes med utgangspunkt i salgspris i Norge, skal det gjøres fradrag i enhetsprisen fra fortjeneste og alminnelig kostnader. Dette skal betraktes under ett. Oppgaver fra importøren danner grunnlaget for reduksjonsbeløpet.

Til § 6-7-2

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 7-14-2 uendret, og gjennomfører tollverdiavtalen artikkel 5.

Etter første ledd kan videresalgprisen benyttes dersom verken den innførte varen eller identiske eller lignende varer er solgt omtrent samtidig som innførselen av de varer som skal verdifastsettes, men

likevel innen utløpet av 90 dager etter innførselen. Viderealgprisen må være kjent på innførselstidspunktet.

Dersom de solgte varene er bearbeidet i perioden mellom innførselen og salget, følger det av annet ledd at det må foretas en justering for den verdi som er tilført varen ved bearbeidingen.

Vareførselsloven § 6-8

Etter denne bestemmelsen skal tollverdien skal utregnes etter summen av kostnader eller verdien av materialer, produksjon eller annen bearbeiding ved fremstilling, fortjeneste og alminnelige kostnader og transport- og forsikringskostnader mv. *Tredje ledd* gir hjemmel til å gi forskrift om utregning av tollverdien.

Til § 6-8-1

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 7-15-1 uten andre endringer enn oppdaterte paragrafhenvvisninger, og gjennomfører tollverdiavtalen artikkel 6.

Det følger av bestemmelsens første ledd at «kostnaden eller verdien» som det er vist til i vareførselsloven § 6-8 første ledd bokstav a, skal fastsettes på grunnlag av opplysninger som er gitt av eller på vegne av produsenten, basert på produsentens forretningsregnskaper. Det forutsettes at slike regnskaper er i samsvar med alminnelige godtatte regnskapsprinsipper i produksjonslandet.

Annet ledd redegjør for hva «kostnaden eller verdien» skal omfatte.

Det følger av tredje ledd at «fortjeneste og alminnelige kostnader» som det er vist til i vareførselsloven § 6-8 første ledd bokstav b, skal fastsettes på grunnlag av opplysninger som er gitt av eller på vegne av produsenten. Beløpet må være i samsvar med det beløpet varer av samme kategori eller type fremstilt av produsenter i eksportlandet for eksport til Norge, vanligvis selges for.

Fjerde ledd fastslår at vare av samme kategori eller slag må være fra samme land som den varen som skal verdifastsettes, ved utregning av tollverdi.

Vareførselsloven § 6-10

Bestemmelsen angir hvilke poster som skal inngå i tollverdien når tollverdien fastsatt etter hovedregelen i vareførselsloven § 6-3. *Tredje ledd* gir hjemmel til å gi forskrift om kostnader som inngår i tollverdien etter denne paragraf.

Til § 6-10-1

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 7-17-1 uten andre endringer enn oppdaterte paragrafhenvvisninger, og gjennomfører tollverdiavtalen artikkel 8 punkt 1 bokstav (a) (i).

Bestemmelsen definerer begrepet innkjøpsprovisjon, som vareførselsloven § 6-10 første ledd bokstav a nr. 1 viser til.

Til § 6-10-2

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 7-17-2 uendret, og gjennomfører tollverdiavtalen artikkel 8 nr. 1 bokstav (b). Bestemmelsen utfyller vareførselsloven § 6-10 første ledd bokstav a nr. 4 om konstruksjonsarbeid, utviklingsarbeid, arbeid utført av kunstnere, formgivning, tegninger og skisser som kjøperen har levert.

Første ledd fastslår at innkjøps- eller leiekostnaden skal legges til prisen. Annet ledd regulerer de tilfeller hvor flere land har bidratt til produksjonen. Justeringen skal da begrenses til den verdiøkning som faktisk er tilført varen utenfor Norge.

Til § 6-10-3

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 7-17-3 uten andre endringer enn oppdaterte paragrafhenvvisninger, og gjennomfører tollverdiavtalen artikkel 8 nummer 1 bokstav (c). Bestemmelsen utfyller vareførselsloven § 6-10 første ledd bokstav c om immaterielle rettigheter.

I første ledd gis eksempler på hva som anses som vederlag for immaterielle rettigheter.

Annet ledd fastslår når vederlag for immaterielle rettigheter skal legges til prisen for varen.

Tredje ledd regulerer det tilfellet at beregningsmetoden for vederlaget er basert på prisen for den innførte varen. Det skal da legges til grunn at vederlaget er tilknyttet varen.

Fjerde ledd regulerer et tilfelle hvor avhengighetsvilkåret er oppfylt. Avhengighetsvilkåret anses også oppfylt hvis selgeren produserer varer på lisens fra rettighetsinnehaveren. Bakgrunnen for regelen er at rettighetsinnehaverens mulighet til å si opp lisensavtalen i realiteten gjør at selgeren står i et avhengighetsforhold til innehaveren av rettigheten. Etter femte ledd skal vederlag som betales for retten til å reproducere den innførte varen i Norge, ikke legges til prisen.

Til § 6-10-4

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 7-17-4 uendret, og gjennomfører tollverdiavtalen artikkel 8 nr. 2 bokstav (a). Etter tollverdiavtalen er det valgfritt for avtalepartene om man vil inkludere transportkostnader frem til innførselsstedet. Norge har, i likhet med de fleste andre land, valgt å inkludere transportkostnadene. Dette følger av vareførselsloven § 6-10 første ledd bokstav e, som forskriftsbestemmelsen utfyller.

Etter bestemmelsens første ledd anses «innførselssted» som det første stedet hvor varen faktisk kunne blitt losset. Det er ikke nok med en rent teoretisk mulighet; det må faktisk ha vært praktisk mulig under normale omstendigheter å losse varene. Varene trenger imidlertid ikke faktisk å ha blitt losset.

For varer som kommer med skip anses det første stedet skipet anløper som innførselsstedet. Det må være en reell mulighet for å losse varene, dvs. at skipet må ha lagt til kai og de nødvendige fasilitetene må være til stede. For varer med fly anses det første stedet flyet lander som innførselsstedet. Transporteres varene med jernbane er innførselsstedet det første sted toget stopper, forutsatt at varene kunne ha blitt losset der. For veitransport er det innpasseringsstedet ved grensen som anses som innførselsstedet.

Bestemmelsens annet ledd gir regler om fordeling. Dersom fraktkostnaden omfatter både transporten frem til innførselsstedet og transporten videre inn i landet, skal kostnadene fordeles ut fra avstanden før og etter innførselsstedet. Blir en annen fordeling sannsynliggjort, kan denne legges til grunn.

Det er som hovedregel de faktiske kostnadene for transport som skal inngå i tollverdien. Hva som er alminnelige fraktrater, har som regel ikke betydning; det avgjørende er hva som faktisk blir krevet. Det finnes imidlertid en del unntak fra og presiseringer til denne hovedregelen.

Et slikt unntak følger av bestemmelsens tredje ledd. Etter denne bestemmelsen skal det tas utgangspunkt i alminnelige fraktrater, dersom kjøperen selv står for transporten.

Vareførselsloven § 6-12

Bestemmelsen slår fast at tollmyndighetene bestemmer omregningskursen som til enhver tid skal benyttes når omregning av valuta er nødvendig for å fastsette tollverdien. *Annet ledd* gir hjemmel til å gi forskrift om omregningskurs etter denne paragraf.

Til § 6-12-1

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 7-19-1 uten andre endringer enn oppdaterte paragrafhenvvisninger.

Bestemmelsens første ledd slår fast at tollmyndighetene fastsetter omregningskurser basert på Norges Banks indikative markedskurser.

Annet ledd bestemmer at tidspunktet for fastsettelse av tollavgiftssats i tollavgiftsloven § 2-2 skal anvendes. Etter tollverdiavtalen artikkel 9 nr. 2 skal vekslingskursen være den som gjelder på eksport- eller importtidspunktet, as «provided by each member». Dette innebærer at det i utgangspunktet er kursen på det tidspunktet deklarasjonen aksepteres av tollmyndighetene, som skal legges til grunn.

Kapittel 7 Særlige forvaltningsregler

Vareførselsloven kapittel 7 har særlige forvaltningsregler som erstatter eller supplerer forvaltningsloven på enkelte områder. Tilsvarende bestemmelsen er hovedsakelig regulert i tolloven kapittel 12.

Vareførselsloven § 7-2

Bestemmelsen slår fast at den deklarasjonspliktige kan endre opplysninger i tidligere levert deklarasjon ved levering av endringsmelding. *Tredje ledd* gir hjemmel til å gi forskrift om innhold i endringsmelding og om leveringsmåte.

Til § 7-2-1

Bestemmelsen er ny og fastslår at den deklarasjonspliktiges endring av deklarasjonen som hovedregel må gjøres elektronisk i Tolletatens ekspedisjonssystem (TVINN-systemet). Mindre virksomheter og privatpersoner kan levere endringsmelding i elektronisk skjema i Altinn.

Første ledd bestemmer at virksomheter alltid skal levere endringsmelding i TVINN-systemet. Virksomheter som ikke har egen TVINN-tillatelse må benytte medhjelper, for eksempel en speditør, for å levere endringsmelding.

Etter annet ledd kan virksomheter som ikke regnskapspliktige etter regnskapsloven, som et alternativ til å benytte TVINN-systemet, levere endringsmelding i elektronisk skjema i Altinn. Tilsvarende gjelder for privatpersoner. Hvilke virksomheter som er regnskapspliktige følger av regnskapsloven § 1-2.

Tredje ledd er et unntak fra utgangspunktet om at endringsmelding enten skal leveres via TVINN-systemet eller i skjema i Altinn. Bestemmelsen kan blant annet benyttes når andre leveringsmåter er mer praktiske for tollmyndighetene eller når elektronisk levering via TVINN eller Altinn ikke er mulig. Andre leveringsmåter kan blant annet være papirskjema eller innsending med e-post.

Vareførselsloven § 7-5

Etter denne bestemmelsen har den som gir pliktig melding, herunder deklarasjon, til tollmyndighetene, plikt til å oppbevare meldingen eller en kopi av denne. *Annet ledd* gir hjemmel til å gi forskrift om hvilke dokumenter som skal oppbevares, på hvilken måte og hvor lenge de skal oppbevares, om pålegg om forlenget oppbevaringstid ved kontroll, og om fritak fra oppbevaringsplikten.

Til § 7-5-1

I første ledd presiseres at oppbevaringsplikten også omfatter grunnlagsdokumenter som er knyttet til deklarasjon eller melding. Dette er en videreføring av tollforskriften § 4-12-1 første ledd. Oppstillingen av dokumenter i annet punktum er ikke uttømmende.

Annet ledd bestemmer at den som deklarerer vare på vegne av en annen ikke er omfattet av oppbevaringsplikten. Speditører og andre medhjelpere som deklarerer varer på vegne av andre virksomheter vil derfor ikke være omfattet av oppbevaringsplikten. Dersom speditøren er deklarasjonspliktig (leverer deklarasjonen i eget navn) for innførselen, vil speditøren være oppbevaringspliktig på samme måte som andre deklarasjonspliktige. Annet ledd kodifiserer forvaltningspraksis.

Tredje ledd bestemmer at privatpersoner ikke er omfattet av oppbevaringsplikten. Når den deklarasjonspliktige er en privatperson, vil en virksomhet som avgir deklarasjon på dennes vegne ha oppbevaringsplikt. En slik virksomhet vil typisk være en speditør eller annen medhjelper. Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 4-12-1 annet ledd.

Fjerde ledd bestemmer hvor og hvordan det oppbevaringspliktige materialet skal oppbevares. Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 4-12-1 fjerde ledd, med unntak av kravene til at materialet skal kunne legges frem vederlagsfritt på papir og at uvedkommende ikke skal ha tilgang til materialet. Bestemmelsen samsvarer ellers med kravene som stilles til oppbevaring av regnskapsmateriale etter lov 19. november 2004 nr. 73 om bokføring (bokføringsloven) § 13 tredje ledd.

Til § 7-5-2

Første ledd bestemmer at oppbevaringstiden for deklarasjoner og grunnlagsdokumenter som leveres for prosedyrene overgang til fri disponering (§ 4-1), midlertidig innførsel (§ 4-6), innenlands bearbeiding av industrivare (§ 4-7), innenlands bearbeiding av landbruksvare (§ 4-8) og utførsel (§ 5-5) er fem år, og bestemmelsen viderefører hovedregelen om oppbevaringstid i tollforskriften § 4-12-1 tredje ledd.

Annet ledd bestemmer at deklarasjon og grunnlagsdokumenter som leveres for prosedyren forpassing (§ 4-2) har en oppbevaringstid på ett år.

Tredje ledd bestemmer oppbevaringstiden for deklarasjon og grunnlagsdokumenter som fremlegges i forbindelse med prosedyren transittering (§ 4-3). Transitteringsdeklarasjoner (følgedokument) som er startet opp og avsluttet i det elektroniske systemet NCTS skal, av den som avgir deklarasjonen, oppbevares i ett år. Dette gjelder også for grunnlagsdokumentene til den enkelte transittering. Oppbevaringstiden for transitteringer som er startet opp på Enhetsdokumentet eller Følgedokumentet under en nødprosedyre (reserveløsning) er tre år. Oppbevaringstiden for transitteringsdokumenter viderefører tollforskriften § 4-12-1 tredje ledd.

Fjerde ledd regulerer oppbevaringsplikten for fører av transportmiddel som bringer varer til eller fra tollområdet etter henholdsvis kapittel 2 og 5. Oppbevaringstiden for slike meldinger vil være frem til

transportmiddelet har forlatt tollområdet. Ved innførsel vil de aktuelle meldingene være forhåndsvarsel (§ 2-1), melding ved ankomst (§ 2-3), melding om videre transport i tollområdet (§ 2-5) og melding om lossing (§ 2-6). Ved utførsel vil de aktuelle meldingene være forhåndsvarsel (§ 5-1), tillatelse til lasting (§ 5-2), melding ved avreise (§ 5-3 første ledd) og eksporttillatelse (§ 5-3 annet ledd).

Etter femte ledd begynner oppbevaringstiden å løpe fra utgangen av det året deklarasjonen ble mottatt av tollmyndighetene.

Til 7-5-3

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 4-12-2 første og tredje ledd.

Etter første ledd kan tollmyndighetene i forbindelse med kontroll pålegge den oppbevaringspliktige å oppbevare deklarasjoner og grunnlagsdokumenter utover fem år. Pålegget må ha bakgrunn i et konkret behov i den enkelte kontrollsak. At pålegget kan gis «i forbindelse med kontroll», innebærer at pålegget kan gis både etter at kontrollen er iverksatt og før iverksettelse når en kontroll er nært forestående. Det forutsettes at tollmyndighetene gir nærmere retningslinjer om saksbehandlingen, herunder når myndigheten kan utøves, hvor lenge et pålegg skal kunne gis virkning, når pålegget skal opphøre og hva som skal fremgå av pålegget.

Den som ikke etterlever pålegget kan sanksjoneres med overtredelsesgebyr etter vareførselsloven § 12-2 første ledd bokstav f.

Pålegget kan påklages etter bestemmelsen i annet ledd. Klageadgangen er begrenset ved at den kun gjelder lovligheten av pålegget, ikke hensiktsmessigheten. Klage har ikke oppsettende virkning.

Etter gjeldende rett skal pålegget rettes mot bestemte rolleinnhavere i foretaket, jf. tollforskriften § 4-12-2 annet ledd. Bestemmelsen tilsvarer lov 27. mai 2016 nr. 14 om skatteforvaltning (skatteforvaltningsloven) § 11-3 annet ledd. Etter Tolletatens vurdering er det på vareførsels- og tollavgiftsområdet tilstrekkelig å rette pålegg om forlenget oppbevaring mot foretaket som sådan – ikke mot bestemte rolleinnhavere. Tollforskriften § 4-12-2 annet ledd foreslås derfor ikke videreført.

Vareførselsloven § 7-6

Bestemmelsen gjelder adgangen til å få en bindende forhåndsuttalelser.

Første ledd slår fast at tollmyndighetene etter søknad kan gi bindende forhåndsuttalelse om klassifisering i henhold til gjeldende tolltariff, opprinnelse og gebyrer som vil påløpe ved innførsel eller utførsel av en vare, eller beregningsmåten for disse.

Det følger av *annet ledd* at en forhåndsuttalelse kan påklages, men ikke prøves i egen sak for domstolen. Tollmyndighetenes avgjørelse om ikke å gi bindende forhåndsuttalelse kan derimot ikke påklages.

Tredje ledd gir hjemmel til å gi forskrift om hvem som kan søke om en bindende forhåndsuttalelse, om søknadens innhold, om bortfall av uttalelsens bindende virkning og om gebyr for forhåndsuttalelse. Det kan også gis forskrift om at bindende forhåndsuttalelse bare gis dersom det følger av gjensidig avtale med fremmed stat eller internasjonal organisasjon at partene er forpliktet til å gi uttalelse om slike forhold.

Til § 7-6-1

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 12-13-1. Bestemmelsen har fått en ny bokstav d i første ledd som gir uttrykk for at enhver annen person som har rettmessig grunn til å søke om uttalelse kan søke. Dette er i samsvar med Trade Facilitation Agreement (TFA) artikkel 3 pkt. 9 c.

Til § 7-6-2

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 12-13-2. Det er presisert at den uttalelsen er bindende for må identifiseres med organisasjons- eller fødselsnummer, men at tollmyndighetene kan fravike kravet om tilknytning til organisasjons- eller fødselsnummer dersom søkeren har behov for det.

Særlige spørsmål kan oppstå for opprinnelsesuttalelser til selskaper. Etter lov 13. juni 1997 nr. 44 om aksjeselskaper (aksjeloven) følger rettigheter og plikter med inn i det nye selskapet. Gyldigheten av en opprinnelsesuttalelse bør likevel begrenses til den som får den. Denne bør identifiseres med organisasjons- eller fødselsnummer.

Enkelte konsern har ment at uttalelsen gjelder hele konsernet. Noen spørsmål kan gjelde langsiktige planer, som eventuelt realiseres i samsvar med uttalelsen. Det kan tenkes at selskapsstrukturen ikke er på plass, og det kan da være aktuelt å godta at uttalelsen tildeles et konsern med flere datterselskaper. Tollmyndighetene kan i slike tilfeller fravike kravet om tilknytning til organisasjons- eller fødselsnummer.

Til § 7-6-3

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 12-13-3. Det er presisert i første ledd bokstav c at en klassifiseringsuttalelse kan trekkes tilbake dersom det er avgitt flere klassifiseringsuttalelser for like varer til «en søker».

Til § 7-6-4

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 12-13-4. Bestemmelsen har fått en ny bokstav d i første ledd som gir uttrykk for at enhver annen person som har rettmessig grunn til å søke om uttalelse kan søke. Dette er i samsvar med Trade Facilitation Agreement (TFA) artikkel 3 pkt. 9 c.

Til § 7-6-5

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 12-13-5 første og annet ledd. Vareførselsloven § 7-6 er utformet slik at det ikke er nødvendig å videreføre tollforskriften § 12-13-5 tredje ledd.

I bestemmelsens første ledd er det presisert at den som uttalelsen er bindende for må identifiseres med organisasjons- eller fødselsnummer, men at tollmyndighetene kan fravike kravet om tilknytning til organisasjons- eller fødselsnummer dersom søkeren har behov for det.

Særlige spørsmål kan oppstå for opprinnelsesuttalelser til selskaper. Etter aksjeloven følger rettigheter og plikter med inn i det nye selskapet. Gyldigheten av en opprinnelsesuttalelse bør likevel begrenses til den som får den. Denne bør identifiseres med organisasjons- eller fødselsnummer.

Enkelte konsern har ment at uttalelsen gjelder hele konsernet. Noen spørsmål kan gjelde langsiktige planer, som eventuelt realiseres i samsvar med uttalelsen. Det kan tenkes at selskapsstrukturen ikke er på plass, og det kan da være aktuelt å godta at uttalelsen tildeles et konsern med flere datterselskaper. Tollmyndighetene kan i slike tilfeller fravike kravet om tilknytning til organisasjons- eller fødselsnummer.

Av annet ledd følger det at opprinnelsesuttalelsen er bindende i tre år fra uttalelsen ble avgitt, og at uttalelsen kun er bindende for en vare som blir tollbehandlet i Norge etter at uttalelsen er avgitt.

Til § 7-6-6

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 12-13-6. Det er presisert i første ledd bokstav c at opprinnelsesuttalelse kan trekkes tilbake dersom det er avgitt opprinnelsesuttalelser for like varer til «en søker».

Til § 7-6-7

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 12-13-7. Bestemmelsen har fått en ny bokstav d i første ledd som gir uttrykk for at enhver annen person som har rettmessig grunn til å søke om uttalelse kan søke. Dette er i samsvar med Trade Facilitation Agreement (TFA) artikkel 3 pkt. 9 c.

Til § 7-6-8

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 12-13-8. Det er presisert at den uttalelsen er bindende for må identifiseres med organisasjons- eller fødselsnummer, men at tollmyndighetene kan fravike kravet om tilknytning til organisasjons- eller fødselsnummer dersom søkeren har behov for det.

Til § 7-6-9

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 12-13-9. Det er presisert i annet ledd bokstav c at opprinnelsesuttalelse kan trekkes tilbake dersom det er avgitt opprinnelsesuttalelser for like varer til «en søker».

Til § 7-6-10

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 12-13-10.

Bestemmelsen fastsetter forhåndsuttalelsens rettsvirkning og gir uttrykk for at avgitt forhåndsuttalelse etter §§ 7-6-1 til 7-6-9 skal legges til grunn som bindende både for den som uttalelsen er gitt til og for tollmyndighetene.

Vareførselsloven § 7-7

Bestemmelsen gjelder autorisering av foretak. Autoriserte foretak kan få mindre omfattende plikter etter vareførselsloven § 2-1 og 5-1 om forhåndsvarsel, og gis lettelse ved kontroll. *Første ledd* fastslår at tollmyndighetene kan autorisere foretak. *Annet ledd* gir hjemmel til å gi forskrift om autorisering av foretak, herunder om vilkår for å bli autorisert og om tilbakekall av autorisasjon. Videre kan det gis bestemmelser om lettelse ved kontroll.

Til §§ 7-7-1 til 7-7-9

Gjennom EØS-avtalens protokoll 10 kap. IIa er Norge forpliktet til å tilby en autoriseringsmulighet for økonomiske foretak slik at aktører som vurderes som mer sikre, skal kunne gis lettelse ved forhåndsvarsling og kontroll. Bestemmelsene i §§ 7-7-1 til 7-7-9 gjennomfører Norges forpliktelse til å tilby lettelse for økonomiske foretak.

Til § 7-7-1

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 3-1-27 uten andre endringer enn oppdaterte paragrafhenvvisninger.

Etter bestemmelsen kan tollmyndighetene etter søknad og i henhold til vilkårene fastsatt i §§ 7-7-2 til 7-7-5 autorisere foretak. Autorisasjonen gjelder i 5 år. Varigheten av en gitt autorisasjon er ikke

regulert i avtalene med Den europeiske union (EU) eller Sveits⁸, og vil derfor bero på nasjonale tollmyndigheters vurdering av hva som er forsvarlig med tanke på å sikre at vilkårene for autorisasjonen stadig er oppfylt. Bestemmelsen regulerer videre at foretak som er tilsvarende autorisert i EU, Sveits eller Liechtenstein anses også som autorisert i Norge.

Til § 7-7-2

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 3-1-28 uten andre endringer enn noen språklige justeringer som følge av terminologi i ny vareførselslov.

Bestemmelsen fastsetter vilkår om etterlevelse.

Til § 7-7-3

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 3-1-29 uten endringer.

Bestemmelsen fastsetter vilkår om tilfredsstillende system for forvaltning av regnskaper og transportopplysninger.

Til § 7-7-4

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 3-1-30 uten andre endringer enn noen språklige justeringer som følge av terminologi i ny vareførselslov.

Bestemmelsen fastsetter vilkår om solvens.

Til § 7-7-5

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 3-1-31 uten endringer.

Bestemmelsen fastsetter vilkår om sikkerhets- og trygghetsstandarder.

Til § 7-7-6

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 3-1-32 uten andre endringer enn oppdaterte paragrafhenvisninger og noen språklige justeringer som følge av terminologi i ny vareførselslov.

Av bestemmelsen fremgår det hvilken fordelaktig behandling som kan gis autoriserte foretak, herunder underretning av slike foretak ved utvelgelse av sendinger til nærmere fysisk kontroll, reduserte datakrav, færre fysiske og dokumentbaserte kontroller, og, dersom en sending velges ut for kontroll, at kontrollen utføres som en prioritert oppgave.

Til § 7-7-7

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 3-1-33 uten endringer.

Etter bestemmelsen kan tollmyndighetene suspendere en autorisasjon i visse tilfeller, i hovedsak hvor det er mistanke om eller kan konstateres at vilkårene for autorisasjonen ikke lenger er oppfylt.

Til § 7-7-8

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 3-1-34 uten endringer.

⁸ Protokoll 10 kapittel IIa får kun anvendelse mellom EU og Norge, jf. protokoll 10 artikkel 2 punkt 3. Norge og Sveits har inngått en avtale seg imellom som gjenspeiler de to landenes avtaler med EU. Liechtenstein er i tollunion med Sveits og er derfor omfattet av tollsikkerhetsavtalen som Sveits har inngått med EU, se St.prp. nr. 71 (2008–2009) side 3.

Bestemmelsen angir i hvilke tilfeller tollmyndighetene skal oppheve autorisasjon. Til forskjell fra tilbakekalling av autorisasjoner medfører oppheving av en autorisasjon at autorisasjonen aldri anses for å ha vært gyldig. Oppheving av autorisasjoner skal skje i tilfeller hvor grunnlaget for autoriseringen er basert på feil eller mangelfulle opplysninger.

Til § 7-7-9

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 3-1-35 uten andre endringer enn oppdaterte paragrafhenvvisninger.

Bestemmelsen regulerer i hvilke tilfeller tollmyndighetene skal trekke tilbake en autorisasjon.

Vareførselsloven § 7-8

Bestemmelsen gir hjemmel til å gi forskrift om regelmessige konsultasjoner mellom myndigheter med ansvar og oppgaver ved inn- og utførsel av varer og næringslivet mv.

Til § 7-8-1

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 12-16-1.

Bestemmelsen gjennomfører WTOs Trade Facilitation Agreements (TFA) og frihandelsavtalenes krav til at tollmyndighetene skal ha regelmessige konsultasjoner med næringslivet for å kartlegge deres behov for regelverksutvikling, og fastsetter i annet ledd formålet med konsultasjonene.

Vareførselsloven § 7-9

Bestemmelsen oppstiller en plikt for tollmyndighetene til å holde grenseovergangsstedene åpne, og gir hjemmel til å kreve vederlag dersom tolltjenester utføres utenfor åpningstiden og utenfor ekspedisjonsstedet. *Annet ledd* gir hjemmel til å gi forskrift om de enkelte ekspedisjonsstedenes åpningstid og om vederlag for tolltjenester utenfor åpningstiden og utenfor ekspedisjonsstedet.

Til § 7-9-1

Bestemmelsen viderefører deler av tollforskriften § 4-3-1.

Bestemmelsen regulerer fastsetting av ekspedisjonsstedenes åpningstid og beliggenhet og i hvilke tilfeller det skal betales gebyr for tolltjenester. I bestemmelsens første ledd fremgår det at ekspedisjonsstedenes åpningstid og beliggenhet fastsettes av Tolletaten utenom forskrift. I tollforskriften § 4-3-1 var alminnelig åpningstid fastsatt i bestemmelsen. Åpningstidene ved de enkelte tollstedene varierer, og det er derfor vurdert som ikke hensiktsmessig å regulere en felles åpningstid i forskrift. Ved fastsetting av åpningstid og beliggenhet skal Tolletaten ta hensyn til trafikkmengden og næringslivets behov.

Annet ledd bestemmer at dersom åpningstid og beliggenhet vurderes endret, skal det også i vurderingen av endring tas hensyn til brukernes behov. Med «brukerne» menes særlig næringslivet, men også andre som har behov for tolltjenester, som for eksempel reisende. Nye åpningstider og ny beliggenhet kan tidligst tre i kraft tre måneder etter varsel om endring.

I tredje ledd reguleres at tolltjenester utført på hverdager mellom kl. 08:00 og 15:30 er gebyrfrie. Med «tolltjeneste» menes alle arbeidsoppgaver som tollmyndighetene utfører, herunder bl.a. tollbehandling og kontroll. I bestemmelsen knyttes tidspunktet det kan tas gebyr for til konkrete tidspunkt i stedet for til det enkelte ekspedisjonsstedets åpningstid slik som etter tollforskriften § 4-3-1. Det vil si at dersom et konkret ekspedisjonssted i utgangspunktet ikke har åpnet i forannevnte

tidsrom, vil det ikke kunne tas gebyr for tolltjenester utført innenfor tidsrommet angitt i tredje ledd. Dersom et ekspedisjonssted har åpningstid en hverdag fra kl. 8 til kl. 12, vil altså tolltjenester utført frem til kl. 15.30 likevel være gebyrfrie.

I fjerde ledd reguleres tollmyndighetenes adgang til å kreve gebyr for all tollbehandling unntatt elektronisk tollbehandling, som skjer utenfor tidspunktene angitt i tredje ledd.

Etter femte ledd kan tollmyndighetene kreve gebyr for all tollbehandling som utføres utenfor ekspedisjonsstedet, med unntak av tollbehandling av vare medbrakt av privatpersoner fra rutegående transportmidler og i tilfeller av lossing i nødtilfeller.

Tollmyndighetenes kontrollvirksomhet medfører ikke gebyr, uansett hvor slik virksomhet finner sted.

I sjetten ledd defineres «ekspedisjonssted». I tolloven og tollforskriften benyttes begrepene «grenseovergangssteder» og «tollsted». Vareførselsloven § 7-9 og vareførselsforskriften er forenklet ved at det kun tales om «ekspedisjonssted». Med «ekspedisjonssted» menes sted hvor tollmyndighetene har faste åpningstider for betjening av sine brukere.

Til § 7-9-2

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 4-3-2.

Av bestemmelsens første ledd fremgår det at det er Tolletaten som fastsetter gebyr. Tollforskriften § 4-3-2 første ledd gir uttrykk for at gebyr fastsettes av Stortinget. I praksis fastsettes satsene av Tolletaten og § 7-9-2 første ledd er utformet i samsvar med dette.

Skal det betales gebyr, er det den som anmoder om tolltjenesten som er ansvarlig for gebyret, jf. tredje ledd.

I tillegg til endringen i bestemmelsens første ledd inneholder bestemmelsen enkelte språklige endringer tilpasset terminologien i ny lov.

Vareførselsloven § 7-11

Bestemmelsen regulerer tollmyndighetenes adgang til å utlevere taushetsbelagte opplysninger til andre offentlige myndigheter.

Første ledd fastslår at taushetsplikten ikke er hinder for at opplysninger utleveres til offentlige myndigheter dersom dette er nødvendig for å utføre mottakerorganets oppgaver etter lov, eller for å hindre at virksomhet blir utøvd på en uforsvarlig måte.

Annet ledd oppstiller et forholdsmessighetskrav.

Tredje ledd gir hjemmel til å gi forskrift om utlevering av opplysninger til andre offentlige myndigheter i deres interesse, blant annet om hvem det skal utleveres opplysninger til, hvilke opplysninger som kan utleveres, hvilke kriterier som skal vektlegges ved vurderingen av om utleveringen er forholdsmessig og om at opplysninger i enkelte tilfeller alltid skal kunne utleveres.

Til § 7-11-1

Bestemmelsens første ledd er nytt, og gir føringer for den forholdsmessighetsvurderingen tollmyndighetene må foreta etter vareførselsloven § 7-11 annet ledd for å utlevere opplysninger etter § 7-11 første ledd.

På den ene siden skal tollmyndighetene legge vekt på om mottakerorganet vil settes i bedre stand til å treffe en riktig avgjørelse, eller utføre en mer effektiv og hensiktsmessig tjeneste enn om det ikke hadde mottatt opplysningene. Uttrykket «settes i bedre stand til» innebærer at det ikke nødvendigvis kreves at opplysningene er av avgjørende betydning for løsningen av en konkret sak. Det er tilstrekkelig at mottakeren vil bli bedre skikket til å løse saken.

På den annen side skal det også legges vekt på formålet med behandlingen av opplysninger hos mottakerorganet, om mottaker er underlagt taushetsplikt, hvilke opplysninger som skal utleveres og antallet personer som får tilgang til opplysningene. Disse momentene understreker at de generelle personvernprinsippene som kommer til uttrykk i personvernforordningen, skal tas i betraktning når utleveringsspørsmålet vurderes. Tollmyndigheten må for eksempel vurdere hvor nær sammenheng det er mellom formålet opplysningene ble hentet inn for og formålet de skal brukes til hos mottakeren. Momentene kan føre til at opplysninger som er av betydning for et offentlig organ, ikke blir utlevert fordi utleveringen vil innebære et stort inngrep i personvernet eller stor fare for at konkurransesensitive opplysninger kommer på avveie.

De foreslåtte reglene skal gjelde i ulikeartede tilfeller. Det kan i noen tilfeller være tale om å utlevere opplysninger ved enkeltstående anledninger, mens det i andre tilfeller kan være tale om mer regelmessig utlevering. Det vil også kunne variere i hvilken form opplysningene skal utleveres. Rent praktisk må utleveringen skje i henhold til de retningslinjene tollmyndighetene har for å utlevere opplysninger til tredjeparter og etter nærmere avtale mellom tollmyndighetene og mottakerorganet.

Forskriftsbestemmelsen vil i stor grad samsvare med tilsvarende bestemmelse om utlevering av taushetsbelagte opplysninger i forskrift 23. november 2016 nr. 1360 til skatteforvaltningsloven (skatteforvaltningsforskriften) § 3-3-1. I forbindelse med arbeidet med skatteforvaltningsloven vurderte departementet hvorvidt samtykke alene ville kunne utgjøre et grunnlag for utlevering av personopplysninger. Departementet la da til grunn at maktforholdet mellom skattemyndighetene og de skattepliktige er av en slik karakter at det i en del tilfeller kan stilles spørsmål ved om samtykket er frivillig. Samtykke alene kan derfor ikke utgjøre grunnlag for å utlevere personopplysninger. Det legges til grunn at tilsvarende vil gjelde for tollmyndighetene.

Nytt i vareførselsloven og -forskriften er at utleveringsadgangen som alltid skal kunne gjennomføres er flyttet fra lov til forskrift, se merknader til annet ledd nedenfor. Utlevering av opplysninger til etatene som er omfattet av annet ledd, er imidlertid ikke begrenset til tilfeller der vilkårene i annet ledd er oppfylt, men opplysninger skal også kunne utleveres til de aktuelle etatene dersom vurderingen i vareførselsloven § 7-11 første og annet ledd tilsier det.

Den praktiske betydningen av utleveringen som skjer direkte i medhold av loven, vil imidlertid kunne variere. Det vil eksempelvis følge av forskriften at skattemyndighetene kan få opplysninger som de kan ha bruk for i sitt arbeid med skatt. Denne bestemmelsen er så vid at det antakelig er liten plass for at opplysninger utleveres i andre tilfeller.

Ved utlevering av opplysninger til politiet utenfor toll- og vareførselslovgivningen må det være en strafferamme på over seks måneder, noe som taler for at adgangen til å gi opplysninger der strafferammen er lavere vil være svært begrenset.

Merk at for opplysninger innhentet med hjemmel i vareførselsloven §§ 8-8 og 8-9 gjelder egne regler om utlevering til offentlige myndigheter.

I medhold av vareførselsloven § 7-11 tredje ledd kan det gis bestemmelser om enkelte tilfeller der opplysninger alltid skal kunne utleveres. Som forutsatt av departementet i proposisjonen har Tolletaten vurdert hvilke unntak som skal videreføres. Tolletaten har vurdert at det er grunnlag for å videreføre utleveringsadgangen i alle tilfellene som er regulert i tolloven § 12-1 annet ledd bokstav a til l i vareførselsforskriften 7-11-1 annet ledd, se vurderinger knyttet til hver bokstav nedenfor.

Når vilkårene i vareførselsforskriften § 7-11-1 annet ledd er oppfylt, er det ikke nødvendig å foreta de vurderingene som vareførselsloven § 7-11 første og annet ledd legger opp til. Bestemmelsens annet ledd er imidlertid utformet slik at det gis en mulighet, men ikke en plikt, til å utlevere taushetsbelagte opplysninger (jf. bruk av «kan»). Det kan derfor tenkes tilfeller der det bes om så store mengder personopplysninger at en utlevering vil innebære et stort inngrep i de registrertes rettigheter, og at dette inngrepet vil være uforholdsmessig i forhold til fordelene for den som etterspør opplysningene.

Bokstav a er en videreføring av tolloven § 12-1 annet ledd bokstav a. Bestemmelsen åpner for deling til blant andre Skatteetaten og landbruksmyndighetene i forbindelse med deres arbeid knyttet til tollavgift, skatt og avgifter. Slik deling vil kunne være avgjørende for at mottakerorganene skal kunne gjennomføre de oppgaver de er pålagt.

Bokstav b er en videreføring av tolloven § 12-1 annet ledd bokstav b. Ettersom det innen mange offentlige organers myndighetsområde er regler om restriksjoner for import og eksport av varer, vil særlig denne bestemmelsen som åpne for deling av opplysninger med mange offentlige myndigheter. Som et ledd i kontrollen av vareførselen håndhever Tolletaten regelverket for mange ulike myndigheter. Uten delingsadgang vil det ikke være mulig for tollmyndighetene å sikre riktig håndhevelse av andre myndigheters regelverk og sikre at de rette myndighetene får den nødvendige kunnskapen om resultat av tollkontroller, mv.

Bokstav c viderefører tolloven § 12-1 annet ledd bokstav c. Deling av opplysninger for statistiske formål vil være avgjørende for at SSB skal kunne produsere tjenlig statistikk.

Bokstav d viderefører tolloven § 12-1 annet ledd bokstav d. Denne bestemmelsen står i en særstilling siden den i utgangspunktet ikke hjemler en utlevering i seg selv, men kun en utlevering av taushetsbelagte opplysninger såfremt det er nødvendig i forbindelse med tollmyndighetenes egen innhenting av opplysninger for å kunne utføre de oppgavene etaten er pålagt. Det kan for eksempel være at tollmyndighetene må oppgi navn på en person, noe som i utgangspunktet er taushetsbelagt, for å kunne innhente ytterligere opplysninger om denne personen.

Bokstav e viderefører tolloven § 12-1 annet ledd bokstav e. For at offentlig oppnevnte granskningskommisjoner skal kunne utføre oppgaven de er satt til på en effektiv og god måte, vil de være avhengig av å få tilgang til nødvendig informasjon.

Bokstav f viderefører tolloven § 12-1 annet ledd bokstav f.

Det er et tett samarbeid mellom tollmyndighetene, politiet og påtalemyndigheten, og tollmyndighetene og skattemyndighetene med sikte på å bekjempe brudd på tollregelverket. Dette samarbeidet innebærer et utstrakt behov for utveksling av opplysninger som i utgangspunktet vil være underlagt taushetsplikt, jf. første ledd første punktum.

Bestemmelsens annet punktum åpner for å dele taushetsbelagte opplysninger også utenfor tollmyndighetenes forvaltningsområde, «dersom det er grunn til å undersøke om noen forbereder, begår eller har begått en handling som kan medføre høyere straff enn fengsel i seks måneder». På

samme vilkår som i annet punktum kan opplysninger også gis til Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap.

Tidligere ble det krevd «rimelig grunn til mistanke om overtredelse som kan medføre høyere straff enn fengsel i seks måneder» for å kunne utlevere opplysninger. Etter 22. juli-saken ble bestemmelsen endret til «grunn til å undersøke om noen forbereder, begår eller har begått en handling ...». Bakgrunnen for oppmykningen var å sikre at taushetspliktbestemmelser i tolloven ikke skal forhindre tollmyndighetene fra å utlevere opplysninger til politi og påtalemyndighet, som kan bidra til å forebygge og avdekke grove og alvorlige forbrytelser. Det vises spesielt til at aktiv samhandling mellom involverte etater er en forutsetning for å oppnå målsettingen i EUs forordning om å redusere risikoen for slik virksomhet og tilvirking av eksplosiver. Disse begrunnelsene gjør seg også gjeldende for utlevering til Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap.

Tollmyndighetenes regelverk innebærer en omfattende opplysningsplikt og dokumentasjonsplikt for den som inn- eller utfører en vare. Opplysningene gis primært til tollmyndighetene av hensyn til vareførselsplikter og tollbehandling, og ikke med tanke på at opplysningene skal brukes i en straffesak mot vedkommende. Selv om det er gode grunner til å kunne utlevere taushetsbelagte opplysninger til politiet er det viktig at ikke Tolletatens innhentingshjemler innebærer at alle opplysninger tollmyndighetene besitter kan overføres til politiet. Dette vil også kunne uthule Tolletatens tillitt i samfunnet.

Tollmyndighetene besitter opplysninger som blant annet omfatter identifiserte personers innførsler av varer, og overføringer av pengebeløp. Dette er opplysninger som omfattes av retten til privatliv etter EMK artikkel 8 nr. 1. Det avgjørende for om et inngrep i privatlivet kan gjøres, er at det er i overensstemmelse med de krav som EMK artikkel 8 nr. 2 setter. EMK artikkel 8 nr. 2 fastslår at offentlig myndighet ikke skal foreta inngrep i utøvelsen av denne rettigheten, med mindre dette er i samsvar med loven og er nødvendig i et demokratisk samfunn av hensyn til den nasjonale sikkerhet, offentlig trygghet eller landets økonomiske velferd, for å forebygge uorden eller kriminalitet, for å beskytte helse eller moral, eller for å beskytte andres rettigheter og friheter. En utlevering av opplysninger til politiet vil være å anse som et inngrep i den registrertes rettigheter. For at et inngrep anses å være nødvendig må det være nødvendig for å ivareta ett eller flere legitime formål. Praksis fra EMD viser at det må være «a pressing social need» (et presserende samfunnsmessig behov) for inngrepet. Det innebærer at inngrepet må være egnet til å nå formålet, at formålet ikke kan nås ved mindre inngripende midler og at inngrepet må fremstå som forholdsmessig. Det må med andre ord foretas en avveining mellom selve inngrepet og det godet samfunnet oppnår ved dette. Dagens hjemmel ble vurdert av Finansdepartementet til å være proporsjonalt med inngrepet sett opp imot de vitale hensyn tiltaket skal bidra til å oppnå.

Tolletaten mener derfor at det er gode grunner til å videreføre bestemmelsene med tilhørende begrensninger i utleveringsadgangen til politiet i saker utenfor tollmyndighetenes forvaltningsområde.

Kravet om «grunn til å undersøke om noen forbereder, begår eller har begått» en straffbar handling vil i seg selv åpne for at det ikke skal så mye til før beviskravet anses oppfylt. Det ligger imidlertid en begrensning i at det må foreligge en begrunnet interesse eller objektive holdepunkter for at opplysningene skal kunne utveksles. Det innebærer også at tollmyndighetene for hvert enkelt tilfelle må foreta en konkret vurdering av om vilkårene for å gi opplysninger er til stede. Opplysninger kan både utleveres på forespørsel fra politiet, men også uoppfordret på Tolletatens eget initiativ, f.eks. dersom vi skulle komme over opplysninger som vi mener gir grunn til politiet å undersøke om det er begått eller forberedes en straffbar handling.

Kravet om at det må gjelde en straffbar handling med strafferamme høyere enn fengsel i seks måneder setter også en begrensning, men vil i praksis veldig sjelden skape problemer for utleveringsadgangen. Noen få eksempler er knyttet til brudd på lov 20. april 2018 nr. 7 om våpen, skytevåpen, våpendelar og ammunisjon (våpenlova) hvor strafferammen er fengsel i inntil tre måneder (jf. våpenlova § 39), og ved enkelte andre bestemmelser, f.eks. ved unndragelse av idømt frihetsstraff (jf. lov 20. mai 2005 nr. 28 om straff (straffeloven) § 161 annet ledd) som har en strafferamme på inntil seks måneder.

Bokstav g viderefører tolloven § 12-1 annet ledd bokstav g og åpner for deling av opplysninger til Økokrim etter anmodning grunnet i en melding om en mistenkelig transaksjon gitt i medhold av lov 1. juni 2018 nr. 23 om tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering (hvitvaskingsloven). Bestemmelsen åpner ikke opp for deling med Økokrim ut over dette. Slik deling må skje etter bokstav f. For å sikre etterlevelse av hvitvaskingsregelverket er det imidlertid viktig å videreføre unntaket.

Bokstav h viderefører tolloven § 12-1 annet ledd bokstav h. Noen regelverk gjør det tydelig at opplysninger skal gis den andre myndigheten til tross for taushetsplikten, slik at opplysninger også i enkelte tilfeller kan deles etter unntaket i bokstav h, se for eksempel lov 6. juni 2008 nr. 37 om forvaltning av viltlevande marine ressurser (havressurslova) § 49, lov 13. mars 1981 nr. 6 om vern mot forurensing og om avfall (forurensningsloven) § 49 og lov 19. juni 2020 nr. 77 om Etterretningstjenesten (etterretningstjenesteloven) § 10-5. Ordlyden er noe endret. Bruken av ordet «lovpåbud» fremstår noe foreldet, og foreslås derfor erstattes av «lovbestemmelse». Forslaget til ny ordlyd tilsvarer ordlyden i skatteforvaltningsforskriften § 3-3-1 annet ledd bokstav h.

Bokstav i viderefører tolloven § 12-1 annet ledd bokstav i, og er nødvendig å videreføre som forutsatt i lov 6. juni 1997 nr. 35 om Oppgaveregisteret.

Bokstav j er en videreføring av tolloven § 12-1 annet ledd bokstav j. Bestemmelsen er viktig for å sikre at Nasjonalt tverrfaglig analyse- og etterretningssenter (NTAES) fungerer etter sin funksjon og at deling av nødvendige opplysninger mellom de deltagende etater kan skje uhindret av taushetsplikten. Adgangen til utlevering av opplysninger er en oppfølging av Regjeringens strategi mot arbeidslivskriminalitet og trådte i kraft 1. oktober 2019. Se for øvrig Prop. 1 LS (2018-2019) punkt 17.6.3.

Ved NTAES skal opplysningene brukes til etterretning- og analyseformål, ikke i konkrete kontrollsaker mot dem opplysningene gjelder.

Bokstav k er en videreføring av tolloven § 12-1 annet ledd bokstav k. Unntaket er viktig for å sikre at a-krimsentrene fungerer etter sin funksjon og at deling av nødvendige opplysninger mellom de deltagende etater kan skje uhindret av taushetsplikten. Utvidet adgang til å gi taushetsbelagte opplysninger er gitt for å bekjempe arbeidslivskriminalitet og trådte i kraft 1. oktober 2019, se Prop. 1 LS (2018-2019) punkt 17.6.3. Adgangen til utlevering av opplysninger er en oppfølging av Regjeringens strategi mot arbeidslivskriminalitet.

Ved a-krimsentrene skal opplysningene brukes i konkrete saker om lovbrudd. Som hovedregel vil det ikke være aktuelt å utlevere opplysninger som omfattes av personvernforordningen art. 9 eller 10. Det vil imidlertid kunne gjøres unntak fra dette utgangspunktet i tilfeller der slike opplysninger er direkte relevante for myndighetenes virksomhet.

Bokstav l er en videreføring av tolloven § 12-1 annet ledd bokstav l. Utvidet adgang til å gi taushetsbelagte opplysninger er gitt for å bekjempe arbeidslivskriminalitet og trådte i kraft 1.

oktober 2019, se Prop. 1 LS (2018-2019) pkt. 17.6.3. Adgangen til utlevering av opplysninger er en oppfølging av Regjeringens strategi mot arbeidslivskriminalitet.

Bokstav m er ny og gjelder utlevering av taushetsbelagte opplysninger til landbruksmyndighetene til bruk for deres arbeid med markedsovervåking av handelen med landbruksvarer.

Innhenting av handelsstatistikk på detaljert nivå er avgjørende for landbruksmyndighetenes overvåking av handelen med landbruksvarer. Bestemmelsen klargjør at detaljerte importdata som Landbruksdirektoratet mottar fra tollmyndighetenes system TVINN kan utleveres uten hinder av taushetsplikt. Utlevering av opplysninger som er nødvendig for forvaltning av tilskuddsordninger kan utleveres etter § 7-11-1 annet ledd bokstav a. Når det gjelder opplysninger om klassifisering av varer og grunnlagsmateriale for klassifiseringsavgjørelser på detaljert nivå vil disse også være omfattet av taushetsplikten. Utlevering av denne typen opplysninger vil måtte vurderes etter regelen i vareførselsloven § 7-11 jf. forskriften § 7-11-1 første ledd.

Kapittel 8 Kontroll

Vareførselsloven kapittel 8 har omfattende kontrollhemler for tollmyndighetens kontroll med den grensekryssende vareførselen, og kontrollhemler som gir rett til å innhente ytterligere opplysninger fra den opplysningspliktige selv, tredjeparter og offentlige myndigheter. Tollmyndighetene kan også innhente opplysninger om passasjerer og besetning fra transportselskap og innhente opplysninger om grensekryssende trafikk ved bruk av skiltgjenkjenningssystem. I tolloven er det alminnelige bestemmelser om tollkontroll i kapittel 13.

Vareførselsloven § 8-1

Bestemmelsen gir en generell hjemmel for tollmyndighetenes adgang til å stanse transportmidler, varesendinger og personer, og treffe de tiltak som er nødvendige for å gjennomføre varekontrollen. *Tredje ledd* gir hjemmel til å gi forskrift om stansing, tiltak, vareprøver, bruk av hund, bruk av tollsegl og bruk av tollvakt og dekning av omkostninger ved bruk av tollvakt mv.

Til § 8-1-1

Bestemmelsen viderefører unntakene for kontroll av diplomater og konsulære representanter og visse andre grupper i tollforskriften § 13-1-2, og gjennomfører norske internasjonale forpliktelser etter Wien-konvensjonen om diplomatisk samkvem av 18. april 1961 og andre konvensjoner Norge har tiltrådt som gir immunitet mot kontroll for visse personer.

Unntaket gjelder gjennomføringen av kontrollen. Personene kan heller ikke holdes tilbake i forbindelse med en kontroll. Merk at de kan stanses i medhold av vareførselsloven § 8-5 for å sannsynliggjøre sin status.

Persongruppene i første ledd bokstav a, b, d og f til i er videreført uten ordlysendringer.

I bokstav c foreslår Tolletaten at unntak for kontroll av utenlandske NATO- eller Partnerskap for fredstyrker, regulert i tollforskriften § 13-1-2 første ledd bokstav c, ikke videreføres. Tolletaten viser til at bestemmelsen, slik denne er utformet i dag, går lenger i å avskjære adgangen til kontroll enn det som følger av Norges folkerettslige forpliktelser. Artikkel XI nr. 1 i avtale 19. juni 1951 mellom partene i Traktat for det nordatlantiske område om status for deres styrker (statusavtalen) fastsetter at:

«for så vidt ikke annet er uttrykkelig fastsatt i denne avtale, skal medlemmer av en styrke og et sivilt element så vel som deres pårørende være underlagt de lover og bestemmelser som håndheves av mottakerstatens tollmyndigheter. Særlig skal mottakerstatens tollmyndigheter på de alminnelige vilkår som er fastlagt i mottakerstatens lover og forskrifter, ha rett til å undersøke medlemmer av en styrke eller et sivilt element og deres pårørende, granske deres bagasje og kjøretøyer og beslaglegge gjenstander i samsvar med slike lover og forskrifter».

Statusavtalen gjelder tilsvarende for styrker som kommer fra land som har tiltrådt avtalen om Partnerskap for fred, jf. avtale 19. juni 1995 mellom de stater som er parter i Traktat for det nordatlantiske område og de øvrige deltakerstater i Partnerskap for fred, om status for deres styrker. Tolletaten foreslår at ordlyden i bokstav c endres, slik at «personale ved NATOs hovedkvarter» i tollforskriften er byttet ut med «utenlandsk personale ved NATOs hovedkvarter». Dette vil bedre gjenspeile Norges internasjonale forpliktelser etter tilleggsavtalen mellom Kongeriket Norge og Det øverste allierte hovedkvarteret for transformasjon og Det øverste hovedkvarteret for de allierte styrker i Europa om de særlige vilkår som gjelder for opprettelse og drift av internasjonale militære hovedkvarterer på norsk territorium.

Tolletaten presiserer at persongruppen i bokstav e kun omfatter de som har fått såkalt anbefalingsbrev (norsk laissez-passer) etter instruks for utenriktjenesten fastsatt ved kgl. resolusjon av 13. desember 2002 (utenriksinstruksen), og ikke personer som har fått utstedt passerbrev etter forskrift 15. oktober 2009 nr. 1286 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsforskriften) § 12-9. Den sistnevnte gruppen kan kontrolleres på vanlig måte av tollmyndighetene.

Annet ledd viderefører unntaket for familiene til personene nevnt i første ledd. Det er en forutsetning at disse personene både er i familie, og at de bor i samme husstand.

Ambassader, konsulater og deres diplomatiske og konsulære personell kan innføre varer fritatt for tollavgift og merverdiavgift i henhold til reglene i tollavgiftsloven § 6-2 og merverdiavgiftsloven 7-5 første ledd bokstav b, jf. merverdiavgiftsforskriften § 7-5-5. Personlig bagasje tilhørende personer nevnt i første og annet ledd kan derfor i utgangspunktet ikke kontrolleres. Unntak fra dette utgangspunktet er regulert i § 8-1-1 tredje ledd. Hvilke varer disse personene kan innføre fritatt for tollavgift og merverdiavgift følger av merverdiavgiftsforskriften § 7-5-5. Med skjellig grunn til mistanke menes at det må være sannsynlighetsovervekt for å kunne gjennomføre kontroll. Eieren vil ha en ubetinget rett til å være til stede ved åpning av slik bagasje.

Til § 8-1-2

For å kunne gjennomføre kontrollen med vareførselen på en effektiv måte vil det ofte være behov for praktiske tiltak. Vareførselsloven § 8-1 fastslår at tollmyndighetene kan treffe de tiltak som er nødvendig for å kunne gjennomføre kontrollen.

Vareførselsforskriften § 8-1-2 gir praktiske eksempler på hva slike tiltak kan være. Bestemmelsen vil også være hjemmel for konkrete inngrep mot borgerne der tiltaket er av en slik art at hjemmel i forskrift synes nødvendig. Bestemmelsen er ikke uttømmende. Dersom et kontrolltiltak skal benyttes, må tollmyndighetene foreta en konkret vurdering av om det er nødvendig og forholdsmessig i den aktuelle situasjonen, jf. vareførselsloven § 8-1 første ledd siste punktum.

Bokstav a til d viderefører eksemplene fra tollforskriften § 13-3-1 første ledd. Tiltakene i bokstav e til g er nye eksempler.

Bokstav e regulerer anvisning av trafikk. Etter trafikkreglene § 3 kan «tollvesenet» an vise trafikken. «Adgangen til å regulere trafikken strekker seg ikke utover det som er nødvendig for å utføre pålagte oppgaver.»⁹

Etter vareførselsloven § 8-1 har tollmyndighetene adgang til å stanse transportmidler og undersøke transportmidler som ledd i å kontrollere vare som føres inn i eller ut av tollområdet etter § 8-2. Videre vil enhver som befinner seg på sted og under forhold som nevnt i §§ 8-2 og 8-3 etter § 8-5 ha plikt til å rette seg etter de anvisninger som tollmyndighetene finner nødvendig for å gjennomføre kontrollen. Bestemmelsen i vareførselsforskriften utfyller hvordan slik anvisning av trafikken kan skje, dersom det er nødvendig for kontrollen.

Bokstav f fastsetter at der det er nødvendig for kontrollen kan tollmyndighetene beordre flytting av transportmiddel. I motsetning til bokstav c og d gjelder dette flytting av andre transportmidler enn det som skal kontrolleres, når dette er nødvendig for kontrollen. Det kan for eksempel være et kjøretøy som sperrer for inngangen til en kontrollgarasje eller liknende. Bestemmelsen hjemler det å få bistand av eier eller den som rår over transportmiddelet til å faktisk flytte kjøretøy, eller fartøy, som er i veien for en kontroll. Derimot er det slik at dersom kjøretøy blir hensatt uten at eier eller fører er tilgjengelig på områder for kontroll, andre områder Tolletaten rår over, eller på offentlig vei, vil det være vegtrafikkloven § 37 og eventuelt privatrettslig grunnlag som regulerer hvordan kjøretøy kan fjernes.

Bokstav g gjelder tilfeller der områder for kontroll sperrer for uvedkommende. Dette vil være særlig aktuelt der kontroll gjennomføres utenfor kontrollgarasjer eller kontrollrom på flyplass eller liknende. Det kan for eksempel være nødvendig å stenge virksomheter (lager/butikk) for publikum under kontroll, eller sperre av områder inne på tollager ved eksempelvis fysisk kontroll av konteiner. Det kan også være nødvendig å sperre av områder utendørs ved kontroll av større partier med varer. Også på disse stedene bør kontrollen gjennomføres uten at uvedkommende ser på, både av hensyn til den som blir kontrollert, av hensyn til hemmelighold av tollmyndighetenes kontrollmetoder og hensynet til en rask og effektiv gjennomføring av kontrollen. Da vil det kunne være nødvendig å stenge området for publikum for å oppnå disse formålene.

Tolletaten bemerker at dette kan omfatte både tilfeller der kontroll gjennomføres mer tilfeldig, men også områder der kontroll vanligvis gjennomføres, som et tollsted på grensen. Det må foretas en konkret vurdering av om det er nødvendig i hvert tilfelle å sperre områder eller bortvise uvedkommende, i tråd med prinsippene i vareførselsloven § 8-1 første ledd siste punktum. Personer kan ikke bortvises med makt.

Til § 8-1-3

Tollmyndighetene kan ta vareprøver uten vederlag, jf. vareførselsloven § 8-1 annet ledd bokstav a. Det er ikke forskriftsbestemmelser om vareprøver i tollforskriften.

I bestemmelsens første ledd presiseres det at adgangen til å ta vareprøve gjelder både ved undersøkelse for kontroll av varer, gjenstander og steder etter vareførselsloven § 8-2, og ved undersøkelse på person etter vareførselsloven §§ 8-3 og 8-4. For å gjøre det klart at prinsippene i de andre leddene i bestemmelsen også gjelder for vareprøver tatt ved kontroll hos den opplysningspliktige etter vareførselsloven § 8-13 annet ledd tredje punktum, er det en henvisning til den paragrafen også her.

⁹ Bjørn Edvard Engstrøm (red.) og Leif N. Olsen, Trafikkregler. Lovkommentar, § 3. Anvisninger, Juridika (kopiert 6. august 2020).

Annet ledd fastslår formålet med å ta vareprøver, og angir at tollmyndighetene må ta en forholdsmessig mengde av varen ved prøven.

Tredje ledd fastslår at vareprøven kan undersøkes på laboratorium. Dette er en vanlig måte å finne ut av hvilke stoff en vare inneholder.

I fjerde ledd fastslås hovedprinsippet om at vareprøver skal leveres tilbake. Dette gjelder imidlertid ikke dersom undersøkelsen av varen gjør at varen blir ødelagt eller redusert. Dette vil også gjelde for bedervelige varer. Vanligvis vil det være varer som blir tatt prøver av på laboratorium som blir ødelagt eller redusert, men dette kan også gjelde andre varer.

Til § 8-1-4

Bestemmelsen er delvis ny og delvis en videreføring av tollforskriften § 13-3-1 annet ledd.

Første ledd regulerer tollmyndighetenes adgang til å åpne og undersøke brev, pakker og annen korrespondanse med hjemmel i vareførselsloven § 8-1 annet ledd bokstav b. Tollmyndighetene kan ikke åpne brev, pakker og annen korrespondanse, dersom tilstrekkelig undersøkelse kan foretas ved hjelp av andre og mindre inngripende tiltak, for eksempel ved at postsendingen gjennomlyses. Videre er tollmyndighetenes adgang til å undersøke brev, pakker og annen korrespondanse begrenset til det som er nødvendig for å gjennomføre kontrollen med vareførselen.

Annet ledd regulerer et unntak fra tollmyndighetenes kontrolladgang av brev, pakker og annen korrespondanse for kurerpost til fremmede staters utenriksstasjoner i Norge, FN og FNs særorganisasjoner. Slik kontroll er avhengig av samtykke fra Utenriksdepartementet. Bestemmelsen er i utgangspunktet en videreføring av tollforskriftens § 13-3-1 annet ledd. Ordlyden er endret ved at «skal bare» er erstattet med «kan bare». Kontrollunntak for kurerpost til «NATOs hovedkvarter i Norge» er tatt ut og regulert nærmere i bestemmelsens tredje ledd, for å gjenspeile Norges internasjonale forpliktelser bedre.

Tredje ledd regulerer unntak for kontroll av offisielle dokumenter under offisielt segl som innføres eller utføres av NATO-styrker og Partnerskap for fredstyrker. Rettsgrunnlaget for bestemmelsen følger av statusavtalen artikkel XI, nr. 3 og gjelder tilsvarende for styrker som kommer fra land som har tiltrådt avtalen om Partnerskap for fred, jf. avtale 19. juni 1995 mellom de stater som er parter i Traktat for det nordatlantiske område og de øvrige deltakerstater i Partnerskap for fred, om status for deres styrker. Artikkel XI, punkt 3 i statusavtalen fastsetter at:

«Offisielle dokumenter under offisielt segl skal ikke være gjenstand for tollundersøkelse. Kurierer, uansett deres status, som medfører slike dokumenter, må være utstyrt med individuell reiseordre, utstedt i samsvar med artikkel III, punkt 2 (b). En slik reiseordre skal angi antallet av forsendelser som medføres og bekrefte at disse bare inneholder offisielle dokumenter».

Begrep «individuell reiseordre» er nærmere definert i statusavtalens artikkel III, punkt 2 (b) som fastslår at medlemmer av en styrke på forlangende må forevise:

«Individuell [...]reiseordre, avfattet på senderstatens språk samt på engelsk og fransk, utstedt av vedkommende myndighet i senderstaten eller i Atlanterhavspaktens organisasjon, med bekreftelse for gruppens eller enkeltpersonens status som medlem eller medlemmer av en styrke, så vel som den reise det er gitt ordre om. Mottakerstaten kan forlange at en reiseordre skal være medunderskrevet av en representant for denne stat som har myndighet til det».

Til § 8-1-5

Bestemmelsen er ny.

Bestemmelsens første ledd fastslår hva som er formålet med bruk av hund i tjenesten. Hund kan benyttes både til å søke på personer, varer, transportmidler, post mv. Listen er ikke uttømmende. Søk på personer gjøres med hunder som er spesielt trent til dette.

Bestemmelsens annet ledd fastslår hvilke plikter som gjelder for tollmyndighetene og den enkelte hundefører. Ved bruk av hund skal sikkerheten for de involverte, inkludert tjenestehunden, ivaretas så langt som praktisk mulig.

Til § 8-1-6

Bestemmelsen er delvis ny og delvis en videreføring av tollforskriften § 13-3-1 første ledd.

For å kunne gjennomføre kontroll på en effektiv måte vil tollmyndighetene ofte ha behov for å benytte hjelpemidler. Bestemmelsens første ledd gir praktiske eksempler på hva slike hjelpemidler kan være. Opplistingen av hjelpemidler er ikke uttømmende, og beskrivelsen av de ulike tekniske hjelpemidlene er ment å være teknologinøytral.

Ved bruk av skannere kan tollmyndighetene gjennomlyse lastebiler, biler, bagasje, varer mv. raskt og effektivt for å avdekke om det smugles ulovlige varer i last eller i konstruksjonen på lastebærerne. Skannere kan være stasjonære og mobile kjøretøyskannere og mindre gjennomlysningsmaskiner. Bruk av skannere skal være nærmere detaljert i instruks.

Deteksjonsverktøy kan være ulike apparater som analyserer innholdet i en vare gjennom for eksempel spektrometriske analyser.

Kameraer kan monteres på luftfartøy som ikke har fører om bord (dvs. droner) og fjernstyrte undervannsfarkoster (såkalte ROV) for å utøve og effektivisere Tolletatens kontrollvirksomhet. Tolletaten kan bruke kameraer på droner og ROV blant annet i følgende kontrollsituasjoner:

- Droner kan brukes for å inspisere områder som ellers ikke er enkelt å komme til, for eksempel skrenter, store fartøy, bak/over containere og liknende.
- ROV kan brukes for å inspisere skrog og andre gjenstander under vann.

Disse hjelpemidlene er definert som inspeksjonsverktøy og vil kunne brukes ved kontroll av gjenstander, men ikke til systematisk og langvarig observasjon (spaning).

Annet ledd fastsetter at ved kontroll skal hjelpemidler brukes så skånsomt og hensynsfullt som mulig. Dette prinsippet har lovs rang ved kontroll av personer, jf. vareførselsloven § 8-4 første ledd. Prinsippet vil også gjelde for undersøkelser av andre objekter. Bestemmelsen er en videreføring av tollforskriften § 13-3-1 første ledd annet punktum.

Til § 8-1-7

Bestemmelsen viderefører reglene om tollvakt i tolloven § 13-10, uten andre endringer enn noen språklige justeringer som følge av terminologi i ny vareførselslov.

I noen tilfeller er det nødvendig at tollmyndighetene setter ut vakt for å ha kontroll med transportmidler eller ufortollede varer. Eventuelle ekstrakostnader ved tollvakt kan belastes den som eier eller på annen måte har råderett over varene eller transportmiddelet.

Første ledd er en videreføring av reglene i tolloven § 13-10 første ledd om kostnadsdekning dersom tollvakt er nødvendig. I annen setning er uttrykket «tollskyldner» erstattet med en henvisning til opplysningspliktige etter kapittel 2, 3, 4 og 5 i vareførselsloven. Dette begrepet skal tolkes på samme måte som etter vareførselsloven § 8-10.

Tollmyndighetene kan også benytte en elektronisk tollvakt, som for eksempel kamera med bevegelsessensor, alarm eller liknende, så lenge den elektroniske overvåkingen ikke er mer omfattende enn om det var en fysisk person som var vakt.

Annet ledd er en videreføring av tolloven § 13-10 annet ledd om at tollmyndighetene kan kreve at det stilles sikkerhet for betaling av utgiftene forbundet med tollvakten.

Tredje ledd er en videreføring av tolloven § 13-10 tredje ledd. Bruk av køyeplass til tollvakten er en praktisk viktig ordning, da tollvakt har vært brukt mye på for eksempel cruiseskip.

Til § 8-1-8

Bestemmelsen er en videreføring av tolloven § 13-3 tredje ledd. Ordlyden er modernisert og tilpasset vareførselslovens terminologi. I tillegg er et praktisk viktig unntak fra hovedregelen regulert i bestemmelsens annet ledd bokstav a.

Første ledd gjengir hovedregelen om at den som har varen med seg i utgangspunktet skal kunne være til stede under kontrollen. Dette er også viktig slik at den som frakter varen skal kunne gi opplysninger og kunne medvirke ved kontrollen, som forutsatt etter vareførselsloven § 8-5.

Annet ledd angir to unntak fra hovedregelen i første ledd.

I annet ledd bokstav a unntas tilfeller der det gjennomføres åpning og undersøkelse av brev, pakker og annen korrespondanse dersom det er nødvendig for å avklare om forsendelsen inneholder en vare og kontroll av varer i den forbindelse, jf. vareførselsloven § 8-1 annet ledd bokstav b. I slike tilfeller vil verken avsender eller mottaker normalt være til stede, da undersøkelsen og kontrollen skjer på postterminaler eller kurerterminaler før posten videresendes til mottaker. Tolletaten foreslår å regulere dette særskilt slik at unntaket er forutberegnelig for borgerne.

I annet ledd bokstav b videreføres det skjønnsmessige unntaket fra tolloven § 13-3 tredje ledd, men med en mer moderne ordlyd. Unntaket vil sjeldent komme til anvendelse ved undersøkelse av vesker, bager og liknende som reisende med ferger, busser eller tog har med seg, da personen stort sett alltid være til stede i slike situasjoner. Det samme gjelder ved kontroll av kommersielle varesendinger på grenseovergang der det ikke er mistanke om smugling av narkotika eller høyt beskattede varer.

Mer aktuelt er det i de tilfeller tollmyndighetene bruker spesielt utstyr i kontrollen, som undervannsfarkost eller liknende, der selve kontrollen gjennomføres på en slik måte at andre ikke kan være til stede. Dette vil også gjelde gjennomlysing av innsjekket bagasje på flyplasser. Andre ganger må kontrollen gjennomføres raskt. Dette kan blant annet være av hensyn til varer som blir lett bedervelige. Det kan også være av hensyn til effektiviteten i kontrollen ved stor trafikk eller høyt volum.

Ved mistanke om smugling av narkotika eller høyt beskattede varer vil det mange ganger være ønskelig fra tollmyndighetenes side at føreren eller andre personer i følget ikke er til stede under kontrollen, blant annet av hensyn til Tolletatens kontrollmetoder og at ikke vedkommende skal kunne varsle medsamsvorne og lignende. I enkelte tilfeller vil personen oppføre seg på en måte

som er forstyrrende for gjennomføringen av kontrollen. Da bør tollmyndighetene kunne gjennomføre kontrollen uten at vedkommende er til stede.

Vareførselsloven § 8-4

Bestemmelsen gjelder gjennomføring av undersøkelse av person for kontroll av varer som føres inn i eller ut av landet. *Annet ledd* gir tollmyndighetene hjemmel til å visitere den som kontrolleres, og undersøke vedkommendes hode med hår og hulrom. *Tredje ledd* gir regler om inngripende undersøkelse og gjennomlysning av den kontrollertes kropp. *Fjerde ledd* gir regler om inngripende undersøkelse av barn under 15 år. *Sjette ledd* gir hjemmel til å gi forskrift om omfanget av og fremgangsmåten for undersøkelse etter annet ledd, om inngripende undersøkelse og gjennomlysning av den kontrollertes kropp etter tredje ledd og om saksbehandling ved begrunnelse etter femte ledd.

Til § 8-4-1

Bestemmelsen viderefører innholdet i tollforskriften § 13-1-1 om undersøkelse på person, med enkelte endringer. Hjemmelen for inngripende undersøkelse og kravet om at undersøkelsen skal være mest mulig skånsom er flyttet til vareførselsloven § 8-4.

Første ledd er en delvis videreføring av tollforskriften § 13-1-1 første ledd, og bestemmelsen regulerer omfanget av såkalt innledende undersøkelse. Regelen om rutinekontroll er tatt ut, da vilkårene for når undersøkelse av person kan skje følger av vareførselsloven § 8-1 første ledd, jf. § 8-3. Med visitasjon menes besiktigelse og undersøkelse av en person utenpå kroppen, av personens klær, veske og liknende i den hensikt å finne gjenstander. Visitasjon omfatter at den undersøkte kan bli bedt om å ta av seg ytterjakke, hansker sko, hodeplagg, genser o.l., men det er ikke anledning til avkledning av plagg som gjør at ordinær truse eller bh blir synlig. Adgangen til undersøkelse omfatter også undersøkelse av hode med hår og hulrom. Om nødvendig er det adgang til å klappe den undersøkte på kroppen, for å undersøke om varer er festet eller skjult i klær eller på kroppen.

Dette innebærer at en mann kan avkles helt på overkroppen ved visitasjon, mens en kvinne skal kunne beholde minst ett plagg over truse og bh. Uttrykket «ordinær» innebærer at avvikende utforminger av disse to plaggtypene ikke skal kunne hindre undersøkelse, så langt undersøkelsen ikke berører det ordinære området for truse og bh. Blottlegging av bh-stropper skal ikke regnes som blottlegging av plagget.

Annet ledd viderefører tollforskriften § 13-1-1 annet ledd, med unntak av at hjemmelen for inngripende kontroll er flyttet til vareførselsloven § 8-4 tredje ledd. Bestemmelsen sier at inngripende undersøkelse kan omfatte fullstendig avkledning og besiktigelse av kroppen. Inngripende undersøkelse kan ikke omfatte fysisk kontroll av kroppens hulrom andre steder enn i hodet. Tollmyndighetene kan også kreve at den som undersøkes beveger seg, slik at det kan undersøkes om fremmedlegemer er festet til kroppen. Bestemmelsen sier at en inngripende undersøkelse må foretas på et avskjermet sted og at tollpersonale av samme kjønn som den kontrollerte skal utføre undersøkelsen.

Tredje ledd viderefører tollforskriften § 13-1-1 tredje ledd med enkelte språklige endringer. Tollmyndighetene kan, dersom den undersøkte ønsker å benytte toalett under kontrollen, kreve at særskilt toalett benyttes. Vilårene for å benytte inngripende undersøkelse, altså at den som undersøkes mistenkes for å unndra varer for kontroll, og handlingen etter loven kan medføre frihetsstraff, må være oppfylt. Merk at det er ikke et vilkår at det skal være iverksatt en inngripende

undersøkelse, da et ønske om å benytte toalett fra den undersøkte og en mistanke hos tollmyndighetene kan skje når som helst under kontrollen.

Fjerde ledd viderefører delvis tollforskriften § 13-1-1 fjerde ledd, med unntak av at hjemmelen for å benytte utstyr for gjennomlysning av kroppen er flyttet til vareførselsloven § 8-4 tredje ledd. Bestemmelsen sier at tollmyndighetene kan anmode den undersøkte om å avgi urinprøve eller avføring på særskilt toalett, dersom det er mistanke om at den undersøkte skjuler vare i kroppen. Tollmyndighetene kan også anmode påtalemyndigheten om å foreta undersøkelser etter reglene i lov 22. mai 1981 nr. 25 om rettergangsmåten i straffesaker (straffeprosessloven). Tolletaten ser ikke behov for at dette er særskilt regulert i vareførselsforskriften.

Til § 8-4-2

Bestemmelsen inneholder saksbehandlingsregler for den skriftlige begrunnelsen den undersøkte kan kreve fra tollmyndighetene med hjemmel i vareførselsloven § 8-4 femte ledd. Bestemmelsen viderefører delvis tollforskriften § 13-1-1 sjettede ledd. Krav om begrunnelse må fremsettes i forbindelse med undersøkelsen eller senest én uke etterpå. Tollmyndighetene må innen én uke etter fremsatt krav gi en skriftlig begrunnelse for undersøkelsen. I begrunnelsen skal det nevnes de faktiske forhold som ligger til grunn for mistanken. I tillegg bør det nevnes de hovedhensyn som har vært avgjørende for beslutningen om inngripende undersøkelse. At tollmyndighetene ikke plikter å opplyse om kilder eller metoder som er omfattet av taushetsplikten i vareførselsloven § 7-12 om taushetsplikt av hensyn til tollmyndighetenes kontrollvirksomhet mv., er nevnt i forskriften. Fremsatt krav om begrunnelse har ikke oppsettende virkning på undersøkelsen.

Vareførselsloven § 8-8

Bestemmelsen regulerer tollmyndighetenes adgang til å innhente opplysninger om passasjerer og besetning fra transportselskaper. *Første ledd* fastslår at transportselskaper skal etter krav fra tollmyndighetene gi opplysninger om passasjerer og besetning og andre opplysninger som tollmyndighetene finner nødvendige for kontrollen med varer som passasjerer med selskapets transportmidler bringer med seg. Annet ledd slår fast at opplysningsplikten er begrenset til å gjelde passasjer og besetning som er på reise til eller fra tollområdet, eller som er registrert for en nært forestående reise til eller fra tollområdet. *Tredje ledd* gir hjemmel til å gi forskrift om omfanget av opplysningsplikten, om når opplysningene skal gis i elektronisk format og om plikt til å gi opplysninger uten krav fra tollmyndighetene. Det kan også gis forskrift om adgangen til å utlevere opplysninger til offentlige myndigheter.

Til § 8-8-1

Bestemmelsen er en videreføring som regulerer transportselskapers plikt til å utlevere opplysninger om passasjerer og besetning.

Bestemmelsen viderefører plikt for fartøy som har meldeplikt etter vareførselsloven § 2-3 til å innsende passasjer- og besetningslister i SafeSeaNet Norway, dersom tollmyndighetene krever det. SafeSeaNet Norway er en nasjonal meldeportal der skipsfarten sender myndighetspålagte ankomst- og avgangsupplysninger til norske myndigheter og havner. Systemet driftes under ledelse av Kystverket. Bestemmelsen viderefører innholdet i tollforskriften § 3-3-2 sjettede ledd bokstav a og b. Plikten vil være begrenset til å omfatte passasjer- og besetningslister i henhold til standarden IMO Fal Form 6. Dette er en internasjonal standard som er fastsatt av konvensjon om lettelsers i internasjonal sjøtransport (FAL). Nærmere utfyllingsregler for rapportering av skipsanløp til og fra Norge finnes i «SafeSeaNet Norway Users Guide».

Besetningslister inneholder følgende informasjon om besetningen på fartøyet: navn, om vedkommende er kaptein, nasjonalitet, fødselsdato, fødested, kjønn, passnummer og nummer i sjømannsboken. Passasjerlister inneholder følgende opplysninger om passasjerene om bord i fartøyet: navn, nasjonalitet, fødselsdato, fødested, kjønn og passnummer.

I dag er det slik at passasjer- og besetningslister gis fortløpende og elektronisk i SafeSeaNet uten at det kreves fra tollmyndighetene for hver grensepassering. Dette er etablert som en praktisk ordning, og det er ikke meningen at vareførselsforskriftens ordlyd skal endre denne praktiske ordningen.

Som nevnt i Prop. 237 L (2020-2021) i merknaden til vareførselsloven § 8-8 på side 83, vil det være adgang til å bestemme en løpende opplysningsplikt i forskrift. Det er en forutsetning at en eventuell forskrift begrenses til transportselskaper som har passasjerlister, og at det gis detaljerte bestemmelser om tidspunkt for å gi opplysninger og hvilke opplysninger som skal gis. I dag innhentes det i enkelte tilfeller passasjerlister fra fergerederier og fra flyselskaper med hjemmel i tollforskriften § 13-9-2. Tolletaten vil utrede spørsmålet om løpende og uoppfordret innsending av besetnings- og passasjerlister til tollmyndighetene, og i så fall sende ut særskilt høring om dette. For transportselskaper som frakter passasjer med luftfartøy vil tollmyndighetene få informasjon om flypassasjerer for kontroll av varer gjennom PNR-ordningen, når strafferammen for det aktuelle lovbrudd er over tre år, se forslag om endringer i lov 20. april 2018 nr. 8 om grensetilsyn og grensekontroll av personer (grenseloven) i Prop. 229 L (2020-2021) og forslag til nye bestemmelser i forskrift 20. september 2013 nr. 1097 om behandling av opplysninger i politiet og påtalemyndigheten (politiregisterforskriften) kap. 60 sendt på høring 26. mars 2021 av Justis- og beredskapsdepartementet. Om tollmyndighetene også kan motta passasjer- og besetningsopplysninger løpende og uoppfordret fra transportselskaper som frakter passasjerer med luftfartøy utenom PNR-ordningen, vil derfor være en del av denne utredningen.

Departementet har i proposisjonen videre uttalt at tollmyndighetenes adgang til å utlevere opplysninger innhentet i medhold av vareførselsloven § 8-8 bør reguleres særskilt. Det er også uttalt at

«Hvorvidt slike passasjer- og besetningsopplysninger skal kunne utleveres til andre offentlige myndigheter og i hvilket omfang, må vurderes i sammenheng med vurderingen av hvilke opplysninger som skal kunne innhentes, noe som skal reguleres i forskrift.»

Tolletaten vil derfor utrede dette samtidig med utredningen nevnt ovenfor.

Vareførselsloven § 8-9

Bestemmelsen gir tollmyndighetene adgang til å overvåke grensekryssende trafikk på landeveien og fergeterminaler med utenlands trafikk ved bruk av skiltgjenkjenningssystem. *Annet ledd* gir hjemmel til å gi forskrift om adgangen til å utlevere opplysninger til offentlige myndigheter.

Til § 8-9-1

Bestemmelsen gjelder utlevering av opplysninger fra Tolletatens skiltgjenkjenningssystem, som overvåker grensekryssende trafikk på landeveien og fergeterminaler med utenlands trafikk, til offentlige myndigheter.

Departementet uttaler i Prop. 237 L (2020-2021) i merknaden til vareførselsloven § 8-9 på side 84 følgende: *«Begrensninger i adgangen til å utlevere opplysninger i forskrift til § 8-9 vil gå foran adgangen til å utlevere opplysninger til offentlige myndigheter etter § 7-11.»*

Dette innebærer at muligheten til å utlevere opplysninger fra skiltgjenkjenningssystemet til andre ikke er omfattet av den generelle og skjønnsmessige adgangen til å utlevere opplysninger etter vareførselsloven § 7-11 første og annet ledd. Tollmyndighetenes adgang til å utlevere opplysninger fra skiltgjenkjenningssystemet vil være uttømmende regulert i vareførselsforskriften § 8-9-1.

Utleveringsadgangen for opplysninger fra skiltgjenkjenningssystemet vil videreføres slik det gjelder etter tolloven § 12-1 annet ledd. Skiltgjenkjenningssystemet skal evalueres i løpet av 2022, og endringer i regelverket vil vurderes i den forbindelse. Det er også slik at opplysninger fra skiltgjenkjenningssystemet skiller seg fra andre opplysninger tollmyndighetene besitter i og med at det er en masseinnhenting av opplysninger, med det spesifikke formål å planlegge og målrette tollkontroller. Opplysningenes art, det at de gir en oversikt over all grensekryssende trafikk på landeveien og fergeterminaler med utenlands trafikk de siste seks månedene, gjør at opplysningene i utgangspunktet vil kunne være av stor interesse for mange ulike offentlige myndigheter for svært ulikeartede formål.

I forarbeidene til bestemmelsen om utvidet lagring av opplysninger fra skiltgjenkjenningssystemet i Prop. 1 LS (2016-2017) punkt 13.5.5 uttalte departementet dette om såkalt sekundærbruk av opplysningene til andre formål:

«Departementet er ikke enig i at det bør legges vesentlig vekt på at opplysningene kan tenkes benyttet av andre når Tolletaten har et legitimt behov. Tolletatens tjenestemenn vil ha taushetsplikt om opplysninger som er innhentet. Det er i tilfelle «de andre kontrollatatenes» bruk av opplysningene som må begrenses. Departementet ser imidlertid ikke behov for noen slike begrensninger i dag. Departementet mener at Skatteetaten ut i fra de oppgaver de har i dag ikke har behov for en generell tilgang til denne type opplysninger. Det foreligger i dag heller ingen lovhjemler som gir Skatteetaten tilgang til «masseutlevering». Skatteetatens tilgang til denne typen opplysninger vil som hovedregel være begrenset til tilfeller hvor en kontroll utført av tollmyndighetene har avdekket en overtredelse av skatte- og avgiftslovgivningen. Departementet antar det samme er tilfelle for NAV og andre kontrollatater.»

I vurderingen av om opplysningene skal utleveres må det sees hen til disse uttalelsene, og tollmyndighetene kan derfor ikke legge opp til at myndigheter som har adgang til å motta opplysninger i medhold av bestemmelsen gis adgang til å etterspørre opplysninger fra skiltgjenkjenningssystemet i stort omfang, men at tollmyndighetene kan utlevere opplysninger i konkrete saker og når tollmyndighetene ved kontroller kommer over opplysninger som kan være nødvendig å motta for andre offentlige myndigheter i tilfellene nevnt i bestemmelsen.

For utlevering til politiet vil dette være noe annerledes, se nedenfor under bokstav f.

Bokstav a er en videreføring av tolloven § 12-1 annet ledd bokstav a, og hjemler utlevering til offentlige myndigheter til bruk i arbeid med tollavgift, skatt, avgifter, trygder, tilskudd eller bidrag av offentlige midler.

Bokstav b er en videreføring av tolloven § 12-1 annet ledd bokstav b. Uten en slik delingsadgang vil det ikke være mulig for tollmyndighetene å sikre riktig håndhevelse av andre myndigheters regelverk og sikre at de rette myndighetene får den nødvendige kunnskapen om resultat av tollkontroller, mv. Dette vil gjelde også for opplysninger innhentet med hjemmel i vareførselsloven § 8-9.

Bokstav c er en videreføring av tolloven § 12-1 annet ledd bokstav c, og hjemler utlevering til statistikkformål.

Bokstav d er en videreføring av tolloven § 12-1 annet ledd bokstav d, men med en liten språklig presisering. Bestemmelsen står i en særstilling siden den i utgangspunktet ikke hjemler en utlevering i seg selv, men kun en utlevering av taushetsbelagte opplysninger såfremt det er nødvendig i forbindelse med tollmyndighetenes egen innhenting av opplysninger. En slik delingsadgang er viktig for å sikre at tollmyndigheten er i stand til å gjennomføre de oppgaver vi er pålagt, også for opplysninger innhentet med hjemmel i vareførselsloven § 8-9.

Bokstav e er en videreføring av tolloven § 12-1 annet ledd bokstav e, og hjemler utlevering til offentlig oppnevnt granskningskommisjon.

Bokstav f er en videreføring av tolloven § 12-1 annet ledd bokstav f.

Det er et tett samarbeid mellom Tolletaten og politiet, påtalemyndigheten og skattemyndighetene med sikte på å bekjempe brudd på tollavgifts- og vareførselsregelverket. Dette samarbeidet innebærer et utstrakt behov for utveksling av opplysninger som i utgangspunktet vil være underlagt taushetsplikt, også opplysninger innhentet med hjemmel i vareførselsloven § 8-9.

Utenfor tollmyndighetenes forvaltningsområde foreslår Tolletaten å videreføre dagens regler og praksis i medhold av tolloven § 12-1 annet ledd bokstav f om at opplysninger kan utleveres når det er grunn til å undersøke om noen forbereder, begår eller har begått en handling som kan medføre høyere straff enn fengsel i seks måneder

Om politiets «sekundærbruk» av opplysninger fra skiltgjenkjenningssystemet uttalte departementet i Prop. 1 LS (2016-2017) punkt 13.5.5:

«Politiet vil på forespørsel få tilgang til opplysningene etter reglene i personopplysningsloven. Videre vil Tolletaten etter reglene i tolloven § 12-1 annet ledd bokstav f kunne utlevere opplysninger av eget tiltak til politi, påtalemyndighet eller skattemyndighet i forbindelse med samarbeid med sikte på å bekjempe, hindre og undersøke overtredelser av tollavgivningen. Utenfor tollmyndighetenes forvaltningsområde kan opplysninger gis dersom det er grunn til å undersøke om noen forbereder, begår eller har begått en handling som kan medføre høyere straff enn fengsel i seks måneder. Politidirektoratet og Riksadvokaten støtter i sine høringsuttalelser forslaget og framhever at det vil kunne ha betydning for politiet. Politidirektoratet uttaler blant annet:

«Eksempelvis kan dette få betydning for politiets bekjempelse av narkotikakriminalitet, frihetsberøvelse, menneskehandel og økonomisk kriminalitet samt for politiets forebygging/avverging av terrorangrep og eventuelle sekundærangrep.»

D e p a r t e m e n t e t kan ikke se at politiets sekundærbruk av opplysningene taler mot at Tolletaten gis adgang til å lagre opplysninger fra sitt skiltgjenkjenningssystem. Langt på vei er formålet med Tolletatens bruk og politiets bruk sammenfallende, for eksempel når det gjelder narkotikakriminalitet.»

Se for øvrig merknader til vareførselsforskriften § 7-11-1 annet ledd bokstav f om hva som ligger i kravet om «grunn til å undersøke om noen forbereder, begår eller har begått» en straffbar handling mv.

Bokstav g er en videreføring av tolloven § 12-1 annet ledd bokstav h, men i en noe endret ordlyd, som i vareførselsforskriften § 7-11-1 annet ledd bokstav h. Noen regelverk gjør det tydelig at opplysninger skal gis den andre myndigheten til tross for taushetsplikten, slik at opplysninger også i

enkelte tilfeller kan deles etter unntaket i bokstav h, se for eksempel havressurslova § 49, forurensningsloven § 49 og etterretningstjenesteloven § 10-5.

Bokstav j, k og l er en videreføring av reglene i tolloven § 12-1 annet ledd bokstav j), k) og l). Disse bestemmelsene hjemler utlevering av taushetsbelagte opplysninger til arbeidsmiljøformål, og kom inn i tolloven som en del av Regjeringens satsing mot arbeidsmiljøkriminalitet. Utlevering kan skje til medarbeidere ved NTAES og tverretatlige a-krimsentre for å forebygge, avdekke, forhindre eller sanksjonere arbeidslivskriminalitet, eller til offentlig myndighet som kan ha bruk for dem i sitt arbeid med tilsyn etter arbeidsmiljølovgivningen.

I alle tilfeller vil uttalelsene over fra Prop. 1 LS (2016-2017) punkt 13.5.5 om utlevering av opplysninger til andre offentlige myndigheter, samt uttalelser fra Prop. 1 LS (2018-2019) punkt 17.6.3. om når opplysninger kan utleveres for å avdekke arbeidsmiljøkriminalitet, være førende for i hvilke tilfeller opplysninger fra skiltgjenkjenningssystemet kan utleveres fra tollmyndighetene.

Vareførselsloven § 8-13

Bestemmelsen gir tollmyndighetene hjemmel til å foreta kontroll hos den opplysningspliktige. *Første ledd* slår fast at tollmyndighetene kan foreta kontroll hos den som er opplysningspliktig etter vareførselsloven §§ 8-10, 8-11 og 8-12. *Annet ledd* bestemmer at den opplysningspliktige skal gi opplysninger som vedkommende plikter å gi etter vareførselsloven §§ 8-10, 8-11 og 8-12 ved kontroll. *Femte ledd* gir hjemmel til å gi forskrift om tollmyndighetenes fremgangsmåte ved kontroll.

Til § 8-13-1

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 13-4-1 delvis, samt tollforskriften § 13-4-10 uten materielle endringer

Etter bestemmelsens første ledd er det tollmyndighetene som selv bestemmer i det enkelte tilfelle om det skal foretas kontroll av informasjon i dokumenter, systemer, programvare mv., og i hvilken utstrekning og på hvilken måte dette eventuelt skal gjøres. Dokumentasjonen etter denne bestemmelsen omfatter også dekkisdagbok som hadde en egen bestemmelse i tollforskriften § 13-4-10. Det er ikke lenger behov for en særskilt paragraf, og ved å inkludere dekkisdagboken i reguleringen av øvrig dokumentasjon tas det også høyde for at dekkisdagboken kan være digital. Endringen medfører ingen endringer i plikten til å fremlegge dekkisdagbok for tollmyndighetene.

Ordlyden i første ledd er noe justert, slik at «kontroll av dokumenter og programvare» i tollforskriften er byttet ut med «kontroll av informasjon i dokumenter, filer, systemer, programvare mv.».

Annet ledd regulerer behandling av overskuddsinformasjon.

Tollforskriftens formulering «Så langt det er praktisk mulig skal informasjonen gjennomgås på kontrollstedet» i annet ledd annet punktum foreslås ikke videreført. Det er ikke alltid det er hensiktsmessig, selv om det er praktisk mulig, å gjøre dette på kontrollstedet. Hvor de ulike kontrollhandlingene utføres, bør bero på en konkret vurdering i hver enkelt sak av hvor det er hensiktsmessig å gjennomføre kontrollen.

Til § 8-13-2

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 13-4-2 uendret.

Bestemmelsen krever at alle som deltar i tollmyndighetenes kontroll hos opplysningspliktige skal legitimere seg for å vise at man rettmessig utøver kontrollmyndigheten, samt for å gi den som kontrolleres et kontaktpunkt hos tollmyndighetene.

Til § 8-13-3

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 13-4-3 uendret.

Bestemmelsen sikrer at opplysningspliktige i oppstarten av kontroll skal orienteres om sine plikter og rettigheter. Den som kontrolleres har opplysningsplikt om alle forhold som er relevante for kontrollen, og vedkommende plikter å medvirke til kontrollen. Den som kontrolleres har rett til å påklage pålegg om å medvirke ved undersøkelsen.

Til § 8-13-4

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 13-4-4 uten materielle endringer.

Etter bestemmelsens første ledd skal tollmyndighetene ved kopiering av elektronisk lagret informasjon, benytte teknikker og programvare som sikrer dataenes konfidensialitet og integritet.

Ifølge bestemmelsens annet ledd bør kopiering av filer mv. skje hos den opplysningspliktige, med mindre vedkommende samtykker i at kopieringen kan skje på annet sted som tollmyndighetene disponerer.

Bestemmelsen får en oppdatert språklig ordlyd som ikke medfører materielle endringer.

Tollforskriften § 13-4-4 annet ledd bruker formuleringen «kopiering av elektronisk arkiv». Kopiering av «arkiv» fremstår noe utdatert. «Arkiv» tyder på at det begrenses til arkiv etter lov 4. desember 1992 nr. 126 om arkiv (arkivlova). Tollmyndigheten kan imidlertid kopiere kundesystemer (CRM), mappestruktur, e-post-servere, osv., og i Prop. 66 L (2012-2013) pkt. 2.3 er det uttalt at «Presiseringen innebærer at det ved kontroll av tredjeparter er adgang til å benytte alle eksisterende metoder for kopiering for å sikre tilgang til elektronisk lagrede opplysninger under kontrollen». Det har ikke vært hensikten å begrense «elektronisk arkiv» til kun å gjelde arkiv i en streng definisjon. Det mer generiske begrepet «elektronisk informasjon», som brukes i overskriften i tollforskriften, brukes derfor i vareførselsforskriften § 8-13-4 annet ledd.

Bestemmelsens tredje ledd fastslår at dersom den opplysningspliktige deler elektroniske systemer eller annet lagringsmedium for digital informasjon, med andre, og systemet eller lagringsmediet er innrettet slik at tollmyndighetene ikke umiddelbart kan skille mellom hvilke opplysninger som gjelder den opplysningspliktige (sammenblandet informasjon), kan hele dokumentasjonen kopieres.

Ved samtykke kan utstyr fjernes fra den opplysningspliktiges lokaler i forbindelse med kopieringen, ifølge bestemmelsens fjerde ledd. Det skal i så fall nedtegnes hvilket utstyr som tas med, samt når og hvordan tilbakelevering skal skje. Både den opplysningspliktige og tollmyndighetene skal undertegne dokumentet.

Til § 8-13-5

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 13-4-5 uten materielle endringer, og regulerer tollmyndighetens tilgang til utlevert elektronisk informasjon.

Begrepet «arkiv» er byttet ut med det formuleringen «elektronisk informasjon», for å klargjøre at det ikke er arkiv i arkivlovens betydning som reguleres.

Første ledd sikrer at tilgangen til kopier som tollmyndighetene har tatt av elektronisk informasjon skal lukkes når det ikke lenger er behov for slik tilgang. Lukking skal skje senest når endelig rapport om kontroll er ferdigstilt. Når tilgangen er lukket, kan tollmyndighetene ikke søke eller foreta annen gjennomgang av den elektroniske informasjonen.

Annet ledd bestemmer at elektronisk informasjon kan åpnes igjen, for å bekrefte eller avkrefte opplysninger fra den opplysningspliktige, for å verifisere tidligere uttrukne data eller hvis saksbehandlingen viser at det er behov for ytterligere opplysninger eller dokumentasjon. Dersom tilgangen til elektronisk informasjonen gjenåpnes, skal den opplysningspliktige varsles om gjenåpningen.

Til § 8-13-6

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 13-4-6 uten andre endringer enn oppdaterte hjemmelshenvisninger, og regulerer den opplysningspliktiges klage over pålegg om gjennomsyn av fysisk og digital dokumentasjon.

Første ledd fastslår at pålegget skal etterkommes selv om klagen ikke er avgjort.

Annet ledd sier at dersom pålegg om utlevering av papirdokumenter, elektronisk lagrede opplysninger, programmer eller programsystemer påklages, skal papirdokumentene, lagringsmediet, enheten det sitter i eller en kopi av den elektroniske informasjonen forsegles.

Etter tredje ledd er det tollmyndighetene som beslutter hva som skal forsegles. Denne beslutningen kan ikke påklages.

Ifølge fjerde ledd skal forseglet materiale deponeres hos tollmyndighetene til klagen er avgjort.

Etter femte ledd skal det forseglede materialet overleveres klageren, hvis klageren gis medhold og det forseglede materialet tilhører klageren. Dersom forseglet materiale er lagret på lagringsmedier som tilhører tollmyndighetene, skal opplysningspliktiges data slettes etter reglene for sletting etter § 8-13-9. Femte ledd sier også at den opplysningspliktige gis anledning til å være til stede når forseglingen brytes, dersom det ikke vil føre til nevneverdig forsinkelse.

Sjette ledd sier at klageren skal underrettes dersom klageren ikke får medhold.

Til § 8-13-7

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 13-4-7 med en språklig justering uten materielle endringer.

Ved etterkontroll etter vareførselsloven § 8-13 skal det utarbeides en rapport. Ved kontroll hos den opplysningspliktige skal rapporten, ifølge første ledd, inneholde når kontrollen fant sted med angivelse av formålet og lovhjemmelen, opplysninger om varsel, hvem som var til stede ved kontrollen og kontaktperson, oversikt over dokumenter, filer, systemer, programvare mv. som ble utlevert til myndighetene ved kontrollen, oversikt over de faktiske forhold av betydning for kontrollen, med oppdeling på henholdsvis faktiske opplysninger som gjelder den opplysningspliktige som kontrollen ble avholdt hos og opplysninger som gjelder andre opplysningspliktige, samt opplysninger om andre særlige forhold. I bokstav d er ordet «datalagringsmedium» i tollforskriften erstattet med «filer, systemer, programvare».

Ved begrensede kontrollundersøkelser kan rapporten og dokumentasjonen tilpasses den kontrollen som er foretatt ifølge annet ledd.

Ifølge tredje ledd skal rapport etter første ledd alltid sendes den opplysningspliktige, men eventuelle opplysninger som gjelder andre opplysningspliktige skal unntas.

Til § 8-13-8

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 13-4-8 uendret, og regulerer tilbakelevering av papirdokumenter og digitale lagringsmedier.

Etter første ledd skal papirdokumenter tilbakeleveres så snart som mulig, eventuelt etter at det er tatt kopier av dokumenter som antas å få betydning for kontrollen. Dersom det er behov for å beholde originaldokumenter utover rimelig tid, kan den opplysningspliktige kreve å få en kopi av dokumentene.

Ifølge annet ledd skal utlånte elektroniske lagringsmedier tilbakeleveres så snart det ikke lenger er behov for dem av hensyn til kontrollen.

Til § 8-13-9

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 13-4-9 uten materielle endringer, og regulerer sletting av elektronisk kopiert informasjon.

Første ledd sier at sletting av elektronisk kopiert informasjon skal skje på en slik måte at en rekonstruksjon av dataene ikke er praktisk mulig. Den opplysningspliktige kan kreve å være til stede ved slettingen. I tollforskriften § 13-4-9 første ledd annet punktum står det at en «representant for virksomheten» kan kreve å være til stede ved slettingen. Dette foreslås endret til «den opplysningspliktige» uten at det innebærer materiell endring. I de fleste tilfeller er det underforstått at det er representanter som utøver de opplysningspliktiges rettigheter. Se f.eks. også § 8-13-6 femte ledd som fastslår at den «opplysningspliktige» kan være til stede når forsegling brytes. Denne formuleringen er en ordrett videreføring av tollforskriften, og tollforskriften har således ikke hatt en helt entydig bruk av disse begrepene.

Annet ledd gir frist for sletting av tollmyndighetenes elektroniske informasjon. Slik informasjon skal senest slettes når saken er endelig avgjort, og saken ansees som endelig avgjort når frist for endring og søksmålsfristen er utløpt, eller når det foreligger rettskraftig dom, og kravet er betalt.

Tredje ledd bestemmer når kopier av elektronisk informasjon skal slettes, dersom systemet eller filene er innrettet slik at tollmyndighetene ikke umiddelbart kan skille hvilke opplysninger som gjelder hvilke opplysningspliktige (sammenblandet informasjon). I slike tilfeller skal hele den sammenblandede elektroniske informasjonen senest slettes når alle de aktuelle sakene er endelig avgjort.

Til § 8-13-10

Bestemmelsen om at tollmyndighetene kan kreve vareprøver ved kontroll hos den opplysningspliktige etter vareførselsloven § 8-13 viderefører tolloven § 13-4 annet ledd tredje punktum. Tollforskriften har ikke utfyllende bestemmelser for vareprøver. Denne bestemmelsen er derfor ny.

Retten til å ta vareprøver ved kontroll av pågående vareførsel er ny i vareførselsloven § 8-1, og det er utdypende bestemmelser i forskrift § 8-1-3. Bestemmelsene i § 8-1-3 annet, tredje og fjerde ledd gir tilsvarende anvendelse for vareprøver etter denne paragrafen. I forskriften § 8-1-3 sier annet ledd noe om formålet med vareprøver, tredje ledd at vareprøven kan undersøkes på laboratorium og fjerde ledd at vareprøver som hovedregel skal tilbakeleveres uendret.

Kapittel 9 Samarbeid med annen stat

Vareførselsloven kapittel 9 har bestemmelser om tollmyndighetenes samarbeid med andre lands myndigheter innenfor vareførselslovens saklige virkeområde. Norge har i dag en tollsamarbeidsavtale med Sverige inngått i 1959, og en avtale med Finland inngått i 1968. Som følge av svensk og finsk EU-medlemskap, ble avtalene reforhandlet i 1997 og påbygd med en avtale mellom EU og Norge. Bestemmelsene viderefører tolloven kapittel 14 om tollsamarbeid med annen stat.

Vareførselsloven § 9-1

Bestemmelsen gir regler om håndheving av annen stats bestemmelser om vareførsel i kontrollområde på norsk område. *Femte ledd* gir hjemmel til å gi forskrift om håndheving av annen stats tollbestemmelser etter denne paragrafen.

Til § 9-1-1

Bestemmelsen viderefører i hovedsak tollforskriften § 14-1-1 med oppdaterte paragrafhenvvisninger og noen språklige justeringer som følge av terminologi i ny vareførselslov.

Begrepet «tollkontroll» er erstattet med «kontroll». Endringen av begreper er ikke ment å innebære materielle endringer.

Bestemmelsen gir nærmere regler om kontrollområdene ved riksgrensen mellom Norge og henholdsvis Sverige og Finland. I kontrollområdene kan både norske og henholdsvis svenske og finske tollmyndigheter håndheve den annen stats regler om vareførsel og utøve kontroll i samsvar med både norske og henholdsvis svenske og finske tollbestemmelser.

Vareførselsloven § 9-2

Bestemmelsen slår fast at det kan fastsettes et særskilt kontrollområde til gjennomføring av overenskomst med annen stat om samarbeid om innhenting av opplysninger om og kontroll med vareførselen eller annen gjensidig bistand. *Tredje ledd* gir hjemmel til å gi forskrift om utstrekningen av de særskilte kontrollområder, herunder om tollmyndighetenes kontrollvirksomhet i og utenfor disse kontrollområdene.

Til § 9-2-1

Bestemmelsen angir kontrollområdet ved grensen mellom Norge og Sverige, og viderefører tollforskriften § 14-2-1, med noen endringer.

I bestemmelsens første ledd er det inntatt en definisjon av det generelle kontrollområdet ved grensen mellom Norge og Sverige, slik det var formulert i Forskrifter om grensetollsamarbeid med Sverige av 13. september 1974 § 1. Formuleringen beskriver kontrollsonen mer presist enn det tollforskriften § 14-2-1 første ledd gjør. At formuleringen i forskriften fra 1974 benyttes i stedet for formuleringen i tollforskriften § 14-2-1 første ledd innebærer ikke materielle endringer. Endringen er kun ment å være presiserende.

Bestemmelsens annet og tredje ledd angir særskilte veistrekninger og jernbanestrekninger som kommer i tillegg til den generelle kontrollsonen på 15 km fra grensen etter første ledd. Det er gjort både språklige og materielle endringer sammenlignet med reguleringen i tollforskriften § 14-2-1 annet og tredje ledd. I tollforskriften § 14-2-1 angis i tillegg til de norske veistrekningene enkelte

svenske veistrekninger. Dette henger trolig igjen fra forskrift om grensetollsamarbeidet mellom Norge og Sverige av 1978 (FOR-1977-11-15-2), som fastsatte både det norske og det svenske kontrollområdet. De svenske veistrekningene foreslås derfor fjernet, uten at dette er ment å innebære en materiell endring.

Videre foreslås å fjerne veistrekningene Junkerdalen – Fauske, Junkerdalen – Mo og Narvik – Luleå. Dette skyldes at det ikke vurderes å være behov for disse kontrollsonene i tillegg til den generelle sonen på 15 km fra grensen etter opprettelsen av Junkerdalen og Bjørnfjell tollsteder. Det foreslås også å ta inn to nye veistrekninger, blant annet som følge av flytting av Åsnes tollkontor. Dette gjelder strekningene Riksgrensen – Flisa (fylkesvei 206) og Riksgrensen – Østby (fylkesvei 569 og riksvei 25). Dette vil innebære materielle endringer.

Endringene i annet og tredje ledd er forelagt svenske tollmyndigheter som ikke hadde merknader til endringsforslagene.

Bestemmelsens fjerde ledd viderefører tollforskriften § 14-2-1 fjerde ledd uten endringer.

Til § 9-2-2

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 14-2-2 uten endringer.

Bestemmelsen angir kontrollområdet ved grensen mellom Norge og Finland. Kontrollområdet rekker sju kilometer i luftlinje fra riksgrensen mellom Norge og Finland. I vest går kontrollområdet til Treriksrysa mellom Norge, Finland og Sverige. I øst går kontrollområdet til grenserøysa på Krokfjellet.

Vareførselsloven § 9-3

Bestemmelsen gir regler om håndheving av norske bestemmelser om vareførsel på annen stats territorium. *Tredje ledd* gir hjemmel til å gi forskrift om håndheving av norske bestemmelser, herunder om i hvilken utstrekning tollmyndighet skal overføres til fremmed stats tjenestepersonell.

Til § 9-3-1

Bestemmelsen viderefører i hovedsak tollforskriften § 14-3-1 uten andre endringer enn oppdaterte paragrafhenvvisninger og noen språklige justeringer som følge av terminologi i ny vareførselslov. De språklige justeringene er ikke ment å innebære materielle endringer.

Bestemmelsen angir at håndhevelse av regler om vareførsel og kontroll i kontrollområdet på svensk territorium skal foretas etter norske bestemmelser om vareførsel og svenske tollbestemmelser, Overenskomst 28. oktober 1959 nr. 1 mellom Norge og Sverige om grensetollsamarbeid og Avtale om tollsamarbeid mellom Det europeiske fellesskap og Kongeriket Norge. Håndhevelsen kan foretas av norske eller svenske tollmyndigheter.

Til § 9-3-2

Bestemmelsen viderefører i hovedsak tollforskriften § 14-3-2 uten andre endringer enn oppdaterte paragrafhenvvisninger og noen språklige justeringer som følge av terminologi i ny vareførselslov. De språklige justeringene er ikke ment å innebære materielle endringer.

Bestemmelsen angir at håndhevelse av regler om vareførsel og kontroll i kontrollområdet på finsk territorium skal foretas etter norske bestemmelser om vareførsel og finske tollbestemmelser, Overenskomst 10. desember 1968 nr. 1 mellom Norge og Finland om grensetollsamarbeid og Avtale

10. april 1997 nr. 1 om tollsamarbeid mellom Det europeiske fellesskap og Norge. Håndhevelsen kan foretas av norske eller finske tollmyndigheter.

Vareførselsloven § 9-8

Bestemmelsen gir regler om utveksling av opplysninger med annen stat. *Første ledd* slår fast at tollmyndighetene kan utveksle opplysninger uten hinder av taushetsplikt, til bruk for den andre stats myndigheter for å sikre overholdelse av bestemmelser om transittering og vareførsel, og hindre og forfølge overtredelse av nevnte bestemmelser. *Tredje ledd* gir hjemmel til å gi forskrift om tollmyndighetenes utvikling av opplysninger med annen stat, herunder fastsette at tollmyndighetene under forbehold om gjensidighet kan utveksle slike opplysninger med tollmyndighet i annen stat uten at formell overenskomst med vedkommende stat er inngått.

Til § 9-8-1

Vareførselsloven § 9-8 viderefører tolloven § 14-8. Forskriftshjemmelen i tolloven er ikke benyttet. Vareførselsforskriften § 9-8-1 er ny.

Bestemmelsen gir tollmyndighetene hjemmel til å nekte å utlevere opplysninger til annen stat dersom oversendelsen vil være i strid med norske interesser eller lovgivning. Det kan for eksempel dreie seg om industrihemmeligheter eller opplysninger om produkter som har betydning for nasjonal sikkerhet. WTOs Trade Facilitation Agreement (TFA) artikkel 12 avsnitt 7 åpner for å begrense overføringen av opplysninger dersom det er tatt forbehold i nasjonal lovgivning. Det er ikke tatt slikt forbehold i gjeldende regelverk, men det er dette som nå foreslås i § 9-8-1.

I første ledd annet punktum er tollmyndighetene gitt anledning til å stille vilkår for mottakers bruk av opplysninger. For eksempel kan det stilles vilkår om at det kun er tollmyndighetene i mottakerlandet som skal bruke opplysningene, vilkår om at opplysninger ikke skal videresendes, eller vilkår om personvern.

Av annet ledd følger det at opplysninger tollmyndighetene mottar fra andre myndigheter, skal gis minst den samme beskyttelse, da vi har krav til konfidensialitet også for opplysninger vi mottar fra andre myndigheter.

Til § 9-8-2

Vareførselsloven § 9-8 tredje ledd viderefører tolloven § 14-8 tredje ledd uendret. Denne igjen viderefører blant annet bestemmelsen i tolloven 1966 § 4 tredje ledd som åpnet for å gi forskrift om informasjonsutveksling med land som Norge ikke har avtale med. Etter at WTOs Trade Facilitation Agreement (TFA) trådte i kraft i 2017, er det bare land som ikke er WTO-medlemmer, eller som ikke har ratifisert denne avtalen, det ikke er hjemmel for informasjonsutveksling med utover det som følger av lov 19. mai 2006 nr. 16 om rett til innsyn i dokument i offentlig verksemd (offentleglova). Norge både eksporterer til og importerer fra disse landene, og det er dermed potensiale for overtredelse av bestemmelser om vareførsel. Det er således behov for å ha mulighet til å utveksle informasjon med disse landene, i den utstrekning det ikke er fare for at informasjonen kan misbrukes i strid med norske interesser.

Vareførselsforskriften § 9-8-2 er ny og regulerer tollmyndighetenes adgang til, under forbehold om gjensidighet, å utveksle opplysninger med annen stat uten at formell avtale med vedkommende stat er inngått.

En typisk situasjon er at en utenlandsk myndighet henvender seg til Tolletaten og ønsker å få bekreftet eller avkreftet opplysninger om en varesending som er deklarerert i mottakerlandet.

Tollmyndighetene i Norge kan da ofte sjekke direkte om det er samsvar med opplysningene som er deklart ved utførsel. Dersom dette kan konstateres, vil det bare skje en bekreftelse på riktigheten av opplysninger som mottakerlandets tollmyndigheter allerede sitter med. Det vil da som regel også være i norske interesser å få avklart forholdet. Motsatt kan det hende at det ikke er samsvar. Uoverensstemmelser kan også forekomme av andre årsaker, for eksempel at det er salg via tredjepersoner. Det kan da forekomme situasjoner hvor norske tollmyndigheter ikke er tjent med å utveksle informasjon med annen stat. Bestemmelsen tredje punktum inneholder derfor en presisering om at tollmyndighetene skal vurdere om det er fare for at opplysningene kan komme på avveie eller misbrukes. Dette gjør det mulig å avslå en anmodning om informasjonsutveksling, på samme måte som TFA artikkel 12 åpner for.

Kapittel 10 Tilbakehold av varer som gjør inngrep i immaterialrettigheter

Vareførselsloven kapittel 10 regulerer tollmyndighetenes tilbakehold av varer som gjør inngrep i immaterialrettigheter og enkelte lignende overtredelser av lov 9. januar 2009 nr. 2 om kontroll med markedsføring og avtalevilkår mv. (markedsføringsloven). Bestemmelsene viderefører tolloven kapittel 15 om tilbakehold av varer som krenker immaterialrettigheter.

Vareførselsloven § 10-1

Bestemmelsen gjelder rettighetshaverens adgang til å søke tollmyndighetene om bistand til å holde tilbake varer som utgjør inngrep i immaterialrettigheter eller overtredelse av visse bestemmelser i markedsføringsloven. *Første ledd* fastslår at rettighetshaveren kan søke om at tollmyndighetene skal holde tilbake varer som er under tollmyndighetenes kontroll ved begrunnet mistanke om at inn- eller utførsel av varene utgjør et inngrep i en immaterialrettigheter som nevnt i lov 17. juni 2005 nr. 90 om mekling og rettergang i sivile tvister (tvisteloven) § 28-A-1 tredje ledd første punktum eller krenkelse av markedsføringsloven § 30 eller av markedsføringsloven § 25 eller § 26, hvis krenkelsen består i en etterligning av en annens produkt, kjennetegn, reklamemidler eller andre frembringelser. *Annet ledd* regulerer krav til innholdet i søknaden. *Fjerde ledd* gir hjemmel til å gi forskrift om behandlingen av søknader, herunder om klagebehandling, samt om ytterligere krav til søknaden, herunder om leveringsmåte og mer detaljerte krav til søknadens innhold.

Til § 10-1-1

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 15-1-1 uten andre endringer enn oppdaterte paragrafhenvvisninger.

Det følger av bestemmelsens første ledd at søknad om bistand fra tollmyndighetene skal leveres elektronisk til tollmyndighetene på nærmere fastsatt måte.

Vareførselsloven § 10-1 annet ledd regulerer hvilke opplysninger en søknad skal inneholde. I tillegg angir forskriftsbestemmelsens annet ledd bokstav a til j andre opplysninger som søknaden også skal inneholde i den utstrekning de er kjent for søkeren. Dette er opplysninger som gjør tollmyndighetene bedre i stand til å gjenkjenne varer som utgjør inngrep.

Vareførselsloven § 10-2

Bestemmelsen gjelder vedtak om bistand og forlengelse. *Første ledd* regulerer hva tollmyndighetenes vedtak om å innvilge søknad om bistand skal inneholde. *Femte ledd* gir hjemmel til å gi forskrift om krav til søknad om endring, tollmyndighetenes behandling av søknaden, inkludert om klagebehandling.

Til § 10-2-2

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 15-2-2 uten andre endringer enn oppdaterte paragrafhenvvisninger.

Etter bestemmelsens første ledd må søknad om tilføyelse av nye immaterialrettigheter i et vedtak om bistand inneholde opplysningene som nevnt i vareførselsloven § 10-2 tredje ledd.

Vareførselsloven § 10-2 tredje ledd viser til opplysningene nevnt i § 10-1 annet ledd bokstav c til e som gjelder dokumentasjon for immaterialrettigheter søknaden gjelder, opplysninger som gjør det mulig å identifisere autentiske varer og i den utstrekning det er kjent for søkeren, opplysninger som gjør det mulig å identifisere varer som utgjør inngrep.

I tillegg skal søknaden inneholde opplysningene som nevnt i forskriften § 10-1-1 annet ledd for nye rettigheter, i den utstrekning dette er relevant og opplysningene er kjent for søkeren.

Etter bestemmelsens annet ledd skal søknad om forlengelse av vedtak om bistand etter vareførselsloven § 10-2 fjerde ledd opplyse om eventuelle endringer eller suppleringer av opplysningene nevnt i vareførselsloven § 10-1 annet ledd og forskriften § 10-1-1 annet ledd.

Vareførselsloven § 10-5

Bestemmelsen gir regler om varsel til rettighetshaveren og andre ved tilbakehold av varer før vedtak om bistand eller midlertidig forføyning. *Fjerde ledd* regulerer forenklet søknad om bistand fra rettighetshaveren i tilfeller der tollmyndighetene allerede har holdt varer tilbake av eget tiltak. *Sjette ledd* gir hjemmel til å gi forskrift om ytterligere krav til forenklet søknad etter fjerde ledd.

Til § 10-5-1

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 15-5-1 uten andre endringer enn oppdaterte paragrafhenvvisninger.

I første ledd reguleres at en forenklet søknad om bistand i tillegg til opplysningene nevnt i vareførselsloven § 10-5 fjerde ledd skal inneholde opplysningene nevnt i forskriften § 10-1-1 annet ledd bokstav a og i, i den utstrekning opplysningene er kjent for søkeren. Bokstav a gjelder inngrepenes karakter og typiske trekk ved varer som utgjør inngrep, mens bokstav i gjelder de tekniske forskjellene mellom autentiske varer og varer som utgjør inngrep. Dette for at tollmyndighetene enklere skal kunne vurdere om varene oppfyller lovens vilkår for tilbakehold.

Annet ledd gir § 10-1-1 første ledd tilsvarende anvendelse.

Vareførselsloven § 10-7

Bestemmelsen regulerer en forenklet fremgangsmåte for ødeleggelse av varer som utgjør inngrep, etter at varen er holdt tilbake på grunnlag av vedtak om bistand fra tollmyndighetene. *Femte ledd* gir hjemmel til å gi forskrift om ødeleggelse av varer mv., tidlig frigivelse av visse typer varer og behandlingen av varer som skal besørges ødelagt.

Til § 10-7-1

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 15-7-1 uten andre endringer enn oppdaterte paragrafhenvvisninger.

Etter bestemmelsens første ledd skal varsel til mottakeren etter vareførselsloven § 10-4 annet ledd (varsel etter vedtak om bistand eller midlertidig forføyning) eller § 10-5 tredje ledd (varsel før vedtak

eller midlertidig forføyning) inneholde informasjon om at varen er tilbakeholdt, årsaken til dette og at varen kan ødelegges.

Annet ledd viser til mottakerens frist på ti virkedager til å uttale seg i saken. Annet ledd gir også detaljerte regler for når fristen anses som avbrutt.

Tredje ledd slår fast at varen kan ødelegges hvis mottakeren ikke uttaler seg innen fristen på ti virkedager i annet ledd.

Etter bestemmelsens fjerde ledd skal tollmyndighetene varsle rettighetshaveren om at vilkårene for ødeleggelse ikke er oppfylt hvis mottakeren uttaler seg i saken innen fristen som nevnt i annet ledd. Varselet skal opplyse om at rettighetshaveren må reise sak innen ti virkedager for å unngå at varene frigis. Fristen er tre dager hvis det gjelder lett bedervelige varer.

Vareførselsloven § 10-8

Bestemmelsen oppstiller en forenklet fremgangsmåte for ødeleggelse av småforsendelser. Forskjellen sammenlignet med den ordinære fremgangsmåten etter § 10-7, er at rettighetshaveren ikke behøver å varsles og bekrefte at det foreligger et inngrep i det enkelte tilfellet. *Fjerde ledd* gir hjemmel til å gi forskrift om hva som skal anses å utgjøre en småforsendelse og om det nærmere innholdet i fremgangsmåten for ødeleggelse.

Til § 10-8-1

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 15-8-1 uten andre endringer enn oppdaterte paragrafhenvvisninger.

Bestemmelsens første ledd gir en definisjon av begrepet «småforsendelser». Som «småforsendelse» regnes sendinger med fem eller færre enheter eller som veier mindre enn tre kilo. Det vil si at en sending som for eksempel inneholder fire enheter som til sammen veier 15 kilo regnes som en småforsendelse. Det samme gjelder en sending som for eksempel veier to kilo og inneholder åtte enheter.

Annet ledd gir forskriftens § 10-7-1 om forenklet fremgangsmåte for ødeleggelse av varer tilsvarende anvendelse.

Kapittel 11 Tilbakehold og beslag av varer mv.

Vareførselsloven kapittel 11 har bestemmelser om tilbakehold, beslag, salg, destruksjon og annen behandling av varer. Tilsvarende bestemmelser er regulert i tolloven kapittel 4 om tollbehandling og kapittel 16 om straff og andre reaksjoner.

Vareførselsloven § 11-1

Bestemmelsen gjelder tollmyndighetenes adgang til å holde tilbake betalingsmidler. *Første ledd* regulerer tilbakehold av kontanter og andre likestilte betalingsmidler til sikring av overtredelsesgebyr som kan ilegges etter § 12-3 for brudd på deklareringsplikten. *Annet ledd* gir hjemmel til å gi forskrift om gjennomføring av tilbakeholdet.

Til § 11-1-1

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 16-15-2 annet ledd med noen språklige endringer. Det er ikke gjort noen materielle endringer i bestemmelsen.

Bestemmelsen regulerer hvilke betalingsmidler som primært skal tilbakeholdes og tilbakeholdelse av betalingsmidler tilsvarende mer enn gebyrets størrelse. Etter første ledd er hovedregelen at det ved tilbakehold av betalingsmidler, skal tilbakeholdes kontanter. Dersom tollmyndighetene velger å sanksjonere overtredelsen administrativt, ilegges et overtredelsesgebyr på 20 % av beløpet som ikke er deklarerert. Det tilbakeholdes derfor tilsvarende beløp til senere dekning av overtredelsesgebyret.

Av annet ledd følger det at det ved manglende deklareringsmidler enn kontanter, kan tilbakeholdes betalingsmidler tilsvarende mer enn gebyrets størrelse dersom betalingsmidlene ikke kan deles eller det knytter seg usikkerhet til betalingsmidlenes verdi. Med «andre betalingsmidler» menes reisesjekker, forhåndsbetalte kort og andre fysiske verdipapirer, som for eksempel sjekker, vekslere og gjeldsbrev, som enten er i ihendehaverform, utstedt til fiktiv mottaker, utstedt uten å navngi mottakeren, endossert videre uten restriksjoner eller som på annen måte er i en slik form at råderetten følger av ihendehavelsen.

Tollforskriften § 16-15-2 første ledd videreføres ikke, da det dekkes av lovteksten i § 11-1. Tredje ledd videreføres ikke, da innholdet vil bli inntatt i intern instruks.

Vareførselsloven § 11-2

Bestemmelsen gjelder tollmyndighetenes adgang til å holde tilbake eller innhente varer som ikke er tollbehandlet, og varer som er disponert over i strid med vilkår som følger av tollbehandlingen. *Tredje ledd* gir hjemmel til å gi forskrift om behandling av varer som er holdt tilbake eller innhentet, og om dekning av kostnader som påløper.

Til § 11-2-1

Bestemmelsens første ledd viderefører tollforskriften § 4-2-1 første ledd. Bestemmelsen fastsetter at varer tilbakeholdt eller innhentet etter lovens § 11-2 både kan lagres hos tollmyndighetene og på privat tolllager. At lagringen også gjelder «avstått vare» er ikke presisert i ordlyden, da det ikke anses nødvendig å forskriftsfeste behandling av avståtte varer, da dette følger av normalinstruksen.

Annet ledd viderefører tollforskriften § 4-2-1 tredje ledd og § 4-27-1 første ledd, med unntak av reglene om omkostninger ved tilintetgjøring og salg, som dekkes av ny vareførselslov §§ 11-6 og 11-7 om hhv. salg av varer mv. og destruksjon av varer. Tollmyndighetene kan kreve at den deklarasjonspliktige dekker omkostninger knyttet til tilbakehold, innhenting og lagerhold. Det kan for eksempel kreves dekket kostnader knyttet til transport av varen og vederlag for lagring. At tollmyndighetene kan kreve vederlag for lagring gjelder både når tollmyndighetene lagrer varene selv og i tilfeller hvor tollmyndighetene leier et lager og oppbevarer varene der. Dersom varene blir lagret på et privat tolllager, har lagerholder krav på leie, og tollavgiftspliktig er ansvarlig også for denne leien. Også andre kostnader kan tenkes påløpt, og i så tilfelle må spørsmålet om ansvaret for disse avgjøres konkret.

Etter tredje ledd kan tollmyndighetene kreve sikkerhet for lagerleien dersom spesielle forhold tilsier det. Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 4-27-1 annet ledd.

Vareførselsloven § 11-3

Bestemmelsen gjelder tollmyndighetenes adgang til å holde tilbake varer som inn- eller utføres i strid med nødvendig tillatelse etter annen lov. *Tredje ledd* gir hjemmel til å gi forskrift om behandling av varer som er holdt tilbake eller innhentet, og om dekning av kostnader som påløper.

Til § 11-3-1

Bestemmelsen inneholder regler om lagring og omkostninger ved tilbakeholdt eller innhentet vare som er inn- eller utført uten nødvendig tillatelse etter annen lov. Bestemmelsen har likelydende utforming som § 11-2-1 og det vises til merknad til § 11-2-1.

Vareførselsloven § 11-5

Bestemmelsen regulerer hvordan tollmyndighetene skal behandle varer og transportmidler mv. som er beslaglagt.

Første ledd slår fast at tollmyndighetene kan ta varer og transportmidler mv. som er beslaglagt etter § 11-4 i forvaring. *Annet ledd* har unntak for varer som er utsatt for hurtig bedervelse og levende dyr. Slike varer kan deklarerer for prosedyren overgang til fri disponering. I så fall skal det deponeres et beløp som svarer til varens verdi, eller stilles annen sikkerhet for beløpet. *Tredje ledd* bestemmer at dersom inndragning ikke finner sted, skal beslaget leveres tilbake til eieren eller den som hadde de beslaglagte varene med seg ved inn- eller utførselen. *Fjerde ledd* gir hjemmel til å gi forskrift om behandling av varer som er beslaglagt, herunder at også andre varer kan utleveres på vilkår som nevnt i annet ledd, om deponering av lavere beløp enn varens verdi og om dekning av kostnader som påløper ved beslaget.

Til § 11-5-1

Bestemmelsens første og annet ledd viderefører tollforskriften § 16-14-1 med oppdatert terminologi i samsvar med terminologi i nytt regelverk. Første ledd gjelder utlevering på visse vilkår av andre varer enn levende dyr og varer utsatt for hurtig bedervelse. For at varen skal kunne utleveres må den underlegges prosedyren overgang til fri disponering, jf. § 4-1. Dette innebærer at eventuell tollavgift og andre avgifter må beregnes, jf. tollavgiftsloven § 2-1 første ledd.

Etter annet ledd kan beslag unnlates dersom det kan legges til grunn at tollmyndighetene når som helst kan få rådighet over varen eller dennes verdi.

Tredje ledd er nytt og fastsetter at tollmyndighetene kan kreve sikkerhet for beløpet, men at det unntaksvis kan settes lavere enn varens verdi, se § 11-5 annet ledd.

Vareførselsloven § 11-7

Bestemmelsen gjelder tollmyndighetenes adgang til å destruere varer som er holdt tilbake eller beslaglagt. *Første ledd* slår fast at varer som er holdt tilbake eller innhentet etter § 11-2 eller beslaglagt etter § 11-4, jf. § 11-5 annet ledd, destrueres når det anses nødvendig, fordi varen er lite holdbar eller holder på å bli ødelagt. *Annet ledd* gir tollmyndighetene adgang til å destruere varer som er holdt tilbake fordi de er inn- eller utført uten nødvendig tillatelse fastsatt i annen lov, jf. § 11-3. *Tredje ledd* slår fast at den deklarasjonspliktige eller mottakeren av varen plikter å dekke omkostningene ved destruksjon og de omkostninger som tidligere er påløpt. *Fjerde ledd* gir hjemmel til å gi forskrift om destruksjon av varer og om unntak fra klagerett over vedtak om destruksjon etter annet ledd.

Til § 11-7-1

Bestemmelsen viderefører regelen om varsling i tolloven § 4-2 tredje ledd tredje punktum, knyttet til destruksjon som nevnt i § 11-7 første ledd. Ved destruksjon etter § 11-7 annet ledd, varer som er inn- eller utført uten nødvendig tillatelse, er det tatt inn i lovbestemmelsen at det gjelder et krav om varsling. Etter forslaget til § 11-7-1 skal det i andre tilfeller enn omtalt i de to foregående bestemmelsene også varsles så vidt mulig.

Kapittel 12 Administrative reaksjoner og straff

Vareførselsloven kapittel 12 har bestemmelser om tollmyndighetenes adgang til å ilegge administrative reaksjoner som tvangsmulkt, overtredelsesgebyr og bortfall av adgangen til å representere deklarasjonspliktige. Bestemmelsene om dette viderefører i det vesentlige de tilsvarende bestemmelsene i tolloven kapittel 16, men med nødvendige tilpasninger til andre bestemmelser i loven her.

Vareførselsloven § 12-2

Bestemmelsen regulerer tollmyndighetenes adgang til å ilegge overtredelsesgebyr ved brudd på plikter etter vareførselsloven. *Sjette ledd* gir hjemmel til å gi forskrift om utmåling av overtredelsesgebyret.

Til § 12-2-1

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 16-17-1 uten andre endringer enn oppdaterte hjemmelshenvisninger.

Bestemmelsen omhandler utmålingen av overtredelsesgebyr. Overtredelsesgebyr utmåles i rettsgebyr. Det er rettsgebyret som var gjeldende på overtredelsestidspunktet som skal legges til grunn når overtredelsesgebyrets størrelse skal utmåles.

Bestemmelsens første ledd bokstav a til g lister opp den ytre rammen for utmåling av overtredelsesgebyr ved overtredelse av de angitte bestemmelsene i vareførselsloven. I vareførselsloven finnes det ulike typer overtredelser med varierende alvorlighetsgrad. For å sikre forholdsmessighet, differensierer gebyrsatsene mellom de ulike overtredelsene.

Annet ledd regulerer utmåling av overtredelsesgebyr ved «særlig grove overtredelser». Ved særlig grove overtredelser kan det ilegges overtredelsesgebyr med inntil det dobbelte av beløpsgrensen i bestemmelsens første ledd. I vurderingen av gebyrets størrelse skal det blant annet sees hen til momentene som er listet opp i bokstav a til d. Listen er ikke uttømmende, slik at også andre momenter kan tillegges vekt i en helhetsvurdering.

Vareførselsloven § 12-3

Bestemmelsen regulerer tollmyndighetenes adgang til å ilegge overtredelsesgebyr ved brudd på plikten til å deklare kontanter og andre likestilte betalingsmidler. *Annet ledd* gir hjemmel til å gi forskrift om utmåling av overtredelsesgebyret.

Til § 12-3-1

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 16-15-1 uten andre endringer enn oppdaterte hjemmelshenvisninger.

Bestemmelsen regulerer ileggelse og utmåling av overtredelsesgebyr ved brudd på deklareringsplikten for betalingsmidler. Den som bringer norske og utenlandske sedler og mynt tilsvarende et beløp større enn 25 000 kr til tollområdet, skal uoppfordret legge frem disse for tollmyndighetene, jf. § 2-4-2. Kontanter og andre likestilte betalingsmidler som overstiger grensen på 25 000 kr skal ved innførsel deklarerer ved bruk av skjema RD 0026, jf. § 4-1-6 sjette ledd. Tilsvarende gjelder ved utførsel, jf. § 5-9-4.

Etter første ledd skal det fastsettes et overtredelsesgebyr ved brudd på deklareringspliktene i § 4-1-6 sjette ledd og § 5-9-4. Det presiseres at selv om vareførselsloven § 12-3 åpner for at det kan ilegges gebyr på inntil 30 prosent av betalingsmiddelets pålydende, skal gebyret kun utgjøre 20 prosent. Dette er en videreføring av gjeldende rett.

Beregningsgrunnlaget for gebyret er hele det medbrakte beløpet, jf. annet ledd. Det skal ikke gjøres fradrag fra verdien av betalingsmidler under grensen for deklareringsplikten.

Etter tredje ledd kan overtredelsesgebyret settes lavere enn 20 prosent, eller falle helt bort, dersom særlige forhold utenfor den deklarasjonspliktiges kontroll tilsier det. Bestemmelsen er ment kun som en sikkerhetsventil.

Etter fjerde ledd skal gebyret fastsettes i norske kroner.

Vareførselsloven § 12-11

Bestemmelsen regulerer tollmyndighetenes adgang til å ilegge straff ved forenklet forelegg for mindre alvorlige overtredelser. *Femte ledd* gir hjemmel til å gi forskrift om bruk av forenklet forelegg, blant annet om hvilke overtredelser som omfattes, bøtesatser, subsidiær fengselsstraff, inndragning og fremgangsmåte ved utskriving av forelegget i ettertid.

Til § 12-11-1

Bestemmelsen viderefører i første og tredje ledd tollforskriften § 16-9-2 første og tredje ledd uten andre endringer enn oppdaterte hjemmelshenvisninger. Annet ledd viderefører tollforskriften § 16-9-1 annet ledd første punktum. Definisjonen av «ulovlig vareførsel» i tollforskriften § 16-9-1 første ledd anses overflødig og videreføres ikke. Tilsvarende gjelder tollforskriften § 16-9-2 annet ledd. Dette er ikke ment å innebære noen endring av tollmyndighetenes adgang til å ilegge forenklet forelegg. Hjemmelen til forenklet forelegg i vareførselsloven § 12-11 må leses i sammenheng med straffebudet i vareførselsloven § 12-5. I praksis vil bare alternativene i § 12-5 bokstav a og b være aktuelle, og etter vareførselsforskriften § 12-11-1 første ledd er hjemmelen begrenset til situasjoner ved innførsel.

Første ledd bokstav a til h angir hvilke varer det kan ilegges forelegg for å innføre. I tillegg angis ulike bøtesatser basert på mengden vare som innføres. Bokstavene a til g angir bestemte varetyper, mens bokstav h angir andre varer til en verdi inntil 20 000 kr. Bøterammene strekker seg fra 400 kroner ved de minst alvorlige bruddene, til 9 500 kroner for de mest alvorlige bruddene.

Etter annet ledd kan det ikke utstedes forenklet forelegg for vare som det kreves særskilt tillatelse til å innføre. Unntaket for alkohol i tollforskriften § 16-9-1 annet ledd siste punktum videreføres ikke ettersom det ikke kreves særskilt tillatelse for privatpersoner til å innføre alkohol.

Det følger av tredje ledd at dersom én og samme overtredelse innebærer at flere varetyper innføres, legges bøtebeløpene sammen til én felles bot. Forenklet forelegg kan ikke utferdiges dersom bøtebeløpene til sammen overstiger 20 000 kroner.

Til § 12-11-2

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 16-9-3 uten andre endringer enn noen språklige justeringer som følge av terminologi i ny vareførselslov.

Bestemmelsens første ledd fastslår at illeggelse av forelegget skal omfatte inndragning av de varer innført eller forsøkt innført ulovlig.

Annet ledd oppstiller et unntak fra hovedregelen i første ledd. Dersom det er rimelig av hensyn til siktede, kan det istedenfor varen inndras et beløp som svarer til varens verdi. Det samme gjelder dersom det er upraktisk for tollmyndighetene å ta hånd om varen. Dersom den reisende får beholde varen etter denne bestemmelsen, skal varen underlegges prosedyren overgang til fri disponering. Dette innebærer bl.a. at det skal beregnes tollavgift, jf. tollavgiftsloven § 2-1 første ledd.

Til § 12-11-3

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 16-9-4 uten endringer.

Bestemmelsen angir den fengselsstraff som inntreder dersom boten ikke blir betalt. Lengden på fengselsstraffen avhenger av botens størrelse, jf. bokstav a til f.

Til § 12-11-4

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 16-9-5 uten endringer.

Bestemmelsen stiller krav til utferdigelsen av forelegget. Etter første ledd skal forenklet forelegg som hovedregel utferdiges i umiddelbar tilknytning til overtredelsen og i siktedes nærvær. Forelegg som er skrevet ut på stedet, faller bort dersom det ikke straks vedtas. Er siktede under 18 år, kan det gis en kort frist for vedtakelsen av forelegget.

Annet ledd oppstiller et unntak fra kravet om umiddelbar tilknytning. Forelegget kan likevel utferdiges i ettertid på bakgrunn av rapporter fra finske eller svenske tollmyndigheter. I så fall skal forelegget inneholde en oppfordring til siktede om å vedta forelegget innen en fastsatt frist som i alminnelighet bør være fra tre til ti dager. Denne delen av bestemmelsen tilsvarer forskrift 28. juni 1985 nr. 1679 om ordningen av påtalemyndigheten (påtaleinstruksen) § 20-2 første ledd nr. 5. Forelegget faller bort dersom det ikke vedtas innen fristen.

Til § 12-11-5

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 16-9-6 uten endringer.

Bestemmelsen inneholder formkrav som må være oppfylt for at forelegget skal være gyldig.

Forelegget skal dateres og underskrives av representant for tollmyndighetene. Hva forelegget skal inneholde følger av bokstav a til c. Innholdskravene tilsvarer i det vesentlige kravene i straffeprosessloven § 256 og påtaleinstruksen § 20-2.

Til § 12-11-6

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 16-9-7 første ledd delvis.

Bestemmelsen åpner for å annullere forelegg som inneholder skrivefeil, regnefeil eller andre åpenbare uriktigheter eller utelatelser som oppdages i umiddelbar tilknytning til vedtakelsen. Nytt forelegg må da utferdiges.

Tollforskriften § 16-9-7 annet ledd om påtalemyndighetens kompetanse til å omgjøre vedtatt forelegg videreføres ikke ettersom bestemmelsen er videreført i vareførselsloven § 12-11 fjerde ledd.

Kapittel 14 Ikrafttredelse, overgangsbestemmelser og endringer i andre forskrifter

Til § 14-2-1

Dette er en overgangsregel for virksomheter som ikke har tilgang til Tolletatens TVINN-system, samt virksomheter som leverer deklarasjoner elektronisk via TVINN-systemet, men ikke har tilgang til elektronisk endring (tidligere betegnet som elektronisk omberegning).

Etter hovedregelen i § 7-2-1 første ledd skal endringsmelding leveres elektronisk. Dette innebærer at virksomheter som ikke har tilgang til TVINN-systemet, må benytte en programvareleverandør for å etablere tilgang til elektronisk deklarerings og endring i TVINN-systemet eller benytte en medhjelper (speditør). § 14-2-1 gir disse virksomhetene anledning til å levere endringsmelding via skjema i Altinn i en overgangsperiode på 12 måneder etter forskriftens ikrafttredelse. Formålet med bestemmelsen er å gi virksomhetene tid til å tilpasse sine systemer og rutiner til det nye regelverket. Eksisterende TVINN-brukere som ikke har systemer tilpasset elektronisk overføring av endringsmeldinger må gjennomføre systemendringer for å oppfylle forskriftens krav om leveringsmåte. Det antas at en del av disse vil gjennomføre systemendringer i perioden mellom forskriftens vedtakelse og ikrafttredelse. Virksomheter som ikke har tilgang til TVINN-systemet kan benytte overgangsperioden til å gjennomføre systemendringer eller tilpasse rutine til å levere endringsmelding via en medhjelper.

5.2 Forskrift om tollavgift

Nedenfor omtales bestemmelsene i utkast til tollavgiftsforskriften. Aktuelt kapittel i tollavgiftsloven og fullmaktsbestemmelsen er kort omtalt for å synliggjøre sammenhengen mellom lov og forskrift.

Kapittel 2 Plikt til å beregne tollavgift

Tollavgiftsloven kapittel 2 har blant annet bestemmelser om når tollavgift skal beregnes, tidfesting, hvem som skal beregne tollavgift og medansvar for tollavgift. Tilsvarende bestemmelser er regulert i tolloven § 1-7 om periodisering og kapittel 2 om tollskyld.

Tollavgiftsloven § 2-7

Bestemmelsen gjelder ansvar for tollavgift for varer som sendes i henhold til internasjonal avtale om forenklinger ved grensekryssende vareførsel. *Tredje ledd* gir hjemmel til å gi forskrift om hvilke avtaler som omfattes av paragrafen.

Til § 2-7-1

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 2-5-1.

Garantistens ansvar følger direkte av konvensjonsbestemmelsene nevnt i bestemmelsen her. Forskriftsbestemmelsen har derfor ikke selvstendig betydning, men er gitt av informasjonshensyn. Ansvaret for den som er ansvarlig for prosedyren følger av tollavgiftsloven § 2-3 annet ledd.

Kapittel 3 Satser og beregningsgrunnlag for tollavgift

Tollavgiftsloven kapittel 3 har bestemmelser om satser for tollavgift og beregningsgrunnlaget for tollavgift. Tollavgift beregnes etter bestemmelser om beregningsgrunnlag mv. i dette kapitlet og tollavgiftssatser fastsatt i Stortingets vedtak om tollavgift. I Stortingets vedtak om toll fastsettes tollsatsene med referanse til klassifiseringen slik den er fastsatt med hjemmel i vareførselsloven § 6-1. Bestemmelsene viderefører deler av tolloven kapittel 7 om grunnlag for beregning av toll.

Til forskriftsbestemmelser til tollavgiftsloven kapittel 3 og 4

Tollforskriften benytter begrepet «preferansetollbehandling». I tollavgiftsloven og tilhørende forskrift benyttes i stedet begrepet «preferansetollavgift» uten at det innebærer materielle endringer. Videre skal tollavgiftsmeldingen egenfastsettes, jf. tollavgiftsloven § 9-3. I forskriftsbestemmelsene til tollavgiftsloven kapittel 3 og 4 er det derfor presisert at preferansetollavgift oppgis i tollavgiftsmeldingen, i motsetning til bestemmelsene i tollforskriften som regulerer at krav om preferansetollbehandling fremsettes. Etter både tollforskriften og tollavgiftsforskriften er det vilkår for å oppnå preferansetollavgift, og dersom kvotene er brukt opp vil den deklarasjonspliktige ikke oppnå preferansetollavgift selv om det er egenfastsatt.

Tollavgiftsloven § 3-1

Bestemmelsen gjelder de ulike tollsatsene som skal anvendes ved beregning av tollavgift. *Første ledd* slår fast hvilke satser som fastsettes i Stortingets vedtak om tollavgift. I henhold til *første ledd bokstav a, b og c* gjelder dette for ordinær tollavgiftssats for varer, preferansetollavgiftssats for varer med opprinnelse i land Norge har frihandelsavtale med og preferansetollavgiftssats for varer med opprinnelse i utviklingsland som Norge ensidig gir tollbegunstigelse (GSP). *Tredje ledd* gir hjemmel til å gi forskrift om kunngjøring av satsene i forskrift om klassifisering av varer (tolltariffen), fastsatt i medhold av vareførselsloven § 6-1. Bestemmelsen gir også hjemmel til å gi forskrift om vilkår for å benytte preferansetollavgiftssatsene etter første ledd bokstav b og c.

Til § 3-1-1

Etter bestemmelsen skal ordinære tollavgiftssatser og preferansetollavgiftssatser nevnt i § 3-1 kunngjøres i tolltariffen. Sammen med vareførselsloven § 6-1 om klassifisering og tariffoppdelinger, viderefører bestemmelsen her tollforskriften § 1-6-2.

Til § 3-1-2

Bestemmelsen gir vilkår for å kunne benytte preferansetollavgiftssatsene for varer med opprinnelse i utviklingsland som Norge ensidig gir tollbegunstigelse (GSP-ordningen), jf. tollavgiftsloven § 3-1 første ledd bokstav c. Bestemmelsen viderefører deler av tollforskriften § 8-3-1.

I første ledd angis hva som skal til for at et produkt fra et GSP-land kan oppnå preferansetollavgift. Etter bokstav a må produktet ha opprinnelse i et GSP-land etter reglene i §§ 4-1-7 til 4-1-14. Etter bokstav b må kravet til ikke-ændring i §§ 4-1-15 til 4-1-16 være oppfylt. Etter bokstav c må opprinnelsen være dokumenter etter bestemmelsene §§ 4-1-18 til 4-1-19.

Landene som omfattes av GSP-ordningen er inndelt i ulike kategorier med hver sin ordning for preferansetollavgift. Landene er kategorisert med bakgrunn i utviklingsnivå og befolkningsstørrelse. De ulike kategoriene er angitt i bestemmelsens annet ledd.

Tredje ledd gir overgangsordning når et land endrer inntektskategori.

Fjerde ledd viser til tollavgiftsforskriften vedlegg 1 om hvilke land og områder som omfattes av de ulike ordningene.

Til § 3-1-3

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 8-4-51.

Kvotene for preferansetollavgift for kjøtt fra Botswana, Namibia, Eswatini (tidl. Swaziland) og GSP-land forvaltes av tollmyndighetene, jf. første ledd.

Etter annet ledd fordeles kvotene fortløpende etter «først-til-mølla-prinsippet».

I tredje ledd bestemmes at kvoteregulert preferansetollavgift oppgis i tollavgiftsmeldingen og senest tre år etter varens overgang til fri disponering.

Tollforskriften § 8-4-51 tredje ledd annet punktum videreføres ikke, da det følger av tollavgiftsloven § 10-1 at tollmyndighetene kan kreve opplysninger som har betydning for vedkommende sin plikt til å beregne tollavgift og for kontrollen av denne. Det er ikke nødvendig å regulere tollmyndighetenes hjemmel til å be om opplysninger i flere bestemmelser. Med hjemmel i tollavgiftsloven § 10-1 kan tollmyndighetene be om at dokumentasjon for preferansetollavgift, herunder opprinnelsesbevis, faktura, fraktdokument mv. og eventuell lisens fremlegges.

Til 3-1-4

Bestemmelsen oppstiller krav til myndighetene i GSP-landet og viderefører tollforskriften § 8-5-14.

Til 3-1-5

Etter bestemmelsen kan det gis tollavgiftsfritak eller nedsettelse av tollavgift for enkelte landbruksprodukter i henhold til den bilaterale avtalen om landbruksvarer mellom Norge og Den europeiske union. Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 8-4-50.

I første ledd angis hvilke produkter som omfattes av ordningen.

Av annet ledd følger det at kvotene tildeles fortløpende etter «først-til-mølla-prinsippet», tilsvarende som for GSP-ordningen.

I tredje ledd bestemmes at kvoteregulert preferansetollavgift oppgis i tollavgiftsmeldingen og senest tre år etter varens overgang til fri disponering. Tollforskriften § 8-4-50 tredje ledd annet punktum videreføres ikke, da det følger av tollavgiftsloven § 10-1 at tollmyndighetene kan kreve opplysninger som har betydning for vedkommende sin plikt til å beregne tollavgift og for kontrollen av denne. Det er ikke nødvendig å regulere tollmyndighetenes hjemmel til å be om opplysninger i flere bestemmelser. Med hjemmel i tollavgiftsloven § 10-1 kan tollmyndighetene be om at dokumentasjon for preferansetollavgift, herunder opprinnelsesbevis, faktura, fraktdokument mv. og eventuell lisens fremlegges.

Etter fjerde ledd skal den som returnerer et vareparti som har fått kvoteregulert preferansetollavgift, straks gi melding til tollmyndighetene.

Tollavgiftsloven § 3-3

Bestemmelsen regulerer hvordan beregningsgrunnlaget for tollavgift skal fastsettes. Beregningsgrunnlaget kan enten være vekt, volum, antall eller verdi. Hvilket beregningsgrunnlag som skal benyttes følger av Stortingets vedtak om tollavgift. *Femte ledd* gir hjemmel til å gi forskrift om beregningsgrunnlaget for tollavgift.

Til § 3-3-1

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 7-1-1 uten materielle endringer, men den er tilpasset tollavgiftslovens terminologi.

Bestemmelsen inneholder en presisering av hvordan man beregner tollavgiftspliktig nettovekt av næringsmidler nedlagt i væske, herunder lake, olje og svovelsyringvann. Ved beregning av vekt for disse varene skal også vekten av væsken tas med i varens faktiske nettovekt.

Tollavgiftsloven § 3-4

Bestemmelsen har særlige regler om beregningsgrunnlag for vare som gjeninnføres etter bearbeiding eller reparasjon (utenlandsk bearbeiding). *Annet ledd* har bestemmelser om vilkår for at beregningsgrunnlaget skal fastsettes etter reglene i første ledd. Etter *bokstav a* må varen gjeninnføres innen ett år etter utførselen, varen må etter *bokstav b* gjeninnføres av samme fysiske eller juridiske person som utførte varen, det må etter *bokstav c* ikke ha blitt refundert tollavgift ved utførselen og eventuelle krav om refusjon av tollavgift må frafalles, jf. *bokstav d*. *Tredje ledd* gir hjemmel til å gi forskrift om beregningsgrunnlag for landbruksvarer som gjeninnføres etter utenlands bearbeiding. *Fjerde ledd* gir hjemmel til å gi forskrift om beregningsgrunnlag for varer som gjeninnføres, herunder dispensere fra vilkårene og om at slike varer på visse vilkår kan innføres uten plikt til å beregne tollavgift.

Til § 3-4-1

Bestemmelsen inneholder en henvisning til Landbruks- og matdepartementets forskrift. Henvisningen er gitt av informasjonshensyn og har ikke selvstendig betydning.

Til § 3-4-2

Bestemmelsen er ny og utformet etter mønster av EUs tollkodeks (UCC) artikkel 259 nr. 3.

Fristen for gjeninnførsel av industrivarer er ett år, jf. tollavgiftsloven § 3-4 annet ledd bokstav a. Forskriftsbestemmelsen regulerer at fristen kan forlenges etter søknad. Det må foreligge et konkret behov for fristforlengelse. Fristen kan forlenges med inntil ett år av gangen. Tollmyndighetene kan fatte dispensasjonsvedtak om fristforlengelse. Ny frist for gjeninnførsel bør ikke settes lenger enn det som anses nødvendig. Fristen kan ikke forlenges med mer enn ett år av gangen.

Til § 3-4-3

Bestemmelsen er ny.

Etter denne bestemmelsen kan det etter søknad dispensereres fra vilkåret om at gjeninnførselen av den bearbeidede varen må gjeninnføres av den samme fysiske eller juridiske personen som utførte varen, dersom det foreligger særlige grunner. Bestemmelsen er ment å være en snever unntaksregel, og skal ikke benyttes på en måte som er egnet til å uthule hovedregelen i tollavgiftsloven.

Dispensasjon kan innvilges både før og etter at den bearbeidede varen gjeninnføres. Når dispensasjon er innvilget på forhånd, kan varen deklarerer med beregningsgrunnlaget fastsatt i tollavgiftsloven § 3-4 første ledd. Dersom dispensasjon innvilges etter gjeninnførselen, må den deklarasjonspliktige endre fastsettingen av tollavgift etter reglene i tollavgiftsloven § 9-4.

Dispensasjonsbestemmelsen om hvem som må gjeninnføre varen gjelder ikke for landbruksvarer. Hvem som må gjeninnføre en bearbeidet landbruksvare følger av Landbruks- og matdepartementets forskrift og dispensasjonsmyndigheten tilligger Landbruksdirektoratet.

Bestemmelsen kan blant annet komme til anvendelse i følgende tilfeller:

1) Dispensasjon ved omorganisering av virksomhet

Bestemmelsen kan komme til anvendelse når virksomheten som utfører varen gjennomgår en omorganisering mens varen bearbeides eller repareres i utlandet. I slike tilfeller vil ikke vilkåret om

at varen gjeninnføres av den samme juridiske personen kunne oppfylles. Omorganiseringen må enten være gjennomført med lovfestet selskapsrettslig kontinuitet eller med skattemessig kontinuitet.

Søknad om dispensasjon må inneholde navnene på virksomhetene som har blitt omorganisert, dato for omorganiseringen og informasjon om hvilken lovhjemmel omorganiseringen er gjennomført etter. Omorganiseringen bør dokumenteres med erklæring fra revisor.

Lovfestet selskapsrettslig kontinuitet

Omorganisering med lovfestet selskapsrettslig kontinuitet omfatter fusjoner, fisjoner og andre typer omdannelser etter reglene i blant annet:

- lov 13. juni 1997 nr. 44 om aksjeselskaper (aksjeloven) kap. 13, 14 og 15
- lov 13. juni 1997 nr. 45 om allmennaksjeselskaper (allmennaksjeloven) kap. 13, 14 og 15
- lov 29. juni 2007 nr. 81 om samvirkeforetak (samvirkelova) kap. 11
- lov 30. august 1991 nr. 71 om statsforetak (statsforetaksloven) §§ 54 og 55
- lov 15. juni 2001 nr. 59 om stiftelser (stiftelsesloven) §§ 53 og 54

Skattemessig kontinuitet

Omorganisering med skattemessig kontinuitet innebærer at omorganiseringer er gjennomført etter følgende regler i lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven):

- § 11-2 skattefri fusjon av aksjeselskaper og allmennaksjeselskaper m.m.
- § 11-3 skattefri fusjon av selskap med deltakerfastsetting
- § 11-4 skattefri fisjon av aksjeselskaper og allmennaksjeselskaper m.m.
- § 11-5 skattefri fisjon av selskap med deltakerfastsetting
- § 11-11 grenseoverskridende fusjon, fisjon og aksjebytte
- § 11-20 skattefri omdanning av virksomhet. Dette omfatter omdanning til aksjeselskap eller allmennaksjeselskap av
 - a. enkeltpersonforetak
 - b. virksomhet drevet av kommune eller fylkeskommune
 - c. interkommunalt selskap
 - d. deltakerliknet selskap som omfattes av skatteloven § 10-40
 - e. samvirkeforetak
 - f. statsforetak
 - g. norskregistrert utenlandsk selskap skattepliktig etter skatteloven § 2-2 første ledd bokstav e

2) Dispensasjon når selskapene som utfører og gjeninnfører varen er i samme konsern

Et annet typetilfelle som kan gi grunnlag for dispensasjon er når selskapene som utfører og gjeninnfører varen er i samme konsern. Det klare utgangspunktet er at det ikke er anledning til å la et annet selskap i et konsern stå for gjeninnførselen. Det kan likevel oppstå tilfeller der praktiske forhold fører til at et selskap i konsernet deklarerer varen for utførsel, mens et annet deklarerer varen for gjeninnførsel. Det kan også oppstå tilfeller der en vare deklarerer på et annet selskap i konsernet ved en feil. Den som søker om dispensasjon, må sannsynliggjøre at deklarereringen skyldtes særlige grunner. Hvorvidt dispensasjon skal innvilges må vurderes konkret i det enkelte tilfelle.

Kapittel 4 Opprinnelse

Tollavgiftsloven kapittel 4 har bestemmelser om opprinnelse når varer innføres til tollområdet. Bestemmelser om preferensiell opprinnelse har betydning for om det kan gis tollavgiftslettelse etter frihandelsavtale eller det generelle preferansesystemet for utviklingsland (GSP). Den viktigste frihandelsavtalen er EØS-avtalen. Bestemmelser om ikke-preferensiell opprinnelse har betydning for andre spørsmål enn preferansetoll, for eksempel tollavgift som ilegges etter vareførselsloven kapittel 13 Handelstiltak, jf. § 3-1 annet ledd. Bestemmelsene viderefører deler av tollloven kapittel 8 om preferansetoll – varers opprinnelse.

Tollavgiftsloven § 4-1

Bestemmelsen regulerer vilkår for gunstigere tollavgift ved innførsel etter frihandelsavtale eller det generelle preferansesystemet for utviklingsland (GSP) enn det som følger av de ordinære tollavgiftssatsene. *Første ledd* slår fast at en vares opprinnelse fastsettes i samsvar med den frihandelsavtalen som påberopes, eller i samsvar med det generelle preferansesystemet for utviklingsland (GSP). *Annet ledd* bestemmer at varens opprinnelse skal dokumenteres med opprinnelsesbevis. *Tredje ledd* gir hjemmel til å gi forskrift om krav til og vilkår for preferensiell opprinnelse.

Til § 4-1-1

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 8-4-1 uten materielle endringer.

Til § 4-1-2

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 8-5-1 med oppdaterte paragrafhenvvisninger og oppdatert terminologi i samsvar med terminologi i nytt regelverk.

Første ledd regulerer at preferansetollavgift skal oppgis i tollavgiftsmeldingen, tollavgiftsforskriften § 9-2-1. Preferansetollavgift kan også oppgis senere ved levering av endringsmelding etter tollavgiftsloven § 9-4, og gi rett til preferansetollavgift dersom det dokumenteres at de aktuelle produktene oppfyller vilkårene for preferansetollavgift på tidspunktet for varens overgang til fri disponering. Endringsmeldingen må leveres innen tre år etter tidspunktet for varens overgang til fri disponering.

I annet ledd reguleres hva slags dokumentasjon som gir rett til preferansetollavgift.

Etter tredje ledd reguleres hva som skal til for å få preferansetollavgift for produkter som er innført i strid med bestemmelser gitt i eller i medhold av tollavgiftsloven eller vareførselsloven.

Etter fjerde ledd kan tollmyndighetene i særlige tilfeller gjøre unntak fra kravene i annet ledd til fremleggelse av opprinnelsesbevis.

Til § 4-1-3

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 8-5-2 med oppdaterte paragrafhenvvisninger og oppdatert terminologi i samsvar med terminologi i nytt regelverk.

Bestemmelsens første ledd gir regler om at preferansetollavgift kan dokumenteres med opprinnelseserklæring eller opprinnelseserklæring EUR-MED på nærmere bestemte vilkår.

Etter annet ledd kan opprinnelsesprodukter nevnt i § 4-1-4 bokstav a som innføres per post dokumenteres med opprinnelseserklæring på deklarasjon CN22 eller CN23.

Til § 4-1-4

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 8-5-3.

Bestemmelsen fastsetter at preferansetollavgift ved innførsel til private formål kan dokumenteres med erklæring om produktets opprinnelse fra importøren. Dette gjelder småsendinger fra privatperson til privatperson for varer med verdi til og med 5 000 kr, og den reisendes personlige bagasje med verdi til og med 13 000 kr.

Til § 4-1-5

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 8-5-4 uten materielle endringer.

Bestemmelsen regulerer opprinnelsesbevisets gyldighet. Etter første ledd er et opprinnelsesbevis gyldig i fire måneder etter utstedelsen i eksportlandet, men mindre den aktuelle frihandelsavtalen setter en lengre frist. Etter annet ledd skal et opprinnelsesbevis anses som gyldig selv om det har mindre feil ved utformingen eller det er mindre uoverensstemmelser mellom opplysningene gitt i opprinnelsesbeviset og opplysninger gitt i dokumenter fremlagt for tollmyndighetene.

Til § 4-1-6

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 8-5-5 uten materielle endringer, men med oppdatert terminologi i samsvar med nytt regelverk.

Bestemmelsen regulerer verifisering av opprinnelsesbevis. Etter første ledd kan tollmyndighetene sette som vilkår for preferansetollavgift at eksportlandets kompetente myndigheter verifiserer at produktet som er omfattet av det fremlagte opprinnelsesbeviset, er et opprinnelsesprodukt og at opprinnelsesbeviset er ekte. Dersom tollmyndighetene ikke har mottatt svar innen fristen som er fastsatt i frihandelsavtalen eller svaret ikke er tilstrekkelig, skal tollmyndighetene fastsette tollavgift med ordinær sats, jf. annet ledd. Etter tredje ledd kan tollmyndighetene utsette fastsettingen av preferansetollavgift.

Til § 4-1-7

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 8-4-30 uten materielle endringer.

Bestemmelsen definerer en rekke begreper som benyttes i bestemmelsene om preferensiell opprinnelse for GSP-ordningen.

Til § 4-1-8

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 8-4-31 med oppdaterte paragrafhenvvisninger, men ellers ingen materielle endringer.

Bestemmelsen fastsetter hvilke produkter som anses å ha opprinnelse i et GSP-land.

Til § 4-1-9

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 8-4-32 uten materielle endringer.

Bestemmelsen angir hvilke varer som anses fremstilt i sin helhet i et GSP-land.

Til § 4-1-10

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 8-4-33 med oppdaterte paragrafhenvvisninger, men ellers ingen materielle endringer.

Bestemmelsen regulerer hva som anses som tilstrekkelig bearbeiding eller foredling for å oppnå opprinnelsesstatus for GSP-varer.

Til § 4-1-11

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 8-4-34 med oppdaterte paragrafhenvvisninger, men ellers ingen materielle endringer.

Bestemmelsen regulerer hvilke behandlinger som anses som utilstrekkelig bearbeiding eller foredling under GSP-systemet, selv om vilkårene i § 4-1-10 er oppfylt.

Til § 4-1-12

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 8-4-35 med oppdaterte paragrafhenvvisninger, men ellers ingen materielle endringer.

Bestemmelsen inneholder nærmere regler om kumulasjon. GSP-ordningen tillater bare kumulasjon innenfor to regioner og kumulasjon mellom de minst utviklede landene.

Til § 4-1-13

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 8-4-36.

Bestemmelsen regulerer hva som er den kvalifiserende enheten som skal vurderes opp mot GSP-systemets opprinnelsesregler.

Til § 4-1-14

Bestemmelsen viderefører bestemmelser i tollforskriften § 8-4-37.

Bestemmelsen fastsetter i første ledd at tilbehør, reservedeler og verktøy som er sendt sammen med en utrustning, maskin, apparat eller transportmiddel som standardutstyr og inkludert i produktets pris fra fabrikk, skal anses som ett produkt. I annet ledd fastsettes at produkter som etter Det harmoniserte systems alminnelige fortolkningsregel 3b er i sett, anses som opprinnelsesprodukt dersom alle komponentene i settet er opprinnelsesprodukter. Sett som består av både opprinnelsesprodukter og varer uten opprinnelse, anses som opprinnelsesprodukt dersom verdien av varer uten opprinnelse ikke overstiger 15 prosent av settets pris fra fabrikk. I tredje ledd reguleres elementer det ikke skal tas hensyn til ved vurderingen av produktets opprinnelse.

Til § 4-1-15

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 8-4-38 med oppdaterte paragrafhenvvisninger og terminologi tilpasset vareførselsloven og tollavgiftsloven, men ellers ingen materielle endringer.

Bestemmelsen gir uttrykk for at de produkter som deklarerer for innførsel til Norge, skal være de samme som de som er utført fra det GSP-landet hvor de anses for å ha opprinnelse. Det fremgår videre hva slags behandling varene kan gjennomgå under transport til Norge uten at produktene anses for å være endret på en slik måte at de mister sin GSP-status.

Til § 4-1-16

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 8-4-40 med oppdaterte paragrafhenvvisninger, men ellers ingen materielle endringer.

I bestemmelsen fastsettes at produkt som utføres fra et GSP-land eller fra Norge til et annet land, og som senere gjeninnføres, ikke anses som et opprinnelsesprodukt med mindre det kan dokumenteres at nærmere bestemt vilkår er oppfylt.

Til § 4-1-17

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 8-4-41 med oppdaterte paragrafhenvvisninger, men ellers ingen materielle endringer.

Bestemmelsen regulerer muligheten for lettelse i opprinnelsesreglene dersom utviklingen av eksisterende industri eller etablering av ny industri i landet tilsier det.

Til § 4-1-18

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 8-5-10 med oppdaterte paragrafhenvvisninger og oppdatert terminologi i samsvar med terminologi i nytt regelverk.

Bestemmelsen regulerer at preferansetollavgift for GSP-varer oppgis i tollavgiftsmeldingen og hva som skal til for å dokumentere rett til preferansetollavgift.

Til § 4-1-19

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 8-5-11 med oppdaterte paragrafhenvvisninger og justert terminologi i samsvar med terminologi i nytt regelverk, men ellers ingen materielle endringer.

Bestemmelsen regulerer hvilke opprinnelsesbevis som kreves for å oppnå preferansetollavgiftssats etter GSP-systemet.

Til § 4-1-20

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 8-5-12 uten materielle endringer.

Bestemmelsen regulerer GSP-opprinnelsesbevisets gyldighetstid, som er ti måneder etter utstedelsen i eksportlandet.

Til § 4-1-21

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 8-5-13 uten materielle endringer.

Bestemmelsen regulerer verifisering av GSP-opprinnelsesbevis hos kompetente myndigheter i GSP-landet.

Tollavgiftsloven § 4-2

Bestemmelsen regulerer anvendelse av ikke-preferensielle opprinnelsesregler. *Første ledd* slår fast at med ikke-preferensiell opprinnelse menes fastsetting av opprinnelsesland på annet grunnlag enn frihandelsavtale eller ensidig preferanseordning. *Annet ledd* bestemmer at regler om ikke-preferensiell opprinnelse får anvendelse ved bestevilkårsbehandling etter Generalavtalen om tolltariffer og handel (GATT 1994) artikkel I og ved iverksettelse av handelstiltak etter § 3-1 annet ledd. *Tredje ledd* gir hjemmel til å gi forskrift om krav til og vilkår for ikke-preferensiell opprinnelse.

Til § 4-2-1

Bestemmelsen regulerer at ved anvendelse av ikke-preferensiell opprinnelse gjelder vareførselsforskriften § 5-12-1 til § 5-12-15 tilsvarende for innførsel. Bestemmelsene kan bli brukt blant annet dersom Norge innfører antidumpingtollavgift og andre handelstiltak.

Kapittel 6 Fritak for tollavgift

Tollavgiftsloven kapittel 6 har bestemmelser om fritak for tollavgift. Fritak som primært gjelder fritak for merverdiavgift eller særavgift ved innførsel reguleres i merverdiavgiftsloven, eventuelt i særavgiftsregelverket, og ikke sammen med de materielle reglene om tollavgift i tollavgiftsloven. Tilsvarende bestemmelser er regulert i tolloven kapittel 5 om tollfritak.

Tollavgiftsloven § 6-2

Bestemmelsen gir hjemmel til å gi forskrift om at det ikke skal beregnes tollavgift ved innførsel av varer som er omfattet av fritak for beregning av merverdiavgift etter merverdiavgiftsloven §§ 7-3 til 7-5.

Til 6-2-1

Bestemmelsen er ny.

Fritak som har størst praktisk betydning for merverdiavgift, og som ikke tas inn som deklarasjonsfritak etter vareførselsloven § 4-1 tredje ledd, inntas i merverdiavgiftsloven §§ 7-3 til 7-5. Det innebærer at merverdiavgiftsfritak som fastsettes i merverdiavgiftsloven §§ 7-3 til 7-5 også gjelder tollavgift. Bestemmelsen fastsetter at det ikke skal beregnes tollavgift ved innførsel av varer omfattet av fritak for beregning av merverdiavgift etter merverdiavgiftsloven §§ 7-3 til 7-5. Henvisningen innebærer at det ikke skal beregnes tollavgift ved innførsel av de nevnte varer og på de tilsvarende vilkår og av det omfang som presiseres i merverdiavgiftsforskriften.

Mange av tollavgiftsfritakene gjennomfører internasjonale avtaler og konvensjoner om tollsamarbeid som Norge er forpliktet til å følge. Flere av avtalene er avgrenset til å omfatte tollavgift, mens fritak fra merverdiavgift kan følge av nasjonal rett. Internasjonale avtaler er et dynamisk område, noe som kan føre til at avtalene revideres eller opphører. Tolletaten har en aktiv rolle på sitt område i å ivareta Norges nettverk av internasjonale, multilaterale og bilaterale avtaler med andre land eller grupper av land, og følger også den tolltekniske delen av arbeidet i World Trade Organization (WTO) og andre løpende internasjonale prosesser som har betydning for etatens ansvarsområder. Forskriftsfullmakten i tollavgiftsloven § 6-2 gir fleksibilitet dersom endringer i internasjonale avtaler skulle føre til at tollavgiftsfritak ikke korresponderer med merverdiavgiftsfritak ved innførsel av varer etter merverdiavgiftsloven §§ 7-3 til 7-5. Det vil i slike tilfeller være mulig å regulere tollavgiftsplikt, selv om varene er fritatt for merverdiavgift.

Tollavgiftsloven § 6-3

Bestemmelsen gjelder tollavgiftsfritak ved innførsel av kjøtt fra egen jakt. *Annet ledd* gir hjemmel til å gi forskrift om vilkår for og omfanget av tollfritaket.

Til § 6-3-1

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 5-10-1, som igjen viderefører bestemmelser som tidligere var gitt av landbruksmyndighetene i forskrift 22. desember 2005 nr. 1723 om administrative tollnedsettelse for landbruksvarer (FAT-forskriften) § 19.

Bestemmelsen gir nærmere regler om mengden jaktkjøtt som kan innføres tollavgiftsfritt av jegere til bruk i egen husholdning.

Ordningen innebærer at den som innfører kjøttet må avgi en egenerklæring til tollmyndighetene. Det må også leveres deklarasjon for prosedyren overgang til fri disponering. Den særskilte kvoten for tollavgiftsfritt jaktkjøtt kommer i tillegg til kvoten på 10 kg for kjøttvarer som kan innføres som reisegods. Kjøttvarer som innføres etter bestemmelsen om reisegods er unntatt deklarasjonsplikt og fritatt for tollavgift, jf. tollavgiftsloven § 6-1, jf. vareførselsforskriften § 4-1-12 første ledd. Dette innebærer at det kun skal leveres egenerklæring og deklarasjon for jaktkjøtt som omfattes av kvoten etter § 6-3-1, i tilfeller hvor det samtidig innføres kjøtt innenfor de grenser som gjelder for reisegods.

Tollavgiftsloven § 6-4

Bestemmelsen har regler om tollfritak som bare gjelder for tollavgift. *Første ledd bokstav a til f* lister opp varer som det ikke skal beregnes tollavgift av ved innførsel. *Tredje ledd* gir hjemmel til å gi forskrift om vilkår for og omfanget av fritak fra plikten til å beregne tollavgift.

Til § 6-4-1

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 5-7-2, men er tilpasset tollavgiftslovens terminologi. Det er ikke gjort materielle endringer i bestemmelsen. Tollforskriften § 5-7-2 videreførte tolltariffens innledende bestemmelser § 11 nr. 33, som ble innført i forbindelse med avviklingen av ordningen med administrative tollnedsettelse for industrivarer.

Tollavgiftsforskriften § 6-4-1 innebærer at produsenter av ulike industrivarer kan søke tollmyndighetene om tollavgiftsfri innførsel av landbruksvarer til bruk i produksjonen. Formålet med bestemmelsen er å sikre at norsk industri kan sikres rimelige innsatsvarer i produksjon av varer til innenlands bruk. Eksempler på landbruksvarer som brukes på denne måten er krydder og vegetabiliske oljer til produksjon av såpe, parfyme og kosmetikk, samt drivstoff.

Bestemmelsens første ledd fastlegger hvilke landbruksvarer tollavgiftsfritaket omfatter. Bestemmelsens annet ledd angir hva de tollavgiftsfrie varene kan benyttes til fremstilling av. Tredje ledd gir regler om søknad til Tolletaten, varighet og vilkår for tilbakekall av tillatelse til tollavgiftsfri innførsel. Tollavgiftsfritak som innvilges etter denne bestemmelsen gis inntil videre, men er begrenset oppad til fem år. Søknad må være innvilget før tollavgiftsfri innførsel kan finne sted.

Til § 6-4-2

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 5-7-3, som videreførte tolltariffens innledende bestemmelser § 11 nr. 31, men bestemmelsen er tilpasset tollavgiftslovens terminologi. Det er ikke gjort materielle endringer i bestemmelsen.

Tollavgiftsfritaket gjennomfører Overenskomst av 22. november 1950 om import av materiell av utdannende, vitenskapelig og kulturell art (UNESCO-overenskomsten) inntatt i Norges Traktater nr. 540 vedlegg D. Det norske tollavgiftsfritaket har imidlertid et videre anvendelsesområde enn UNESCO-overenskomsten, idet også varer som ikke er typiske vitenskapelige instrumenter og apparater kan importeres tollavgiftsfritt. Det norske tollavgiftsfritaket gjelder også deler og tilbehør som er nødvendig for at vitenskapelige instrumenter eller apparater skal bli komplette til angitt bruk. Etter UNESCO-overenskomsten må varene i seg selv kunne karakteriseres som vitenskapelige instrumenter eller apparater som brukes til undervisning eller ren forskning.

Det er universitets- og høyskolesystemet, samt Meteorologisk institutt og dets stasjoner, som kan innvilges tollavgiftsfritak.

Forskriftsbestemmelsen presiserer at fritaket for vare til undervisning og vitenskapelig bruk også omfatter teknisk materiale som institusjonen mottar for testing, og at slike varer skal gjenutføres

eller destrueres etter testing. Kravet om gjenutførsel eller destruksjon gjelder ikke for andre varer til undervisning og vitenskapelig bruk ved universiteter, høyskoler og Meteorologisk institutt.

Til § 6-4-3

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 5-7-4, men er tilpasset tollavgiftslovens terminologi. Det er ikke gjort materielle endringer i bestemmelsen. Forutsetning om offentlig støtte som følger av forvaltningspraksis er presisert i bestemmelsens tredje ledd.

Tollavgiftsfritaket for vare av utdannende, vitenskapelig og kulturell art gjennomfører forpliktelser som følger av UNESCO-overenskomstene Agreement on the Importation of Educational, Scientific and Cultural Materials, Lake Success, of 22 November 1950 og Agreement for facilitating the international circulation of visual and auditory materials of an educational, scientific and cultural character, Lake Success, of 15. juli 1949.

Norge tiltrådte 2. april 1959 Avtale om import av materiell av utdannende, vitenskapelig og kulturell art, med vedlegg og protokoll, av 22. november 1950 (UNESCO-overenskomsten). Konvensjonen trådte i kraft 2. juli 1959, og er inntatt i Norges Traktater, traktat nr. 540. UNESCO-overenskomsten forplikter de kontraherende statene til toll- og avgiftsfritak for varer av utdannende, vitenskapelig og kulturell art, på nærmere angitte vilkår. Norges forpliktelse til å gi tollfritak for varer av utdannende, vitenskapelige og kulturell art etter UNESCO-overenskomsten ble dermed tatt inn i tollforskriften § 5-7-4, med henvisning til fritakene i vedleggene A, B, C, D og E i UNESCO-overenskomsten.

Det presiseres at UNESCO-overenskomsten er fra 1950, og fritakene må forstås i lys av dette. For eksempel vil fritaket for film i avtalens vedlegg C punkt I kun gjelde filmruller o.l., og ikke nyere formater som VHS, DVD, digitale formater mv.

Første ledd gjelder varer som kan innføres tollavgiftsfritt uten tollmyndighetenes forhåndsgodkjennelse.

Annet ledd gjelder varer som kan innføres tollavgiftsfritt av institusjoner godkjent av tollmyndighetene. Vareomfanget etter UNESCO-overenskomsten omfatter:

- Arkitektoniske, industrielle eller tekniske plantegninger mv.
- Kunst- og museumsgjenstander bestemt for offentlige gallerier, museer mv.
- Filmer, filmstrips, mikrofilm og lysbilder av utdannende, vitenskapelig eller kulturell art
- Nyhetsfilm
- Lydopptak av utdannende, vitenskapelig eller kulturell art
- Modeller og veggplansjer av utdannende, vitenskapelig eller kulturell art
- Vitenskapelige instrumenter og apparater bestemt for undervisning eller forskning
- Bøker og andre artikler av utdannende, vitenskapelig eller kulturell art for blinde

Annet ledd bokstav b gir fritak for kunst- og museumsgjenstander som er nevnt i UNESCO-overenskomsten vedlegg B punkt IV. Disse varene kan kun innføres tollavgiftsfritt av kunst- og kulturhistoriske museer/gallerier/samlinger som er godkjent av tollmyndighetene, når varene ikke er bestemt for videresalg, men skal innlemmes i institusjonens samlinger. Dersom tollmyndighetene krever det, skal det avgis en skriftlig erklæring fra vedkommende institusjons ansvarshavende om at varene skal innlemmes i institusjonens samlinger og ikke vil bli solgt eller leiet ut mot vederlag før eventuell tollavgift og andre innførselsavgifter er betalt. Når det gjelder begrepet «kunstgjenstander» vil varer til bruk for reparasjon eller oppbevaring av gjenstandene (f.eks. utstillingsmontre, lysanlegg o.l.), falle utenfor fritaket. Tilsvarende gjelder for kulisser o.l. som skal fungere som en ramme for selve kunstgjenstanden.

Myndigheten til å fastlegge hvilke institusjoner og organisasjoner som kan tillates toll- og avgiftsfri innførsel etter UNESCO-overenskomsten ble ved Kgl. Res. 16. desember 1966 delegert til Finansdepartementet. Finansdepartementet videredelegerte denne myndigheten til Tolldirektoratet (daværende Direktoratet for toll og særavgifter) den 12. desember 1974, og uttalte til direktoratet: «*Departementet forutsetter at direktoratet utøver myndigheten i samsvar med den praksis som departementet har fulgt i slike saker.*» Kgl. Res. av 8. september 1911 beskriver departementets praksis: «*At Finans- og Tolddepartementet indtil videre bemyndiges til at tilstaa toldfri indførsel av gjenstander innkjøpt i utlandet for statsunderstøttede norske museers regning og bestemt til at indlemmes i disses samlinger.*»

Som følge av ovennevnte har Tolletaten hatt en fast og langvarig forvaltningspraksis hvor det for å oppnå fritak kreves at de aktuelle gjenstandene innlemmes i samlingene til kunst- og kulturhistoriske muséer/gallerier/samlinger, og at disse har bidrag til driften fra staten, fylkeskommune eller kommune. Denne forutsetningen om offentlig støtte er nå kodifisert i bestemmelsens tredje ledd.

Til § 6-4-4

Bestemmelsen viderefører det materielle innholdet i tollforskriften § 5-8-1 bokstav d om at fritaket gjelder «typisk bakkeutstyr», men ordlyden er endret til å gjelde «spesialutstyr utelukkende til bruk på sivil lufthavn».

Bestemmelsen angir omfanget av tollavgiftsfritaket for bakkeutstyr og presiserer at fritaket kun kommer til anvendelse på sivile lufthavner.

Når det gjelder hvilke varer som er fritatt som typisk bakkeutstyr, kan dette for eksempel dreie seg om spesialbiler for catering, toalettømming, avising og rengjøring av fly, biler for skumlegging av rullebanen i forbindelse med brann, startaggregater, parkeringsutstyr til fly, forskjellige typer prøveutstyr, verkstedsutstyr, trekkstang, mv. Derimot kan for eksempel en «vanlig landbrukstraktor» brukt som slepetraktor på en flyplass, ikke anses som typisk bakkeutstyr, da den er like anvendelig også innenfor andre transportområder. Dersom slepemateriell eller bagasjetraller er spesielt laget for bruk på flyplasser, vil det kunne gis tollavgiftsfritak etter bestemmelsen.

Radio- og radarutstyr og utstyr til brann- og redningstjenesten til bruk på flyplassen er også fritatt for tollavgift etter denne bestemmelsen.

Varer som innføres til særskilt bruk for den meteorologiske tjenesten som kreves for å tilgodese de operative behov på en flyplass, vil vanligvis også være typisk bakkeutstyr i denne forbindelsen.

Det er et uttrykkelig vilkår at bakkeutstyret rent faktisk skal brukes i forbindelse med sivil luftfart. Tollavgiftsfritaket gjelder således kun så lenge varene blir brukt spesifikt etter bestemmelsens formål, og tollavgift skal således betales dersom bruksendring foretas etter innførselen. Bakkeutstyr til militære flyplasser reguleres ikke av bestemmelsen.

Til § 6-4-5

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 5-8-1 med tilpasninger til tollavgiftslovens terminologi. Det er ikke gjort materielle endringer i bestemmelsen.

Bestemmelsen regulerer tollavgiftsfritaket ved innførsel av luftfartøyer og utstyr og deler til disse. Tollavgiftsfritaket er utformet på bakgrunn av GATT-avtalen om handel med sivile fly. Dette tollavgiftsfritaket var nytt i 1980, og begrunnelsen for fritaket var hensynet til å opprettholde internasjonal flyindustri med dens høye teknologiske nivå i enkelte land (USA og Frankrike).

Tollavgiftsfritaket gjelder også militære fly, utstyr og deler til disse i medhold av kgl.res. 15. september 1922.

Til § 6-4-6

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 5-8-2 tilpasset tollavgiftslovens terminologi. Det er ikke gjort materielle endringer i bestemmelsen.

Bestemmelsen regulerer fritaket for vare til F-16-programmet, og var først regulert i Finansdepartementets forskrift 17. mars 1977 nr. 1, gitt i medhold av tolltariffens innledende bestemmelser § 12 annet ledd, jfr. kgl.res. av 16. desember 1966.

Til § 6-4-7

Bestemmelsen er ny og gir adgang til å treffe enkeltvedtak om tollavgiftsfritak ved innførsel av varer til vedlikehold av våpensystemet F-35. Avtaler om anskaffelse av våpensystemet F-35 og deltakelse i et flernasjonalt vedlikeholdsprogram inngås mellom Forsvaret og F-35-programkontoret. Programkontoret er formelt og administrativt underlagt det amerikanske forsvarsdepartementet. Bestemmelsen innebærer at det etableres en søknadsbasert enkeltvedtaksordning.

Kapittel 7 Refusjon av tollavgift ved gjenutførsel

Tollavgiftsloven kapittel 7 gir bestemmelser om refusjon av tollavgift ved gjenutførsel. Tilsvarende bestemmelser er regulert i tolloven kapittel 11 om refusjon av toll ved gjenutførsel.

Tollavgiftsloven § 7-1

Bestemmelsen regulerer refusjon av tollavgift ved gjenutførsel av vare benyttet ved reparasjon eller bearbeiding. *Tredje ledd* gir hjemmel til å gi forskrift om refusjon av tollavgift ved gjenutførsel, herunder stille nærmere vilkår.

Til § 7-1-1

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 11-1-1 første og fjerde ledd, men er tilpasset tollavgiftslovens terminologi. Det er ikke gjort materielle endringer i bestemmelsen.

Tolloven § 11-1 tredje ledd om frister for gjenutførsel eller innlegg på tollager, samt frist for når krav om refusjon må være fremsatt, er flyttet til en egen bestemmelse, jf. tollavgiftsloven § 7-5. Det innebærer at tollforskriften § 11-1-1 annet og tredje ledd ikke videreføres under forskrift til tollavgiftsloven § 7-1.

Første ledd åpner for refusjon til andre enn den som har innført varen. Dette vil også gjelde dersom bearbeidingen, reparasjonen eller fremstillingen har foregått av inntil tre næringsdrivende i fellesskap. Bestemmelsen har bakgrunn i tolltariffens innledende bestemmelser § 19 nr. 3. Bestemmelsen ble utformet av Tollovskomiteen i 1962 (se innstillingens side 95-96 og 121), og fremmet for Stortinget ved St.prp. nr. 65 om nye innledende bestemmelser (1965-66), se side 6. Tollovskomiteen uttalte følgende om tolltariffens innledende bestemmelser § 19 (komiteutkastet § 14):

«Den form for tollrefusjon denne bestemmelse regulerer er kalt «tilvirkningsrefusjon» (drawback), d.v.s. tilbakebetaling av toll for råvarer m.v. som i foredlet stand utføres til utlandet overføres til Svalbard og Jan Mayen eller legges inn på godkjent lager for

ufortollete varer. Bestemmelsen er i samsvar med någjeldende § 14, annet ledd og den praksis som følges. Bestemmelsen fastslår som et hovedprinsipp at drawback bare kan tilstås når importør og eksportør er den samme, pkt. 1. I pkt. 3 har en dog tatt med en positiv hjemmel om at det i særlige tilfelle kan gis drawback også om importør og eksportør er forskjellige personer eller firmaer. Dette er gjort for å få dekning for den praksis som følges bl.a. for varer som er underlagt et firmas enhandel. Bestemmelsen om at drawback kan gis når fremstillingen o.l. av varer skjer i flere ledd (høyst 3) av næringsdrivende i fellesskap, er også i samsvar med praksis. I henhold til någjeldende bestemmelse i § 14, annet ledd, er prinsippet om identitet fastslått, d.v.s. det kreves at de importerte råvarer m.v. må være identiske med de som er anvendt ved fremstillingen m.v. av de utførte varer. Dette prinsipp er imidlertid i praksis blitt fraveket i stor utstrekning, bl.a. av kontrollmessige vanskeligheter. Bestemmelsene i pkt. 4 er derfor i samsvar med den praksis som følges i dag.»

Annet ledd fastsetter at det normalt er et vilkår for refusjon at det ikke er utstedt opprinnelsesbevis for den bearbejdede varen. I tillegg detaljerer bestemmelsen unntak fra hovedregelen (dvs. tilfeller hvor det kan gis tollavgiftsrefusjon selv om det er eller vil bli utstedt opprinnelsesbevis). Det vises til tolltariffens innledende bestemmelser § 19 som presiserer at:

«Dersom ferdigvaren skal eksporteres til et land Norge har inngått frihandelsavtale med, må eksportøren som hovedregel velge mellom bruk av drawbackbestemmelsen i eksportlandet (Norge), eller at det alternativt anmodes om preferansetollbehandling i importlandet. Tilbakebetaling etter drawbackbestemmelsen i § 19 samt i tillegg utstedelse av opprinnelsesbevis til bruk i importlandet, kan imidlertid anvendes samtidig i de tilfelle hvor det uttrykkelig er gitt adgang til dette i vedkommende frihandelsavtale. Den samme mulighet foreligger dersom eksportert vare går til et land Norge ikke har inngått frihandelsavtale med, og preferanseopprinnelsesbevis dermed ikke er utstedt.»

I nyere frihandelsavtaler er det lempet betraktelig på drawbackbestemmelsene. Blant annet tillates nå som hovedregel drawback innenfor PEM-konvensjonen.

Tollavgiftsloven § 7-2

Bestemmelsen regulerer refusjon av tollavgift for vare som gjenutføres i uendret eller ubrukt tilstand. *Tredje ledd* gir hjemmel til å gi forskrift om refusjon av tollavgift ved gjenutførsel av vare i uendret tilstand mv., herunder stille nærmere vilkår.

Til § 7-2-1

Bestemmelsen viderefører tollforskriften § 11-2-1 tredje ledd, men er tilpasset tollavgiftslovens terminologi. Det er ikke gjort materielle endringer i bestemmelsen.

Tolloven § 11-2 tredje ledd om frister for gjenutførsel eller innlegg på tollager, frist for når krav om refusjon må være fremsatt og destruksjon som alternativ til gjenutførsel er flyttet til en egen bestemmelse, jf. tollavgiftsloven § 7-5. Det innebærer at tollforskriften § 11-2-1 første og annet ledd ikke videreføres i forskrift til tollavgiftsloven § 7-2.

Bestemmelsen presiserer at innlegg på tollavgiftsfritt utsalg på lufthavn (tollager C) omfattes av tollavgiftsloven § 7-2 annet ledd. Tollager C er taxfree-butikker hvor det selges brennevin, vin, sigaretter mv. i avgangs- og ankomsthall med tilhørende lager på en flyplass. Varer som ligger på et slikt lager er ikke ilagt merverdiavgift og særavgift. Butikker som selger klær, matvarer osv. på flyplasser og taxfree-butikker om bord på fergene som går til utenlandske havner, er ikke tollager C. Tollager C er den eneste tollagertypen hvor det er tillatt å vise frem, demonstrere og selge varer.

Tollavgiftsloven § 7-4

Bestemmelsen regulerer refusjon av tollavgift ved feil, når varen er feilsendt, feilbestilt eller ikke levert som avtalt, eller når det foreligge særlige grunner. *Annet ledd* gir hjemmel til å gi forskrift om refusjon ved feil eller særlige grunner.

Til § 7-4-1

Bestemmelsen viderefører de alternative vilkårene i tollforskriften § 11-4-1 første ledd om refusjon ved feil mv., men er tilpasset tollavgiftslovens terminologi.

Vilkårene gir notoritet for at gjenutførselen skyldes at varen er feilsendt, feilbestilt, levert for sent eller ikke i samsvar med bestillingen. Betingelsen i tollavgiftsloven § 7-5 første ledd om at varen må være underlagt tollprosedyren utførsel eller tollager, gir notoritet for at vare som er beheftet med feil er gjenutført.

Bokstav a bestemmer at selger må ha levert gratis erstatningsleveranse for vare som er gjenutført, og at erstatningsleveransen må være deklarerert for prosedyren overgang til fri disponering. Deklarasjon for innførsel av erstatningsleveransen vil sammen med deklarasjon for gjenutførsel (prosedyren utførsel) eller eventuell annen dokumentasjon etter § 7-5-1, være dokumentasjon for at vilkårene for refusjon er oppfylt.

Bokstav b regulerer de tilfeller hvor det ikke er levert gratis erstatningsleveranse. Dette kan for eksempel være situasjoner der selger i utlandet i stedet tilbakebetaler kjøpesummen. I slike tilfeller kan forholdet dokumenteres med bekreftelse fra selger om at varen ikke var i samsvar med den inngåtte kjøpsavtalen. Denne bekreftelsen vil sammen med deklarasjonen for gjenutførsel (prosedyren utførsel) eller eventuell annen dokumentasjon etter § 7-5-1, være tilstrekkelig dokumentasjon for at vilkårene for refusjon er oppfylt.

Tollavgiftsloven § 7-5

Bestemmelsen har generelle bestemmelser om refusjon av tollavgift. *Første ledd* slår fast at refusjon er betinget av at den innførte varen utføres under prosedyren utførsel etter vareførselsloven § 5-9 eller deklarereres for prosedyren tollager etter vareførselsloven § 4-4 innen to år etter innførselen. *Annet ledd* bestemmer at kan varen kan destrueres under kontroll av eller etter avtale med tollmyndighetene i stedet for å bli gjenutført. *Tredje ledd* gir hjemmel til å gi forskrift om adgangen til refusjon, herunder om adgangen til å forlenge fristen, fastsette minstebeløp for refusjon og frafalle vilkåret at varen må utføres etter vareførselsloven kapittel 5 eller deklarereres for prosedyren tollager etter vareførselsloven § 4-4.

Til § 7-5-1

Bestemmelsen er ny og gir uttrykk for at tollavgift også kan refunderes i tilfeller hvor varer gjenutføres uten at det leveres deklarasjon for tollprosedyrene utførsel eller tollager. Dette gjelder varer som er unntatt deklareringsplikt og unntatt fra fremleggelsesplikt. Dette vil blant annet gjelde vare med verdi under kr 5 000, jf. vareførselsforskriften § 5-4-2 annet ledd bokstav i.

Etter første ledd følger det at gjenutførsel skal dokumenteres med deklarasjon attestert av tollmyndighetene, tollagerholder eller transportør som frakter varer ut av landet. Med «transportør som frakter varer ut av landet» menes en transportør med internasjonale fraktleveranser som frakter varer over landegrensen. I tillegg skal det fremlegges faktura eller annen dokumentasjon for at den innførte og gjenutførte varen er den samme.

Når gjenutførelsen ikke kan dokumenteres med deklarasjon for utførelse, må den dokumenteres på annen måte. Annet ledd kodifiserer praksis, og opplistingen i annet punktum er ikke uttømmende.

Kapittel 8 Særlige forvaltningsregler

Tollavgiftsloven kapittel 8 har særlige forvaltningsregler som erstatter eller supplerer forvaltningsloven på enkelte områder. Tilsvarende bestemmelser er regulert i tolloven kapittel 12 om særlige forvaltningsregler.

Tollavgiftsloven § 8-2

Bestemmelsen regulerer tollmyndighetenes adgang til å utlevere taushetsbelagte opplysninger til andre offentlige myndigheter. *Første ledd* fastslår at taushetsplikten ikke er hinder for at opplysninger utleveres til offentlige myndigheter dersom dette er nødvendig for å utføre mottakerorganets oppgaver etter lov, eller for å hindre at virksomhet blir utøvd på en uforsvarlig måte. *Annet ledd* oppstiller et forholdsmessighetskrav. *Tredje ledd* gir hjemmel til å gi forskrift om utlevering av opplysninger til andre offentlige myndigheter i deres interesse, blant annet om hvem det skal utleveres opplysninger til, hvilke opplysninger som kan utleveres, hvilke kriterier som skal vektlegges ved vurderingen av om utleveringen er forholdsmessig og at opplysninger i enkelte tilfeller alltid skal kunne utleveres.

Til § 8-2-1

Bestemmelsens første ledd er nytt, og gir føringer for den forholdsmessighetsvurderingen tollmyndighetene må foreta etter tollavgiftsloven § 8-2 annet ledd for å utlevere opplysninger etter § 8-2 første ledd.

På den ene siden skal tollmyndighetene legge vekt på om mottakerorganet vil settes i bedre stand til å treffe en riktig avgjørelse, eller utføre en mer effektiv og hensiktsmessig tjeneste enn om det ikke hadde mottatt opplysningene. Uttrykket «settes i bedre stand til» innebærer at det ikke nødvendigvis kreves at opplysningene er av avgjørende betydning for løsningen av en konkret sak. Det er tilstrekkelig at mottakeren vil bli bedre skikket til å løse saken.

På den annen side skal det også legges vekt på formålet med behandlingen av opplysninger hos mottakerorganet, om mottaker er underlagt taushetsplikt, hvilke opplysninger som skal utleveres og antallet personer som får tilgang til opplysningene. Disse momentene understreker at de generelle personvernprinsippene som kommer til uttrykk i personvernforordningen, skal tas med i betraktning når utleveringsspørsmålet vurderes. Tollmyndigheten må for eksempel vurdere hvor nær sammenheng det er mellom formålet opplysningene ble hentet inn for og formålet de skal brukes til hos mottakeren. Momentene kan føre til at opplysninger som er av betydning for et offentlig organ, ikke blir utlevert fordi utleveringen vil innebære et stort inngrep i personvernet eller stor fare for at konkurransesensitive opplysninger kommer på avveie.

De foreslåtte reglene skal gjelde i ulikeartede tilfeller. Det kan i noen tilfeller være tale om å utlevere opplysninger ved enkeltstående anledninger, mens det i andre tilfeller kan være tale om mer regelmessig utlevering. Det vil også kunne variere i hvilken form opplysningene skal utleveres. Rent praktisk må utleveringen skje i henhold til de retningslinjene tollmyndighetene har for å utlevere opplysninger til tredjeparter og etter nærmere avtale mellom tollmyndighetene og mottakerorganet.

Forskriftsbestemmelsen vil i stor grad samsvare med tilsvarende bestemmelse om utlevering av taushetsbelagte opplysninger i skatteforvaltningsforskriften § 3-3-1. I forbindelse med arbeidet med

skatteforvaltningslovens bestemmelse vurderte departementet hvorvidt samtykke alene ville kunne utgjøre et grunnlag for utlevering av personopplysninger. Departementet la da til grunn at maktforholdet mellom skattemyndighetene og de skattepliktige er av en slik karakter at det i en del tilfeller kan stilles spørsmål ved om samtykket er frivillig. Samtykke alene kan derfor ikke utgjøre grunnlag for å utlevere personopplysninger. Det legges til grunn at tilsvarende vil gjelde for tollmyndighetene.

Nytt i tollavgiftsloven og -forskriften er at utleveringsadgangen som alltid skal kunne gjennomføres er flyttet fra lov til forskrift, se merknader til annet ledd nedenfor. Utlevering av opplysninger til etatene som er omfattet av annet ledd, er imidlertid ikke er begrenset til tilfeller der vilkårene i annet ledd er oppfylt, men opplysninger skal også kunne utleveres til de aktuelle etatene dersom vurderingen i tollavgiftsloven § 8-2 første og annet ledd tilsier det.

Den praktiske betydningen av utleveringen som skjer direkte i medhold av loven, vil imidlertid kunne variere. Det vil eksempelvis følge av forskriften at skattemyndighetene kan få opplysninger som de kan ha bruk for i sitt arbeid med skatt. Denne bestemmelsen er så vid at det antakelig er liten plass for at opplysninger utleveres i andre tilfeller.

Ved utlevering av opplysninger til politiet utenfor toll- og vareførselslovgivningen må det være en strafferamme på over seks måneder som vilkår for utlevering, noe som taler for at adgangen til å gi opplysninger der strafferammen er lavere vil være svært begrenset.

I medhold av tollavgiftsloven § 8-2 tredje ledd kan det gis bestemmelser om enkelte tilfeller der opplysninger alltid skal kunne utleveres. Som forutsatt av departementet i proposisjonen har Tolletaten vurdert hvilke unntak som skal videreføres. Tolletaten har vurdert at det er grunnlag for å videreføre utleveringsadgangen i alle tilfellene som er regulert i tolloven § 12-1 annet ledd bokstav a til l i tollavgiftsforskriften 8-2-1 annet ledd.

Når vilkårene i tollavgiftsforskriften § 8-2-1 annet ledd er oppfylt, er det ikke nødvendig å foreta de vurderingene som tollavgiftsloven § 8-2 første og annet ledd legger opp til. Bestemmelsens annet ledd er imidlertid utformet slik at det gis en mulighet, men ikke en plikt, til å utlevere taushetsbelagte opplysninger (jf. bruk av «kan»). Det kan derfor tenkes tilfeller der det bes om så store mengder personopplysninger at en utlevering vil innebære et stort inngrep i de registrertes rettigheter, og at dette inngrepet vil være uforholdsmessig i forhold til fordelene for den som etterspør opplysningene.

Utleveringsadgangen etter bestemmelsens annet ledd bokstav a) til m) er likelydende som vareførselsforskriften § 7-11-1 annet ledd bokstav a) til m). Det vises derfor til vurderingen av de ulike bestemmelsene i bokstav a) til m) i merknaden til § 7-11-1.

Kapittel 9 Opplysningsplikt, fastsetting og beregning av tollavgift

Tollavgiftsloven kapittel 9 har bestemmelser om alminnelig opplysningsplikt og om plikt til å gi opplysninger som har betydning for fastsetting av tollavgift i melding for tollavgift. Med unntak av den generelle bestemmelsen om alminnelig opplysningsplikt i tollavgiftsloven § 9-1, er de andre bestemmelsene nye og en konsekvens av at de sentrale forvaltningsbestemmelsene i tollavgiftsloven er utformet i tråd med skatteforvaltningslovens bestemmelser, så langt det passer.

Tollavgiftsloven § 9-2

Bestemmelsen gjelder levering av melding for tollavgift, både hvem som skal levere slik melding og hva meldingen skal inneholde. *Første ledd* bestemmer at melding for tollavgift skal leveres av den som deklarerer en vare for tollprosedyren overgang til fri disponering. *Annet ledd* gir hjemmel til å gi forskrift om innholdet i melding for tollavgift, herunder hvilke opplysninger som skal gis og hvordan disse eventuelt skal dokumenteres.

Til 9-2-1

Bestemmelsen er ny og presiserer hvilke opplysninger som skal leveres i melding for tollavgift. Meldingen skal gis i deklarasjonen som leveres for prosedyren overgang til fri disponering og bestemmelsen er utformet med utgangspunkt i vareførselsforskriften § 4-1-1. Opplysningene vil gi grunnlaget for tollavgift og beregningen av denne.

Første og annet ledd inneholder nærmere beskrivelse av hvilke opplysninger som skal gis i melding for tollavgift. Oppstillingen av opplysninger i første og annet ledd er ikke uttømmende.

Tredje ledd presiserer at vareførselsforskriften § 4-1-1 tredje og fjerde ledd gjelder tilsvarende for melding for tollavgift. Det innebærer at det skal gis opplysninger som har betydning for fastsetting av tollavgift for vare som gjeninnføres etter bearbeiding og for delsendinger.

Tollavgiftsloven § 9-4

Bestemmelsen regulerer adgangen til å endre egen fastsetting av tollavgift ved å levere en endringsmelding. *Første ledd* bestemmer at endringsmelding kan leveres både av den som har levert melding for tollavgift etter § 9-2, og den som kan bli tollavgiftspliktig etter § 2-6. *Annet ledd* slår fast at fristen for å levere endringsmelding er tre år. *Tredje ledd* gir hjemmel til å gi forskrift om innholdet i og leveringsmåten for endringsmelding.

Til § 9-4-1

Bestemmelsen er ny.

Første punktum presiserer at opplysninger som nevnt i § 9-2-1 om melding for tollavgift endres ved at deklarasjonen for prosedyren overgang til fri disponering endres.

Annet punktum viser til reglene om elektronisk levering via TVINN-systemet og Altinn i forskrift til vareførselsloven § 7-2-1. Nærmere beskrivelse av leveringsmåten er gitt i merknad til sistnevnte bestemmelse.

Kapittel 13 Ikrafttredelse, overgangsbestemmelser og endringer i andre forskrifter

Til § 13-1-1

Bestemmelsen regulerer forskriftens ikrafttredelsestidspunkt.

Til § 13-2-1

Bestemmelsen viser til § 14-2-1 i forskrift til vareførselsloven, som lyder:

«Den som før forskriftens ikrafttredelse ikke innehar tillatelse til elektronisk levering av deklarasjon med mulighet for elektronisk levering av endringsmelding, kan i en overgangsperiode levere endringsmelding etter bestemmelsen i § 7-2-1 annet ledd. Overgangsperioden er tolv måneder fra forskriftens ikrafttredelse.»

Bakgrunn for og nærmere beskrivelse av overgangsordningen fremgår av merknad til vareførselsforskriften § 14-2-1.

6. Administrative og økonomiske konsekvenser

Nye lover og nye forskriftene vil ha administrative og økonomiske konsekvenser for Tolletaten, andre berørte offentlige myndigheter, næringslivet og private aktører.

Tolletatens forslag innebærer at deklarasjon og melding for tollavgift som hovedregel skal leveres elektronisk. Tilsvarende vil gjelde ved levering av endringsmeldinger. Forslaget vil innebære betydelige ressursbesparelser for Tolletaten, samt enklere kommunikasjon og kortere behandlingstid for næringslivet. Økonomiske og administrative konsekvenser for hovedregelen om elektronisk deklarasjon og endringsmelding er nærmere omtalt i punkt 3.4.3.

Det må gjøres endringer i Tolletatens systemer og styrende dokumenter må oppdateres. Det vil være et omfattende behov for opplæring og informasjon om nytt regelverk, både for ansatte i Tolletaten og næringslivet.

Næringslivet vil måtte gjøre tilpasninger i sine rutiner for tollbehandling ved inn- og utførsel av varer, deklarerings og endring av deklarasjon. Dette vil også innebære behov for systemendringer.

7. Utkast til forskrifter

Se vedlegg.